

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆ

ພັນແຫ່ງຊາດ 2016 - 2025

ຂຽນໂດຍ:

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ 2016-2025

ສະຫງວນລິຂະສິດ. ບໍ່ມີສ່ວນໃດ ໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ຈະສາມາດ ນຳມາຜະລິດຊໍ້າ ຫຼື ຫັນປ່ຽນໄປເປັນຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ຫຼື ດ້ວຍ ຮູບການໃດໜຶ່ງ ຖ້າວ່າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກ ກະຊວງຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສປປ ລາວ.

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
ທີ່ຢູ່: ບ້ານ ດົງນາໂຊກ - ຖະໜົນ ໜອງບຶກ, ຕູ້ ປນ 7864

ໂທລະສັບ/ແຟັກ: +856 21 263799

ອີເມວ: monre@monre.gov.la

ອ້າງອີງ: ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ປີ 2016. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ 2016-2025. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ຈາກ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN) ຫ້ອງການ ປະຈຳ ສປປ ລາວ.

ບົດນຳ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີໃນ **ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ (CBD)** ເຊິ່ງຮັບຮູ້ກັນໃນຊື່ **ສົນທິສັນຍາຣີໂອ (Rio)** ໃນປີ 1996. ໃນຖານະເປັນປະເທດພາຄີ (ປະເທດທີ່ລົງນາມ) ໃນສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ໂດຍປະຕິບັດຕາມ ມາດຕາ 6 ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການທົ່ວໄປ ສຳລັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ທວນຄືນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ຂໍ້ຕົກລົງ X/1 ຂອງກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນສະບັບທຳອິດຂອງ ສປປ ລາວ (NBSAP) ໄດ້ກຳນົດ ແຜນດຳເນີນງານຮອດປີ 2010 ແລະ ຍຸດທະສາດຮອດປີ 2020. ໃນປີ 2011, ບົດປະເມີນການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ (NBSAP) ສະບັບທຳອິດ ໄດ້ຖືກຕີພິມເຊິ່ງເປັນການສັງລວມ ສະພາບການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ແລະ ແຕ່ລະກິດຈະກຳ.

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ປັບປຸງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ 2016-2025 ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ຈາກອົງການ ໄອຢູຊີເອັນ “IUCN” (ອົງການສາກົນ ເພື່ອ ການອະນຸລັກ ທຳມະຊາດ). ບັນດາຫ້ອງການລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ຈຳນວນຫຼາຍ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ໃນຂະບວນການສ້າງ ເອກະສານສະບັບນີ້. ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຫ້ອງການປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກຂອງ ອົງການດັ່ງກ່າວນີ້ (UNEP ROAP) ແລະ ກອງເລຂາຂອງ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ຍັງໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ ການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບປັບປຸງນີ້.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ໃນເວລາທີ່ ລັດຖະບານລາວ ກຳລັງບຸກບືນ ເພື່ອບັນລຸຕາມ ເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ເພື່ອບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້, ລັດຖະບານລາວ ຈຶ່ງໄດ້ສ້າງແຜນພັດທະນາໄລຍະຍາວ ເພື່ອນຳພາປະເທດໃຫ້ຫຼຸດຜົນ ອອກຈາກປະເທດດ້ວຍພັດທະນາ ພາຍໃນປີ 2020 ແລະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍສຸດ ດ້ວຍການ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການພັດທະນາ ຊີນະບົດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ປະຊາຊົນລາວ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.

ການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ຂອງປະເທດນີ້ (ລວມທັງ ຊີວະນາໆພັນ) ແມ່ນອີງຕາມ ອຸດສາຫະກຳເຊັ່ນວ່າ ການກະສິກຳ, ການປະມົງ, ວິສາຫະ ກິດປ່າໄມ້, ການພັດທະນາ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີ ຍຸດທະສາດທີ່ໄດ້ຮັບການວາງແຜນມາເປັນຢ່າງດີ ອາດເປັນຜົນເສຍຫາຍ ການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນອະນາຄົດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະໃຫ້ຄຳແນະນຳເປີດກວ້າງ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃຫ້ ເປົ້າໝາຍ ຊີວະນາໆພັນໃນທົ່ວໂລກ ແລະ ເພື່ອບັນລຸ ເປົ້າໝາຍຊີວະນາໆພັນພາຍໃນປະເທດ ແຕ່ນີ້ເຖິງປີ 2025. ການດຳເນີນ ງານຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ຍຸດທະສາດນີ້ ແມ່ນຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປັບປ່ຽນໄດ້ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາປະເທດ.

ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈົ່ງໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ໃນຍຸດທະສາດ, ນະໂຍໂບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ແຜນວຽກງານ.

ທ້າຍທີ່ສຸດ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຖືເອົາ ວາລະໂອກາດນີ້ ເພື່ອສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງ ພາກສ່ວນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ຂະບວນການສ້າງເອກະສານສະບັບນີ້ ໂດຍຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ເປັນພິເສດ ມາຍັງ ອົງການສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ກອງເລຂາຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ສໍາລັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການສ້າງ ບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ພ້ອມທັງ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງ ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກ ທໍາມະຊາດ ທີ່ໄດ້ທຸ້ມເທເຫື້ອແຮງ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ. ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງເປັນຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຈະໄດ້ເຫັນການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານງານ ໃນລັກສະນະເຊັ່ນນີ້ ອີກຄັ້ງໃໝ່ໃນອະນາຄົດ.

ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ສົມມາດ ພິລເສນາ

ສາລະບານ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ບົດສະເໜີ ກ່ຽວກັບ ການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016 – 2025.....	1
ພາກທີ I: ສະພາບການປະຈຸບັນ	4
ບົດສະເໜີ ສຳລັບ ພາກທີ I	4
1. ຂໍ້ມູນຄວາມຈິງເບື້ອງຕົ້ນ, ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.....	4
1.1 ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້.....	5
1.2 ລະບົບນິເວດກະສິກຳ.....	11
1.3 ລະບົບນິເວດນ້ຳ.....	13
1.4 ລະບົບນິເວດເທດສະບານ.....	14
1.5 ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊະນິດພັນ/ສັດ.....	15
1.6 ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນໂດຍກົງ ສູ່ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ	18
2. ການຕັດສິນໃຈ ດ້ານສັງຄົມ-ເສດຖະກິດ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນກັບ ທ່າອ່ຽງຂອງຊີວະນາໆພັນ	25
2.1 ລະດັບຂອງການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ຈາກຜົນປະໂຫຍດຂອງລະບົບນິເວດ.....	25
2.2 ຜົນໄດ້ຮັບປະສົມ ຈາກຍຸດທະສາດການລົງທຶນ ແລະ ຍຸດທະສາດການຄ້າ	25
2.3 ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ.....	27
2.4 ກົນໄກຕ່າງໆ ໃນປະຈຸບັນ ສຳລັບ ການຈັດສັນ ການນຳໃຊ້ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບຈາກ ການນຳໃຊ້ດິນ 28	
3. ນະໂຍບາຍສິ່ງເສີມ ແລະ ຂອບວຽກຂັ້ນສະຖາບັນ	29
3.1 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບ ທີ 8 – ຜົນສຳເລັດຕົ້ນຕໍ, ບັນຫາຄົງຄ້າງ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງ ລັດຖະບານລາວ ແຕ່ນີ້ເຖິງປີ 2020.....	29
3.1.1 ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຊ່ອງປວ່າງຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7	29
3.1.2 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8: ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ.....	31

3.2	ວິໄສທັດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2030, ຍຸດທະສາດ 2025 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານສຳລັບ 2016-2020	32
3.3	ນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂະແໜງການ.....	34
3.4	ສະໜັບສະໜູນດ້ານຂອບກົດໝາຍ.....	35
3.5	ຂອບສະຖາບັນ.....	36
3.6	ທິດທາງຂອງການປະຕິຮູບການປົກຄອງ	38
3.7	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ 38	
3.8	ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ.....	41
3.9	ຂະແໜງການເອກະຊົນ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນທີ່ມີທ່າແຮງສູງ.....	41
3.10	ຄວາມສາມາດລວມ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນສະຖາບັນ ແລະ ຂັ້ນບຸກຄົນ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຊີວະນາໆພັນ	42
3.11	ຂອບການເງິນ	43
4.	ບົດຮຽນ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ແລະ ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ	47
4.1	ທົບທວນຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1	47
4.2	ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ	53
ພາກທີ II.	ຍຸດທະສາດຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (2016-2025): ຫຼັກການ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ	57
5.	ວິໄສທັດ.....	57
6.	ຫຼັກການ.....	57
7.	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ	58
8.	ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ.....	58
8.1	ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 1: ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ ຂອງປະເທດນີ້ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ຊະນິດພັນ/ສັດ ແລະ ເຊື້ອພັນ. .	59
8.2	ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 2: ເຊື້ອມສານ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ານ ງົບປະມານ.....	64

8.3	ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 3: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຖານຄວາມຮູ້ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈແບບມີຍຸດທະສາດ	67
8.4	ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 4: ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການດຳເນີນງານ ຜ່ານທາງການສື່ສານ, ການສຶກສາ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ	68
8.5	ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 5: ສົ່ງເສີມການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.	69
9.	ປະເດັນເຄິ່ງຮ້ອນ.....	71
9.1	ການຕອບໂຕຂອງຊີວະນາໆພັນ ກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນໃນການປັບ ລະບົບນິເວດໃຫ້ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ.....	71
9.2	ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະບົບນິເວດ ແມ່ນເປັນວິທີການໃດໜຶ່ງ ຂອງການປັບຕົວ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ	71
9.3	ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໃນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ	72
ພາກທີ III.	ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ.....	74
10.	ການດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ	74
10.1	ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ.....	74
10.2	ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນງານ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງພວກມັນ	75
11.	ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການ ຂະແໜງການ ແລະ ຂ້າມຂະແໜງການ.....	91
12.	ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ການເຊື່ອມສານ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ	93
13.	ແຜນພັດທະນາຄວາມສາມາດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ	94
13.1	ລັກສະນະ ຂອງຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນ.....	94
13.2	ການສ້າງ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ	95
13.3	ລັກສະນະຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ	96
13.4	ແຫຼ່ງຝຶກອົບຮົມ	97
14.	ຍຸດທະສາດການສື່ສານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນ ສຳລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ..	98
14.1	ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂັ້ນຕອນ ພັດທະນາຄວາມສາມາດມະນຸດ.	98

14.2	ການສື່ສານ ວິທີປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ... 99
14.3	ການສື່ສານ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໃນຮູບແບບຂອງແຜນງານໃດໜຶ່ງ..... 100
15.	ແຜນການສຳລັບ ການລະດົມແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ..... 101
15.1	ທ່າອ່ຽງໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ແລະ ຄຳແນະນຳລວມ..... 101
15.2	ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ..... 102
16.	ການປະສານງານ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ທົ່ວປະເທດ..... 104
16.1	ປັດໄຈທີ່ຕ້ອງພິຈາລະນາ..... 104
16.2	ກົນໄກປະສານງານແຫ່ງຊາດ..... 105
16.3	ການວາງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສຳລັບ ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນເປັນຂັ້ນຕອນຂອງ ການວາງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍແຕ່ລະອັນຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. 106
16.4	ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້..... 107
	ເອກະສານອ້າງອີງ 109
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 112
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປຶກສາຫາລື..... 112
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ຄະນະວິຊາການ ແລະ ຄະນະປະສານງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 114

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ຕາຕະລາງ 1: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍທີ່ຄັດເລືອກມາຈາກ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ.....	30
ຕາຕະລາງ 2: ລາຍການເອກະສານນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ.....	34
ຕາຕະລາງ 3: ລາຍການກ່ຽວກັບ ການແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂັ້ນສະຖາບັນແຫ່ງຊາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ / ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.	36
ຕາຕະລາງ 4: ລາຍການ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ທີ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າເປັນພາຄີ.	39
ຕາຕະລາງ 5: ການປະເມີນຄວາມສາມາດ ດ້ວຍຕົນເອງໃນທົ່ວປະເທດ	43
ຕາຕະລາງ 6: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງຂອງການລົງທຶນ (ຄັດລອກມາຈາກ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7)	44
ຕາຕະລາງ 7: ລັກສະນະຂອງ ກອງທຶນທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາພາຍໃນປະເທດ ເຊິ່ງອາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ.....	44
ຕາຕະລາງ 8: ແຫຼ່ງງົບປະມານ ທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ກອງທຶນຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.....	45
ຕາຕະລາງ 9: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 1 - ຂໍ້ມູນວິທະຍາສາດ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.....	48
ຕາຕະລາງ 10: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 2 - ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ (7 ອົງປະກອບຕົ້ນຕໍ).	49
ຕາຕະລາງ 11: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 3 - ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.	51
ຕາຕະລາງ 12: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 4 – ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງສາທາລະນະ.....	52
ຕາຕະລາງ 13: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 5 - ຂອບສະຖາບັນ ແລະ ຂອບກົດໝາຍ.	52
ຕາຕະລາງ 14: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 6 - ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.....	52
ຕາຕະລາງ 15: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 7 - ການຮ່ວມມືສາກົນ. .	53
ຕາຕະລາງ 16: ຍຸດທະສາດທີ 1 - : ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ ຂອງປະເທດນີ້ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດ.....	60
ຕາຕະລາງ 17: ຍຸດທະສາດທີ 2: ເຊື່ອມສານ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ານງົບປະມານ.	64
ຕາຕະລາງ 18: ຍຸດທະສາດທີ 3: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຖານຄວາມຮູ້ ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈແບບມີຍຸດທະສາດ.....	67

ຕາຕະລາງ 19: ຍຸດທະສາດທີ 4: ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການດຳເນີນງານ ຜ່ານທາງການສື່ສານ, ການສຶກສາ ແລະ ການສ້າງຄວາມ ຮັບຮູ້ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.....	68
ຕາຕະລາງ 20: ຍຸດທະສາດທີ 5: ສົ່ງເສີມການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ໃຫ້ມີ ປະສິດທິພາບ.....	70
ຕາຕະລາງ 21: ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.....	74
ຕາຕະລາງ 22: ການຈັດປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ.....	75
ຕາຕະລາງ 23: ຍຸດທະສາດ 1.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ	76
ຕາຕະລາງ 24: ຍຸດທະສາດ 2 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.	83
ຕາຕະລາງ 25: ຍຸດທະສາດ 3.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.	85
ຕາຕະລາງ 26: ຍຸດທະສາດ 4.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.	87
ຕາຕະລາງ 27: ຍຸດທະສາດ 5.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.	88
ຕາຕະລາງ 28: ຫຼັກການ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຕົ້ນຕໍ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ.....	92
ຕາຕະລາງ 29: ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ແລະທັກສະ ທີ່ຈຳ ເປັນ.	95
ຕາຕະລາງ 30: ຫ້ອງການນຳພາ ແລະ ຫ້ອງການຮ່ວມນຳພາ ສຳລັບຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າ ໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.	96
ຕາຕະລາງ 31: ຮ່າງອົງປະກອບຂອງ ແຜນການສື່ສານ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຕົວຢ່າງຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການ ດຳເນີນງານ ທີ່ຕ້ອງການສື່ສານເຖິງພວກຂົາ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.....	99
ຕາຕະລາງ 32: ການດຳເນີນງານ ແລະ ໄລຍະເວລາ ສຳລັບ ນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງງົບປະມານຕົ້ນຕໍ.....	102

ສາລະບານຮູບພາບ

ຮູບພາບທີ 1: ຮູບຖ່າຍດາວທຽມແບບ Rapid Eye ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນ ປາບິກຄຸມ ໃນປີ 2015 (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງ ກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ສຳລັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ FPP-TA6, ປີ 2016).....	6
ຮູບພາບທີ 2: ປະເພດການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຕາມການກຳນົດຂອງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	8
ຮູບພາບທີ 3: ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ	9
ຮູບພາບທີ 4: ການສູນເສຍປ່າໄມ້ ໃນລະຫວ່າງປີ 2001 ເຖິງປີ 2014 ໃນ ສປປ ລາວ	11
ຮູບພາບທີ 5: ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງ ພື້ນທີ່ເທດສະບານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງພາຍນອກ.....	14
ຮູບພາບທີ 6: ການແຈກຢາຍຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆ ໃນລາຍການຂອງ IUCN Red.	17
ຮູບພາບທີ 7: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສຳປະທານ ຈາກໂຄງການ EMSP (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ). 19	
ຮູບພາບທີ 8: ຍຸດທະສາດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2025 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ 2016-2020.....	33
ຮູບພາບທີ 9: 5 ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ.....	59

ອັກສອນຫຍໍ້

ABD	ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ
ABP	ໂຄງການຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ
ABS	ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແປງປັນຜົນປະໂຫຍດ
ADB	ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ
ASEAN- WEN	ຕາໜ່າງຮັກສາສັດປ່າອາຊຽນ
ASEAN	ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້
ASL	ເໜືອລະດັບນໍ້າທະເລ
BD	ຊີວະນາໆພັນ
BEI	ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ
CA	ກະສິກໍາແບບອະນຸລັກ
CBD	ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ
CC	ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
CEPF	ກອງທຶນຮ່ວມມືລະບົບນິເວດທີ່ຫຼໍ່ແຫຼມ
CFSVA	ການວິເຄາະລະອຽດ ສໍາລັບ ການຄ້າປະກັນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ
CGIAR	ຄະນະທີ່ປຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາສາກົນ
CITES	ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຄ້າ-ຂາຍຊະນິດພືດແລະສັດປ່າ ໃກ້ສຸນຸພັນ
COP	ກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ
CSO	ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ
CSR	ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ
DAEC	ກົມສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ
DAFO	ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
DDF	ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ
DEQP	ກົມສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ
DESAI	ກົມປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
DFRM	ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້
DLF	ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ
DoA	ກົມກະສິກໍາ
DoF	ກົມປ່າໄມ້
DoFI	ກົມກວດກາປ່າໄມ້
DoI	ກົມກະສິກໍາ
EIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
ENRM	ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ

EPA	ການປະເມີນ ການດຳເນີນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
EPF	ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ
ESIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
FAO	ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ປະຈຳອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
FFS	ໂຮງຮຽນກະສິກອນພາກສະໜາມ
FLEGT	ການຮັກສາກົດໝາຍ, ການປົກຄອງ ແລະ ການຄ້າ ກ່ຽວກັບປ່າໄມ້
FRDF	ກອງທຶນຜື້ນຜູ້ ແລະ ພັດທະນາປ່າໄມ້
GEF	ອົງການສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ
GMO	ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດແບບດັດແປງຜັນ
GMS	ຂົງເຂດອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ
GoL	ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
GP	ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີ
IBA	ພື້ນທີ່ສຳຄັນສຳລັບນົກ
ICAD	ການອະນຸລັກ ແລະ ການພັດທະນາແບບເຊື່ອມສານ
ICBF	ໂຄງການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບເຊື່ອມສານ
IFS	ຍຸດທະສາດສະໜອງເງິນແບບເຊື່ອມສານ
INGO	ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ
IPM	ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບເຊື່ອມສານ
IPR	ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ
IRRI	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າສາກົນ
IUCN	ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທຳມະຊາດ
IWRM	ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແບບເຊື່ອມສານ
KAP	ຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ການປະຕິບັດ
KfW	ກຸ່ມທະນາຄານພັດທະນາປະເທດເຢຍລະມັນ
LARReC	ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພັນພືດ/ສັດນ້ຳ
LCCI	ສະພາອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າລາວ
LDC	ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ
LMO	ສິ່ງມີຊີວິດດັດແປງຜັນ
LNMCs	ກອງເລຂາຂອງ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດລາວ
LNTA	ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດລາວ
LUP	ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
M&E	ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ
MAF	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
MDG	ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ

MEA	ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
MEM	ກະຊວງຜະລິດງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່
MIC	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
MICT	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ
MoNRE	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
MoPW&T	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ
MoST	ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ
MoU	ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ
MPI	ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
MPWT	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ
MRC	ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ
MWBP	ແຜນງານ ອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ເຂດດິນບໍລິເວນນ້ຳ ແມ່ນ້ຳຂອງ ຢ່າງຍືນຍົງ
NADP	ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກຳແຫ່ງຊາດ
NAFRI	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ
NAPA	ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການປັບຕົວ
NBCA	ເຂດອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ
NBSAP	ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ
NCSA	ການປະເມີນຂີດຄວາມສາມາດພາຍໃນປະເທດດ້ວຍຕົນເອງ
NERI	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ
NFP	ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ
NLMA	ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ
NPA	ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
NPA	ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ
NRM	ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ
NSEDP	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ
NTFP	ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
NTWG	ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ
NUoL	ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
ODA	ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາຕ່າງປະເທດ
PA	ເຂດປ່າສະຫງວນ
PACSA	ທະບວງການປົກຄອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລັດຖະກອນ
PAFO	ຜະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ
PEI	ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ
PES	ການຈ່າຍເງິນສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

PFA	ເຂດປ່າຜະລິດ
pFLUP	ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
PGRFA	ແຫຼ່ງພັນພືດ ສໍາລັບ ອາຫານ ແລະ ກະສິກໍາ
PM	ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ
PoW	ແຜນວຽກ
PRF	ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ
PSFM	ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ
R&D	ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ
RA	ອົງການຮັບຜິດຊອບ
RBO	ອົງການລຸ່ມແມ່ນໍ້າ
REDD	ການຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເສຍຈາກ ການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການຂຸດໂຊມຂອງປ່າໄມ້
SDC	ອົງການພັດທະນາ ແລະ ຮ່ວມມືແຫ່ງປະເທດສະວິດ
SDG	ຍຸດທະສາດການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
SEARICE	ສະຖາບັນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເພື່ອການສຶກສາຂອງຊຸມຊົນ
SIDA	ອົງການພັດທະນາສາກົນ ແຫ່ງປະເທດສະວິເດັນ
STEA	ອົງການວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ
SUFORD	ການພັດທະນາປ່າໄມ້ແລະຊີນະບົດແບບຍືນຍົງ
SWG	ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການ
TABI	ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ
TNA	ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການໃນການຝຶກອົບຮົມ
ToT	ການຝຶກອົບຮົມຄູຝຶກ
UN	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNDP	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ
UNEP	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ
WB	ທະນາຄານໂລກ
WFP	ອົງການອາຫານໂລກ
WREA	ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
WWF	ອົງການກອງທຶນອະນຸລັກທໍາມະຊາດໂລກ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ບົດສະເໜີ ກ່ຽວກັບ ການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016 – 2025

ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງນາມໃນ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ (CBD). ໃນຖານະເປັນປະເທດພາຄີ ແລະ ໂດຍປະຕິບັດ ຕາມ ມາດຕາ 6 ຂອງສົນທິສັນຍານີ້ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການທົ່ວໄປ ສຳລັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຄວນຈະ:

a) ສ້າງ ຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ຫຼື ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ແບບຍືນຍົງ ຫຼື ບັບປຸງເອົາ ຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ຫຼື ແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້ ເຊິ່ງຈະ ຕ້ອງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ປະເທດຄູ່ ສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ແລະ

(b) ເຊື່ອມສານ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ແບບຍືນຍົງ ເຂົ້າໃນ ແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍ ພາຍໃນຂະແໜງການ ຫຼື ຂ້າມຂະແໜງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ໃຫ້ມີ ຄວາມເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນເປັນ ເອກະສານຕົ້ນຕໍ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ໃນລະດັບປະເທດ (ອີງຕາມມາດຕາ 6 ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ). ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນ ດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນສະບັບທຳອິດຂອງ ສປປ ລາວ (NBSAP) ໄດ້ກຳນົດແຜນດຳເນີນງານຮອດ ປີ 2010 ແລະ ຍຸດທະສາດຮອດປີ 2020 ເຊິ່ງປະກອບມີ 7 ໂຄງການຄື: (1) ການພັດທະນາຂໍ້ມູນດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ດ້ານຊີວະນາໆພັນ (2) ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ; (3) ລະບົບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ (4) ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງມວນຊົນ (5) ຂອບວຽກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ນິຕິກຳ; (6) ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ (7) ການຮ່ວມມືສາກົນ. ພາຍໃຕ້ 7 ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ມີ 27 ຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງໄດ້ບັນລຸຮອດປີ 2020 ແລະ ມີ 203 ກິດຈະກຳໄດ້ຖືກກຳນົດອອກມາ ທີ່ ຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນປີ 2010.

ໃນປີ 2011, ບົດປະເມີນການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ (NBSAP) ສະບັບທຳອິດ ໄດ້ຖືກຕີພິມເຊິ່ງເປັນການສັງລວມສະພາບການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ແລະ ແຕ່ລະກິດຈະກຳ ພາຍໃຕ້ 7 ໂຄງການດັ່ງກ່າວ. ຂໍ້ສະຫຼຸບສຳຄັນແມ່ນ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນຫຼາຍຂົງເຂດ ເຊັ່ນ: ການຄົ້ນຄວ້າ ວິໄຈກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ, ການຂະຫຍາຍເຂດປ່າສະຫງວນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ສຳຄັນບາງແຫ່ງ, ຮ່າງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມປອດໄພດ້ານຊີວະພາບ, ການຂະຫຍາຍກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວແບບ ອະນຸລັກ, ການປັບປຸງການວາງແຜນການນຳໃຊ້ ແລະ ການຈັດສັນທີ່ດິນ, ການເຂົ້າເປັນພາຄີໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍເຂດ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ (ສົນທິສັນຍາ Ramsar) ແລະ ການປະຕິບັດກົດໝາຍການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ; ຜົນສຳເລັດທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນ ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸ ດ້ານການຮ່ວມມືສາກົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເຂົ້າເປັນ ພາຄີໃນສົນທິສັນຍາຫຼາຍຝ່າຍວ່າດ້ວຍສິ່ງແວດລ້ອມ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ເພື່ອປັບປຸງຂີດຄວາມສາມາດຂອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ, ລວມທັງການຮັບປະກັນວ່າ

ສັງຄົມ ແລະ ແລະ ເສດຖະກິດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການນໍາໃຊ້ຜົນຜະລິດທາງທໍາມະຊາດທີ່ກໍາເນີດມາຈາກ ສປປ ລາວ.

ການປັບປຸງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທໍາອິດນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອປະຕິບັດຕາມ ຂໍ້ ຕົກລົງ X/2 ຂອງກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ ເຊິ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ບັນດາປະເທດພາຄີ ຕ້ອງທົບທວນ, ທວນຄືນ ແລະ ປັບປຸງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຂອງພວກເຂົາ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນຍຸດທະສາດສໍາລັບຊີວະນາໆພັນ ປີ 2016-2025. ສະນັ້ນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ ສະບັບທີ II ຈຶ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອຊ່ວຍປະເທດລາວ ໃຫ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ເປົ້າໝາຍໄອຈິ (Aichi) ແລະ ການ ພັດທະນາປະເທດຢ່າງຍືນຍົງ. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ກວມເອົາ ໄລຍະ ເວລາແຕ່ປີ 2016 ເຖິງປີ 2025. ໄລຍະເວລາຂອງ ການວາງແຜນການ ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນກົງກັນກັບ ໄລຍະເວລາຂອງ ການວາງແຜນຍຸດທະສາດ 10 ປີ ຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ (ແຕ່ປີ 2011 ເຖິງປີ 2020) ແລະ ລະບົບ ການວາງແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ຂອງລັດຖະບານລາວ.

ຂະບວນການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບປີ 2016-2025 ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ ໃນປີ 2011 ໃນເວລາທີ່ ຄະນະປະສານງານ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ພາຍໃນ ກະຊວງ ກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້. ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍຄັ້ງ ພາຍໃນໂຄງສ້າງລັດຖະບານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ພັນທະຂອງລັດຖະບານ ຕໍ່ກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການສ້າງກະຊວງໃ ໜ່ ກໍ່ຄື ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມຫຼວງຫຼາຍ ເພື່ອສ້າງເອກະສານ ສະບັບນີ້ ໃນລັກສະນະທີ່ກວມລວມ ແລະ ໂປ່ງໃສ ທີ່ສັງລວມເອົາ ທັດສະນະຂອງ 8 ຄະນະວິຊາການ ແລະ ຫຼາຍກວ່າ 45 ກົມຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016-2025 ປະກອບດ້ວຍ 3 ພາກ. ພາກທີ I ແມ່ນການ ປະເມີນ ສະພາບການປະຈຸບັນ; ພາກທີ II ແມ່ນການອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຍຸດທະສາດ; ແລະ ພາກທີ III ແມ່ນແຜນ ດໍາເນີນງານແຫ່ງຊາດ. ການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບປັບປຸງນີ້ ແມ່ນອີງ ຕາມການຊີ້ນໍາຂອງ ກອງເລຂາສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ຄະນະວິຊາການ ຕ່າງໆ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກທ້ອງຖານຕ່າງໆຂອງ ລັດຖະບານລາວ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດ ລັດຖະບານ ແລະ ໜ່ວຍງານທຸລະກິດຕ່າງໆ. ຄະນະວິຊາການເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ພົບປະກັນ ໃນຊຸດກອງປະຊຸມ ແລະ ສໍາມະນາ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂັ້ນພູມມິພາກ ເພື່ອກໍານົດ ຂອບເຂດວຽກງານໂດຍລວມ ແລະ ເປົ້າໝາຍເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງ ຍຸດທະ ສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບປີ 2016-2025. ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທໍາມະ ຊາດ ແລະ ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຂັ້ນແຂວງ ຂຶ້ນ 2 ຄັ້ງ ໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງ ຊຽງຂວາງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີ ທັດສະນະຈາກທ້ອງຖິ່ນ ໃນການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອການທົດລອງໃນ 2 ແຂວງ.

ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆຂອງ ຮ່າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກ ບັນດາ ທ້ອງຖານຕາງໜ້າລັດຖະບານລາວ ທີ່ຄາດວ່າ ຈະນໍາໄປສູ່ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (2011-2015) ແລະ ແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (2016-2020) ແລະ ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເປັນໄປໄດ້ ຖ້າວ່າ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ສາມຕໍ່ຈາກສິ່ງທີ່ກໍາລັງດໍາເນີນຢູ່ ຫຼື ໄດ້ມີການວາງແຜນມາເປັນຢ່າງດີ.

ໂຄງການ SDC/TABI ຂອງ ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ປະກອບກັບ ວຽກງານ UNEP-GEF ພາຍໃຕ້ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການເງິນ. ອົງການ ສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ສຳລັບ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງລວມທັງ ການສ້າງຮ່າງເອກະສານເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ຂະບວນ ການປົກສາຫາລື ແລະ ການສ້າງຕາໜ່າງຂອງ ອົງການພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະ ນາໆພັນ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016-2025 ສະບັບປັບປຸງນີ້ ແມ່ນສານຕໍ່ຈາກ ສິ່ງທີ່ໄດ້ ຮັບ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກ ຍຸດທະສາດຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແຕ່ນີ້ເຖິງປີ 2020 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ແຕ່ນີ້ເຖິງປີ 2010 ທີ່ໄດ້ສຳເລັດລົງແລ້ວ. ມັນຍັງອີງຕາມ ທິດທາງລວມຂອງສາກົນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ສິນທິສັນຍາວ່າ ດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ນອກຈາກການສ້າງ ການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍກົງ, ມັນຍັງພະຍາຍາມ ຊ່ວຍເຫຼືອລັດຖະບານລາວ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ໃນການແກ້ໄຂ ປະເດັນສຳຄັນ ທີ່ກະທົບຕໍ່ກັບ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ປະເດັນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ອາດຕ້ອງການການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ຫຼາຍກວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ບັນດາ ຂະແໜງການປ່າໄມ້ແລະກະສິກຳ. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດນີ້ ຍັງເອົາໃຈໃສ່ໃນການ ຈັດບຸລິມະສິດຂອງ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ພ້ອມທັງ ຮັບປະກັນວ່າ ການລະດົມແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ໄດ້ມີການວາງແຜນໄວ້ ເປັນຢ່າງດີ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ການປົກສາຫາລື ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຂະບວນການສ້າງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016-2025, ໃຫ້ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1 ແລະ 2.

ພາກທີ I: ສະພາບການປະຈຸບັນ

ບົດສະເໜີ ສໍາລັບ ພາກທີ I

ພາກທີ I ຂອງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ເຊິ່ງສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການປະຈຸບັນ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ 4 ຫົວຂໍ້. ຫົວຂໍ້ທີ 1 ຈະສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສໍາຄັນ, ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງຊີວະນາໆພັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະບົບນິເວດວິທະຍາຕົ້ນຕໍ ໃນປະເທດ ກໍ່ຄື ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໃນປ່າໄມ້, ກະສິກໍາ ແລະ ໃນນໍ້າ. ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໃນເຂດເທດສະບານ ກໍ່ໄດ້ນໍາ ມາສະເໜີເຊັ່ນກັນ ຍ້ອນວ່າ ຄວາມຈໍາເປັນ ສໍາລັບການດໍາເນີນງານໃນເຂດເທດສະບານ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ນັ້ນ ແມ່ນມີເພີ່ມຂຶ້ນ ດັ່ງທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ. ຫົວຂໍ້ນີ້ ຍັງຈະສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນຕ່າງໆ ທີ່ມີໃນຕົວຈິງ ແລະ ໃຫ້ຕົວບົ່ງຊີ້ເຖິງປະເພດຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ອາດປະຕິບັດໄດ້ ພາຍໃນຂະແໜງການປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິ ກໍາ.

ຫົວຂໍ້ທີ 2 ຈະສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ການຕັດສິນໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ກັບ ທ່າ ອ່ຽງທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນກ່ຽວພັນຫຼາຍກັບເປົ້າໝາຍທຳອິດຂອງ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະ ນາໆພັນ ກໍ່ຄື ການແກ້ໄຂປະເດັນຕົ້ນຕໍ ທີ່ນໍາໄປສູ່ ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. ຫົວຂໍ້ທີ 3 ຈະສົນທະນາເຖິງ ວິທີທາງທີ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ຈະສາມາດສະໜັບສະ ໜູນ ຫຼື ຂັດຂວາງ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຊີວະນາໆພັນແບບຍືນຍົງ. ມັນຍັງຈະຊອກຫາຊ່ອງທາງ ເພື່ອ ສ້າງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ. ຫົວຂໍ້ທີ 4 ຈະສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜ່ານມາ ແລະ ປະເດັນຄົງຄ້າງຈາກຍຸດ ທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທໍາອິດ ພ້ອມທັງ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີແລະຜົນ ເດັ່ນ ໃນການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ສໍາລັບ ການປະເມີນຜົນ
ເອກະສານຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ການສຶກສາເຖິງ ສະຖານະພາບຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນ ບົດລາຍ ງານແຫ່ງຊາດສະບັບທີ 4 ປີ 2010 ທີ່ລາຍງານຕໍ່ກັບ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ເຊິ່ງຮຸ້ກັນໃນຊື່ ບົດລາຍງານ 4NR. ບົດລາຍງານ 4NR ແມ່ນປະຕິບັດຕາມ ຂໍ້ກຳນົດໃນການລາຍງານ ຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ. ນອກຈາກ ບົດລາຍງານ 4NR ແລ້ວ, ຍັງໄດ້ມີການທວນຄືນແບບໄວ ໃນປີ 2009 ເພື່ອດໍາເນີນ ການປະເມີນຜົນ ການ ດໍາເນີນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (EPA) ເພື່ອສະໜັບສະໜູນແຜນງານ ADB-UNEP ສໍາລັບ ຂົງເຂດອານຸພາກພື້ນ ແມ່ນໍ້າຂອງ. ບົດລາຍງານປະເມີນ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ ປີ 2008 ຍັງໄດ້ວິເຄາະເຖິງ ປະເດັນດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນສະພາບການຂອງ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຊ່ອງຫວ່າງຕົ້ນຕໍ ໃນການສຶກສາທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນການຂາດເຂີນ ຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການ ຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ. ຂໍ້ມູນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ກ່ອນປີ 2008. ຂໍ້ມູນຜ່ານມາ ທີ່ມີຢູ່ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ໃນ ລະຫວ່າງປີ 2008 ເຖິງປີ 2011 ແມ່ນໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍສຸດ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ອ່ານ ຮັບຮູ້ເຖິງ ທ່າອ່ຽງທີ່ສໍາຄັນ.

1. ຂໍ້ມູນຄວາມຈິງເບື້ອງຕົ້ນ, ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ

ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ຕິດກັບທະເລ ແລະ ຕັ້ງຢູ່ໃນທະວີບອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ປະເທດລາວ ເປັນປະ ເທດທີ່ອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານ ປະຫວັດສາດ, ວັດທະນາທໍາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງເຕັມໄປດ້ວຍທິວ ທັດທໍາມະຊາດ ແລະ ປະຊາຊົນຊົນບັນເຜົ່າ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ. ມັນຕັ້ງຢູ່ໃຈກາງຂອງ ແຫຼມອິນໂດຈີນ ແລະ ອ້ອມ

ຮອບດ້ວຍ ປະເທດຈີນ, ຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ, ໄທ ແລະ ມຽນມ້າ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມັນມີທ່າແຮງ ທີ່ຈະກາຍເປັນ ຖານຊັບພະຍາກອນຍຸດທະສາດ ແລະ ເປັນບ່ອນເຊື່ອມຕໍ່ ຂົງເຂດອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳ (ອີງຕາມ ບົດລາຍງານ ແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 4, ປີ 2010).

ປະເທດລາວ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ດິນລວມ 236.800 ກມ² ແລະ ແບ່ງອອກເປັນ 17 ແຂວງ ແລະ 1 ນະຄອນຫຼວງ ກໍ່ຄື ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ມີຊຸມຊົນຊືນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່ ແຈກຢາຍຢູ່ຕາມ 4 ເຂດພື້ນທີ່ ພູມສັນຖານຕົ້ນຕໍ. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ລະບົບນິເວດ ແລະ ສັດ ກໍ່ກົງກັນກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ປະຊາຊົນ (ຢ່າງໜ້ອຍ ມີ 48 ຊົນເຜົ່າ) ທີ່ອາໄສ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ຊີວະນາໆພັນ ຂອງປະເທດ ໃນຮູບ ແບບ ຊີວະນາໆພັນທາງກະເສດ.

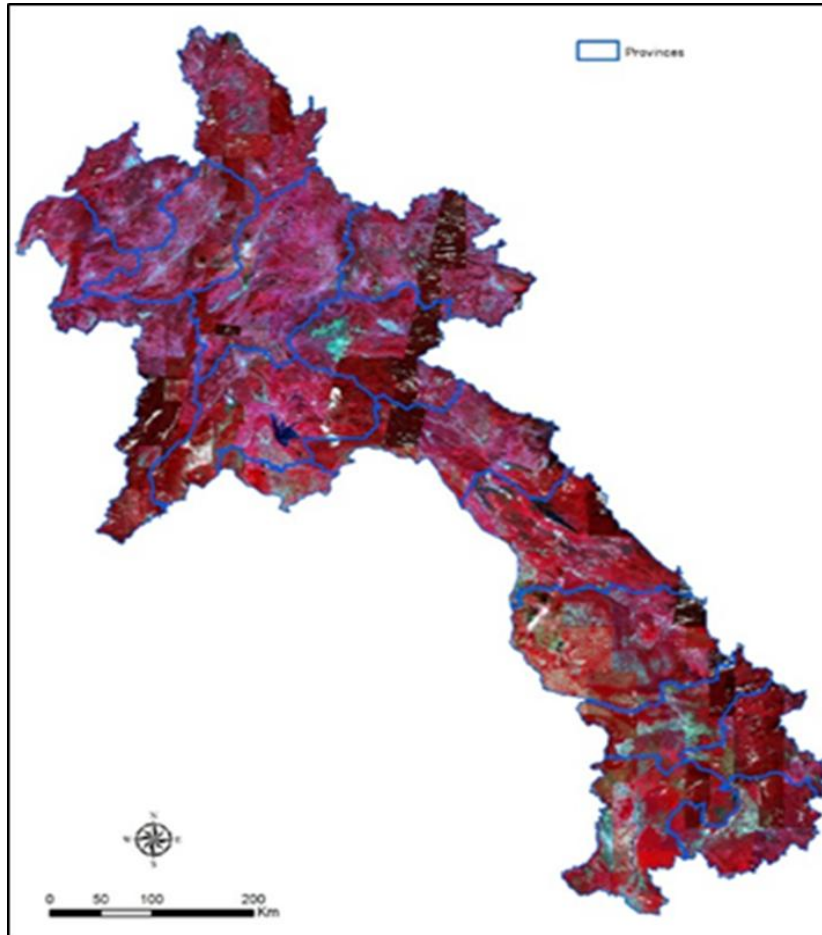
ເກືອບ 80% ຂອງເນື້ອທີ່ປະເທດລາວ ແມ່ນເປັນພື້ນທີ່ພູຜາ ເຊິ່ງເຂດພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມເຖິງ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອການປູກຝັງ ແມ່ນມີຢູ່ລຽບຕາມ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ປະເທດລາວ ມີຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ປ່າໄມ້ຕ່າງໆ ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ຫຼາຍກວ່າ 40% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ, ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆ.

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ຕາມແຕ່ລະພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ ແລະ ເຂດ ອາກາດ. ເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ແມ່ນອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ທົ່ງພຽງລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳ ສາຍອື່ນໆ ເຊິ່ງມີດິນ ແລະ ພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຊົນລະປະທານໄດ້. ພາກເຫຼົ່ານີ້ ມີປະລິມານ ນ້ຳຝົນເຖິງ 2.000 ມມ ໃນແຕ່ລະປີ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ, ໃນເຂດພາກເໜືອ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນເປັນພື້ນທີ່ພູ ແລະຜາ ເຊິ່ງເປັນດິນນ້ຳໄຫຼກັດເຊາະ, ດິນເປັນກົດ ແລະ ເປັນຮ່ອມພູ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ເຂດພື້ນທີ່ເນີນສູງ ຈະມີ ປະລິມານນ້ຳຝົນປະຈຳປີ 2.000 ເຖິງ 3.000 ມມ ເຊິ່ງເປັນປະລິມານທີ່ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍ ສຳລັບເຮັດກະສິກຳ ຕາມນ້ຳຝົນ.

1.1 ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້

ໂດຍອີງຕາມບົດສຶກສາໜຶ່ງ ທີ່ດຳເນີນໂດຍ ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້¹, ອັດຕາສ່ວນຂອງ ປ່າໄມ້ປົກຄຸມ ໃນປີ 2015 ແມ່ນ 46,7%. ປ່າໄມ້ປົກຄຸມ ມີເຖິງ 25% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ມີເຖິງ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ໃນບັນດາແຂວງພາກໃຕ້, ສ່ວນວ່າ ພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ຈັດປະເພດເປັນ ພື້ນທີ່ດິນທີ່ບໍ່ມີປ່າໄມ້ປົກ ຄຸມ ແມ່ນກວມເອົາເນື້ອທີ່ ທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ (13,8 ລ້ານເຮັກຕາ). ສຳລັບ ພື້ນທີ່ບໍ່ມີປ່າໄມ້ນັ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ກົມ ປ່າໄມ້ (ກອງສຳຫຼວດແລະວາງແຜນປ່າໄມ້) ໄດ້ຈັດປະເພດ ປະມານ 8,9 ລ້ານ ເປັນ “ປ່າທີ່ມີທ່າແຮງ”, ແຕ່ວ່າ ພວກມັນສ່ວນຫຼາຍ ມີລັກສະນະເປັນ ປ່າໄມ້ເປີດທີ່ຢູ່ສູງ ຫຼື ປ່າໄມ້ປ່ຽນໃບປີລະຄັ້ງ ແລະ ເປັນພື້ນທີ່ປູກພືດເນີນສູງ ແລະ ລະບົບນິເວດອື່ນໆ ເຊິ່ງພວກມັນທັງໝົດນັ້ນ ມີຄຸນຄ່າທາງຊີວະນາໆພັນ, ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ແລະ ຄຸນຄ່າຕໍ່ ການດຳລົງຊີວິດ (MAF, 2010). ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ປ່າປົກຄຸມຂອງປະເທດລາວ ໄດ້ຫຼຸດລົງເຊິ່ງສາມາດມີຜົນ ກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ກັບຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນພື້ນທີ່ຊົນນະບົດ (MAF & STEA, Biodiversity Country Report, 2003).

¹ ແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ສຳລັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ FPP-TA6

ຮູບພາບທີ 1: ຮູບຖ່າຍດາວທຽມແບບ Rapid Eye ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນ ປ່າປົກຄຸມ ໃນປີ 2015 (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອລຳຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ສຳລັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ FPP-TA6, ປີ 2016)

ປ່າໄມ້ ໃຫ້ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງທັງສອງຢ່າງນັ້ນ ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ອຸດສາຫະກຳປ່າໄມ້ ຢ່າງໜ້ອຍ ປະກອບເປັນ 4,5% ຂອງລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກ ໃນປີ 2008 ແລະ ຈ້າງແຮງງານ 22.000 ຄົນ (PEI 2010). ຄົວເຮືອນຊົນນະບົດ ອາໃສ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງ ດົງ ສຳລັບ ການໃຊ້ພາຍໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ການຄ້າຂາຍ. ບົດສຶກສາ ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ (ການປະເມີນ ຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ປີ 2002) ໄດ້ລາຍງານວ່າ ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທັງໝົດ 11,6 ລ້ານເຮັກຕາ ທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ ໃນປະເທດລາວ, ການຊົມໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ມີມູນຄ່າເຖິງ 159,87 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ປີ ຫຼື 14 ໂດລາສະຫະລັດ/ເຮັກຕາ ສຳລັບ ການຊົມໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ 25,65 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື 2,2 ໂດລາ ສະຫະລັດ/ເຮັກຕາ ສຳລັບ ລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ (ສະເລ່ຍ 36 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຄົວເຮືອນ). ມູນຄ່າການຄ້າພາຍ ໃນປະເທດ ຂອງຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແມ່ນ 15,25 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື 1,3 ໂດລາສະຫະລັດ/ ເຮັກຕາ, ແລະ ການສົ່ງອອກ ມີມູນຄ່າ 31,80 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື 2,7 ໂດລາສະຫະລັດ/ເຮັກຕາ. ປ່າໄມ້ ຍັງ ເປັນ ຜົນ ແລະ ຖ່ານດັງໄຟ ທີ່ມີມູນຄ່າເຖິງ 3,77 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ປີ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ (ສະເລ່ຍ 40 ໂດລາ ສະຫະລັດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ຫຼື 0,3 ໂດລາສະຫະລັດ/ເຮັກຕາ) ແລະ 0,82 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື 0,07 ໂດລາ ສະຫະລັດ/ເຮັກຕາ ສຳລັບ ຜູ້ຊົມໃຊ້ທາງການຄ້າ, ແລະ ຜະລິດຕະພັນໄມ້ ມີມູນຄ່າ 17,05 ໂດລາສະຫະລັດ.

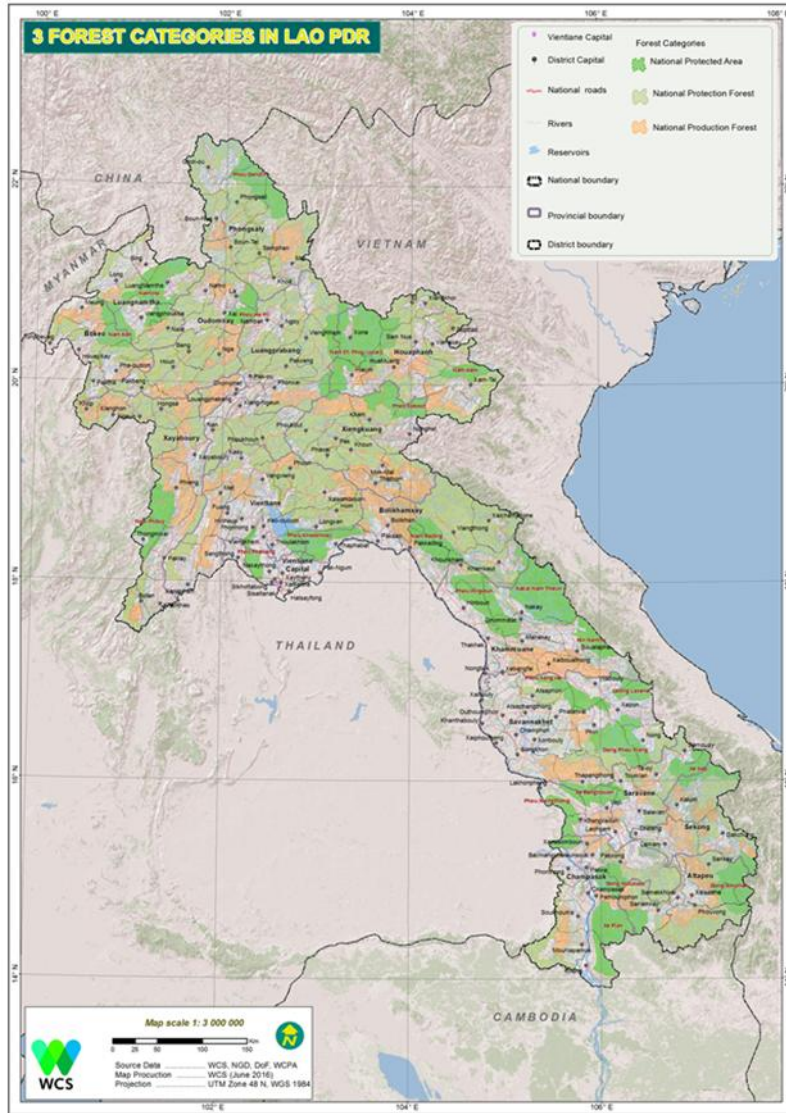
ແຕ່ລະຄົວເຮືອນຄົນລາວ ເວົ້າໄດ້ວ່າ ໄດ້ນຳໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໃນມູນຄ່າ 300 ໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ ປີ ສຳລັບ ການໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ສຳລັບການຄ້າຂາຍ. ຄົວເຮືອນຊົນນະບົດ ເວົ້າໄດ້ວ່າ ອາໃສຜະລິດຕະພັນ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຈຳນວນ 55% ເປັນລາຍຮັບຂອງພວກເຂົາ ໃນປີ 2004.

ພື້ນທີ່ກະສິກຳຊົນລະປະທານ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ຢ່າງໜ້ອຍ 317 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ. ປ່າໄມ້ປົກຄຸມ ຄາດຄະເນ ວ່າ ເກັບກັກອາຍກັກໂບນິກ 792 ລ້ານໂຕນ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າ 5,9 ຕື້ໂດລາ (MAF & STEA, National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010., 2004). ອຸດສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນອາໄສການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ແບບອະນຸລັກ ເຊິ່ງມີລາຍຮັບຢ່າງໜ້ອຍ 258 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2011.

ລະບົບນິເວດວິທະຍາ. ປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ ສາມາດຈັດປະເພດໄດ້ ຕາມຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ເຊິ່ງມີຢູ່ 3 ປະເພດ ປະກອບດ້ວຍ: ປ່າໄມ້ພື້ນທີ່ຕ່ຳ (ລະຫວ່າງ 800 ເຖິງ 1000 ມ ເໜືອລະດັບນ້ຳທະເລ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ເປັນປ່າໄມ້ ສູງ ສີຂຽວ, ເຄິ່ງຂຽວ, ແລະ ປ່ຽນໃບຕາມລະດູການ); ປ່າໄມ້ພູ (ສູງກວ່າ 1000 ມ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ປ່າໄມ້ ສີຂຽວຕາມພູ) ແລະ ປ່າໄມ້ແຈກຢາຍ (ປ່າໄມ້ ທີ່ເກີດຕາມ ສະພາບດິນພິເສດ ແລະ ຮູບການຂອງນ້ຳ ເຊັ່ນວ່າ ປ່າໄມ້ນ້ຳຖ້ວມຂັງ). ອີກວິທີໜຶ່ງ ໃນການຈັດປະເພດປ່າໄມ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ແມ່ນອີງຕາມ ແຫຼ່ງພືດ ເຊິ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ຕົ້ນໄມ້ສູງແຫ້ງ (0,6% ຂອງເນື້ອທີ່); ປ່າໄມ້ແຫ່ງ ເຂດລຸ່ມ ແລະ ເຂດສູງ (6,2%); ປ່າໄມ້ປ່ຽນໃບ ຕາມລະດູການ ໃນເຂດລຸ່ມ ແລະ ເຂດເທິງ (26,9%); ປ່າໄມ້ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳ (0,2%) ແລະ ປ່າສິນ, ປ່າປະສົມ ກັບຕົ້ນສິນ ແລະ ປ່າໄມ້ໃບໃຫຍ່ (2,6 %).

ໃນຈຳນວນ ຜົດອອກດອກ ຫຼາຍພັນສາຍພັນ ໃນປະເທດລາວ, ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້. ຄາດຄະເນວ່າ 40% ຂອງຊະນິດຕ່າງໆ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້. ບົດສຶກສາໜຶ່ງ ໃນປີ 2004 ກ່ຽວກັບ 10 ຊະນິດຂອງ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ 70% ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບ ແຫຼ່ງ ອາຫານຂອງບ້ານ (MAF & STEA, National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010., 2004).

ປ່າໄມ້. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ກຳນົດ 3 ປະເພດຂອງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ເຊິ່ງແຕ່ລະປະເພດ ແມ່ນກົງກັບ ລະດັບ ຂອງການປ້ອງກັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ມີຄື ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າຜະລິດ. ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ມີລະດັບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ໃນທາງດ້ານ ການປ້ອງກັນ ແລະ ທັງສອງນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ປ່າປ້ອງກັນ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ສະບັບປີ 2007 ວ່າເປັນ “ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເພື່ອຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ ປ້ອງກັນ ແຫຼ່ງນ້ຳ, ແຄມນ້ຳ, ແຄມທາງ, ປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ຄຸນ ນະພາບຂອງດິນ, ເຂດຍຸດທະສາດ ເພື່ອປ້ອງກັນຊາດ, ປ້ອງກັນໄພທຳມະຊາດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະອື່ນໆ,” ສ່ວນ ປ່າສະຫງວນ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າເປັນ “ປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ກຳນົດເພື່ອຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ ໃນການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, ປົກ ປັກຮັກສາ ພັນພືດ, ພັນສັດ, ລະບົບນະເວດປ່າໄມ້ ແລະ ສິ່ງຕ່າງໆ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ທາງດ້ານທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ, ວັດທະນາທຳ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການສຶກສາ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງວິທະຍາສາດ”. ຮູບພາບທີ 2 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ.

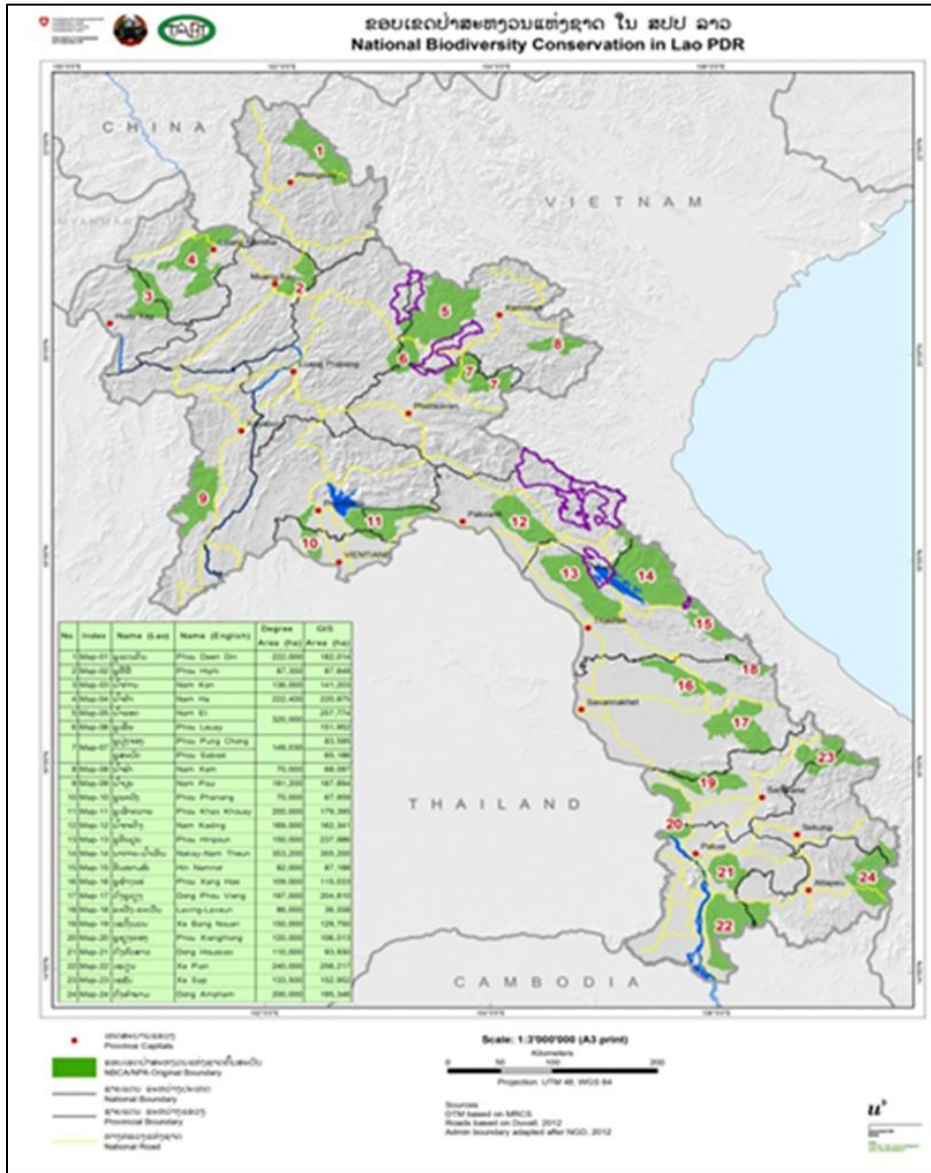

ຮູບພາບທີ 2: ປະເພດການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຕາມການກຳນົດຂອງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ

ປ່າໄມ້ຜະລິດ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ກົມປ່າໄມ້. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ສະບັບປີ 2007 ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ ແມ່ນ “ປ່າທຳມະຊາດ ແລະ ປ່າປູກ ທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເພື່ອຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ ໃຫ້ເປັນເຂດການຜະລິດ, ທະລຸກົດໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຂອງການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ປະຊາຊົນ.” ໃນປະຈຸບັນນີ້ ມີປ່າຜະລິດຈຳນວນ 3,2 ລ້ານເຮັກຕາ ເຊິ່ງແບ່ງອອກເປັນ 51 ເຂດພື້ນທີ່ປ່າຜະລິດ. ຈຸດປະສົງ ແມ່ນເພື່ອ ນຳເອົາ ເຂດປ່າຜະລິດທັງໝົດ ເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ຂອງວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ.

ທັງໝົດມີ 24 ເຂດທີ່ເປັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ 2 ລະບຽງປ່າ ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ 3,8 ລ້ານເຮັກຕາ ຫຼື 18% ຂອງພື້ນທີ່ລວມທັງໝົດຂອງປະເທດ ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນໃນປີ 2004 (ໃຫ້ເບິ່ງຮູບພາບທີ 3). ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຍັງໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ປ່າສະຫງວນແຂວງທັງໝົດ 57 ເຂດ; ປ່າປ້ອງກັນແຂວງທັງໝົດ 23 ເຂດ ; ປ່າສະຫງວນຂອງເມືອງ 144 ເຂດ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນຂອງເມືອງທັງໝົດ 52 ເຂດ ເຊິ່ງລວມທັງໝົດ ມີເນື້ອທີ່ 1,4 ລ້ານເຮັກຕາ. ລວມທັງໝົດ ແມ່ນມີເນື້ອທີ່ 5,34 ລ້ານເຮັກຕາ ສຳລັບ ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ 22,56% ຂອງເນື້ອທີ່ລວມທັງໝົດຂອງປະເທດນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນປີ 2014 ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສະເໜີຕໍ່ລັດຖະບານ ໃຫ້ທົບທວນ ແລະ ກຳນົດ “3 ປະເພດປ່າ” ເລົ່ານີ້ ຄືໃໝ່ ຍ້ອນຄວາມ

ຈິງທີ່ວ່າ ຫຼັງຈາກໄດ້ນຳມາປະກອບເປັນແຜນທີ່ແລ້ວ “3 ປະເພດປ່າ” ເລົ່ານີ້ ທັບຊ້ອນກັນ ແລະ ກວມເອົາ ພື້ນທີ່ຈຳນວນຫຼາຍ ຂອງພື້ນທີ່ກະສິກຳ ແລະ ພື້ນທີ່ສຳລັບການນຳໃຊ້ອື່ນໆ ແລະ ພື້ນທີ່ບ້ານ.

ຮູບພາບທີ 3: ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປະເທດລາວ ກວມເອົາ 27 ເຂດພື້ນທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບນົກ ເຊິ່ງແຈກຢາຍຢູ່ຕາມປະເທດ ແລະ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ລວມ 23.850 ກມ³. ໃນຈຳນວນ 27 ເຂດພື້ນທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບນົກ, 8 ເຂດ ແມ່ນຢູ່ນອກລະບົບເຂດສະຫງວນ.

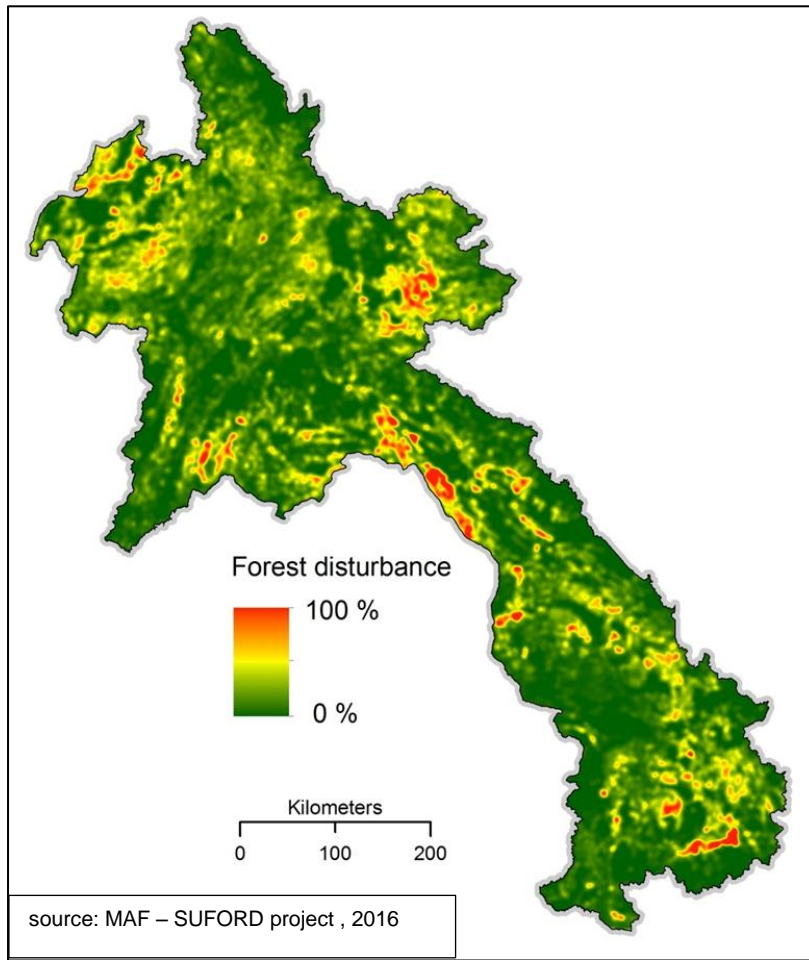
ທ່າອ່ຽງ. ການປູກພືດເນີນສູງ ໄດ້ຫຼຸດລົງເທື່ອລະໜ້ອຍ ໃນບາງສ່ວນຂອງປະເທດລາວ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນຍ້ອນ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ທີ່ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ວິທີການປະຕິບັດດ້ານກະສິກຳ ທີ່ໜັ້ນຄົງກວ່າ ເກົ່າ ແລະ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ການປະຕິບັດດ້ານກະສິກຳ ທີ່ລະອຽດກວ່າເກົ່າ ໃນພື້ນທີ່ເນີນສູງ ເຊິ່ງມັກຈະບໍ່ເໝາະສົມກັບ ນິເວດວິທະຍາທີ່ອ່ອນໄຫວຢູ່ແລ້ວ ໃນເຂດພື້ນທີ່ເນີນສູງ (ເຊັ່ນວ່າ, ຮູບແບບຂອງການເຮັດກະສິກຳເນີນສູງ ແລະ ການປະປ້ອຍໃຫ້ດິນຜື່ນຕົວ ແມ່ນມີລັກສະນະເປັນມິດກັບ ພື້ນທີ່ລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ ກະສິກຳເນີນສູງເລັ່ງລັດ).

ການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ແມ່ນຖືກຂັດຂວາງຈາກ ຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ພື້ນທີ່ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດ ຂຶ້ນມາໃນຕົວຈິງ ແລະ ມີພຽງແຕ່ 6 ແຜນຄຸ້ມຄອງ. ສະນັ້ນ ຈິ່ງມີຂົດໝາຍ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງ ທີ່ ສາມາດເປັນປ່ອນອ້າງອີງ ສຳລັບ ການດຳເນີນງານທີ່ເປັນລະບົບ. ໄພອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ກັບ ເຂດປ່າສະຫງວນ ກໍ່ ແມ່ນການປູກພືດເນີນສູງ, ການເກັບຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເກີນຂອງເຂດ, ການຄ້າຂາຍສັດປ່າ. ການເກັບ ກ່ຽວເກີນຂອບເຂດ ແລະ ການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ ທີ່ໄດ້ມາຈາກປ່າໄມ້ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນແຜ່ຫຼາຍ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນ ຊົນນະບົດ ພາຍໃນ ແລະ ໃກ້ກັບ ເຂດປ່າສະຫງວນ. ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ລັດຖະບານລາວ ຈິ່ງກຳລັງ ປະຕິຮູບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດ ດ້ວຍການສ້າງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມແລະຍືນຍົງ ໂດຍອີງຕາມ ວິທະຍາສາດ ໃນທົ່ວປະເທດທັງໝົດ 54 ເຂດປ່າສະຜະລິດ ພາຍໃນເນື້ອທີ່ລວມ 3,1 ລ້ານເຮັກຕາ. ນະໂຍບາຍໃ ໝ່ໃດໜຶ່ງ ແມ່ນກຳລັງໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນມາ ເຊິ່ງອາດຈະສົ່ງເສີມ ແນວຄວາມຄິດຂອງ ປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນ ໃນພື້ນທີ່ ນອກເຂດປ່າສະຫງວນແຂວງ. ຕົວແບບກະສິກຳປ່າໄມ້ ທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນກຳລັງ ຖືກສ້າງ ຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ຊຸມຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດເນີນສູງ.

ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ລັດຖະບານລາວ ຈິ່ງປະຕິຮູບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດ ໂດຍການສ້າງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍືນຍົງ ໂດຍອີງຕາມວິທະຍາສາດ ໃນທັງໝົດ 54 ເຂດປ່າຜະລິດ ທີ່ ມີເນື້ອທີ່ລວມ 3,1 ລ້ານເຮັກຕາ. ມີກົມໜຶ່ງ ທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາໃໝ່ ກໍ່ຄື ກົມກວດກາປ່າໄມ້ ແມ່ນເອົາໃຈໃສ່ ເປັນພິເສດ ໃນການຮັກສາກົດຫມາຍ. ນະໂຍບາຍໃໝ່ໜຶ່ງ ກໍ່ກຳລັງຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ເຊິ່ງຈະສົ່ງເສີມ ແນວທາງຂອງ ປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດຢູ່ນອກ ເຂດປ່າຜະລິດ. ຕົວແບບປ່າໄມ້ກະສິກຳທີ່ເໝາະສົມ ກໍ່ກຳລັງ ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ຊຸມຊົນເນີນສູງ.

ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ໃນປີ 2008. ກົມດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ນຳພາ ແລະ ປະສານງານ, ພ້ອມທັງ ຮ່ວມມື ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສືບສວນ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ພາຍໃຕ້ *ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ສະບັບປີ 2007, ເລກທີ 06/ສພຊ (ມາດຕາ 110-116)*, ແລະ *ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ ສະບັບປີ 2007, ເລກທີ 07/ສພຊ (ມາດຕາ 58-63)* ຂອງລັດຖະບານລາວ. *ກົມນີ້ ດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເລກທີ 0141/ກປ (ລົງວັນທີ 18 ພະຈິກ 2012) ແລະ ເລກທີ 1894/ກປ, ລົງວັນທີ 10 ສິງຫາ 2012.*

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ຍັງໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ເພີ່ມຄວາມສາມາດ ຂອງ ບັນດາຫ້ອງການ ແລະ ປະຊາຊົນ ເພື່ອແກ້ໄຂໃນການພັດທະນາ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ການ ຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ມີຄວາມຍືນຍົງເຊັ່ນກັນ ພ້ອມທັງ ຮັກສາຮູບແບບການດຳລົງຊີວິດໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອະນຸລັກ ທຳມະຊາດ. ຫ້ອງການຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢ່າງຍືນຍົງ ປະກອບດ້ວຍ ກົມຕ່າງໆ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດລາວ ແລະອື່ນໆ.

ຮູບພາບທີ 4: ການສູນເສຍປ່າໄມ້ ໃນລະຫວ່າງປີ 2001 ເຖິງປີ 2014 ໃນ ສປປ ລາວ

1.2 ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ

ຄາດຄະເນວ່າ ປະຊາກອນ 75-80% ຍັງດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນ ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ອາໄສການລ່າສັດປ່າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສັດ ເພື່ອເປັນອາຫານປະຈໍາວັນ ແລະ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ. ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ເຊັ່ນວ່າ ປ່າໄມ້, ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ, ນໍ້າ ແລະ ແຮ່ທາດ ປະກອບເປັນຈໍານວນ ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງຊັບພະຍາກອນລວມທັງໝົດ ຂອງ ສປປ ລາວ. ປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກໍາ ປະກອບເປັນ 4% ຂອງການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ໃນລະຫວ່າງ ປີ 2006 ເຖິງປີ 2010. ຂະແໜງກະສິກໍາ ຈ້າງແຮງງານຄົນລາວ 75-80% ໃນປີ 2011 (UNCTAD, 2013).

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ເຂົ້າ ພຽງຢ່າງດຽວ ແມ່ນປະກອບເປັນ 79% ຂອງ ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານ ປະຈໍາວັນລວມທັງໝົດ ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າ ຄໍາແນະນໍາຂອງສາກົນ ກໍ່ຄື ລະຫວ່າງ 55 ເຖິງ 75% ຈາກທາດແປ້ງທຸກຊະນິດ (Lao Statistics Bureau, Food Security in Lao PDR: A Trend Analysis, 2012). ຊາວກະສິກອນລາວ ປູກເຂົ້າຫຼາຍຊະນິດ ໃນເວລາດຽວກັນ ແລະ ມີທ່າອ່ຽງ ທີ່ຈະມັກລ້ຽງສັດ ຂະໜາດນ້ອຍ. ນອກຈາກເຂົ້າ ແລະ ສາລີແລ້ວ, ພືດສໍາຄັນອື່ນໆ ທີ່ປູກໃນປະເທດ ປະກອບດ້ວຍ ພືດໃນດິນ ເຊັ່ນວ່າ ມັນຕົ້ນ, ມັນດ້າງ, ເສືອກ, ມັນແກວ, ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວລີສິງ, ຖົ່ວດິນ, ອ້ອຍ, ຝ້າຍ, ຊາ, ໝາກແໜ່ງ, ຢາສູບ, ງາ, ໝາກ

ເດືອນ ແລະ ຕົ້ນຢາງ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ, ປີ 2004; ຄະນະກຳມະການ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ປີ 2009).

ນິເວດວິທະຍາ. ລະບົບກະສິກໍາ ແມ່ນມີຢູ່ 3 ປະເພດຕົ້ນຕໍ (ທົ່ງພຽງ, ເນີນສູງ ແລະ ພູພຽງ) ແລະ ລະບົບເຫຼົ່ານີ້ ຖືກຈັດປະເພດເປັນ 5 ລະບົບຜະລິດ ຄື: ລະບົບກະສິກໍາທົ່ງພຽງ ອາໃສນ້ຳຝົນ; ລະບົບກະສິກໍາທົ່ງພຽງ ອາໃສຊົນລະປະທານ; ລະບົບກະສິກໍາເນີນສູງ ອາໃສນ້ຳຝົນ; ລະບົບກະສິກໍາພູສູງ; ແລະ ລະບົບກະສິກໍາພູພຽງ. ລະບົບການຜະລິດເລົ່ານີ້ ມີ 2 ອົງປະກອບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຄື: (1) ການປູກເຂົ້າ (ເຂົ້າໜຽວ ຫຼື ເຂົ້າທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າໜຽວ) ໄວ້ເປັນອາຫານຫຼັກ, ແລະ (2) ຍຸດທະສາດການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ. ພາຍໃນ 3 ປະເທດໃຫຍ່ນີ້, ຍັງສາມາດລະບຸໄດ້ອີກເຖິງ 16 ປະເພດຍ່ອຍ ຂອງລະບົບກະສິກໍາ (MAF & STEA, National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010., 2004)

ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນສູນກາງຂອງໂລກ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ແຫຼ່ງແນວພັນເຂົ້າ. ສະຖາບັນຄົ້ນກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ເກັບກຳເອົາ ຕົວຢ່າງເຂົ້າທີ່ປູກແລ້ວ ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 3.000 ຕົວຢ່າງ ເຊິ່ງມີຊະນິດພັນພື້ນບ້ານ ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຮູ້ຊະນິດ, ແລະ ໄດ້ເກັບເອົາ 237 ຕົວຢ່າງ ຂອງແຫຼ່ງແນວພັນເຂົ້າປ່າ ຈາກ 5 ຊະນິດພັນ.

ບົດສຶກສາໜຶ່ງ ໃນຫວ່າງບໍດິນມານີ້ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າ ສຳລັບ 3 ບ້ານ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ ໄດ້ບັນທຶກເອົາ 95 ຊະນິດພັນປ່າ ທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ ໃນພື້ນທີ່ທົ່ງນາ 30 ເຮັກຕາ ແລະ ມັນຍັງຢືນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ຄວາມຮູ້ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ໃນການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງພັນເລົ່ານີ້ (ບົດສຶກສາຂອງທ່ານ ພິເດີເຊັນ ພ້ອມດ້ວຍຄະນະ, ປີ 2014).

ທ່າອ່ຽງ. ມູນຄ່າຂອງການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ ທັງໝົດ (ຮວມທັງ ຜະລິດຕະພັນຈາກສວນປູກ ຈຳນວນໜຶ່ງ) ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງທີ່ແລກກັບມາ ກໍ່ແມ່ນການໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາເພີ່ມຂຶ້ນ (ປຸຍສັງເຄາະ, ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ອື່ນໆ). ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ບໍ່ປອດໄພ ແມ່ນບັນຫາທຳທາຍອັນໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນວ່າ ການປູກພືດລົ້ມລຸກ ຂະໜາດໃຫຍ່ ຈຳພວກສາລີ ແລະ ກ້ວຍ. ໃນລະບົບກະສິກໍາທົ່ງພຽງ, ຊະນິດພັນເຂົ້າພື້ນເມືອງ ຖືກນຳໃຊ້ໜ້ອຍກວ່າ ໃນເຂດເນີນສູງ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ກະສິກໍາເລື່ອນລອຍ ກໍ່ເປີດທາງໃຫ້ ກະສິກໍາເນີນສູງເລັ່ງລັດ ທີ່ໃຊ້ຊະນິດພັນພືດ ໜ້ອຍລົງ.

ພື້ນທີ່ສຳລັບການຜະລິດອາຫານ ໄດ້ຮັບການລາຍງານມາວ່າ ໄດ້ຫຼຸດລົງເລື້ອຍໆ ຍ້ອນວ່າ ຊາວກະສິກອນ ທັງຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຂະໜາດນ້ອຍ ຕ້ອງການລົງທຶນໃສ່ການປູກພືດສວນຂະໜາດໃຫຍ່ ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ບົດວິເຄາະລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການຄ້າປະກັນອາຫານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ (WFP, 2007) ໄດ້ພິບວ່າ ສອງສ່ວນສາມຂອງປະຊາກອນຊົນນະບົດ ບໍ່ສາມາດຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ຫຼື ໃຊ້ຊີວິດ ຕິດເສັ້ນຕາຍຂອງ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ອາດບໍ່ສາມາດຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ໃນກໍລະນີເກີດເຫດການທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດໝາຍໄວ້ ໃນປີນັ້ນ.

ລັດຖະບານລາວ ກຳລັງແກ້ໄຂ ປະເດັນທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ດ້ວຍການປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີສູນສົມດູນ ທີ່ສົ່ງເສີມກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ ພ້ອມດຽວກັນ ກໍ່ຮັບປະກັນການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບນິເວດ. ມາດຕະການສະເພາະເຈາະຈົງ ບາງອັນ ປະກອບດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມ ປ່າໄມ້ກະສິກໍາ, ກະສິກໍາປອດສານພິດ; IPM/FFS/CA ແລະ ເປີດຕົວ ແຜນງານ “ກະສິກໍາສະອາດ” ແລະ ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າແລະອອກແບບ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ.

1.3 ລະບົບນິເວດນ້ຳ

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 4 ໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບ ລະບົບນິເວດນ້ຳ ວ່າເປັນ ແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນ, ພ້ອມທັງໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບ ນ້ຳຈືດ ແລະ ສິ່ງມີຊີວິດໃນ້ຳ (MAF, Fourth national report to the convention on biological diversity , 2010). ປະມານ 35% ຂອງນ້ຳທັງໝົດໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນມີຕົ້ນກຳເນີດມາຈາກ ອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ ໃນ ສປປ ລາວ. ປະລິມານນ້ຳໜ້າດິນ ລວມທັງໝົດ ແມ່ນ 55.000 ມ³ ຕໍ່ຫົວຄົນ ຕໍ່ປີ ເຊິ່ງເປັນປະລິມານສູງສຸດ ໃນບັນດາປະເທດທັງໝົດໃນອາຊີ. ລັດຖະບານລາວ ຄາດຄະເນວ່າ ຈະເກັບກັກປະລິມານນ້ຳທີ່ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍນີ້ ເພື່ອການປະລິດໄຟຟ້າ ເຊິ່ງເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງ.

ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ: ການປະເມີນຜົນທາງເສດຖະກິດ ໃນປີ 2002 ໄດ້ລາຍງານວ່າ ແມ່ນ້ຳ, ລຳນ້ຳ ແລະ ພື້ນທີ່ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນມາ ຈຳນວນ 945.000 ຮຕ ສາມາດສະໜອງປາ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ມີມູນຄ່າຄາດຄະເນເຖິງ 101,01 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ ສຳລັບ ການບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ, ສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການຄ້າຂາຍຂະໜາດນ້ອຍ ເຊິ່ງສະເລ່ຍ ແມ່ນມີມູນຄ່າ 106 ໂດລາສະຫະລັດ/ຮຕ. ປານ້ຳຈືດ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ປະກອບເປັນ 48% ຂອງໂປຣຕິນຈາກສັດ ທີ່ປະຊາຊົນບໍລິໂພກ. ປະມານ 70% ຂອງຄົວເຮືອນກະສິກອນທັງໝົດ ຫາປາ ຕາມລະດູການ. ຕົວຢ່າງ: ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ, ຫຼາຍກວ່າ 80% ຂອງຄົວເຮືອນ ຫາປາ ເຊິ່ງປະກອບເປັນລາຍຮັບຂອງພວກເຂົາ ເຖິງ 20% (IUCN, 2002).

ນິເວດວິທະຍາ. ແຫຼ່ງນ້ຳ ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງ ປະຊາກອນປາ ຈຳນວນຫຼາຍ ພ້ອມທັງ ຜະລິດສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ເຊິ່ງຖືກຫາມາເປັນ ອາຫານບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຫາມາເພື່ອການຄ້າ. ບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງພວກມັນ ປະກອບດ້ວຍ ແຄມນ້ຳ, ພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມ, ລຳນ້ຳໄຫຼແຮງ, ຝັງນ້ຳທີ່ມີໂງ່ນຫີນ ແລະ ອ່າງນ້ຳເລິກ. ພື້ນທີ່ນິເວດອື່ນໆ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນເວລາ ມີການປ່ຽນແປງປະຈຳລະດູການ ຂອງລະດັບນ້ຳ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ເນີນຊາຍ, ພື້ນທີ່ຮາບພຽງ ທີ່ມີຫີນຂະໜາດນ້ອຍ, ແນວໂງ່ນຫີນ ແລະ ຫີນໜ້ານ້ຳ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສອັນສຳຄັນ ສຳລັບພວກນົກອົບພະຍົກ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງປາ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຄາດຄະເນຫຍາບໆວ່າ ມີຫຼາຍກວ່າ 3 ເທົ່າ ທຽບກັບແມ່ນ້ຳອາເມຊອນ. ຍົກເວັ້ນແຕ່ ຊະນິດປາຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອການລ້ຽງສັດນ້ຳ, ຊະນິດປາທັງໝົດ ທີ່ຈັບໄດ້ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນຊະນິດພື້ນເມືອງ. ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າ ມີເກືອບ 500 ຊະນິດປາພື້ນເມືອງ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນຈຳນວນນີ້, 9 ຊະນິດ ແມ່ນໃກ້ສູນພັນ ແລະ 25 ຊະນິດ ເໝາະສົມສຳລັບການລ້ຽງເພາະພັນສັດນ້ຳ (MAF & STEA, National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010, 2004).

ທ່າອ່ຽງ. ໄຟອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ກັບ ລະບົບນິເວດນ້ຳ ປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແລະ ການໃຊ້ເຄມີກະສິກຳ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ. ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນທາງດ້ານອຸທິກກະສາດ ເຊິ່ງກະທົບກັບພຶດຕິກຳການດຳລົງຊີວິດຂອງ ປະຊາກອນປາ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ລະບົບນ້ຳ ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ແລ້ວ ຈາກມົນລະພິດທາງນ້ຳ (ຈາກ ຄົວເຮືອນ, ອຸດສາຫະກຳ, ການລ້ຽງສັດນ້ຳ ແລະ ກະສິກຳ), ຈາກການຫາປາ ເກີນຂອບເຂດ ແລະ ຈາກຊະນິດສັດນ້ຳທີ່ນຳເຂົ້າມາໃໝ່.

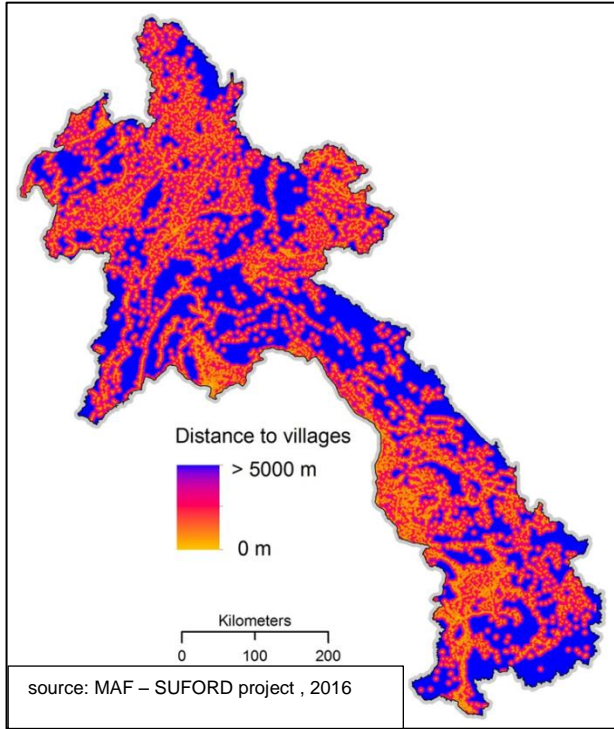
ການກັດເຊາະດິນ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ໃນບັນດາແຂວງຕົ້ນນ້ຳ ຍ້ອນການສ້າງກັນເຈື່ອນ ໃນປະເທດເພື່ອນບ້ານ ແລະ ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມຕາມທຳມະຊາດ (ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, ປີ 2006). ຄວາມໜ້າແທ້ໝາຍຂອງສານ ແອມໂມເນຍ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ໃນລະຫວ່າງປີ 2000 ເຖິງປີ 2008.

ລັດຖະບານລາວ ກຳລັງພະຍາຍາມແກ້ໄຂ ປະເດັນເລົ່ານີ້ ດ້ວຍການຮັບຮອງເອົາ ວິທີການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າແບບ ເຊື່ອມສານ ແລະ ວິທີການອື່ນໆ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການ ປະມົງແລະການລ້ຽງສັດນໍ້າ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ເຊິ່ງສາມຕໍ່ຈາກ ລະບົບຄວບຄຸມແບບດັ້ງເດີມ.

1.4 ລະບົບນິເວດເທດສະບານ

ລະບົບນະເວດເທດສະບານ ແມ່ນໝາຍເຖິງ ການພົວພັນກັນລະຫວ່າງ ປະຊາກອນເທດສະບານ ແລະ ແວດລ້ອມທຳ ມະຊາດ ແລະ ແວດລ້ອມພາຍນອກ ທີ່ຕິດກັບພວກເຂົາ. ຮູບພາບ 5 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ໄລຍະຫ່າງ ລະຫວ່າງ ພື້ນທີ່ເທດສະບານ ແລະ ແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງພາຍນອກ. ລະບົບນິເວດເທດສະບານ ແມ່ນມີຄວາມສຳ ຄັນເປັນພິເສດ ໃນຫຼາຍຕົວເມືອງໃຫຍ່ (ເຊັ່ນວ່າ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຫຼວງພະບາງ, ທ່າແຂກ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ປາກເຊ), ເທດສະບານແຂວງຂະໜາດກາງ (ເຊັ່ນວ່າ ຫຼວງນໍ້າທາ ແລະ ປາກຊັນ) ແລະ ເທດສະບານເມືອງ ຂະໜາດນ້ອຍ (ເຊັ່ນວ່າ ວັງວຽງ). ນັບຕັ້ງແຕ່ ນະໂຍບາຍແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I ແມ່ນໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍ. ສະຖາບັນຜັງເມືອງ ເປັນຜູ້ນຳພາ ໃນການວາງແຜນຜັງເທດສະບານ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ໃນເທດສະບານແຂວງແລະເມືອງ. ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ບໍລິສັດຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ຖືກຈ້າງໃຫ້ດຳເນີນການສຶກ ສາ ແລະ ກໍ່ໄດ້ອອກແຜນແມ່ບົດ.

ນິເວດວິທະຍາ. ພື້ນທີ່ເທດສະບານ ປະກອບດ້ວຍ ພື້ນທີ່ທົ່ວທັດ ແລະ ຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງລະບົບນິເວດຍ່ອຍ ເຊິ່ງ ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງ ຊີວະນາໆພັນ. ພື້ນທີ່ເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ປ່າໄມ້ຫຼົງເຫຼືອ ແລະ ພື້ນທີ່ດິນໄມ້, ນ້ຳພູທຳມະຊາດ, ແມ່ນ້ຳ, ໜອງນ້ຳ ແລະ ພື້ນທີ່ກະສິກຳຊານເມືອງ. ພື້ນທີ່ນິເວດວິທະຍາ ທີ່ມີຫຼາຍຂະໜາດແຕກຕ່າງກັນ ໃນພື້ນທີ່ ເທດສະບານ ແມ່ນເຮັດໜ້າທີ່ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ. ບົດສຶກສາໜຶ່ງ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ເຊິ່ງໄດ້ສຶກສາເຖິງ ມູນຄ່າ ທາງເສດຖະກິດ ຂອງບຶງທາດຫຼວງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ລະບຸໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບຶງດັ່ງກ່າວນີ້ ເຮັດໜ້າທີ່ທາງດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນວ່າ ບ່ອນລະບາຍນ້ຳຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ກຳຈັດສິ່ງເປີເຊັນຕາມທຳມະຊາດ ທີ່ມີມູນຄ່າ 5 ລ້ານໂດລາ.

ຮູບພາບທີ 5: ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງ ພື້ນທີ່ເທດສະບານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງພາຍນອກ.

ບັນດາໃຈກາງເທດສະບານ ກໍ່ມີໂອກາດເຊັ່ນກັນ ໃນການສ້າງ ພື້ນທີ່ອະນຸລັກຂຶ້ນມາໃໝ່ ສຳລັບ ພັນຜິດແລະສັດທີ່ສຳຄັນ (ເຊັ່ນວ່າ ສວນພິກສາຊາດ). ວິທີທາງການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດເທດສະບານ ກໍ່ກະທົບໂດຍກົງກັບ ລະດັບຂອງ ການໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນປະເທດໃດໜຶ່ງ. ຕົວຢ່າງຂອງ ສວນສາທາລະນະເທດສະບານ ປະກອບດ້ວຍ ສວນເຈົ້າອານຸວົງ, ສວນເຈົ້າຝ້າງຸ່ມ, ສວນເຈົ້າໄຊເຊດຖາ, ສວນວັດທະນາທຳແຫ່ງຊາດ, ສວນປະຕູໄຊ, ແລະ ສວນທາດຫຼວງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ພື້ນທີ່ເທດສະບານ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການປົກຄອງຂອງ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍຮ່ວມມືກັບ ບັນດາທ້ອງຖານວິຊາການ. ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ກຳນົດໃຫ້ ບັນດາເຂດເທດສະບານ ຕ້ອງສ້າງແຜນເທດສະບານ ແມ່ບົດ ຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອຊີ້ນຳການ ພັດທະນາຕົວເມືອງ ໄລຍະຍາວ. ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂໍ້ກຳນົດໃນການວາງແຜນນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ 3 ປະເພດຂອງການນຳໃຊ້ດິນ ເຊິ່ງສາມາດສົ່ງເສີມ ຊີວະນາໆພັນ, ປະກອບດ້ວຍ ເຂດກະສິກຳ, ເຂດອະນຸລັກ ແລະ ເຂດປ່າໄມ້ ແລະ ທຳມະຊາດ.

ທ່າອ່ຽງ. ແມ່ນ້ຳ, ລຳນ້ຳ ແລະ ໜອງບຶງ ໃນເຂດເທດສະບານ ແມ່ນເກີດມີນະລະພິດ ນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ ຈາກຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດແຂງ ແລະ ຈາກນ້ຳເສຍ. ໄພອັນຕະລາຍອີກຢ່າງໜຶ່ງ ກໍ່ມາການຄອບຄອງພື້ນທີ່ໜອງບຶງ. ການຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອ ແມ່ນບັນຫາຕົວຈິງ ຂອງຫຼາຍເຂດເທດສະບານ ຍ້ອນວ່າ ການຖິ້ມບໍ່ຖືກວິທີ ຈະນຳໄປສູ່ ການເກີດມີນະລະພິດ ໃນລຳນ້ຳ.

ເອກະສານວິເຄາະປະເທດ (MPWT & MoNRE, 2013) ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຂຶ້ນມາ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ໃນບັນດາໃຈກາງເທດສະບານ ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ ມີພຽງແຕ່ 45-50% ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຖືກເກັບເອົາ. ບົດລາຍງານດຽວກັນນີ້ ຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເຂດເທດສະບານ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນປະມານ 0,75 ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ວັນ ແລະ ມີພຽງແຕ່ 5 ຕົວເມືອງໃຫຍ່ ທີ່ໃຊ້ບ່ອນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອ ສຳລັບ ຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດແຂງ (ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ທ່າແຂກ, ສະຫວັນນະເຂດ, ແລະ ປາກເຊ).

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສຳລັບປີ 2011-2015 ໄດ້ກຳນົດທິດທາງສຳລັບ ການພັດທະນາເທດສະບານ. ໜຶ່ງໃນຂັ້ນຕອນນັ້ນ ແມ່ນການເຊື່ອມສານ ການວາງແຜນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າໃນ ການພັດທະນາພາຍນອກ ແລະ ວຽກງານໂຄງລ່າງພື້ນຖານ. ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການເຊື່ອມສານ ບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການເຄື່ອນໄຫວຂອງປະຊາຊົນຫຼາຍຄັ້ງ ເພື່ອການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນມີທ່າແຮງສູງ ໃນເຂດເທດສະບານ. ຕົວຢ່າງ: ແຜນງານການສຶກສາສຳລັບໄວໜຸ່ມສາວ ເຊິ່ງສາມາດຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາຜູ້ນຳໃນອະນາຄົດ ຮຽນຮູ້ແຕ່ຕອນຕົ້ນໆ ກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າອັນສຳຄັນ ໃນການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ.

1.5 ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊະນິດພືດ/ສັດ

ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນ ປະເທດທີ່ອຸດົມສົມບູນທີ່ສຸດ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເຊິ່ງຄົ້ນພົບ ຊະນິດພືດ/ສັດໃໝ່ໆ ຕໍ່ເນື່ອງຢູ່ເລື້ອຍໆ. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສັດປ່າ ທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນວ່າ ສປປ ລາວ ມີປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ອຸດົມສົມບູນ ເຊິ່ງກວມເອົາທົ່ວທຸກຫົນແຫ່ງຂອງປະເທດ. ປ່າໄມ້ ແລະ ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ ແມ່ນເປັນບ່ອນຢູ່ສຳຄັນ ສຳລັບທຸກຊະນິດຂອງ ສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ. ບ່ອນຢູ່ອາໃສເລົ່ານີ້ ແມ່ນເປັນບ້ານຂອງ ຫຼາຍຊະນິດພືດ/ສັດ ທີ່ຫາຍາກ ແລະ ໃກ້ສູນພັນ ເຊິ່ງບາງຊະນິດ ກໍ່ສູນພັນໄປແລ້ວ ໃນບາງສ່ວນຂອງໂລກນີ້ ແຕ່ຍັງພົບເຫັນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວເຊັ່ນວ່າ: ຊ້າງອາຊີ (*Elephas maximus*), ເສືອ (*Panthera tigris*), ເສືອດາວ (*Pardofelis nebulosa*), ເສືອດາວ (*Panthera pardus*), ງົວປ່າ (*Bos gaurus*), ເສົາຫຼາ (*Pseudoryx nghetinhensis*), ທະນີ (*Hylobates spp.*, *Nomascus spp.*), ແຂ້ພັນນ້ຳຈິດ

(*Crocodylus siamensis*), ປາໂລມາ ອີລະວະດີ (*Orcaella brevirostris*), ແລະ ເປັດປີກຂາວ (*Cairina scutulata*).

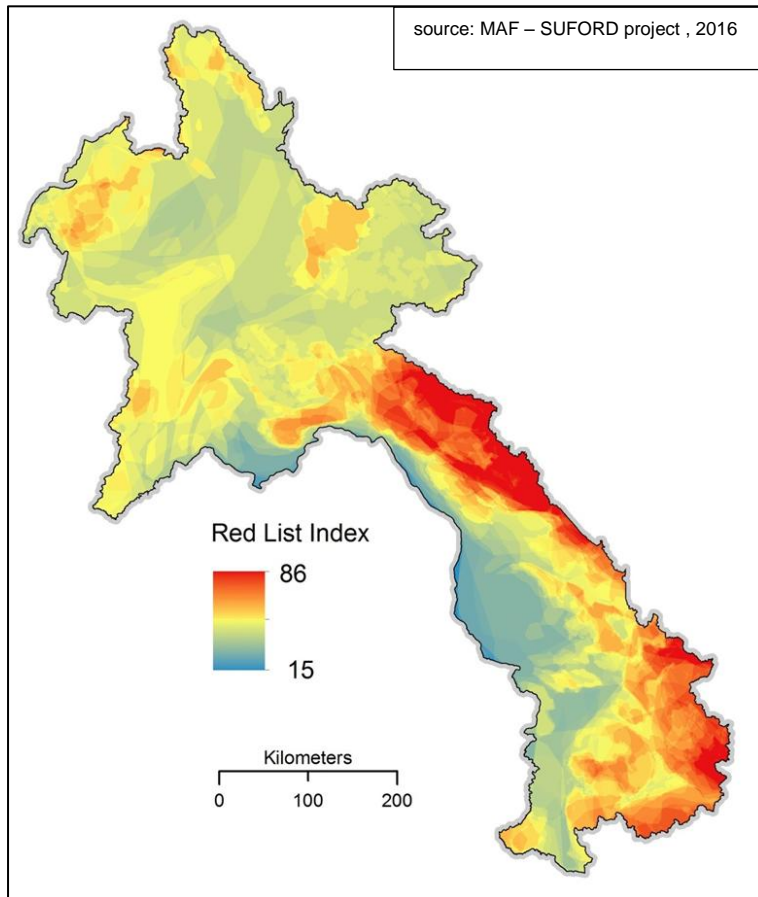
ສປປ ລາວ ມີປະມານ 8.000-11.000 ຊະນິດໄມ້ດອກ ແລະ ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້ ໄດ້ເກັບເອົາຫຼາຍກວ່າ 10.000 ຕົວຢ່າງ ຂອງ 3.200 ຊະນິດ (MAF & STEA, Biodiversity Country Report, 2003). ຊະນິດພືດເລົ່ານີ້ ມີປະໂຫຍດຫຼາຍສໍາຄັນປະຊາຊົນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ພືດທີ່ເປັນຢາ ພ້ອມທັງ ຊະນິດ, ພັນ ແລະ ປະເພດພືດກະສິກໍາ ທີ່ສໍາຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດ.

ໃນຈໍານວນສັດນັ້ນ ແມ່ນມີສັດເລືອຄານ ແລະ ສັດເຄື່ອງບົກເຄິ່ງນໍ້າ ໃນລະຫວ່າງ 150 – 200 ຊະນິດ, ນົກ 700 ຊະນິດ, ເຈຍ 90 ຊະນິດ, ສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ຫຼາຍກວ່າ 100 ຊະນິດ ແລະ ປາ 500 ຊະນິດ ເຊິ່ງມີຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (WREA, 2008). ສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ນົກ ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ກັນຫຼາຍ ແລະ ກໍ່ຍັງຄົ້ນພົບ ຊະນິດໃໝ່ໆ ຢູ່ ເລື້ອຍໆ. ສັດເລືອຄານ, ແມງໄມ້ ແລະ ສັດຈໍາພວກໜູ ແມ່ນມີຂໍ້ມູນໜ້ອຍ.

ປະມານ 319 ຊະນິດ ແມ່ນຖືກວ່າ ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ການອະນຸລັກໄວ້ ໃນທົ່ວໂລກ. ຕົວຢ່າງ: 67% ຂອງສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ 53% ຂອງເຈຍ ແມ່ນຖືວ່າມີຄວາມສໍາຄັນໃນລະດັບໂລກ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ຈໍາພວກເຫັດຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີ ໃນ ສປປ ລາວ ທັງທີ່ພວກມັນ ມີຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານ ນິເວດວິທະຍາ, ໂພຊະນາການ ແລະ ເສດຖະກິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຄາດຄະເນໂດຍປະມານ ຄາດວ່າ ຈະມີໃນລະຫວ່າງ 5.000 – 10.000 ຊະນິດ (ຈໍາເປັນຕ້ອງສ້າງລາຍການໃດໜຶ່ງຂຶ້ນມາ).

ທ່າອ່ຽງ. ສປປ ລາວ ຖືໄດ້ວ່າ ເປັນບ່ອນຢູ່ ຊະນິດພືດ/ສັດໃກ້ສູນພັນ ປະມານ 1,6% ໃນທົ່ວໂລກ ຕາມການຈັດລາຍການ RED ໃນປີ 2004 ໂດຍ ອີງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ (ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ, ນົກ, ສັດເລືອຄານ, ສັດເຄື່ອງບົກເຄິ່ງນໍ້າ ແລະ ປາ). ຕົວເລກນີ້ ແມ່ນເປັນຕົວເລກທີ່ສູງ ເມື່ອທຽບກັບປີ 1996 ໃນເວລາທີ່ ອັດຕາສ່ວນໃນປະເທດລາວນີ້ ມີພຽງແຕ່ 0,54% ຂອງລາຍການ RED ໃນປີ 1994. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກໍ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າ ລາຍການ RED ໃນປີ 1994 ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາ ສັດເຄື່ອງບົກເຄິ່ງນໍ້າ ແລະ ນົກ ແລະ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງມີຖານທີ່ແຄບ. ມັນບໍ່ຈໍາເປັນວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ແຕ່ວ່າ ມັນໝາຍເຖິງການຂະຫຍາຍຂອບເຂດຂອງການປະເມີນ ສໍາລັບ ລາຍການ RED. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວເລກນີ້ ສາມາດບອກໃຫ້ຮູ້ລະອຽດໄດ້ເຖິງ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນຕໍ່ໜ້າ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸລັກ. ຮູບພາບທີ 6 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການແຈກຢາຍຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆ ໃນລາຍການ RED ຂອງອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທໍາມະຊາດ ໃນ ສປປ ລາວ.

ຮູບພາບທີ 6: ການແຈກຢາຍຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆ ໃນລາຍການຂອງ IUCN Red.

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຈັດພິມເຜີຍແຜ່ ລາຍການ RED ຂອງຕົນເອງ (ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລາຍການຂອງ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ) ເຊິ່ງກຳນົດ ຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງພິເສດ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແລະ ແບ່ງອອກເປັນ 3 ຂັ້ນຂອງການປົກປ້ອງ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບບັນຫາ. ລາຍການ RED ຂອງລາວ ໄດ້ປັບປຸງຄັ້ງຫຼ້າສຸດ ໃນປີ 2009 ເຊິ່ງປະເພດ ສຳລັບ ລະດັບການປົກປ້ອງທີ່ສູງສຸດ ປະກອບດ້ວຍ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ 44 ຊະນິດ, ສັດເລືອຄານ 8 ຊະນິດ, ນົກ 34 ຊະນິດ, ປາ 7 ຊະນິດ ແລະ ສັດເຄິ່ງປົກເຄິ່ງນ້ຳ 1 ຊະນິດ. ຕົວຢ່າງຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆ ໃນລາຍການດັ່ງກ່າວນີ້ ສຳລັບ ລະດັບການປົກປ້ອງສູງສຸດ ປະກອບດ້ວຍ ປາໂລມາ ອິລະວະດີ (*Orcaella brevirostris*), ເສົາຫຼາ (*Pseudoryx nghetinhensis*), ທະນີ (*Hylobates spp.* ແລະ *Nomascus spp.*), ນົກຂະໜາດໃຫຍ່ (*Buceros bicornis*), ແຂ້ວນ້ຳຈິດ (*Crocodylus siamensis*), ປາກະເບນນ້ຳຂອງ (*Dasyatis laosensis*), ປາດຸກຍັກ (*Pangasianodon gigas*), ແລະ ກິໂກະລາວ (*Paramesotriton laosensis*).

ການປະເມີນຜົນບາງສ່ວນ ໃນປີ 2009 ໄດ້ລະບຸໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຈຳນວນທັງໝົດ 2.701 ຊະນິດທີ່ໄດ້ດຳເນີນການສຶກສານັ້ນ, 157 ຊະນິດ ແມ່ນຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ 115 ຊະນິດ ແມ່ນໃກ້ສູນພັນ (ACB, 2009). ການສຳຫຼວດຂອງ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ໄດ້ລະບຸໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດ 56 ຊະນິດ ຄາດວ່າ ຈະຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ ຈຳນວນປະຊາກອນສັດ ຕໍ່າສຸດສຳລັບການມີຊີວິດຢູ່ລອດ ກໍ່ຄື 500 ຕົວ ພາຍໃນອີກ 10 ປີຕໍ່ໄປ ຍົກເວັ້ນແຕ່ ໄດ້ມີການຊ່ວຍເຫຼືອຂະໜາດໃຫຍ່ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ, 2004).

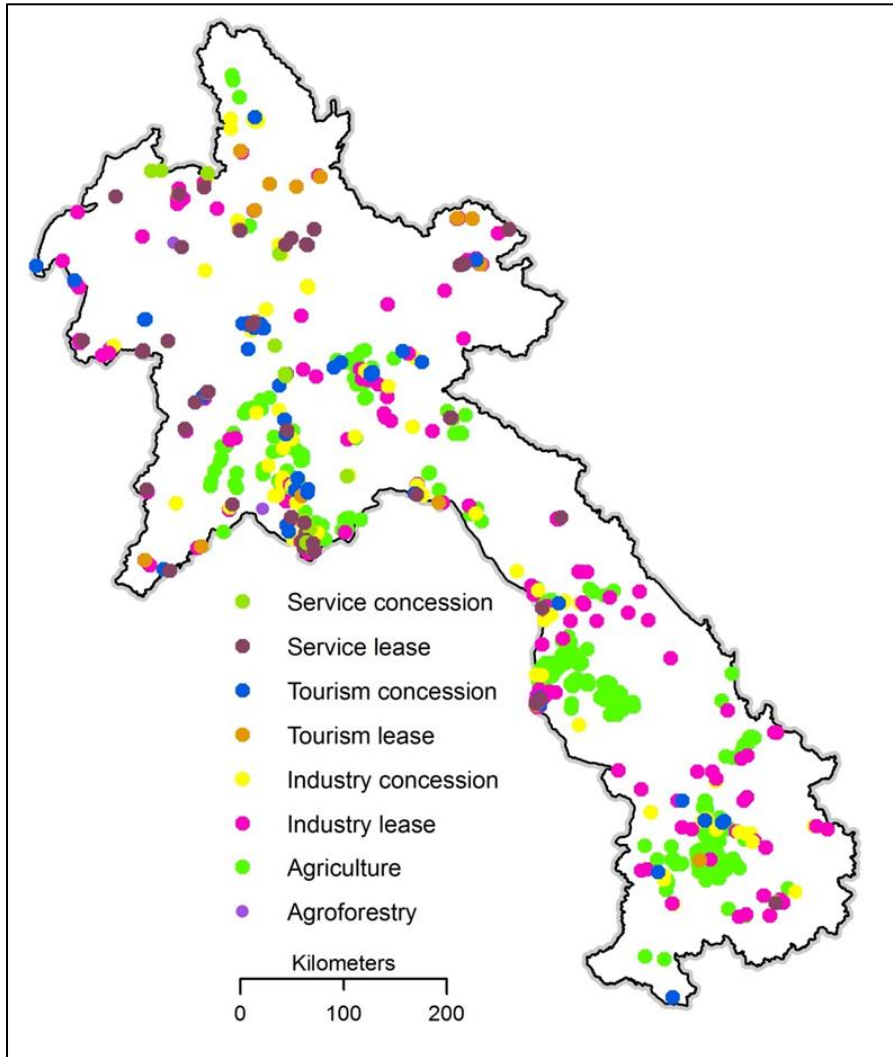
ທ່າອ່ຽງອື່ນໆ ທີ່ເຫັນໄດ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດພືດ/ສັດ ແມ່ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເປັນໃນ ເອກະສານ ກະກຽມ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ປີ 2016-2025 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະບົບນິເວດ ເຊິ່ງກວມເອົາ ທັດສະນະທີ່ວ່າ ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ກຳລັງຫຼຸດລົງຕໍ່ເນື່ອງ ແຕ່ວ່າ ສວນປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງປູກພືດພຽງແຕ່ ສອງສາມຊະນິດ ໃນເຂດເນີນສູງ. ໃນພື້ນທີ່ທົ່ງພຽງ, ການໃຊ້ ຊະນິດພັນເຂົ້າພື້ນເມືອງ ແມ່ນ ລຸດລົງ. ການສູນເສຍຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໃສ, ການລ່າສັດປ່າແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການຄ້າຂາຍສັດປ່າແບບຜິດກົດໝາຍ ແມ່ນເປັນໄພອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ສຳລັບທຸກຊະນິດສັດ ໃນ ສປປ ລາວ.

ນອກຈາກການປະເມີນ ລະບົບນິເວດແລ້ວ, ຍັງຄວນດຳເນີນການປະເມີນຜົນເພີ່ມຕື່ມ ສຳລັບ ຊະນິດທີ່ຕົກຢູ່ໃນ ອັນຕະລາຍ ແລະ ໃກ້ສູນພັນ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນຈາກ ລາຍການ RED ຂອງອົງການສາກົນ ເພື່ອ ການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ຖ້າວ່າມີຂໍ້ມູນ ກໍ່ຄວນດຳເນີນການປະເມີນ ຜົນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງ ແຫຼ່ງເຊື້ອພັນ.

1.6 ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນໂດຍກົງ ສຸກການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ

ການສູນເສຍ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງ ບ່ອນຢູ່ອາໃສ:

ການສູນເສຍ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງ ບ່ອນຢູ່ອາໃສ ແມ່ນເປັນໄພອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ການຢູ່ລອດຂອງສັດປ່າ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເກີດຈາກ ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ກະສິກຳ, ການຊຸດຄົ້ນຜະລິດຕະພັນ ປ່າໄມ້, ການຂະຫຍາຍໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ແລະ ໄຟປ່າ ຕາມທີ່ລະບຸໃຫ້ເຫັນ ໃນຮູບພາບທີ 7 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ກ່ຽວກັບ ການແຈກຢາຍ ພື້ນທີ່ສຳປະທານ.

ຮູບພາບທີ 7: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສໍາປະທານ ຈາກໂຄງການ EMSP (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ).

ການຂຸດຄົ້ນຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້:

ສປປ ລາວ ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍປ່າໄມ້. ປ່າໄມ້ນັ້ນ ເປັນແຫຼ່ງເສດຖະກິດທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນສໍາຄັນໃຫ້ ການບໍລິໂພກ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບ ຂອງປະຊາຊົນ ທຸກຍາກ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ພ້ອມທັງ ຮັກສາ ຄຸນຄ່າທາງດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ, ດິນ, ແລະ ນໍ້າ. ປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດ ເຊິ່ງມີຈໍານວນເຖິງປະມານ 80% ຂອງປະຊາກອນລາວ ແມ່ນອາໄສ ປ່າໄມ້ເປັນອາຫານ, ເຊື້ອເຜິງ, ເສັ້ນໄຍ ແລະ ບ່ອນຝັກເຊົາ. ທັງທີ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້ ມີຄວາມ ສໍາຄັນຫຼາຍ ແຕ່ວ່າ ການທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຊື້ອມໂຊມຂອງປ່າ ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນອັດຕາທີ່ຝັ່ນເດັ່ນ. ການຕັດໄມ້, ການເກັບເອົາໄມ້ເຊື້ອເຜິງ, ການຜະລິດຖ່ານ, ແລະ ການເກັບຜະລິດຕະພັນເຄືອປ່າຂອງດົງ (ເຊັ່ນວ່າ ຫວາຍ, ຫໍ່ໄມ້, ຢາງສິນ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ) ສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດມີການທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການຂຸດໂຊມຂອງປ່າໄມ້ ເປັນວົງ ກວ້າງ. ຈາກການສ້າງກົນໄກການເງິນສາກົນໃໝ່ ເພື່ອພິຈາລະນາເຖິງ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ນັ້ນ, ການ ຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເສຍ ຈາກການທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການຂຸດໂຊມຂອງປ່າ ໄດ້ຖືກລະບຸວ່າ ເປັນວິທີທາງທີ່ຄຸ້ມ ຄ່າທີ່ສຸດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ. ສະນັ້ນ ການຫຼີກເວັ້ນ ການທໍາລາຍປ່າ ຈຶ່ງໄດ້ກາຍມາເປັນ ບຸລິມະສິດອັນໜຶ່ງຂອງ ສປປ ລາວ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2012).

ການຂະຫຍາຍກະສິກໍາ:

ຍ້ອນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການ ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ພື້ນທີ່ດິນ ກໍ່ຖືກຊື້ເພື່ອປູກຝັງ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ຕ້ອງໄດ້ຖາງປ່າ ແລະ ໄຖທົ່ງຫຍ້າ. ສານເຄມີກະສິກໍາ ຖືກນໍາໃຊ້ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໃນເວລາກຽມດິນນັ້ນ ໄມ້ກໍ່ ຖືກເຜົາ.

ໃນລະຫວ່າງປີ 2002 ແລະ 2009, ອັດຕາການຫັນປ່ຽນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ໄປເປັນພື້ນທີ່ຂະຫຍາຍກະສິກໍາ ແມ່ນໄດ້ ເພີ່ມຂຶ້ນ ທັງສໍາລັບ ພື້ນທີ່ສໍາປະທານຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍ. ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ການ ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ຂອງການເຮັດກະສິກໍາ ຕາມສັນຍາສໍາປະທານເພື່ອການຄ້າ ໄດ້ຖືກພິບວ່າເປັນໜຶ່ງໃນປັດ ໄຈຕົ້ນຕໍ ທີ່ນໍາໄປສູ່ ການທໍາລາຍປ່າໄມ້. ສິນຄ້າຕົ້ນຕໍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ສາລີ, ກາເຟ, ຖົ່ວດິນ ແລະ ມັນຕົ້ນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2012). ບົດສຶກສາໜຶ່ງ ຂອງທ່ານ ມໍ (Moore) ພ້ອມດ້ວຍຄະນະ (ໃນປີ 2011) ໄດ້ພິບວ່າ ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ ເຊັ່ນວ່າ ສາລີ ແລະ ໝາກເດືອຍ (Coix lacryma-jobi) ມີຜົນກະທົບ ຢ່າງເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ຕໍ່ກັບການນໍາໃຊ້ດິນ ເຊິ່ງການປູກພືດຊະນິດດຽວ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ. ບົດສຶກສານີ້ ຍັງໄດ້ພິບວ່າ ພືດເພື່ອການຄ້າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສາລີ ແມ່ນຕ້ອງການແຮງທາດໃນດິນຫຼາຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດດິນເຈື່ອນ ຫຼາຍກວ່າ ເຂົ້າໄຮ່.

ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ນໍາສະເໜີ ເອກະສານນະໂຍບາຍ ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈ ຈໍານວນໜຶ່ງ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມ ປ່າປົກຄຸມ ດ້ວຍການສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາ ສ່ວນປູກປ່າໄມ້ ໃນທົ່ວປະເທດ. ຕົວຢ່າງ: ໜຶ່ງໃນ ນະໂຍບາຍຕົ້ນຕໍ ກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ແມ່ນການຝຶນຝູ ປ່າປົກຄຸມ ໃຫ້ໄດ້ເຖິງ 70% ພາຍໃນປີ 2020 (ກະຊວງກະສິ ກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, 2005). ສະນັ້ນ, ພື້ນທີ່ສ່ວນປູກຕົ້ນໄມ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສ່ວນປູກຢາງພາລາ ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼາຍ ຈາກໜ້ອຍກວ່າ 1.000 ຣຕ ໃນປີ 1990 ມາເປັນຫຼາຍກວ່າ 200.000 ຣຕ ໃນປີ 2007. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ ຕາມ, ສ່ວນປູກຕົ້ນໄມ້ ອາດເປັນພຽງແຕ່ສ່ວນໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນ (ອາດມີປະມານ 500.000 ຣຕ) ຂອງແຜນຝຶນຝູ ປ່າໄມ້ໃນທົ່ວປະເທດ ກໍ່ຄື 7 ລ້ານ ຣຕ. ພືດເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ຄາດວ່າ ຈະໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ສໍາລັບ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ (ພິມມະວົງ ພ້ອມດ້ວຍຄະນະ, ປີ 2009). ເຊື່ອວ່າ ການສ້າງສ່ວນປູກພືດ ຕາມພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ ແລະ ຕາມພື້ນທີ່ກະສິກໍາຊຸດໂຊມ ຈະສ້າງຜົນກະທົບດ້ານ ລົບ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ ຕໍ່ກັບຊົນຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຈະກະທົບຕໍ່ກັບ ຊະນິດສັດປ່າຕ່າງໆ.

ການຂະຫຍາຍໂຄງລ່າງພື້ນຖານ:

ໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ແລະ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນເປັນຂະແໜງການທີ່ຂະຫຍາຍຕົວໄວ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ມີທ່າແຮງ ທີ່ຈະປະກອບສ່ວນຫຼາຍ ໃຫ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ຂະແໜງພະລັງງານ ຂອງລາວ ແມ່ນກໍາລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແມ່ນມີທ່າແຮງ ທີ່ຈະເຮັດໜ້າທີ່ສໍາຄັນ ໃນການບັນລຸ ຈຸດປະສົງດ້ານການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ໂດຍການຂະຫຍາຍ ໄຟຟ້າ ໃນ ລາຄາຕໍ່າ ແລະ ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້ ໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກໄຟຟ້າ ໃນພາກພື້ນ (ກະຊວງ ພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່, 2015). ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ກໍ່ແມ່ນໜຶ່ງໃນ ປັດໄຈປະກອບສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃຫ້ການ ສ້າງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ. ມັນເປັນໜຶ່ງໃນ 4 ຂະແໜງ ການບຸລິມະສິດ (ຂະແໜງການອື່ນແມ່ນ ພະລັງງານ, ກະສິກໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ) ສໍາລັບການລົງທຶນ ແລະ ການສ້າງເປັນອຸດສາຫະກໍາ. ການລົງທຶນໂດຍກົງ

ຈາກຕ່າງປະເທດ ແຕ່ປີ 1989-2014 ໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ມີເຖິງ 24% (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, 2015) ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ ໃນອຸດສາຫະກຳນີ້.

ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້າທາງນ້ຳ ແລະ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນມີຜົນກະທົບຮຸນແຮງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນເທົ່ານັ້ນ. ບົດລາຍງານໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ທັດສະນະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຕໍ່ກັບ ການພັດທະນາ ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໃນ ສປປ ລາວ (Stenhouse & Bojoe, 2010) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂະໜາດ ແລະ ຂອບເຂດຂອງ ຜົນສະທ້ອນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຂະໜາດຂອງໂຄງການ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງມັນ. ບົດລາຍງານນີ້ ຍັງໄດ້ລະບຸວ່າ ມີໂຄງການສຳປະທານຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ຫຼາຍໂຄງການ ທີ່ ທັບຊ້ອນກັບ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນສູງ.

ໂດຍອີງຕາມການປະເມີນຜົນຫຼ້າສຸດ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ໃນການຕອບສະໜອງກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂັ້ນພາກພື້ນ, ສະຖານທີ່ 31 ແຫ່ງ ທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ສຳລັບການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນມາ ໃນເຂດປ່າໄມ້ ເຊິ່ງມີຈຳນວນເຖິງ 140.635 ຮຕ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, 2005). ສະຖານທີ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນປັດໄຈ ທີ່ນຳໄປສູ່ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ຍ້ອນວ່າ ເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນພື້ນທີ່ ສຳລັບການພັດທະນາ ແລະ ເປັນສະຖານທີ່ຕັດໄມ້ ທີ່ໜ້າດຶງດູດທາງດ້ານການເງິນ ຍ້ອນວ່າ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງປູກປ່າຂຶ້ນມາໃໝ່ ຫຼັງຈາກຕັດແລ້ວ, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີ ພື້ນທີ່ອື່ນສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້ຄືນ ຫຼື ເຜືອທົດແທນກັບສິ່ງທີ່ເສຍໄປ.

ລະບຽງຂົນສົ່ງ: ຍ້ອນທີ່ຕັ້ງຢູ່ດທະສາດ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງມີເປົ້າໝາຍ ຈະກາຍມາເປັນ ຈຸດເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ເປັນສູນກາງຂອງການຂົນສົ່ງ ສຳລັບ ອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ. ໃນທົດສະວັດຜ່ານມາ, ການພັດທະນາຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ ແລະ ການຂົນສົ່ງພາຍໃນປະເທດ ໄດ້ນຳໄປສູ່ ລະບຽງເສດຖະກິດ ເໜືອ-ໃຕ້ ແລະ ຕາເວັນອອກ-ຕາເວັນຕົກ ທີ່ຂະຫຍາຍຕົວຂ້ອນຂ້າງໄວ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ກັບສາກົນ. (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2012).

ການກໍ່ສ້າງທາງ ເຮັດໃຫ້ມີ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ການຂົນສົ່ງ ສຳລັບ ປະຊາຊົນລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນສາມາດເປັນໄພອັນຕະລາຍ ຕໍ່ກັບ ບ່ອນຢູ່ຂອງສັດປ່າ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ. ນອກຈາກຜົນກະທົບທາງກົງ ຈາກການກໍ່ສ້າງແລ້ວ ເຊັ່ນວ່າ ການເປີດໜ້າດິນ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບ ລະບົບນິເວດນ້ຳຈືດ ແລະ ລຳນ້ຳ ຍ້ອນດິນເຈື່ອນແລ້ວ, ເສັ້ນທາງຍັງເປີດທາງໄປສູ່ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ພື້ນທີ່ທຳມະຊາດ ທີ່ຜ່ານມາ ເຂົ້າບໍ່ເຖິງໄດ້ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ ຂະບວນການຊຸດຄົ້ນ (ລ່າສັດປ່າ, ຕັດໄມ້ ແລະ ບຸກລຸກພື້ນທີ່).

ການທ່ອງທ່ຽວ: ໂດຍອີງຕາມ ຍຸດທະສາດການທ່ອງທ່ຽວຂອງ ສປປ ລາວ 2006-2020 ເຊິ່ງປີທ່ອງທ່ຽວລາວ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນປີ 1990 ເຖິງປີ 2000 ນັ້ນ, ຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ໃນໄລຍະນີ້ ຈາກນັກທ່ອງທ່ຽວ 14.400 ຄົນ ໃນປີ 1990 ມາເປັນ 737.208 ຄົນ ໃນປີ 2000. ການປະກອບສ່ວນຂອງ ອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ ໃຫ້ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ. ຍ້ອນທີ່ຕັ້ງຢູ່ສັນຖານ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງມີລັກສະນະພິເສດ ທີ່ດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວ ຫຼາຍຂຶ້ນ ມາໃນພື້ນທີ່ຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບັນດາບ້ານຊົນເຜົ່າ ແລະ ສະຖານທີ່ທຳມະຊາດ ເຊັ່ນວ່າ ປ່າສະຫງວນ, ຖ້ຳ ແລະ ແມ່ນ້ຳ. ຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການພັດທະນາສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ (ໃນທາງດ້ານການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ພ້ອມທັງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນຢ່າງເລັ່ງລັດ ແລະ ບໍ່ຍືນຍົງ).

ການທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຫາກໍ່ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ ແລະ ຖືວ່າ ບໍ່ແມ່ນໜຶ່ງໃນໄລຍະອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຄວນເລີ່ມຕົ້ນ ເຜີຍແຜ່ ວິທີປະຕິບັດບາງອັນທີ່ດີທີ່ສຸດ ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ມີນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍ ເຊັ່ນວ່າ ຖ້ຳ ແລະ ນ້ຳຕົກສຳຄັນ ຂອງປະເທດ. ຕົວຢ່າງ: ການສ້າງທາງຢ່າງ, ການໃຊ້ເຮືອນທີ່ບໍ່ໃຊ້ນ້ຳມັນ ໃນຖ້ຳຕ່າງໆ.

ປ່າໄມ້/ໄຟປ່າ:

ໄຟ (ເກີດຈາກມະນຸດ ຫຼື ເກີດຈາກທຳມະຊາດ) ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີວ່າ ມັນກະທົບກັບ ນິເວດວິທະຍາຂອງປ່າໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ. ການຈຸດທັງຫຍ້າຮາບພຽງ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນແຕ່ລະປີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນລະດູແລ້ງ. ນອກຈາກການຈຸດທັງຫຍ້າຮາບພຽງແລ້ວ, ປ່າເຕ້ຍ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ ກໍ່ຖືກຈຸດເຊັ່ນກັນ ຍ້ອນການຖາງແລະຈຸດໄຮ່ ທີ່ບໍ່ສາມາດຄອບຄຸມໄດ້ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຈຸດຫຍ້າແຫ້ງ ໃນທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2013). ແຕ່ວ່າ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນບັນທຶກ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ຖືກຈຸດ.

ການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເກີນຂອບເຂດ:

ການລ່າສັດ ແລະ ການຕັດໄມ້ ຫຼາຍເກີນຂອບເຂດ ເຮັດໃຫ້ສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ພ້ອມທັງ ຂ້າຫຼາຍຊະນິດພືດ/ສັດ ໃນຊຸມປີຫ່າງບໍ່ດົນມານີ້. ການລ່າສັດ ເປັນຮີດຄອງມາແຕ່ດົນນານ ໃນ ສປປ ລາວ; ຊຸມຊົນຊົນນະບົດ ອາໄສການລ່າສັດ ແລະ ການເກັບເອົາຜະລິດຕະພັນປ່າ ເພື່ອປະກອບເຕີມໃຫ້ ການເກັບກ່ຽວເຂົ້າຕາມລະດູການ. ການລ່າສັດເພື່ອການຄ້າ ມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັບສັດປ່າ ຫຼາຍກວ່າ ການລ່າ ເພື່ອເປັນອາຫານໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມັກຈະເປັນການລ່າໂດຍຄົນພາຍນອກ; ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄົນທ້ອງຖິ່ນ ເປັນຜູ້ລ່າສັດຕົ້ນຕໍ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ພວກເຂົາຈະສົ່ງອອກພາຍນອກ. ໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ການລ່າສັດສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນສຳລັບຜູ້ຊາຍ ແລະ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສຳລັບຜູ້ຍິງ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຊະນິດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງນັ້ນ. ການຕັດໄມ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສຳລັບຜູ້ຊາຍ.

ການຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນສັດປ່າ ກໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີລາຄາສູງຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ພື້ນທີ່ຫ່າໄກສອກຫຼີກໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າຜ່ານມາ. ການຄ້າຂາຍສັດປ່າ ແມ່ນເປັນໄລຍະອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບ ການຢູ່ລອດຂອງບາງຊະນິດ ແລະ ປະຊາກອນສັດ/ພືດ ທີ່ມີຢູ່ຕາມທຳມະຊາດ. ຄວາມກົດດັນຕໍ່ກັບ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ສັດປ່າ ໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍເຊັ່ນກັນ ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການຊື້ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

ປະຊາຊົນລາວສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນອາໄສປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເພື່ອເປັນອາຫານຂອງພວກເຂົາ. ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແມ່ນເປັນອົງປະກອບພື້ນຖານ ແລະ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບ ອາຫານຂອງ ປະຊາຊົນລາວສ່ວນຫຼາຍ. ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງບາງອັນ ເຊັ່ນວ່າ ຊີ້ຊີ Styrax (ໄດ້ມາຈາກຕົ້ນ Styrax tonkinensis ແລະ ໃຊ້ເຮັດທູບ), ຢາງສິນ, ຄັ່ງ ແລະ ໝາກແໜ່ງ ແມ່ນຊື້ຂາຍກັນເອງ ໃນກຸ່ມປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຂາຍໃຫ້ປະເທດເພື່ອບ້ານ (Stuart-Fox, 1998). ມັນເປັນສິ່ງທີ່ພົບເຫັນຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ທີ່ຈະເຫັນຊາວບ້ານ ຂາຍຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເພື່ອຊື້ເຂົ້າ ແລະ ອາຫານຫຼັກຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອເສີມກັບສິ່ງທີ່ຄອບຄົວຕ້ອງການໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ເພື່ອເປັນລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການລ່າສັດແບບດັ້ງເດີມ (ເພື່ອການບໍລິໂພກເທົ່ານັ້ນ) ອາດບໍ່ມີຜົນກະທົບຫຍັງຫຼາຍກັບຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແຕ່ວ່າ ຕະຫຼາດການຄ້າຂາຍສັດປ່າ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຫຼືຕາຍ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ເຂົ້າໄປລ່າສັດ ເຊັ່ນວ່າ ສິ້ນສ່ວນຂອງສັດ ທີ່ຈຳເປັນສຳລັບ ການຢາພື້ນເມືອງ ຫຼື ຊີ້ນທີ່ມີລາຄາແພງນັ້ນ ແມ່ນເພີ່ມໄລຍະອັນຕະລາຍຂຶ້ນອີກ ຍ້ອນການລ່າ ທີ່ເກີນຂອບເຂດ.

ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ກຸ່ມຄົນຮຸ້ນໃໝ່ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ຈະປະຕິເສດ ທັດສະນະທີ່ວ່າ ສັດເລ່ານີ້ ມີຄຸນຄ່າທາງ ການຢາ, ແລະ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະຢຸດກິນຊີ້ຈາກ ສັດໃກ້ສູນພັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ສັດປ່າກໍ່ຍັງຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ ຈາກ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນຮຸ້ນເກົ່າ.

ຊະນິດພືດ/ສັດຕ່າງຖິ່ນ:

ພືດ/ສັດຕ່າງຖິ່ນຫຼາຍຊະນິດ ໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າມາ ໃນເຂດອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ເພື່ອຈຸດປະສົງທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມງົດງາມ, ແຕ່ວ່າບາງຊະນິດກໍ່ເຂົ້າມາ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ (Miththapala, 2007). ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ພືດ/ສັດຕ່າງຖິ່ນ ໃນພາກພື້ນນີ້ ມີຄວາມໜັກໜ່ວງເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການພັດທະນາຢ່າງໄວວາ ເຊັ່ນວ່າ ການດັດແປງ ລະບົບນໍ້າໜ້າດິນ ສໍາລັບ ບັນດາໂຄງການທີ່ໃຊ້ນໍ້າ (ເຊັ່ນວ່າ ເຂື່ອນ, ການຫັນທາງນໍ້າ), ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າ (ເຊັ່ນວ່າ ການລ້ຽງປານໍ້າຈິດ). ຊະນິດພືດ/ສັດຕ່າງຖິ່ນເລ່ານີ້ ແມ່ນເປັນໄພອັນຕະລາຍອັນໜຶ່ງ ຕໍ່ກັບ ເຂດດິນບໍລິ ເວນນໍ້າ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດໃນ ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ (ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທໍາມະຊາດ, 2006).

ຕົວຢ່າງ: ຕົ້ນຫຍ້າກະຖິນນໍ້າ (*Mimosa pigra*) ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນ ໜ້າສັດຕູພືດ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍທີ່ສຸດ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ, ມັນຍັງຢູ່ໃນລາຍການ 100 ຊະນິດພືດຕ່າງຖິ່ນທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ ແລະ ສາມາດ ພົບເຫັນໄດ້ໃນ ລະບົບກະສິກໍາເນີນສູງ ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ (Miththapala, 2007). ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ (2006) ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ຮູ້ວ່າ “ມັນເປັນຫຍ້າສັດຕູພືດ ທີ່ຮ້າຍແຮງ ຊະນິດໜຶ່ງ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ເຊິ່ງມັກຈະກໍ່ຕົວຂຶ້ນໃນພື້ນທີ່ລ້ຽບຕາມລໍານໍ້າ ແລະ ຄອງນໍ້າ ແລະ ຫຼັງ ຈາກນັ້ນກໍ່ບຸກລຸກເຂົ້າຢູ່ທົ່ງນາໃກ້ຄຽງ” (ໜ້າທີ 3).

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ສັດນໍ້າຈໍານວນໜຶ່ງ ກໍ່ໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າມາລ້ຽງ ໃນ ສປປ ລາວ. ພວກມັນໄດ້ຮັບການພິສູດແລ້ວວ່າ ສ້າງຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ກັບຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ (Miththapala, 2007). ປານິນ (*Oreochromis spp.*) ແມ່ນ ເປັນຊະນິດດັ້ງເດີມ ໃນທະວີບອາຟຣິກາ, ປາຊະນິດນີ້ ໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າມາລ້ຽງໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ມັນຖືກກໍານົດວ່າ ເປັນ ຊະນິດຕ່າງຖິ່ນ.

ຍັງມີບົດສຶກສາໜຶ່ງ (Miththapala, 2007) ທີ່ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນວ່າ ຊະນິດສັດ/ພືດຕ່າງຖິ່ນ ມີຜົນກະທົບ ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມກັບ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງມະນຸດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະບົບນໍ້າໜ້າດິນ ເຊິ່ງມີຄວາມສ່ຽງ ເປັນພິເສດ.

ມົນລະພິດ:

ຂີ້ເຫຍື້ອ ສາມາດສ້າງສານພິດໄດ້ຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ສາມາດຂັດຂວາງ ການຂະຫຍາຍຕົວຕາມປົກກະຕິ ຂອງສິ່ງມີຊີວິດ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຂະຫຍາຍພັນ ແລະ ໃນການຢຸລອດຂອງພວກມັນ. ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ຈາກແຫຼ່ງອຸດ ສາຫະກໍາ ໄດ້ຖືກພົບໃນ ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນບັນດາຕົວເມືອງເທດສະບານ ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ ແລະ ພົບເຫັນແຜ່ຫຼາຍ ໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງ ປະເທດໄທ ແລະ ເຂດສາມລຽມແມ່ນໍ້າຂອງ. ລະດັບໂລຫະໜັກທີ່ສູງ ໄດ້ຖືກພົບສ່ວນຫຼາຍ ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າຂອງ ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ ແລະ ໃນເຂດສາມລຽມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນເຂດທີ່ມີ ເຮືອສັນຈອນຢູ່ໜ້າແຫ້ນ ແລະ ມີ ປະຊາຊົນໜາແໜ້ນ (ຄະນະກໍາມະທິການແມ່ນໍ້າຂອງ, 2010).

ຮູບແບບຂອງມົນລະພິດ ທີ່ກະທົບກັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍຂອງແຫຼວ ທີ່ມີແຮ່ທາດ ແລະ ມີສານເຄມີ ທີ່ໄຫຼມາຈາກ ເຂດກະສິກໍາ ແລະ ເຂດເທດສະບານ. ຕົວຢ່າງ: ການໃຊ້ປຸ້ຍ, ຢາປາບສັດຕູພິດ ແລະ ຢາ ຂ້າຫຍ້າ ທີ່ຫຼາຍເກີນໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ລະດັບ ແຮ່ທາດໃນດິນ ມີຫຼາຍເກີນໄປ ແລະ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ ມົນລະພິດຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີເພີ່ມຂຶ້ນ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຢາປາບສັດຕູພິດ ກໍ່ຂັດຂວາງແມງໄມ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດ.

ສະນັ້ນ, ມັນສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ລະບົບຕ່າງໆໃນນີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ຈາກຂະແໜງ ການຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ທີ່ຢູ່ອາໃສ, ລ້ຽງສັດນໍ້າ ແລະ ກະສິກໍາ.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຢາປາບສັດຕູພິດ ແລະ ສານເຄມີສໍາລັບກະສິກໍາ ສາມາດມີຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ກັບ ຄຸນ ນະພາບນໍ້າ ເຊິ່ງສາມາດກະທົບກັບ ຊີວະນາໆພັນໃນນໍ້າ ແລະ ຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງຊີວະນາໆພັນ. ຊາວກະສິກອນ ລາວ ໄດ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພິດ ໃນວຽກງານກະສິກໍາຂອງພວກເຂົາ.

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ພິຈາລະນາເຖິງ ປະເດັນຕ່າງໆທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ໂດຍການຮັບຮອງເອົາ ວິທີການຄຸ້ມ ຄອງແຫຼ່ງນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ແລະ ວິທີການອື່ນໆ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນແລ້ວ, ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ລັດຖະບານລາວ ຍັງ ໄດ້ຜ່ານ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະມົງແລະສັດນໍ້າ ແລະ ຍັງສົ່ງເສີມ ພາລະໜ້າທີ່ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ສານຕໍ່ມາຈາກ ລະບົບຄວບຄຸມແບບດັ້ງເດີມ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ:

ຍ້ອນທີ່ຕັ້ງພູມສັນຖານຂອງ ສປປ ລາວ, ອາກາດຂອງປະເທດລາວ ຈຶ່ງເປັນອາກາດລົມມໍລະສຸມ ທີ່ປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງ ລົມມໍລະສຸມໃນພາກຕາເວັນຕົກສຽງໃຕ້ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີປະລິມານນໍ້າຝົນ ສູງເປັນພິເສດ ແລະ ມີອຸນນະພູມສູງ ແຕ່ ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງ ເດືອນກັນຍາ. ລົມມໍລະສຸມ ເຮັດໃຫ້ຝົນຕົກຕາມລະດູການ ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າ 70% ແມ່ນເກີດ ຂຶ້ນໃນລະດູຝົນ.

ໂດຍອີງຕາມໂຄງການບັບຕົວແລະຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດໃນເຂດອ່າງໂຕງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນ ໃຕ້ ອົງການພັດທະນາສາກົນແຫ່ງປະເທດສະຫະລັດອາເມລິການ (USAID Mekong ARCC), ສປປ ລາວ ອາດຈະປະສົບກັບ ການປ່ຽນແປງໃນທາງດ້ານ ປະລິມານນໍ້າຝົນ ແລະ ລັກສະນະຂອງອຸນນະພູມ ພາຍໃນປີ 2050 ເຊິ່ງຈະມີຜົນສະທ້ອນຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ລະບົບນິເວດ ພ້ອມທັງ ຊຸມຊົນ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດ ທີ່ປະກອບໃຫ້ລະບົບເລົ່າ ນີ້. ໂຄງການ USAID Mekong ARCC ຍັງໄດ້ລະບຸວ່າ ເຫດການທີ່ເຮັດໃຫ້ມີປະລິມານນໍ້າຝົນຂະໜາດຫຼາຍ (ເຊັ່ນວ່າ ຫຼາຍກວ່າ 100 ມມ/ວັນ) ຈະເກີດຂຶ້ນຖີ່ຂຶ້ນ ແລະ ອຸນນະພູມສູງສຸດ ປະຈໍາວັນ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 2°C ເຖິງ 3°C ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຈະເພີ່ມຂຶ້ນສູງກວ່າ ໃນພາກໃຕ້.

2. ການຕັດສິນໃຈ ດ້ານສັງຄົມ-ເສດຖະກິດ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນກັບ ທ່າອ່ຽງຂອງຊີວະນາໆພັນ

ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 1 ໄດ້ສິນທະນາກ່ຽວກັບ ລັກສະນະ ແລະ ລະດັບຂອງແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ໃນປະຈຸບັນ. ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 2 (ຂໍ້ນີ້) ຈະສິນທະນາກ່ຽວກັບ ປັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນທາງອ້ອມ ກັບທ່າອ່ຽງເລົ່ານີ້. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ດິນ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນຄົວເຮືອນ ເພື່ອຕອບຮັບກັບ ໂອກາດທາງເສດຖະກິດ ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ເປົ້າໝາຍຂອງການພັດທະນາ ສັງຄົມ-ເສດຖະກິດ.

2.1 ລະດັບຂອງການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ຈາກຜົນປະໂຫຍດຂອງລະບົບນິເວດ

ບັນດານະໂຍບາຍ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ ໃນປະເທດອາຊຽນສ່ວນຫຼາຍ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ສປປ ລາວ) ແມ່ນອີງຕາມ ຜະລິດຕະພັນໂດຍກົງຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈາກແຫຼ່ງທຳມະຊາດ ແລະ ລະບົບນິເວດ (ໄມ້, ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະອື່ນໆ) ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງການແລກປ່ຽນກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພື່ອກະຕຸ້ນການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ. ຜະລິດຕະພັນຂະໜາດນ້ອຍອື່ນໆ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ເຊັ່ນວ່າ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ພ້ອມທັງ ຜົນປະໂຫຍດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ລະບົບນິເວດດຽວກັນນີ້ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີການບັນທຶກໄວ້ເປັນຢ່າງດີ, ສະນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ຖືກຮັບຮູ້ເປັນຢ່າງດີ.

ໃນປີ 2002, ໄດ້ດຳເນີນ ບົດສຶກສາ ປະເມີນເສດຖະກິດ ສະບັບໜຶ່ງ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2004). ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບປີ 2004 ກໍ່ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນ. ໃນເວລາຕໍ່ມາ ກໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນ ບົດສຶກສາອື່ນໆຈຳນວນໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ເຂດດິນທາມ (ເຊັ່ນວ່າ ກໍລະນີສຶກສາ ບຶງທາດຫຼວງ) ເຊິ່ງເປັນ ເອກະສານນະໂຍບາຍ ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ສຳລັບ ການວາງແຜນ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ບົດສຶກສາເລົ່ານີ້ ແລະ ບົດສຶກສາອື່ນໆ ອີກຫຼາຍສະບັບ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງຕໍ່ຢ່າງເໝາະສົມ ໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ແລະ ໄດ້ມີການຕິດຕາມໜ້ອຍ ມາຈົນຮອດປະຈຸບັນນີ້. ປັດໄຈປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການຂາດຄວາມຮັບຮູ້ ກໍ່ແມ່ນການຫັນປ່ຽນເທື່ອລະກ້າວ ໃນທາງດ້ານຄຸນຄ່າ ເພື່ອຕອບຮັບກັບ ການຫັນປ່ຽນຄຸນຄ່າດັ້ງເດີມ ໄປສູ່ສັງຄົມສະໄໝໃໝ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ມັກຈະເຊື່ອມຕໍ່ຢ່າງໃກ້ສິດກັບ ການປົກປ້ອງແຫຼ່ງທຳມະຊາດ ທີ່ກຳລັງຖືກປ່ຽນແທນດ້ວຍ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ເນັ້ນໜັກໃສ່ການບໍລິໂພກ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢ່າງບໍ່ຍືນຍົງ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ກຳລັງເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການສິນທະນາໃນລະດັບສາກົນ ເພື່ອເພີ່ມ ການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄຸນຄ່າຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ. ຕົວຢ່າງ: ການເຫັນເຖິງ ຄຸນຄ່າ ຂອງຜົນປະໂຫຍດຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນວ່າ ການເກັບກັບຄຳບ່ອນໃນດິນ ແລະ ການຜະລິດນ້ຳ, ຜ່ານທາງກົນໄກຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ REDD+ ແລະ ການຈ່າຍເງິນສຳລັບຜົນປະໂຫຍດຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ (PES). ການທົດລອງຫຼາຍຄັ້ງ ກ່ຽວກັບ REDD+ ແລະ PES ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນແລ້ວ ໃນປະເທດນີ້.

2.2 ຜົນໄດ້ຮັບປະສົມ ຈາກຍຸດທະສາດການລົງທຶນ ແລະ ຍຸດທະສາດການຄ້າ

ຍ້ອນສິ່ງຈູງໃຈທີ່ໜ້າດຶງດູດໃຈ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແມ່ນເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບອັນສຳຄັນ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ມັນເລັ່ງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ. ໂດຍອີງຕາມມູນຄ່າຂອງການລົງທຶນ, 5 ຂະແໜງການໃຫຍ່ສຸດ ມີຄື ພະລັງງານທາງນ້ຳ, ກະສິກຳ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ ແລະ ການບໍລິການ ຈາກປະເທດໄທ, ຈີນ, ຫວຽດນາມ, ຝຣັ່ງ ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ (MPI, Poverty Environment Initiative (PEI) Investment in Lao PDR: Minimising the social and environmental

impacts, 2009). ບົດສຶກສາຕ່າງໆ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຜົນໄດ້ຮັບປະສົມ. ການລົງທຶນ ເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບທ້ອງຖິ່ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການຈ້າງແຮງງານ, ແຕ່ວ່າ ບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ພຽງພໍ. ຂໍ້ (a) ເຖິງ (g) ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນໄດ້ຄັດລອກມາຈາກ ບົດລາຍງານສະບັບໜຶ່ງ ຂອງກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ ເຊິ່ງລະບຸໃຫ້ເຫັນເຖິງ ປະເດັນຕ່າງໆ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຍຸດທະສາດການຄ້າ-ການລົງທຶນ (MPI, 2009).

a) ກະສິກຳສວນປູກພືດ. ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ໄດ້ຫຼັ່ງໄຫຼເຂົ້າມາຢ່າງໄວວາ ໃນການປູກພືດ ການຄ້າ ເຊັ່ນວ່າ ການປູກຕົ້ນຢາງ, ອ້ອຍ, ມັນຕົ້ນ, ສາລີ, ໝາກເຢົາ ແລະ ຕົ້ນວິກ ໃນທົ່ວປະເທດ. ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າ ສຳລັບ ການສຳປະທານຈຳນວນໜຶ່ງ, ຂັ້ນຕອນປະເມີນ, ອະນຸມັດ ແລະ ຕິດຕາມ ການລົງທຶນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຖືກຕ້ອງພຽງພໍ.

b) ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນ ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍຕໍ່ເນື່ອງ ສຳລັບ ໂລຫະມີຄ່າ ແລະ ໂລຫະອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຖ່ານຫີນ. ໃນປີ 2008, ຍຸດທະສາດພັດທະນາ ພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່ ເຖິງປີ 2020 ໄດ້ເວົ້າວ່າ ມີ 118 ບໍລິສັດ ແລະ ໂຄງການ ໃນຈຳນວນເທົ່າກັນນັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບສຳປະທານ ໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ. ໃນຈຳນວນນີ້, 46 ບໍລິສັດ ແລະ 80 ໂຄງການ ແມ່ນເປັນຂອງນັກລົງທຶນພາຍໃນປະເທດ, ສ່ວນວ່າ ນັກລົງທຶນຈາກພາຍນອກນັ້ນ ແມ່ນຈຳນວນທີ່ເຫຼືອ ກໍ່ຄື 72 ບໍລິສັດ ແລະ 101 ໂຄງການ. ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ແຈ້ງເຕືອນກ່ຽວກັບ ການແຂ່ງຂັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ສຳລັບ ຊັບພະຍາກອນດິນແລະນໍ້າ ຍ້ອນການຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ຍ້ອນສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຈາກການປ່ອຍຖິ້ມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຕ້ອງດຳເນີນປະເມີນຜົນເພີ່ມຕື່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອປະເມີນ ຜົນກຳໄລໄລຍະສັ້ນ ທຽບກັບ ມູນຄ່າໄລຍະຍາວ (ການເຊື່ອມໂຊມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການສູນເສຍ ຜົນປະໂຫຍດຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ, ມູນຄ່າສຳລັບການປັບປຸງໃຫ້ຄືນເກົ່າ ແລະອື່ນໆ)

c) ພະລັງງານທາງນໍ້າ. ຄາດຄະເນວ່າ ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງທາງດ້ານ ໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ປະມານ 26.500 ເມກາວັດ ເຊິ່ງບໍ່ຮວມທັງ ລຳນໍ້າຂອງ. ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້ ລັດຖະບານ ມີບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ໄດ້ເຊັນແລ້ວ ຫຼື ກຳລັງດຳເນີນການສຶກສາຢູ່ ສຳລັບ ໂຄງການພະລັງງານທາງນໍ້າ ຫຼາຍກວ່າ 70 ໂຄງການ. ໃນຈຳນວນນີ້, 15 ໂຄງການ ແມ່ນດຳເນີນການຜະລິດໄຟແລ້ວ ຫຼື ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ. ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງໂຄງການພະລັງງານທາງນໍ້າ ປະກອບດ້ວຍ ນໍ້າຖ້ວມພື້ນທີ່ປ່າໄມ້; ການປ່ຽນກະແສນໍ້າໄຫຼຕາມທຳມະຊາດ; ການສູນເສຍ ຜືນທີ່ກະສິກຳ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໄຮ່ນາ); ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ພ້ອມທັງ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍ່ຍັງອາດເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າ ສຳລັບ ການຜະລິດໄຟຟ້າ ແລະ ສຳລັບຊົນລະປະທານ.

d) ໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໄມ້. ຄວາມຕ້ອງການຜະລິດຕະພັນໄມ້ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ນຳໄປສູ່ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າ ເຊິ່ງຜົນຕອບກັບ ກໍ່ຄື ໄຟອັນຕະລາຍຕໍ່ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພຂອງ ປະຊາຊົນທຸກຍາກ ພ້ອມທັງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ບ່ອນຢູ່ຂອງສັດປ່າ, ການປົກປ້ອງເຂດອ່າງໂຕ່ງນໍ້າ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ. ອັດຕາການທຳລາຍປ່າ ຄາດຄະເນວ່າ ມີເຖິງ 53.000 ຣຕາ ຕໍ່ປີ.

e) ໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂະໜາດໃຫຍ່. ບັນດາໂຄງການກໍ່ສ້າງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເຊັ່ນວ່າ ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ໄດ້ກາຍມາເປັນ ແຫຼ່ງຕົ້ນຕໍໜຶ່ງຂອງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້.

f) ການເລັ່ງລັດກະສິກຳເນີນສູນ. ການຄ້າຂ້າມຊາຍແດນ ລະຫວ່າງ ຜູ້ຄ້າຂາຍຂັ້ນພາກພື້ນ ແລະ ພາຍໃນ ປະເທດ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນ ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດການຫັນປ່ຽນຈາກ ການປູກເຂົ້າ ໄປເປັນ ການປູກຜົດການຄ້າຈຳນວນໜຶ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ສາລີ ແລະ ຕົ້ນຢາງ. ການປູກຜົດຊະນິດ ດຽວ, ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຜົດ ແລະ ການປູກຜົດຕາມເນີນຊັ້ນ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍ ຊີວະ ນາໆພັນກະສິກຳ ຂະໜາດໃຫຍ່ ພ້ອມທັງ ເກີດການກັດເຊາະດິນໃນວົງກວ້າງ (EPA 2009).

2.3 ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນເປັນຜົນມາຈາກ ການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ດິນແບບຍຸດທະສາດ ໃນຂັ້ນມະຫາພາກ ພ້ອມທັງ ການຕັດສິນໃຈ ໃນຂັ້ນຈຸລະພາກ ໃນ ແຕ່ລະວັນ (ຫຼື ຂັ້ນຄົວເຮືອນ). ຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ ຊຸມຊົນ ຊຸດຄົ້ນເກີນ ຂອບເຂດ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງບໍ່ຍືນຍົງ ສຳລັບ ປ່າໄມ້, ດິນ, ລຳນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໃນນ້ຳ ເຊິ່ງຊຸມຊົນເລົ່ານີ້ ອາໄສແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້ໂດຍກົງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງພື້ນເດັ່ນ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຈາກ 46% ມາເປັນ 26,9% ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ຍັງຄົງມີຢູ່ ໃນເຂດພື້ນທີ່ພູຜາ ແລະ ອັດຕາຄວາມທຸກ ຍາກ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທັງໝົດ (ຍົກເວັ້ນຊົນເຜົ່າລາວໄຕ) ແມ່ນສູງກວ່າ ອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ.

ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນສະຖານທີ່ທົດລອງ ໃນແຂວງອັດຕະປື ພາຍໃຕ້ ອົງການ ສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ - ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ - ຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງ (MAF-MWBP 2006) ໄດ້ລະບຸໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຊາວບ້ານ ໃນບັນດາເມືອງທຸກຍາກຂັດສິນ ເຂົ້າເຖິງ ພື້ນທີ່ດິນໄດ້ຈຳກັດ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງຄວາມທຸກຍາກ. ບົດສຶກສາຂອງ ອົງການອາຫານໂລກ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໄດ້ພົບວ່າ ສອງໃນສາມຂອງ ປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ເຫັນວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ສາມາດຄ້ຳ ປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ຫຼື ຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ຖ້າວ່າເກີດ ເຫດການຂັດສິນໃດໜຶ່ງ ໃນປີນັ້ນ (WFP, 2007). 38% ຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແມ່ນມີນ້ຳໜັກຫຼຸດ ແລະ 41% ຂາດສານອາຫານ (WFP, 2007).

ໃນພື້ນທີ່ຊົນນະບົດ, ສະພາບການຈ້າງແຮງງານ ກໍ່ຄືວ່າ 12-15% ຂອງວັນເຮັດວຽກລວມທັງໝົດ ແມ່ນວັນ ຢຸດເຮັດວຽກໂດຍບໍ່ສະໝັກໃຈ. ຜູ້ອອກແຮງງານ ທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າ ແລະ ພວກທີ່ຢູ່ໃນບ້ານ ທີ່ຈັດສັນໃໝ່ ແລະ ເຕົ້າໂຮມກັນໃໝ່ ປະສົບກັບ ການຫວ່າງງານທີ່ສູງ. ຄົວເຮືອນຊົນນະບົດ 15% ແມ່ນບໍ່ມີດິນ.

ປະຊາຊົນທຸກຍາກ ຍັງມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ອັນຕະລາຍຕ່າງໆ ເຊິ່ງຮວມທັງ ໄພອັນຕະລາຍຈາກ ໄພພິບັດ ແລະ ຜົນ ກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ. ໃນຊຸມປີ ລະຫວ່າງປີ 1970 ເຖິງປີ 2010, ປະມານ 33 ໄພ ອັນຕະລາຍທາງທຳມະຊາດ (ຮວມທັງ ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ) ໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ ເຊິ່ງກະທົບກັບ ປະຊາຊົນ 9 ລ້ານຄົນ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍທາງເສດຖະກິດ ສູງເຖິງ 400 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ມີ ຄວາມເຊື່ອວ່າ 46% ຂອງປະຊາຊົນຊົນນະບົດ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ປະມານ 188.000 ຄົວ ເຮືອນ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການຂາດເຂີນສະບຽງອາຫານ ຍ້ອນໄພແຫ້ງແລ້ງເລົ່ານີ້ (WFP, 2007).

2.4 ກົນໄກຕ່າງໆ ໃນປະຈຸບັນ ສໍາລັບ ການຈັດສັນ ການນໍາໃຊ້ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບຈາກ ການນໍາໃຊ້ດິນ

ເຂດແດນບ້ານ ແລະ ເຂດປ່າປົກປ້ອງ ທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ຖືກບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ດີນັ້ນ ມັກຈະນໍາໄປສູ່ ການຂັດແຍ່ງ ແລະ ລະເມີດສິດທິນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຍ້ອນແຜນທີ່ການຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຍິ່ງເຮັດໃຫ້ສະພາບການນີ້ ໜັກໜ່ວງຂຶ້ນຕື່ມອີກ. ລະບົບປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຍັງເປັນລະບົບທີ່ຂ້ອງຂ້າງໃໝ່ ແລະ ຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງໃນທາງດ້ານ ການອອກແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຂັ້ນຕອນຂອງ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ ຫຼັງຈາກການເຊັນ ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ຂອງໂຄງການແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນກ່ອນໜ້ານັ້ນ ແລະ ການທົບທວນຜົນຂອງ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ດໍາເນີນຂຶ້ນໂດຍ ຄະນະຊ່ຽວຊານໃດໜຶ່ງນັ້ນ ແມ່ນດໍາເນີນຂຶ້ນ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີເທົ່ານັ້ນ. ກົນໄກຕ່າງໆ ສໍາລັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ (PEI, 2011).

ລັດຖະບານລາວ ແມ່ນກໍາລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການ ສ້າງມາດຕະການແກ້ໄຂ ສໍາລັບ ຄວາມບໍ່ເໝາະສົມເລົ່ານີ້. ການປະກາດໂຈະຊົ່ວຄາວ ໄດ້ຖະແຫຼງຂຶ້ນ ໃນກາງປີ 2010 ເພື່ອໂຈະ ການອະນຸມັດ ການສະເໜີໃໝ່ໆ ສໍາລັບ ການຂຸດຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່, ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ສວນປູກພືດ ເຊິ່ງກະທົບຕໍ່ກັບ ການປະເມີນ ການລົງທຶນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ການທົບທວນລະບຽບການ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ສັງຄົມ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ, ແຕ່ວ່າ ຈໍາເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນກະທົບທັງໝົດທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ໄດ້ຖືກລະບຸຂຶ້ນມາ. ຕ້ອງໄດ້ດໍາເນີນວຽກງານຫຼາຍຂຶ້ນອີກ ເພື່ອລະບຸເຖິງ ຮູບແບບທາງເລືອກຂອງລາຍຮັບທາງເສດຖະກິດ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບພະຍາກອນຂຸດຄົ້ນ (ເຊັ່ນວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວ).

ໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ມີໂຄຕ້າໄມ້ ສໍາລັບ 36 ໂຮງງານແປຮູບ ແລະ ເຝີນິເຈີໄມ້ ຂະໜາດໃຫຍ່. ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ ແລະ ໂຄງການ PEI, ຢ່າງໜ້ອຍ 6 ແຂວງ ກໍາລັງດໍາເນີນການທົດລອງ “ມາດຕະການລະອຽດ” ເພື່ອທວນຄືນ ບົດສະເໜີການລົງທຶນ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ພ້ອມທັງດໍາເນີນການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕິດຕາມຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນ. ຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ ກ່ຽວກັບ ແຜນງານຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານລາວ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ພາກທີ III.

3. ນະໂຍບາຍສິ່ງເສີມ ແລະ ຂອບວຽກຂັ້ນສະຖາບັນ

ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 2 ໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ດິນ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ກັບ ສະພາບຂອງແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ. ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 3 (ຂໍ້ນີ້) ຈະສົນທະນາກ່ຽວກັບ ລັກສະນະຂອງ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕົ້ນຕໍ ພ້ອມທັງ ຂອບວຽກຂັ້ນສະຖາບັນ ທີ່ສາມາດສິ່ງເສີມ ຊີວະນາໆພັນ.

ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ຂອບວຽກນີ້ ຈະຊ່ວຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ສິ່ງ ຕ່າງໆ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເບົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ທີ່ຈະອາໃສ ຜະລິດຕະພັນໂດຍກົງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ;
- ປະເພດຂອງ ແຜນງານຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ທີ່ສາມາດໃຫ້ໂອກາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບ ຊີວະ ນາໆພັນ;
- ສິ່ງທີ່ ແຜນການຂະແໜງການ ອາດມີຜົນສະທ້ອນຮຸນແຮງກັບ ຊີວະນາໆພັນ;
- ວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປະເມີນ ແລະ ຕິດຕາມ ໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ;
- ວິທີທາງເພື່ອຊຸກຍູ້ ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ມີ ປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ;
- ຄວາມສາມາດ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ວິທີການເພື່ອກະຕຸ້ນ ການຈັດຕັ້ງ ມະຫາຊົນ ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ; ແລະ
- ຂະໜາດຂອງ ການສະໜອງງົບປະມານ ແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ແບບສະໄໝໃໝ່ ທີ່ອາດນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜັບ ສະໜູນ ຊີວະນາໆພັນ.

3.1 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 – ຜົນສຳເລັດຕົ້ນຕໍ, ບັນຫາຄົງຄ້າງ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງ ລັດຖະບານລາວ ແຕ່ນີ້ເຖິງປີ 2020

3.1.1 ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຊ່ອງປວ່າງຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7

ພາກທີ 1 ຂອງ ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຊ່ອງປວ່າງຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ໄດ້ ລະບຸເຖິງ ຜົນສຳເລັດຕົ້ນຕໍ ແລະ ປະເດັດຄົງຄ້າງຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 6. ສິ່ງ ເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງການເມືອງ, ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ສຳລັບ ການຫັນປ່ຽນ ຈາກ ການຊຸດຄືນ ໄປສູ່ເສດຖະກິດປະເພດບໍລິການ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການຮ່ວມມືກັບພາກພື້ນແລະ ສາກົນ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ປະເດັດຄົງຄ້າງຕ່າງໆ ທີ່ເຫັນໄດ້ ມີຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການແຈກຢາຍຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກການຂະຫຍາຍຕົວ ໃນກຸ່ມປະຊົນຕ່າງໆ ແລະ ໃນທົ່ວປະເທດ;
- ຈຳເປັນຕ້ອງເນັ້ນໜັກຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ໃສ່ການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ (ການສະໜອງງົບປະມານຮ່ວມ, ການຕິດຕາມ ແລະອື່ນໆ);
- ອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນ ໃນງົບປະມານແຫ່ງຊາດ;

- ການວາງແຜນຕະຫຼາດແຮງງານ ບໍ່ເໝາະສົມ;
- ການສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ວິກິດການການເງິນໂລກ; ແລະ
- ຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫຼຸດລົງ ແຕ່ວ່າ ບາດກ້າວຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຍັງຊັກຊ້າ.

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ໃນຜ່ານມາ ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນມາ ໃຫ້ກວມເອົາໄລຍະ ເວລາແຕ່ 2011 ເຖິງ 2015. ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍຂອງແຜນດັ່ງກ່າວນີ້ ມີຄື:

- ຮັກສາການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ໃນອັດຕາ 8% ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ໂດຍມີເປົ້າ ໝາຍ ຈະບັນລຸ 1.700 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນປີ 2015;
- ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ, ເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບອາຊຽນຢ່າງເຕັມສ່ວນ;
- ວາງຮາກຖານເພື່ອຫຼຸດຜົນອອກຈາກ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ພາຍໃນປີ 2020;
- ຮັບປະກັນໃຫ້ການພັດທະນາ ມີຄວາມຍືນຍົງ ໂດຍການເຊື່ອມສານ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ເຂົ້າກັບ ການ ພັດທະນາສັງຄົມ-ວັດທະນາທຳ ແລະ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງປະເທດຊາດ; ແລະ
- ຮັບປະກັນ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງການເມືອງ, ຄວາມຍຸຕິທຳ, ຄວາມປອດໄພຂອງສາທາລະນະ ແລະ ສະໜັບສະ ໜູນການຮ່ວມມືກັບສາກົນ.

ຕາຕະລາງ 1: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍທີ່ຄັດເລືອກມາຈາກ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ.

ເປົ້າໝາຍທາງເສດຖະກິດ	
<ul style="list-style-type: none"> • ເພີ່ມການຜະລິດເຂົ້າ ແລະ ສັດລ້ຽງ ແລະ ຊີ້ນລະປະທານ; • ສ້າງຕັ້ງ ໂຮງຜະລິດໄຟຟ້າ 8 ແຫ່ງ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ກັບໜ່າງໄຟຟ້າ; • ສ້າງແຜນທີ່ພູມສັນຖານ ກ່ຽວກັບ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃຫ້ສຳເລັດ 75%; • ດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວ ໃຫ້ໄດ້ 2,8 ລ້ານຄົນ/ປີ; ຂະຫຍາຍເສັ້ນທາງພາກພື້ນ ແລະ ສະໜອງນ້ຳສະອາດ ໃຫ້ກວມເອົາ 67% ຂອງປະຊາກອນລວມ; • ຂະຫຍາຍ ການໃຫ້ບໍລິການໂທລະຄົມມະນາຄົມ; ຂະຫຍາຍຖານຂໍ້ມູນ. 	
ເປົ້າໝາຍທາງສັງຄົມ	ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ
<ul style="list-style-type: none"> • ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ ໃຫ້ເປັນ 19% ຂອງຈຳນວນ ປະຊາກອນລວມ; • ເພີ່ມອັດຕາການເຂົ້າຮຽນ ແລະ ອັດຕາສືບຕໍ່ຮຳຮຽນ; • ຫຼຸດອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ; • ການໃຊ້ນ້ຳສະອາດ - 80%; • ອັດຕາການຫວ່າງງານ ຕໍ່າກວ່າ 2%; • ອັດຕາສ່ວນແຮງງານໃນຂະແໜງກະສິກຳ - 70%; • ສ້າງບ້ານວັດທະນາທຳ 700 ແຫ່ງ, ຄອບຄົວວັດທະນາທຳ 1.000 ຄອບຄົວ ແລະ ສ້າງສວນສາທາລະນະໃຈກາງເມືອງ ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ; ແລະ • ສົ່ງເສີມບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ ໃນສະພາແຫ່ງຊາດ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ຜົນກະທົບຕໍ່າສຸດ ຈາກຂະບວນການພັດທະນາ; • ປ່າປົກຄຸມ - 65% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ (ພາຍໃນປີ 2015 ຫຼື 2020); • ສຳເລັດການຈັດສັນທີ່ດິນ, ການແບ່ງເຂດພັດທະນາ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ; • ແຜນງານຕ້ານໂລກຮ້ອນ; • ສະຫງວນແຫຼ່ງແຮ່ທາດ (65% ຂອງເນື້ອທີ່ບໍ່ແຮ່ທັງໝົດ); • ປ້ອງກັນໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (ໄຟປ່າ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ນ້ຳຖ້ວມ ແລະອື່ນໆ); • ພື້ນຜູ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ; • ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ; ແລະ • ປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ຕົວເມືອງແລະຊຸມຊົນຕ່າງໆ.

3.1.2 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8: ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ

ໂດຍສານຕໍ່ຈາກແຜນສະບັບຜ່ານມາ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 (2016-2020) ສະບັບທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາຫຼ້າສຸດນັ້ນ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອນຳປະເທດ ຫຼຸດຜົນອອກຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ມັນຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ບົນພື້ນຖານຂອງ ການວາງແຜນໄລຍະຍາວຂອງລັດຖະບານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແຜນການ 10 ປີ ເຖິງປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດປີ 2030.

ຈຸດປະສົງລວມຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ແມ່ນເພື່ອບັນລຸ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານ ການເມືອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ສັນຕິພາບ ແລະ ຄວາມຮຽບຮ້ອງຂອງສັງຄົມ; ຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ໃນທຸກຂົງເຂດ; ແລະ ປະເທດຫຼຸດຜົນອອກຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ພາຍໃນປີ 2020 ດ້ວຍການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງການພັດທະນາ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ທົ່ວເຖິງ, ຍືນຍົງ ແລະ ສີຂຽວ; ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ; ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ຕາມທ່າແຮງແລະຈຸດເດັ່ນຂອງ ປະເທດ; ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຊື່ອມສານກັບ ພາກພື້ນແລະສາກົນ ດ້ວຍຄວາມເປັນເຈົ້າການ. ເປົ້າໝາຍລວມ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ເຈາະຈົງ ໃນຜົນໄດ້ຮັບທີ 3 ຂອງ ແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ຄື:

- ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ ຕາມທິດທາງສີຂຽວແລະຍືນຍົງ; ກຽມພ້ອມຮັບມືກັບ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງ ສະພາບອາກາດ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ພື້ນຜູ້ຄວາມເສຍຫາຍຈາກ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ກວ່າເກົ່າ.

3 ຜົນໄດ້ຮັບປົກຄຸມ ທີ່ສຳຄັນ ຂອງຜົນໄດ້ຮັບທີ 3 ຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ມີຄືດັ່ງນີ້:

- ຜົນໄດ້ຮັບປົກຄຸມ 1 - ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢ່າງ ຍືນຍົງ.
- ຜົນໄດ້ຮັບປົກຄຸມ 2 - ກຽມພ້ອມສຳລັບ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.
- ຜົນໄດ້ຮັບປົກຄຸມ 3 - ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງ ຂອງການຜະລິດກະສິກຳ.

ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຈະຕ້ອງບັນລຸໃຫ້ໄດ້ ພາຍໃນ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 3, ຜົນໄດ້ຮັບປົກ ຄຸມ 1 ປະກອບດ້ວຍ:

- ການຈັດປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳເລັດໃນທຸກພາກຂອງປະເທດ.
- ປ່າປົກຄຸມ ກວມເຖິງ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ລວມ ພາຍໃນປີ 2020 ຫຼື ສຳເລັດ ການຈັດປະເພດດິນ, ເຂດ ດິນ ແລະ ພື້ນຜູ້ປ່າປົກຄຸມ ໃຫ້ໄດ້ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ລວມ.
- ເນື້ອທີ່ປູກປ່າຄືນ ບັນລຸ 1,5 ລ້ານເຮັກຕາ ພາຍໃນປີ 2020.

- ສໍາເລັດ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຈັດປະເພດ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ ເພື່ອເປັນບ່ອນອ້າງອີງ ສໍາລັບ ການລະບຸເຖິງ ແຮ່ທາດທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ສໍາລັບ ການສົ່ງອອກເປັນວັດຖຸດິບ ແລະ ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ ພາຍ ໃນປະເທດ, ແລະ ສໍາລັບຊ່ວຍໃນການປະເມີນ ປະລິມານສູງສຸດແລະຕໍ່າສຸດ ຂອງແຮ່ທາດເລົ່ານັ້ນ ເພື່ອ ເປັນຂໍ້ມູນສໍາລັບ ການກຳນົດທິດທາງ ສໍາລັບ ການນໍາໃຊ້ແຮ່ທາດ ໃນລັກສະນະທີ່ມີປະສິດທິພາບສູງສຸດ.
- ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ສອດຄ່ອງເປັນຢ່າງດີກັບ ຫຼັກການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າ ແບບເຊື່ອມສານ ເຊິ່ງນໍາໃຊ້ກັບ 7 ອ່າງໂຕໆ ທີ່ເປັນບູລິມະສິດຂອງການພັດທະນາ (ນໍ້າອຸ, ນໍ້າງື່ມ, ເຊ ບັ້ງໄຟ, ເຊບັ້ງຫຽງ, ນໍ້າງຽບ, ນໍ້າເທີນ-ນໍ້າກະດິງ ແລະ ເຊກອງ).
- ສໍາເລັດການອອກແບບ ບົດສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະທາງດ້ານ ອຸທິກກະສາດ, ປະເພດພາຍນອກ, ເຄມີ ອັນຕະລາຍ ໃນແມ່ນໍ້າ, ການຈັດປະເພດນໍ້າ, ການນໍາໃຊ້ນໍ້າໜ້າດິນ-ໃຕ້ດິນ, ອ່າງເກັບນໍ້າ ແລະ ນໍ້າໃນ ດິນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມສົມດູນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ ໃນການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ແລະ ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ.
- ແຜນງານທົດລອງ ກ່ຽວກັບ ການສ້າງ ຕົວແບບສວນທຳມະຊາດແຫ່ງຊາດ ໃນ 2 ເຂດຄື: ເຂດປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ຜູເລີຍ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນາກາຍ-ນໍ້າເທີນ.
- ສ້າງຕັ້ງກົນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ຄຸນນະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນທົ່ວປະເທດ ໂດຍ ການສ້າງຕັ້ງ ຫ້ອງທົດລອງແຫ່ງຊາດ 1 ແຫ່ງ ແລະ ຫ້ອງທົດລອງຂັ້ນພາກ 3 ແຫ່ງ ສໍາລັບ ການທົດລອງ ຄຸນນະພາບນໍ້າ (ພາກ ໜືອ, ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້); ສ້າງຕັ້ງສະຖານນີ ຕິດຕາມຄຸນນະພາບອາກາດ ໃນ 3 ພາກ.
- ສໍາເລັດການລະດົມມັນສະໝອງ ແລະ ສ້າງຕັ້ງກົນໄກສໍາລັບ ການສ້າງຕົວເມືອງສີຂຽວແລະສະອາດ, ການ ພັດທະນາຊຸມນະບົດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ.

3.2 ວິໄສທັດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2030, ຍຸດທະສາດ 2025 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານສໍາລັບ 2016-2020

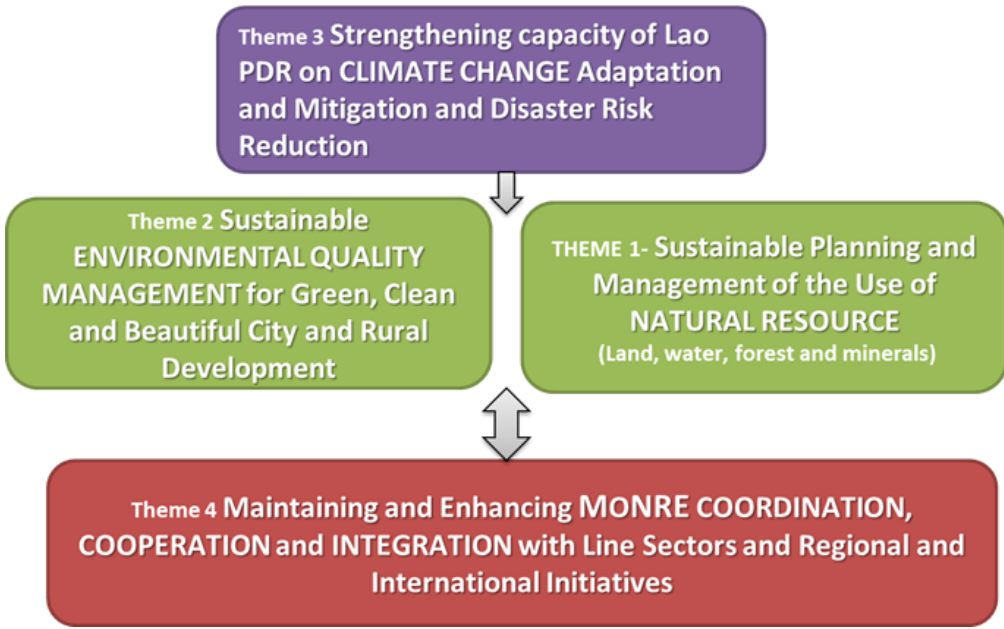
ໂດຍອີງຕາມ ດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ການກະກຽມ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8, ພ້ອມທັງ ຄຳແນະນຳຈາກ ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, ບັນດາກະຊວງ ແລະ ແຂວງທັງໝົດ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມ ເອກະສານທີ່ໄດ້ກວ່າມາຂ້າງເທິງນັ້ນ. ທິດທາງໄລຍະຍາວຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ 5 ແຜນງານຕົ້ນຕໍ (ໃຫ້ເບິ່ງຮູບພາບທີ 8) ມີຄື: (1) ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ວາງ ແຜນການນໍາໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງຍືນຍົງ, (2) ການວາງແຜນດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງຍືນຍົງ ສໍາລັບ ການພັດທະນາ ບັນດາຕົວເມືອງແລະຊຸມນະບົດ, (3) ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງ ສປປ ລາວ ກ່ຽວກັບ ການປັບຕົວ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, (4) ການຮັກສາ ແລະ ສິ່ງເສີມ ການເຊື່ອມສານກັບ ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ແລະ (5) ການສ້າງຄວາມສາມາດຂັ້ນສະຖາບັນ ຂອງກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ.

ວິໄສທັດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2030 ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ໂດຍອີງ ຕາມ ວິໄສທັດຂອງລັດຖະບານ ສໍາລັບ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເຖິງປີ 2030, ຍຸດທະສາດການ ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ, ແລະ ກອງປະຊຸມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 9 ຂອງພັກປະຊາຊົນ ປະຕິບັດລາວ, ແລະ ນະໂຍບາຍພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ເຊິ່ງວ່າ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ຂໍ້ ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄື: ບັນລຸ 70% ຂອງຜືນທີ່ປ່າ/ປ່າປົກຄຸມ ແລະ ນໍ້າພາ ສປປ ລາວ

ໃຫ້ຫຼຸດຜົນອອກຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ພາຍໃນປີ 2020. ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃຫ້ບັນລຸ ວິໄສທັດຂອງ ລັດຖະບານ ເຖິງປີ 2030, ວິໄສທັດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2030 ຈຶ່ງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່: “ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເປັນສີຂຽວ, ສະອາດ ແລະ ສວຍງາມ ໂດຍອີງຕາມ ການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດສີຂຽວ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານ ການປັບຕົວຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ”.

ການສ້າງ ຍຸດທະສາດຊັບພະຍາກອນແລະສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ 10 ປີ ແຕ່ປີ 2016-2025 (NRES 2025) ແມ່ນໄດ້ອີງຕາມ ທິດທາງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງຮວມທັງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 2011-2020, ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ກອງປະຊຸມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 9 ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິບັດລາວ ພ້ອມທັງ ທິດທາງແລະນະໂຍບາຍຂອງ ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ເຊັ່ນວ່າ ເປົ້າໝາຍສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງສຳຄັນຫຼາຍ ທີ່ຕ້ອງປະສານງານ ແລະ ຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ສືດກັບ ຂະແໜງການ ແລະ ຄູ່ ຮ່ວມງານທັງໝົດ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ສູນກາງ, ພາກພື້ນແລະສາກົນ ແລະ ໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດນີ້.

ເພື່ອບັນລຸວິໄສທັດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2030, ເປົ້າໝາຍລວມ ຂອງ ຍຸດທະສາດ 10 ປີ ຈຶ່ງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່: “ເພື່ອບັນລຸວິໄສທັດ 2030 ກໍ່ຄືການສ້າງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ເປັນ ສີຂຽວ, ສະອາດ ແລະ ສວຍງາມ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍຮ່ວມມືກັບ ຂະແໜງ ການກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ຈະຮັບປະກັນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບຄຸ້ມຄອງແລະພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແຫ່ງຊາດ ໃນທິດທາງການຂະຫຍາຍຕົວສີຂຽວ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ”.

ຮູບພາບທີ 8: ຍຸດທະສາດຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຖິງປີ 2025 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ 2016-2020

3.3 ນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂະແໜງການ

ການດຳເນີນງານຂອງລັດຖະບານລາວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຊີ້ນຳຂອງ ຍຸດທະສາດສະເພາະຂະແໜງການ. ບາງຍຸດທະສາດຂະ ແໜງການ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາແລ້ວ ກ່ອນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7; ຍຸດທະສາດຈຳນວນໜຶ່ງ ຫາກໍ່ປະກາດໃຊ້ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ແລະ ອີກຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ຍັງກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະກະກຽມ. ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຍຸດທະສາດຂະແໜງການ ທີ່ຄັດເລືອກມາ ເຊິ່ງມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນທາງກົງຫຼື ທາງອ້ອມຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ.

ຕາຕະລາງ 2: ລາຍການເອກະສານນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ

ແຜນຂະແໜງການ	ການຊຸກຍູ້ຕົ້ນຕໍ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ
1.0 ແຜນຂະແໜງການ ທີ່ປະກອບສ່ວນໂດຍກົງໃຫ້ ຊີວະນາໆພັນ	
ຂອບຍຸດທະສາດ ສຳລັບ ຍຸດທະສາດພັດທະນາແຫ່ງຊາດແບບຍືນຍົງ (2008)	ໃຫ້ການວິເຄາະ ການພົວພັນໃນປະຈຸບັນ ລະຫວ່າງ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ. ໃຫ້ທິດທາງ ໃນການພັດທະນາ ແຜນງານທີ່ສົມດຸນກັນ.
ຍຸດທະສາດການຂະຫຍາຍຕົວແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (ເຖິງປີ 2020)	ການຫັນປ່ຽນຈາກ ລະບົບຖາງແລະຈຸດໄຮ່ ໄປເປັນກະສິກຳຖາວອນ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ແລະ ການຈັດຫາ ຮູບການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ອີງຕາມການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.
ຍຸດທະສາດກະສິກຳ 2011-2020	ກະສິກຳທົ່ງພຽງສະໄໝໃໝ່ ປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ ແລະ ການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດເນີນສູງ.
ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ເຖິງປີ 2020	ສ້າງຕັ້ງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ບັນດາກົນໄກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສຳລັບ ທັງໝົດ 3 ປະເພດປ່າ (ປ່າສະຫວ່າງ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ).
ຍຸດທະສາດໄພຊະນາການລາວ ເຖິງປີ 2020	ສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຫານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ປົກປ້ອງແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ.
ນະໂຍບາຍຊັບພະຍາກອນນ້ຳແຫ່ງຊາດ ເຖິງປີ 2020 (ກຳລັງສ້າງ)	ສ້າງຕັ້ງ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳແບບເຊື່ອມສານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນຂັ້ນອ່າງໂຕ່ງປົກຄ້ອຍ ແລະ ການປົກຄອງພວກມັນ ຜ່ານທາງ ບັນດາອົງການອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳ.
ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ	ສ້າງແຜນງານຕ່າງໆ ເພື່ອເພີ່ມ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ຜົນກະທົບຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ.
ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກຳແຫ່ງຊາດ	ສົ່ງເສີມ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ຢ່າງຍືນຍົງ.
ຍຸດທະສາດການທ່ອງທ່ຽວ ເຖິງປີ 2020	ສົ່ງເສີມ ການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດຂັ້ນຊຸມຊົນ ແລະ ທຸລະກິດການທ່ອງທ່ຽວທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.
2.0 ແຜນການຂ້າມຂະແໜງການ ທີ່ສາມາດສົ່ງເສີມ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ	
ແຜນຍຸດທະສາດການປົກຄອງ ສຳລັບ 2011-2020	ຂະຫຍາຍ ນະວັດຕະກຳທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ໃນການປົກຄອງ ເຊັ່ນວ່າ ການຈັດສັນກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ ແລະ ການສ້າງຕັ້ງ ກົນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນ ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໃນການວາງແຜນ, ການຈັດບຸລິມະສິດ ແລະ ການ

	ພັດທະນາວຽກງານໃຫ້ບໍລິການສັງຄົມ.
ຂອບພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ (2009-2015)	ໃຫ້ການສຶກສາຢ່າງທົ່ວເຖິງ ສຳລັບ ຂະແໜງການທີ່ດ້ອຍໂອກາດ (ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ເດັກຍິງ) ແລະ ຮັບຮອງເອົາ ຕົວແບບທາງເລືອກ ເຊັ່ນວ່າ ສູນການຮຽນຮູ້ຊຸມຊົນໃນ ຂັ້ນບ້ານ.
ຍຸດທະສາດເທັກໂນໂລຢີຂ່າວສານ ແຫ່ງຊາດ (2010)	ຂະຫຍາຍ ເທັກໂນໂລຢີຂ່າວສານ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ເຊິ່ງຄວາມທັງ ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການສ້າງ ເອກະສານກົດໝາຍ ເພື່ອເຮັດວຽກກັບ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດໃນທົ່ວປະເທດ.

3.4 ສະໜັບສະໜູນດ້ານຂອບກົດໝາຍ

ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກົດໝາຍຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ກຳນົດ ຂອບເຂດ ຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ, ຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ຜວກມັນ, ແລະ ມອບໝາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການບໍລິຫານ ຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້. ຂະແໜງການປົກຄອງໜຶ່ງ ຈະມີກົດໝາຍໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ປ່າໄມ້ (ການປັບປຸງກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ແມ່ນຍັງຄົງຄ້າງຢູ່ ມາຮອດປີ 2016), ກະສິກຳ, ປະມົງ, ດົນ ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າ. ນອກນັ້ນ ກໍຍັງມີ ກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ຈັດການກັບ ບັນດາປະເດັນເຄັ່ງຮ້ອນ ເຊັ່ນວ່າ ດົນ, ສັດປ່າ ແລະ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ກົດໝາຍເລົ່ານັ້ນ ໄດ້ກຳນົດມາດຕະຖານບາງອັນ ແຕ່ວ່າ ກົດໝາຍຫຼາຍອັນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໂດຍ ອົງຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບທາງວິທະຍາສາດໃໝ່ໆ ແລະ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ (ຮ່າງກົດ ໝາຍ).

ລັດຖະບານລາວ ກຳລັງສ້າງຮ່າງນິຕິກຳຫຼາຍອັນ ທີ່ອາດຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງເພີ່ມຕື່ມ ໃຫ້ການເຊື່ອມສານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າກັບ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບເສດຖະກິດ. ຫົວຂໍ້ ຂອງການປັບປຸງກົດໝາຍ ປະກອບດ້ວຍຫົວຂໍ້ ຕ່າງໆ ດັ່ງລຸ່ມນີ້ (ຄັດລອກມາຈາກ ບົດລາຍງານ ການປະເມີນການດຳເນີນງານ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, 2009):

- ອະທິບາຍຈະແຈ້ງເຖິງ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງອຳນາດການປົກຄອງຕ່າງໆ ເພື່ອ ຫຼີກເວັ້ນ ໜ້າວຽກຊ້າຊ້ອນກັນ;
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຜຫ້ ການຕິດຕາມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຕິດຕາມ ການປະຕິບັດຕາມ ຂໍ້ກຳນົດ;
- ກວມເອົາ ການປະເມີນຜົນດ້ານສັງຄົມ ເຂົ້າໃນ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍການ ຮັບຮອງເອົາ ວິທີການ ສຶກສາສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ວິທີການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຍຸດທະສາດ;
- ກຳນົດຜູ້ຖານກົດໝາຍ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິນທິສັນຍາ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງສາກົນ;
- ສ້າງຕຳລັດ ແລະ ລະບຽບການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ; ແລະ
- ສ້າງຕຳລັດ ແລະ ລະບຽບການ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດເທດສະບານ.

3.5 ຂອບສະຖາບັນ

ຕາຕະລາງ 3: ລາຍການກ່ຽວກັບ ການແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂັ້ນສະຖາບັນແຫ່ງຊາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ / ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ບັນຫາ	ຫົວຍງານ	ຄວາມຮັບຜິດຊອບລວມ
A. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຂອງພວກມັນ:		
1. ລະບົບນິເວດ		
ປ່າໄມ້	ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ການປົກປ້ອງ, ຝຶ້ນຟູ, ຄວບຄຸມ ແລະ ພັດທະນາ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ການຄວບຄຸມການໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.
ກະສິກຳ	ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	ການປົກປ້ອງ, ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ.
ແຫຼ່ງສັດນ້ຳ	ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ການປົກປ້ອງ, ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ.
ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ	ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ	ການປົກປ້ອງ ແລະ ການຝຶ້ນຟູ ລະບົບນິເວດ ໂດຍການນຳໃຊ້ ເທັກໂນໂລຢີຊີວະພາບ.
ເທດສະບານ	ກະຊວງໂຍທາທິການແລະຂົນສົ່ງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ	ການນຳໃຊ້ດິນ ແລະ ແຜນການຈັດສັນທີ່ດິນ, ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ (ເຊັ່ນວ່າ ຂີ້ເຫຍື້ອ ປະເພດແຂງ).
2. ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນແຫ່ງຊາດ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ (ແຂວງ, ເມືອງ, ບ້ານ)	ການຄວບຄຸມ ແລະ ການຊີ້ນຳ.
3. ເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ເຂດປ່າປ້ອງກັນ ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ	ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ (ແຂວງ, ເມືອງ, ບ້ານ)	ການຄວບຄຸມ ແລະ ການຊີ້ນຳ.
B. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ພາຍໃນລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນທີ່ມີຢູ່:		
1. ປ່າໄມ້, ກະສິກຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສັດນ້ຳ	ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
2. ສວນກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່	ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (ອະດີດ), ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ສະພາແຫ່ງຊາດ	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
3. ສວນກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍ	ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
ແຫຼ່ງເຊື້ອພັນ	ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງ	ກະກຽມຂອບວຽກແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ສຳລັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.

ບັນຫາ	ໜ່ວຍງານ	ຄວາມຮັບຜິດຊອບລວມ
	ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	
4. ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ	ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
5. ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
6. ນໍ້າ ສຳລັບ ພະລັງງານທາງນໍ້າ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
7. ການທ່ອງທ່ຽວ	ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດລາວ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ທົບທວນ/ອະນຸມັດ ການສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.
8. ການສຳຫຼວດແຮ່ທາດຊີວະພາບ	ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ	ການປົກປ້ອງ ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ, ບຸລິມະສິດຂອງການລົງທຶນ ແລະ ການຄວບຄຸມທຸລະກິດ.
C. ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບ ການຮັບປະກັນ ການນຳໃຊ້ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ		
1. ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ/ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ-ສັງຄົມ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	ບໍລິຫານ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ການອະນຸມັດ/ບໍ່ອະນຸມັດ ສຳລັບການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ/ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ-ສັງຄົມ.
2. ການຄວບຄຸມລວມສຳລັບ ການນຳໃຊ້ດິນ	ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	ມາດຕະຖານການວາງແຜນ ແລະ ທົບທວນແຜນການນຳໃຊ້ດິນ.
3. ການຄວບຄຸມມົນລະພິດ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ - ການຕິດຕາມ ການປະຕິບັດຕາມ ກົດໝາຍຕໍ່ຕ້ານມົນລະພິດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການໂຈະ ແລະ ການປິດກິດຈະການ. ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ - ຕິດຕາມການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ.

ໃນປີ 2011, ໄດ້ມີການປະຕິຮູບລະບົບນີ້ ໂດຍການສ້າງຕັ້ງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກ ອົງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງຜ່ານມາ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້. ໃນປະຈຸບັນນີ້ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີ 17 ຫ້ອງການ ແລະ ກົມ.

ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນຍັງຂຶ້ນກັບ ຫຼາຍຫ້ອງການ. ຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງ ດ້ານພູມສັນຖານ ສຳລັບ ລະບົບນິເວດຕົ້ນຕໍ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຫ້ອງການອື່ນໆ ແມ່ນມີສ່ວນ

ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນໜ້າທີ່ພັດທະນາ ແລະ ຄວບຄຸມສະເພາະເຈາະຈົງ ສຳລັບ ສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນສະເພາະເຈາະຈົງ ພາຍໃນ ລະບົບນິເວດໃດໜຶ່ງ.

ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີບົດບາດຜື້ນຖານ ໃນ ການຮັບປະກັນດ້ານ ການປົກປ້ອງ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ການຕິດຕາມ ຊີວະນາໆພັນ.

3.6 ທິດທາງຂອງການປະຕິຮູບການປົກຄອງ

ຂອບສະຖາບັນ ຂ້າງເທິງນັ້ນ ຈະດຳເນີນການປະຕິຮູບ ເທື່ອລະບາດກ້າວ ໃນໄລຍະທົດສະວັດຕໍ່ໄປ ໃນເວລາທີ່ ລັດຖະບານລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຍຸດທະສາດສຳລັບການປົກຄອງ ຂອງຕົນ. ພາຍໃຕ້ແຜນການນີ້, ການ ປະຕິບັດຮູບໃໝ່ໆຫຼາຍອັນ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນການທົດລອງແລ້ວ ໃນ 4 ແຂວງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແມ່ນຈະ ໄດ້ນຳມາຜັນຂະຫຍາຍ ໃນທົ່ວປະເທດ:

- ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ (ບ້ານ) ແລະ ສູນບໍລິການປະຖູດຽວ.
- ການປະຕິຮູບກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງລັດຖະກອນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບຂໍ້ມູນ ພະນັກງານ.
- ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ເພື່ອສ້າງ ລະບົບຂໍ້ມູນການເງິນຂອງ ລັດຖະບານ.

ການປະຕິຮູບຂ້າງເທິງນັ້ນ ຈະມີຜົນທາງອ້ອມ ແຕ່ຈະມີຜົນອັນສຳຄັນດ້ານຍຸດທະສາດ ຕໍ່ກັບ ການປົກປ້ອງ ຊີວະ ນາໆພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດ. ຕົວຢ່າງ: ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ ປະກອບດ້ວຍ ການສະໜອງກ້ອນເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ລ້າ ໃຫ້ເມືອງໂດຍກົງ ເຊິ່ງຈະເປັນເງິນເພີ່ມເຕີມ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາໂຄງການທີ່ຈຳເປັນຫຼາຍກວ່າ ເຊິ່ງຮວມທັງ ບັນດາໂຄງການ ທີ່ແກ້ໄຂ ປະເດັນສິ່ງແວດລ້ອມໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຖືກລະບຸຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ ຍັງຈະນຳໃຊ້ ຂັ້ນຕອນການລະບຸຕົວ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງກວມເອົາປະຊາຊົນ ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ການປະຕິຮູບກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງລັດຖະກອນ ສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການ ຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມສາມາດສ່ວນບຸກຄົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພະນັກງານໃນຫ້ອງການຕ່າງໆ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ເຂດສຳຄັນອື່ນໆ.

3.7 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ

ນອກຈາກສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນແລ້ວ, ສປປ ລາວ ຍັງເປັນປະເທດພາຄີໃນ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ຫຼາຍສະບັບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ. ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 4 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ (ບໍ່ ກວມເອົາທັງໝົດ). ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ຕ່າງໆ ໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ລະດັບແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ທີ່ສະໜອງໃຫ້ ແລະ ລະດັບຂອງ ຜົນທະທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍມາຈາກ ຄະນະປະສານງານຂັ້ນສູນກາງ. ຕົວຢ່າງ: ສິນທິສັນຍາຮາມຊາ (Ramsar) ໄດ້ຮັບການປະສານງານ ຜ່ານທາງ ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຂ້ອນຂ້າງດີ ນັບຕັ້ງແຕ່ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ໃນປີ 2010. ນັບແຕ່ນັ້ນມາ , ສະຖານທີ່ດິນທາມ 2 ແຫ່ງ ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນມາ ແລະ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ

ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນຕ່າງໆ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລັດຖະບານປະເທດຝິນແລນ, GEF ແລະ KFW (ທະນາຄານພັດທະນາເຢຍລະມັນ) ກໍ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຕໍ່ເນື່ອງ ໃນດ້ານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ບັນຫາທ້າທາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາຕ່າງໆນັ້ນ ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຂອງຄະນະປະສານງານຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ບັນດາຫ້ອງການລັດທີ່ຮັບຜິດຊອບ, ແລະ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ກໍ່ແມ່ນ ການປະສານງານ ລະຫວ່າງພາກສ່ວນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການສົ່ງເສີມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາຕ່າງໆ ຢ່າງມີການປະສານງານ ອາດຈະຊ່ວຍໄດ້ຫຼາຍ ໃຫ້ບັນລຸຕາມ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ ພາຍໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016-2020.

ຕາຕະລາງ 4: ລາຍການ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາ ທີ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າເປັນພາຄີ.

ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ / ສິນທິສັນຍາ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ	ສະຖານະພາບ/ ປີ	ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ວຽກງານທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວ
ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ	ເຂົ້າເປັນພາຄີ / 1996	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີ)	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1. ໄດ້ສ້າງ ແລະ ສົ່ງ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 4 ແລະ 5 ໃຫ້ກອງເລຂາຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ. ກຳລັງຈະສຳເລັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ ປີ 2016-2025.
ຂອບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UNFCCC)	ປະເທດພາຄີ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I / 1995	ກົມຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ)	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ສ້າງແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການປັບຕົວ. ໄດ້ສົ່ງ ແຜນການສື່ສານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ໃຫ້ກອງເລຂາ ຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີ 2000 ໄດ້ສົ່ງ ແຜນການສື່ສານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີສອງ ໃຫ້ກອງເລຂາ ຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີ 2013
ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕໍ່ຕ້ານສະພາບແຫ້ງແລ້ງ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UNCCD)	ຮັບຮອງເອົາ / 1996	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ສົ່ງ ແຜນງານປັບຕົວແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2000

ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ / ສິນທິສັນຍາ ກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ	ສະຖານະພາບ/ ປີ	ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ວຽກງານທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວ
ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າຊະນິດພືດແລະສັດປ່າໃກ້ສູນພັນ (CITES)	ເຂົ້າເປັນພາຄີ / 2004	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ)	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ສິ່ງບົດລາຍງານປະຈຳສອງປີ ໃຫ້ກອງເລຂາຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຄ້າຊະນິດພືດແລະສັດປ່າໃກ້ສູນພັນ ໃນປີ 2010
ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍເຂດດິນທາມ (RAMSAR)	ຄູ່ສັນຍາ / 2010	ກົມປົກປ້ອງຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ)	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ກຳນົດ ສະຖານທີ່ດິນທາມ 2 ແຫ່ງ ໃຫ້ເຫັນສະຖານທີ່ ຣາມຊາ (Ramsar). ໄດ້ສິ່ງ ການດຳເນີນງານ CEPA ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ ໃນປີ 2012 ໄດ້ສິ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ ຄັ້ງທີ 11 ໃນປີ 2012. ໄດ້ສິ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ ຄັ້ງທີ 12 ໃນປີ 2015. ໄດ້ສິ່ງ ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ວັນດິນທາມໂລກ ສຳລັບ ປີ 2010, 2011 ແລະ 2012.
ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍມໍລະດົກໂລກ	ຮັບຮອງເອົາ / 1987	ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດລາວ ສຳລັບ ອົງການອຸຍເນັດສະໂກ້ (ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ)	<ul style="list-style-type: none"> ການຮ່ວມມືດ້ານວິຊາການ ເພື່ອ ການສິ່ງເສີມ, ພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງ ເມືອງຫຼວງພະບາງ. ສະໜັບສະໜູນ ການອະນຸລັກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງວັດຜູ ແລະ ສະຖານທີ່ເກົ່າແກ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນເຂດພື້ນທີ່ວັດທະນາທຳຈຳປາສັກ. ກອງປະຊຸມສຳມະນາ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກສຳລັບ ສວນສາທາລະນະແຫ່ງຊາດ Phong Nha Ke Bang (ປະເທດຫວຽດນາມ) ແລະ ເຂດອະນຸລັກແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມຫໍ່ (ສປປ ລາວ).
ສິນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ແຫຼ່ງພັນພືດ ສຳລັບອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ (ITPGRFA)	ເຂົ້າເປັນພາຄີ / 2006	ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້	<ul style="list-style-type: none"> ການດຳເນີນງານ ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ ໃນເວບໄຊຂອງ ITPGRFA.

3.8 ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ

ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ມີຢູ່ 3 ລະດັບ ຄື: ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ (ເຊັ່ນວ່າ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ, ສະຫະພັນຊາວໜຸ່ມລາວ ແລະ ສະຫະພັນກໍາມະບານ), ສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ (ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເປັນ ສະມາຄົມທ້ອງຖິ່ນ), ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ. ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສະຫະພັນຊາວໜຸ່ມລາວ ແມ່ນມີຄວາມທ້າວຫັນ ໃນການສົ່ງເສີມສະຫວັດດີການ ພາຍໃນຂະແໜງການຂອງພວກເຂົາ.

ບັນດາສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແມ່ນມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຫຼາຍວຽກງານຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເຊິ່ງສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາມະນຸດ. ວຽກງານສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ອົງການ ຮ່ວມມືສອງຝ່າຍ, ຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍ ແລະ ການກຸສົນ ຫຼາຍອົງການ. ຫຼາຍວຽກງານຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກອົງການເລົ່ານີ້ ແມ່ນພິຈາລະນາເຖິງ ປະເດັນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (ຮວມທັງ ປະເດັນຊີວະນາໆພັນ) ແລະ ມີການປະສານງານກັບ ຫ້ອງການທ້ອງຖິ່ນຂອງລັດຖະບານລາວ. ຫຼາຍອົງການ ໄດ້ຖືກຍອມຮັບໃນທົ່ວປະເທດ ຈາກການດໍາເນີນງານທີ່ ນໍາໃຊ້ວິທີການໃໝ່ໆ.

ມັນມີຕາໜ່າງຂອງ 46 ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນລາວ. ສະມາຊິກຈໍານວນຫຼາຍ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງເລົ່ານີ້ ເຮັດວຽກໃນການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. ຕາໜ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະໜັບສະໜູນ ການສົນທະນາລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ການແບ່ງປັນຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍ່ຄືວ່າ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ດໍາເນີນວຽກງານໃນຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍເພີ່ມຕື່ມ ໄວ້ໃນຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ. 75 ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ໄດ້ຕົກລົງທີ່ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເພື່ອແລກປ່ຽນແຫຼ່ງຄວາມຮູ້ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ເພື່ອກໍານົດ ວາລະຂອງການພັດທະນາ. ສະມາຄົມຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ສົນທະນາກັນເປັນປະຈໍາ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນການພັດທະນາ ຜ່ານທາງ 6 ຄະນະວິຊາການ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ບັນດາສະມາຊິກ ທີ່ເຮັດວຽກໃນພາກສ່ວນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ຄະນະວິຊາການເລົ່ານີ້ ມີຄື: ສຶກສາ, ສາທາ, ປະເດັນກ່ຽວກັບດິນ, ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນຫຼາຍລະດັບຂອງ ການສົນທະນາກັບລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ການຮັກສາກົດໝາຍ. ລັກສະນະຂອງການເຂົ້າຮ່ວມ ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ ທີ່ປະກາດໃຊ້ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້.

ນອກຈາກບັນດາຕາໜ່າງ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ບຸກຄົນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຕາໜ່າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຫຼາຍແຫ່ງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການສົ່ງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຢ່າງເປັນອິດສະລະ ເຊິ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດ, ສ້າງເຂດເລືອກຕັ້ງ ແລະ ສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍ. ໃນຈໍານວນ ບັນດາຕາໜ່າງຄວາມຮູ້ ທີ່ມີສື່ສຽງ ມີຄື Lao 44 ແລະ Laofab.

3.9 ຂະແໜງການເອກະຊົນ ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນທີ່ມີທ່າແຮງສູງ

ມີວິສາຫະກິດ 126.000 ວິສາຫະກິດ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 90% ແມ່ນເປັນວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ. ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ມີຜູ້ອອກແຮງງານ 9 ຄົນ ຫຼື ໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ມີຕົ້ນທຶນ 250 ລ້ານກີບ, ສ່ວນ ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ແມ່ນມີຜູ້ອອກແຮງງານ ໜ້ອຍກວ່າ 99 ຄົນ ແລະ ມີຕົ້ນທຶນ 1 ຕື້ກີບ.

ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ບັນດາບໍລິສັດວິສາຫະກິດ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊ່ວຍລັດຖະບານລາວ ໃນວຽກງານ ກະສິກໍາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນການເກັບກ່ຽວເຂົ້າ ແລະ ສີເຂົ້າ. ຍຸດທະສາດການຂະຫຍາຍຕົວ ພາຍໃຕ້ ແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ໄດ້ພະຍາຍາມເຂົ້າເຖິງ ບັນດາບໍລິສັດທຸລະກິດ ໃນຂະແໜງກະ ສິກໍາ (ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ) ເພື່ອເຜີຍແຜ່ ເທັກໂນໂລຢີກະສິກໍາ.

ສະພາການຄ້າລາວ ເຮັດໜ້າທີ່ນໍາພາ 19 ສະມາຄົມທຸລະກິດ. ໃນຈໍານວນ 19 ສະມາຄົມທຸລະກິດນີ້, 10 ສະມາຄົມ ດໍາເນີນງານ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ. ສະມາຄົມເລົ່ານີ້ ກວມເອົາ ບັນດາ ສະມາຄົມ ທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບ ເຜີນິເຈີ, ສວນປູກຟິດ, ໂຮງແຮມແລະຮ້ານອາຫານ, ແລະ ຫັດຖະກໍາ. ມັນມີສິ່ງບົ່ງ ຊີ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນວ່າ ບາງບໍລິສັດທຸລະກິດ ແລະ ບາງສະມາຄົມທຸລະກິດ ໄດ້ລິເລີ້ມວຽກງານ ທີ່ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນ ຂອງພວກເຂົາ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ: ຫ້ອງການສະມາຄົມການທ່ອງທ່ຽວ ກໍາລັງເຮັດວຽກ ຢ່າງໃກ້ສິດກັບລັດຖະບານ ເພື່ອຂະຫຍາຍວຽກງານ ກ່ຽວກັບ ການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ. ສະມາຄົມເຈົ້າຂອງສວນ ປູກຟິດ ໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີ ທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ສໍາລັບການປູກຟິດ.

ຫຼາຍບໍລິສັດ ຍັງໄດ້ອອກແບບການດໍາເນີນງານ ຂອງພວກເຂົາ ຄົນໃໝ່ ເພື່ອເປົ້າໝາຍທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ຕົວຢ່າງ: STORA ENSO ໄດ້ອອກແບບ ວິທີການປູກສວນຟິດຄົນໃໝ່ ເພື່ອກວມເອົາ ການປູກຟິດ ຮ່ວມກັນ ແລະ ວິທີປະຕິບັດດ້ານ ກະສິກໍາປ່າໄມ້ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການມີຄວາມສ່ວນຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພື່ອຜັນປະໂຫຍດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ຈາກການປູກຕົ້ນໄມ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມໃນ ຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ. ບໍລິສັດໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ໄດ້ຕົກລົງໃຫ້ເງິນ ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການສ້າງຕັ້ງ ຄວາມສາມາດໃນການດໍາເນີນງານ ຂອງພວກເຂົາ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດ ນາກາຍ-ນໍ້າເທີນ. ບັນດາບໍລິສັດຂະແໜງການເອກະຊົນ ມີສິ່ງຈູງໃຈບາງອັນ ເຊິ່ງມີເປົ້າໝາຍເພື່ອສະໜັບສະ ໜູນ ບັນດາສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ ແລະ ແຜນງານອະນຸລັກອື່ນໆ ເຊິ່ງຮວມທັງ 1% ຂອງລາຍຮັບຈາກ ນໍ້າ ເລິກ (ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ອ່າງໂຕ່ງນໍ້າມັງ), ວຽກງານທ່ອງທ່ຽວທາງທໍາມະຊາດ ຢູ່ທີ່ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນໍ້າ ຄານ, ແລະ ອີກຈໍານວນໜຶ່ງ ຈາກບັນດາບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ລາຍຮັບຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ ໄດ້ຊ່ວຍສະ ໜັບສະໜູນ ການສໍາຫຼວດແຂ້ສະຫຍາມ.

ໃນຕົ້ນປີ 2012, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສະໜອງທຶນ, ໄດ້ ຮຽກປະຊຸມຂັ້ນປະເທດຄັ້ງທໍາອິດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ. ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມ ໄດ້ ຕົກລົງເຫັນດີກັນ ວ່າຈະຫັນຈາກ ວິທີການປະຊາສໍາພັນທົ່ວໄປ ແລະ ໄປສູນແນວທາງຂອງ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍານົດໃຫ້ ບັນດາບໍລິສັດທຸລະກິດ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ ວິທີການຜະລິດທີ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນການດໍາເນີນງານຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອປ້ອງກັນ ມົນລະພິດທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

3.10 ຄວາມສາມາດລວມ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນສະຖາບັນ ແລະ ຂັ້ນບຸກຄົນ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຊີວະນາໆພັນ

ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ໄດ້ດໍາເນີນ ການປະເມີນຄວາມສາມາດ ດ້ວຍຕົນເອງໃນທົ່ວປະເທດ ໃນ ປີ 2009 ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ GEF ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ. ຫຼາຍກວ່າ 55 ຫ້ອງການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມ 24 ຄັ້ງ. ການປະເມີນຄວາມ ສາມາດ ດ້ວຍຕົນເອງໃນທົ່ວປະເທດ ໄດ້ປະເມີນຄວາມສາມາດ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພັນທະຕ່າງໆ ຂອງ ລັດຖະບານລາວ ສໍາລັບ 3 ສິນທິສັນຍາຕົ້ນຕໍ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຕໍ່ຕ້ານ ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ສະນັ້ນຈຶ່ງໄດ້ປະເມີນ 3 ດ້ານຂອງຄວາມສາມາດ ຄື: ຂັ້ນປະເທດ (ກວມເອົາທັງນະໂຍບາຍ), ຂັ້ນສະ ຖາບັນ ແລະ ຂັ້ນບຸກຄົນ.

ຕາຕະລາງ 5: ການປະເມີນຄວາມສາມາດ ດ້ວຍຕົນເອງໃນທົ່ວປະເທດ

ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມສາມາດ	ສາເຫດຮາກຖານ
ຂັ້ນປະເທດ/ເປັນລະບົບ	
<ul style="list-style-type: none"> • ຂາດທິດທາງຈະແຈ້ງ (ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ) • ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງ ສາທາລະນະ ແລະ ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ ມີໜ້ອຍ • ງົບປະມານທີ່ຈັດສັນໃຫ້ ວຽກງານຊີວະນາໆພັນ ມີໜ້ອຍ 	<ul style="list-style-type: none"> • ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໜ້ອຍ ກັບການຮ່ວມມື ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ • ອາໃສ ຊີວະນາໆພັນ ຫຼາຍເກີດໄປໂຜດ ສຳລັບ ການດຳລົງຊີວິດ • ແນວຄວາມຄິດ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ຊີວະນາໆພັນຢ່າງຍືນຍົງ ແມ່ນ ຍັງໃໝ່ • ຂາດປະສົບການໃນການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ • ການເຜີຍແຜ່ ກົດໝາຍແລະລະບຽບການ ກ່ຽວກັບ ເຂດປ່າສະຫງວນ ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ • ໃຫ້ບຸລິມະສິດໜ້ອຍ ໃນການອະນຸລັກ ແລະ ພັດທະນາ ເຂດປ່າສະຫງວນ
ຂັ້ນສະຖາບັນ	
<ul style="list-style-type: none"> • ຈຳນວນຜະນົກງານມີໜ້ອຍ ແລະ ຜະນົກງານ ບໍ່ໄດ້ ຮັບການຝຶກອົບຮົມພຽງພໍ • ການຈັດຕັ້ງດ້ານ ບໍລິຫານ ແລະ ດ້ານຊັບພະຍາກອນ ມະນຸດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບກວ່າ ເກົ່າ • ງົບປະມານສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າ ມີໜ້ອຍ ແລະ ມີ ຂອບເຂດຈຳກັດ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ເທັກໂນໂລຢີສະ ໄໝໃໝ່ ແລະ ວິທີການຄົ້ນຄວ້າໃໝ່ໆ • ການປະສານງານບໍ່ພຽງພໍ ລະຫວ່າງ ຂະແໜງການ ຕົ້ນຕໍ ແລະ ຫ້ອງການຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ • ມີໂອກາດໜ້ອຍ ໃນການຈັດຝຶກອົບຮົມຄູຝຶກ ໃນ ຂັ້ນແຂວງ 	<ul style="list-style-type: none"> • ມີງົບປະມານໜ້ອຍ ສຳລັບການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ • ຂາດການຊີ້ນຳ ສຳລັບ ການສ້າງຜະນົກງານ ແລະ ປັບປຸງຜະນົກງານ • ຂາດກິນໄກຈຸງໃຈ ທີ່ເປັນຮູບປະທຳ • ຂາດແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ຄວບຄຸມ ການນຳໃຊ້ ເຂດປ່າສະຫງວນ ທີ່ມີເຂດແດນບໍ່ຈະແຈ້ງ • ບໍ່ມີກິນໄກການເງິນ ທີ່ຍືນຍົງ ສຳລັບ ເຂດປ່າສະຫງວນ • ໃຫ້ບຸລິມະສິດໜ້ອຍ ສຳລັບ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ
ຂັ້ນບຸກຄົນ	
<ul style="list-style-type: none"> • ມີຄວາມຮັບຮູ້, ຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ແລະ ຫັກສະ ໃນ ລະດັບຕໍ່າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນຂັ້ນແຂວງ • ຂາດຄວາມເປັນເຈົ້າການ ໃນທາງດ້ານ ພາລະ ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ • ມີນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຄູ ຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ ທີ່ມີທັກ ສະພຽງພໍ • ມີຄູຝຶກຊ່ຽວຊານສະເພາະດ້ານ ຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ 	<ul style="list-style-type: none"> • ຂາດຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ໃນການຊອກຫາຄວາມຮູ້ ແລະ ຫັກສະໃໝ່ໆ ດ້ວຍຕົນເອງ • ບັນຫາຂອງລາຍຮັບ ແລະ ໂອກາດທີ່ຕໍ່າ ເມື່ອທຽບກັບ ຂະແໜງເອກະ ຊົນ • ຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານພາສາຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຜະນົກງານຂັ້ນ ແຂວງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດລາຍງານການປະເມີນຄວາມສາມາດ ດ້ວຍຕົນເອງໃນທົ່ວປະເທດ ກ່ຽວກັບ ພັນທະຕໍ່ກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ (ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2010).

3.11 ຂອບການເງິນ

a) ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 ໄດ້ລະບຸເຖິງ 3 ແຫຼ່ງການເງິນ ເຊິ່ງສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ເພື່ອບັນລຸອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ 8%. ແຫຼ່ງການເງິນເລົ່ານີ້ ໄດ້ນຳມາອະທິບາຍແຍກຕ່າງຫາກ ໃນຂ້າງລຸ່ມ ນີ້. ຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ລະບຸໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຊ່ອງທາງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບ ບັນດາຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຜູ້ນຳພາດ້ານຊີວະນາໆພັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການຊອກຫາ ແຫຼ່ງການເງິນປະເພດນີ້ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ.

ຕາຕະລາງ 6: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງຂອງການລົງທຶນ (ຄັດລອກມາຈາກ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7)

ແຫຼ່ງງົບປະມານ, ລັດສ່ວນຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ ແລະ ຈຳນວນ ເປົ້າໝາຍຂອງການນຳໃຊ້ ເງິນ ທີ່ຕ້ອງການໃນໄລຍະ 5 ປີ	
<p>ງົບປະມານລັດ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10-12% ຂອງການລົງທຶນ • 1.800 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ • ປະກອບດ້ວຍ ງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ແລະ ງົບປະມານທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກອງທຶນພິເສດ <p>ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ</p> <p>24-26% ຂອງການລົງທຶນ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.900 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ <p>ການລົງທຶນເອກະຊົນ (ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50-56% ຂອງການລົງທຶນ • 8.300 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ <p>ສິນເຊື້ອທະນາຄານ ແລະ ການລົງທຶນຂອງຊຸມຊົນ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10-12% ຂອງການລົງທຶນ • 1.800 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ 	<ul style="list-style-type: none"> • ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕົ້ນຕໍ • ໂຄງການບຸລິມະສິດ • ຄຸ້ວຄວບຄູ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ແລະ ເງິນກູ້ຢືມ • ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ • ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ • ການພັດທະນາສັງຄົມ • ໂຄງການເພື່ອການຄ້າ ທີ່ສ້າງເສດຖະກິດສະໄໝໃໝ່, ສ້າງການຈ້າງແຮງງານ ແລະ ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ • ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ

b) ແຫຼ່ງງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ ສາມາດໄດ້ມາຈາກ ຄ່າທຳນຽມຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ກວມເອົາ ງົບປະມານ ສຳລັບນຳໃຊ້ໃນ ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ ເພື່ອສະໜອງ ງົບປະມານ ໃຫ້ການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຮັກສາ ລະບົບປ່າສະຫງວນ. ແຫຼ່ງງົບປະມານໃນອະນາຄົດອາດໄດ້ມາຈາກ ການຈ່າຍເງິນສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຈາກເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (REDD+). ຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ອະທິບາຍຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ 3 ກອງທຶນຕົ້ນຕໍ, ແຫຼ່ງເງິນຂອງກອງທຶນເລົ່ານີ້ ແລະ ຄຳເຫັນກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ພວກມັນ ໃນປະຈຸບັນນີ້.

ຕາຕະລາງ 7: ລັກສະນະຂອງ ກອງທຶນທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາພາຍໃນປະເທດ ເຊິ່ງອາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ.

ຊື່	ຂອບເຂດ	ການນຳໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ ສຳລັບ ຊີວະນາໆພັນ
ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ປົກປ້ອງປ່າໄມ້ (FRDF)	ໄດ້ງົບປະມານ ມາຈາກ 7 ແຫຼ່ງທຶນ. ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ມີພຽງແຕ່ສອງສາມແຫຼ່ງທຶນ (ເຊັ່ນວ່າ ການຂາຍໄມ້ຖືກກົດໝາຍ) ທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ໃນປະຈຸບັນນີ້.	ງົບປະມານ ແມ່ນຈັດສັນໃຫ້ ຫຼາຍແຜນງານຂອງ ກະຊວງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ກົມປ່າໄມ້, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ໜຶ່ງໃນແຜນງານດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນການປົກປ້ອງ ລະບົບປ່າໄມ້ ແລະ ໂຄງການພື້ນຜູ້ປ່າໄມ້. ສະນັ້ນ ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ສຳລັບລະບົບເຂດປ່າສະຫງວນ ແມ່ນມີໜ້ອຍ.
ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ (EPF)	ກອງທຶນຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ງົບປະມານການລົງທຶນໃສ່ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊຸມ	ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ ແມ່ນການສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຂອງລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ. ງົບປະມານສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໃຊ້ສຳລັບ ແຜນງານຕ່າງໆ ໃນ ແລະ ອ້ອມແອ້ມ

ລາຍ	ຂອບເຂດ	ການນໍາໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ ສໍາລັບ ຊີວະນາໆພັນ
	ຊົນ.	ເຂດປ່າສະຫງວນ ນາກາຍ-ນໍ້າເທີນ.
ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (PRF)	ກອງທຶນຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການ ເພື່ອການພັດທະນາ.	ງົບປະມານນີ້ ແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ 47 ເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານຂັ້ນຊຸມຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຊັບຜະຍາກອນ.

c) ຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນແຫຼ່ງງົບປະມານທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ເຊິ່ງສາມາດສະໜັບສະໜູນ 2 ກອງທຶນທຳອິດ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ຕາຕະລາງ 8: ແຫຼ່ງງົບປະມານ ທີ່ມີທ່າແຮງສູງ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ກອງທຶນຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.

ແຫຼ່ງ ຂອບເຂດ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຕົວຈິງ	
ສໍາລັບ ໄລຍະໃກ້ ແລະ ໄລຍະກາງ	
ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດແບບອະນຸລັກ	ຂອບເຂດ: ຄ່າເຂົ້າຊົມ ແລະ ຄ່າອື່ນໆຈາກຜູ້ຊົມໃຊ້ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ເຊິ່ງອາດນໍາໃຊ້ເພື່ອ ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ເຂດປ່າສະຫງວນຈໍານວນໜຶ່ງ ແມ່ນ ກໍາລັງນໍາໃຊ້ ການສະໜັບສະໜູນໃນຮູບແບບນີ້. <i>ຕົວຈິງ: ບໍ່ມີຄໍາແນະນໍາ ກ່ຽວກັບ ວິທີສິ່ງຕໍ່ ຜົນປະໂຫຍດ ຈາກຂະແໜງການນີ້ ໄປເຖິງກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ປົກປ້ອງປ່າໄມ້.</i>
ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ຂອບເຂດ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮ່ທາດ ສະບັບປີ 2008 ກໍານົດໃຫ້ຊົດເຊີຍ ຜົນກະທົບຈາກ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເຊິ່ງຈະປະກອບເຂົ້າໃນ ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ. <i>ຕົວຈິງ: ບໍ່ທັນມີດໍາລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.</i>
ຜະລັງງານໄຟຟ້າທາງນໍ້າ	ຂອບເຂດ: ຈັດສັນ ເງິນສ່ວນໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກ ການຜະລິດໄຟຟ້າ ໃຫ້ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ປົກປ້ອງປ່າໄມ້. <i>ຕົວຈິງ: ຂາດການປະສານງານລະຫວ່າງ ບັນດາຫ້ອງການຕ່າງໆ ທີ່ຄວບຄຸມ ນັກລົງທຶນດ້ານຜະລັງງານໄຟຟ້າທາງນໍ້າ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, ກະຊວງຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້) ເພື່ອລະບຸເຖິງ ຜົນຖານໃນການກໍານົດ ລະດັບຂອງການເກັບເງິນ. ກໍາລັງຢູ່ໃນໄລຍະທົດລອງ ໃນ 2 ເຂດອ່າງໄຕ່ງ.</i>
ສໍາລັບ ການນໍາໃຊ້ໃນໄລຍະກາງ	
REDD+	ຂອບເຂດ: ກໍາລັງສ້າງ ຄໍາແນະນໍາ. <i>ຕົວຈິງ: ກໍາລັງດໍາເນີນການທົດລອງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ປະສົບການ ແລະ ເພື່ອພັດທະນາ ວິທີການຕ່າງໆ ສໍາລັບ ການປັບຕົວຂອງທ້ອງຖິ່ນ.</i>
ສໍາລັບ ການພິຈາລະນາໃນໄລຍະຍາວ	
ການສໍາປະທານດິນ	ຂອບເຂດ: ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສະບັບປີ 2007 ກໍານົດໃຫ້ມີ ຄ່າທຳນຽມອະນຸລັກປ່າໄມ້. <i>ຕົວຈິງ: ບໍ່ທັນມີຄໍາແນະນໍາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສໍາລັບ ການຈ່າຍເງິນຂອງ ຜູ້ປູກສວນຕົ້ນໄມ້ ຂະໜາດໃຫຍ່. ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ລະບຸຕົວ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ໃນການເກັບຄ່າທຳນຽມ.</i>
ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບຜົນປະໂຫຍດຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ (PES) ເຊິ່ງຮວມທັງ ການ	ຂອບເຂດ: ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນ ດໍາລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ປ່າປ້ອງກັນ (2010). <i>ຕົວຈິງ: ຍັງບໍ່ທັນມີດໍາລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.</i>

ແຫຼ່ງ ຂອບເຂດ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຕົວຈິງ	
ໃຊ້ນໍ້າ ໃນອຸດສາຫະກໍາ	
ການສໍາຫຼວດຊີວະນາໆຜັນ	ຂອບເຂດ: ຈັດສັນ ລາຍຮັບສ່ວນໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກ ນັກລົງທຶນທີ່ສ້າງ ຜະລິດຕະພັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆຜັນ. ຕົວຈິງ: ບໍ່ມີຄໍາແນະນໍາ ຫຼື ຂໍ້ຕົກລົງທາງກົດໝາຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ຫຼື ສະນັບສະໜູນ ຊີວະນາໆຜັນ.

d) ມັນມີ 3 ກຸ່ມຄວາມຈິງ ທີ່ຂັດຂວາງ ການເກັບເງິນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ການຈັດສັນແຫຼ່ງງົບປະມານພິເສດ ສໍາລັບການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆຜັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບດ້ວຍ:

- ຂໍ້ມູນຂ່າວສານບໍ່ເໝາະສົມ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ກໍານົດດ້ານການເງິນ ສໍາລັບ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆຜັນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ເຊິ່ງຖ້າດີແທ້ ຄວນກໍານົດຈໍານວນເງິນຕໍ່າສຸດ ທີ່ຄວນເກັບເອົາ.
- ຄໍາແນະນໍາບໍ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນວ່າ ການກໍານົດ ສັດສ່ວນທີ່ຈະເກັບ, ຈະເກັບເອົາຄືແນວໃດ ແລະ ແມ່ນໃຜຄວນຖືກເກັບເອົາ ຕາມຈໍານວນເງິນນັ້ນ).
- ການບັນຊີ ແລະ ການຖອນກອງທຶນຕົວຈິງ ບໍ່ເໝາະສົມ.
- ຫ້ອງການຈໍານວນຫຼາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບກອງທຶນທີ່ມີຢູ່ ເຊິ່ງນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ມີເງິນໜ້ອຍດຽວ ທີ່ໄດ້ສູ່ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ.

e) ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດເພື່ອການພັດທະນາ

ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດເພື່ອການພັດທະນາ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນຂະແໜງການ “ສີຂຽວ” ດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜ່ານທາງ ໂຄງການຈໍານວນຫຼາຍ ທີ່ກໍາລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ໃນ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້. ມັນຍິ່ງຄົງເປັນ ແຫຼ່ງລົງທຶນຕົ້ນຕໍໜຶ່ງ ໃນທາງດ້ານ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຫຼື ເງິນກູ້ຢືມ ໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ແຫຼ່ງງົບປະມານໂດຍກົງ ທີ່ມີທໍາແຮງສູງ ສໍາລັບ ຊີວະນາໆຜັນ ອາດຄາດຫວັງໄດ້ຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດເພື່ອການພັດທະນາ ສໍາລັບຂະແໜງການສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະສິກໍາ. ມີໂຄງການຈໍານວນໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ທົດລອງແລ້ວ ແລະ ໄດ້ສາທິດໃຫ້ເຫັນແລ້ວ ເຖິງວິທີການສະໄໝໃໝ່ ເຊິ່ງສະໜັບສະໜູນ ການປົກປ້ອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆຜັນ ຢ່າງຍືນຍົງ. ຕົວຢ່າງທີ່ພົ້ນເດັ່ນ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອນີ້ ມີຄື:

- ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍືນຍົງ, REDD+ ແລະ ການເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.
- ຮູບແບບຕ່າງໆ ຂອງການປະມົງຊຸມຊົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນດິນບໍລິເວນນໍ້າ.
- ການປັບປຸງຄວາມສາມາດ ໃນການຮັກສາກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງສັດປ່າ.
- ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ເຊັ່ນວ່າ ການສ້າງຕັ້ງ ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊົນລະປະທານແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

- ສັງລວມເອົາ ມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ວິທີການສຳລັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ.

ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມໃຫ້ທຶນ ໄດ້ຕົກລົງຮ່ວມມືກັນຢ່າງໃກ້ສິດ (ຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ກ່ຽວກັບປະສິດທິພາບ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ) ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ບັນລຸປະສິດທິພາບຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອການພັດທະນາ. 6 ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ ເປັນຖານສຳລັບການສື່ສານ ແລະ ວາງແຜນການຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງບັນດາກະຊວງຕົ້ນຕໍ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ. 6 ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການ ດັ່ງກ່າວນີ້ ກວມເອົາຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ຄື: ເສດຖະກິດມະຫາພາກ; ຂະແໜງການເອກະຊົນ; ການສຶກສາ; ສາທາລະນະສຸກ; ໂຄງລ່າງຜືນຖານ; ກະສິກຳ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ; ແລະ ການປົກຄອງ. ກະຊວງ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກມາ ຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນກອງເລຂາ. ປະເດັນ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ຄຳແນະນຳຕ່າງໆ ຈະນຳມາສື່ສານໃນ ກອງປະຊຸມໂຕະມືນປະຈຳເຄິ່ງປີ ແລະ ສ້າງ ແຜນພັດທະນາ 5 ປີ (ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ). ກະຊວງແຜນການ, ໂດຍແມ່ນ ກົມຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ລະບົບຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໄດ້ສ້າງ ກຸ່ມລັກສະນະຂອງ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເຊິ່ງກວມເອົາ ລາຍການອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບ ແຜນງານການລົງທຶນຂອງປະເທດ.

ແຫຼ່ງງົບປະມານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດເພື່ອການພັດທະນາ ຈະແມ່ນງົບປະມານ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ໜ້ອຍກວ່າ ງົບປະມານທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດ ເພື່ອການພັດທະນາ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ມັນມີຄວາມໝາຍຫຼາຍ ໃນລັກສະນະທີ່ວ່າ ມັນເປັນງົບປະມານທີ່ມີເປົ້າໝາຍ ສຳລັບ ໂຄງການທົດລອງ ທີ່ເປັນຕົວແບບຂອງ ນະວັດຕະກຳບາງອັນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາເຂດຊຸມນະບົດ ແບບຍືນຍົງ.

4. ບົດຮຽນ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ແລະ ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ

ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 3 ໄດ້ສື່ສານກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ພ້ອມທັງ ສະພາບການທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ເພື່ອຍັງຢືນເຖິງ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ. ພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 4 (ພາກນີ້) ຈະສື່ສານກ່ຽວກັບ ສິ່ງທີ່ໄດ້ມາໃນຕົວຈິງ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ພາຍໃຕ້ ຍຸດທະສາດ ແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1. ພາກນີ້ ຍັງຈະກວມເອົາ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ຫຼາຍພາກສ່ວນດຳເນີນງານ ໄດ້ນຳໃຊ້ ໃນລະບົບນິເວດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີນັ້ນ ຈະໃຫ້ຮູ້ເລິກເຖິງ ວິທີອອກແບບ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ສຳລັບ ໄລຍະຕໍ່ໄປ. ທ້າຍສຸດແລ້ວ, ຂໍ້ທີ 4 ນີ້ ຈະສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ສິ່ງທີ່ປະຕິບັດໄດ້ຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຜ່ານມາ ແລະ ອະທິບາຍເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໃນຍຸດທະສາດ 2011-2020.

4.1 ທົບທວນຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1

ໃນການສະໜອງບັດໄຈນຳເຂົ້າ ໃນການສ້າງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້, ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າ ທີ່ປະຕິບັດມາໄດ້ເຖິງປະຈຸບັນ ຈາກ ຍຸດທະສາດ ແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ເຊິ່ງກວມເອົາ ໄລຍະເວລາແຕ່ 2004 ເຖິງ 2010. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ 1 ປະກອບດ້ວຍ 7 ແຜນງານ ຄື:

- ແຜນງານທີ 1 - ຂໍ້ມູນວິທະຍາສາດ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.

- ແຜນງານທີ 2 - ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆຜັນ.
- ແຜນງານທີ 3 - ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.
- ແຜນງານທີ 4 - ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ສາທາລະນະ.
- ແຜນງານທີ 5 - ຂອບສະຖາບັນ ແລະ ຂອບກົດໝາຍ.
- ແຜນງານທີ 6 - ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ.
- ແຜນງານທີ 7 - ການຮ່ວມມືສາກົນ

ອຸປະສັກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ

ການຂາດການກຳນົດບຸລິມະສິດ; ການຂາດຄວາມຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການກຳນົດ ຕົວບັງຊີ້ທີ່ວັດແທກໄດ້; ແລະ ຄຳແນະນຳບໍ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ງົບປະມານສຳລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ພົບເຫັນ ໃນໄລຍະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ 1. ແຜນງານນີ້ ບໍ່ພົ້ນເດັ່ນ ຍ້ອນຂາດການສື່ສານ ໃນລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ປະສົບການ ແມ່ນບໍ່ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍຈາກ ປະສົບການຂອງຫຼາຍປະເທດອື່ນໆໃນອາຊີ. ບົດຮຽນເລົ່ານີ້ ຄວນນຳມາໃຊ້ເປັນທິດທາງ ໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຕໍ່ໄປ.

ຍັງມີຂໍ້ສັງເກດອີກວ່າ ການຂາດການປະສານງານ ໃນກຸ່ມຂອງບັນດາຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິນທິສັນຍາຕ່າງໆນັ້ນ ອາດເປັນບັດໄຈໃຫ້ເກີດອຸປະສັກ ແຕ່ວ່າ ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງຮອບຄອບ ໃນລະຫວ່າງ ການທົບທວນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ 1.

ສິ່ງຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ມາ ແລະ ບັນຫາຄົງຄ້າງ ແມ່ນໄດ້ສະເໜີໄວ້ ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້ ສຳລັບແຕ່ລະແຜນງານ.

ຕາຕະລາງ 9: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 1 - ຂໍ້ມູນວິທະຍາສາດ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆຜັນ.

ແຜນງານທີ 1	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> • ມີຄວາມຮັບຮູ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ກ່ຽວກັບ ການແຈກຢາຍບ່ອນຢູ່ຂອງ ພືດ ແລະສັດ ແລະ ການຈັດແບ່ງປະເພດຂອງພວກເຂົາ (ເຊັ່ນວ່າ ຖານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບພືດແລະສັດ, ເຊິ່ງຮວມທັງ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພື່ອ ການຄ້າ 100 ຊະນິດ) • ມີການປັບປຸງບາງອັນ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມສາມາດໃນການຄົ້ນຄວ້າ ຜ່ານ ທາງການຮ່ວມມືສາກົນ • ໄດ້ເລີ່ມການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ. ກົນໄກແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໄລຍະກາງໃດໜຶ່ງ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ໃນສູນຊີວະນາໆຜັນອາຊຽນ 	<ul style="list-style-type: none"> • ຕ້ອງການບຸລິມະສິດທີ່ຈະແຈ້ງກວ່າເກົ່າ ໃນການຄົ້ນຄວ້າ • ວຽກງານກ່ຽວກັບ ລາຍການດິນທາມແຫ່ງຊາດ ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນ • ຂາດກຸ່ມຂໍ້ມູນ ໃນສູນແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ • ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງ ແລະ ຮັກສາ ຖານຂໍ້ມູນສູນກາງ

ຕາຕະລາງ 10: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 1 - ແຜນງານທີ 2 - ການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ (7 ອົງປະກອບຕົ້ນຕໍ).

ແຜນງານທີ 2	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<p>ການສ້າງຕັ້ງ ລະບົບເຂດປ່າສະຫງວນ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ຈຳນວນ ເຂດປະສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ລະບົບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທີ່ເປັນຕົວແທນ ແລະ ທີ່ກວມລວມ ໄດ້ປະກາດ ສະຖານທີ່ດິນທາງ ຂຶ້ນໃໝ່ 2 ສະຖານທີ່ ໄດ້ສ້າງ ແຜນແມ່ບົດ ສຳລັບ 6 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (ໃນຈຳນວນ 24 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ) 	<ul style="list-style-type: none"> ຈຳເປັນຕ້ອງ ກຳນົດເຂດແດນຕົວຈິງ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການຂັດແຍ່ງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ມີແຜນຄຸ້ມຄອງ
<p>ການປັບປຸງ ມາດຕະຖານໃນການຄຸ້ມຄອງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ມາ ໃນຂັ້ນແຂວງ ການລວມເອົາ ບັນຫາຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຂົ້າໃນ ຂັ້ນຕອນ ວາງແຜນການປະຈຳປີ ໃນບາງແຂວງ ການຍົກລະດັບ ເຂດປ່າສະຫງວນຂັ້ນແຂວງ ໃຫ້ເປັນ ເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ໄດ້ເລີ່ມ ຂຶ້ນໃນບາງສະຖານທີ່ ວິທີການອະນຸລັກ ແລະ ການພັດທະນາແບບເຊື່ອມສານ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ເອິງ ການປັບປຸງເທື່ອລະຂັ້ນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ 6 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ 	<ul style="list-style-type: none"> ການເກັບຄ່າທຳນຽມຜູ້ຊົມໃຊ້ ຍັງຕໍ່າ ສຳລັບ ກອງທຶນ ພັດທະນາປ່າໄມ້, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງມີງົບປະມານໜ້ອຍ ທີ່ຈັດສັນ ໃຫ້ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ງົບປະມານສະເພາະ ກິດ ຈາກການທ່ອງທ່ຽວ, ໂຮງຜະລິດໄຟຟ້າ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ
<p>ການອະນຸລັກຢູ່ກັບທີ່ ສຳລັບ ຊະນິດທີ່ໃກ້ສຸນຸພັນ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ທົບທວນລາຍການ RED ສຳລັບສັດປ່າລາວ ໄດ້ຈັດພິມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ລາຍການ RED ຂອງລາວ ປັບປຸງຄວາມສາມາດ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ASEAN- WEN; ໄດ້ເລີ່ມພະຍາຍາມອະນຸລັກ ສຳລັບ 6 ຊະນິດສຳຄັນ; ແລະ ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ຄຳແນະນຳ CITES 	<ul style="list-style-type: none"> ບ່ອນຢູ່ອາໄສ ຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ ຍ້ອນການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນ ທີ່ໄວວາ ລະດັບການຕິດຕາມຕໍ່າ ກົດໝາຍປະມົງ ຍັງບໍ່ທັນມີ ຄຳແນະນຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
<p>ການອະນຸລັກນອກສະຖານທີ່</p> <ul style="list-style-type: none"> ຫຼາຍກວ່າ 3.000 ຊະນິດສານພັນເຂົ້າ ໄດ້ເກັບໄວ້ໃນ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ເຂົ້າສາກົນ ໃນປະເທດຝີລິບປິນ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ສວນພິກສາຊາດ ແລະ ສວນສັດ ຄວາມພະຍາຍາມນອກສະຖານທີ່ ສຳລັບ ປາດຸກຍັກ, ຊ້າງ ແລະ ຫວາຍ 	<ul style="list-style-type: none"> ມີຄວາມຄືບໜ້າໜ້ອຍ ບໍ່ມີແຜນງານຈະແຈ້ງ ສຳລັບ ການນຳເອົາ ຊະນິດຕ່າງໆ ກັບ ຄົນສູ່ປ່າ ພິພິດທະພັນ ປະຫວັດສາດທຳມະຊາດ ຍັງບໍ່ທັນສຳເລັດ
<p>ການເຂົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດ</p> <ul style="list-style-type: none"> ກົດໝາຍ 3 ສະບັບ ໄດ້ກ່າວເຖິງ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການລົງທຶນພາຍໃນ, ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມ ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຊັບສິນທາງບັນຍາ); ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງເຊື່ອພັນພືດ 	<ul style="list-style-type: none"> ມີຄວາມຄືບໜ້າໜ້ອຍ ມີການດຳເນີນງານໜ້ອຍ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ໃນກົດໝາຍທັງ 3 ສະບັບ ທີ່ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ກົດໝາຍສະເພາະເຈາະຈົງ ສຳລັບ ການເຂົ້າ ເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຜະລິດຕະພັນຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດສິນຄ້າໄດ້ຍາກ, ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍ ສຳລັບ ຜູ້ຜະລິດໃນທ້ອງຖິ່ນ

ແຜນງານທີ 2

ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<p>ຊະນິດຕ່າງຖິ່ນ ແລະ ຊະນິດບຸກລຸກ</p> <ul style="list-style-type: none"> ການສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການປະສານງານ ຄວາມປອດໄພດ້ານຊີວະພາບ ແລະ ກະກຽມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມປອດໄພດ້ານຊີວະພາບ; ແລະ ມີຄວາມກ້າວໜ້າບາງກັນ ໃນການຕິດຕາມ ສິ່ງມີຊີວິດດັດແປງຜົນ 	<ul style="list-style-type: none"> ມີການຕິດຕາມໜ້ອຍ ເມື່ອທຽບກັບ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ສູນກາງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ
<p>ການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ</p> <ul style="list-style-type: none"> ການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ໄດ້ປະກອບຢູ່ໃນ ຍຸດທະສາດ ການທ່ອງທ່ຽວ ເຖິງປີ 2020; ໄດ້ສ້າງຄຸ້ມຝາກສະໜາມ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບ 4 ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ່ອງຖິ່ນ; ແລະ ໄດ້ນຳສະເໜີ ການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ແບບອະນຸລັກ ໃນ 4 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຢ່າງປະສົບຜົນສຳເລັດ 	<ul style="list-style-type: none"> ຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດໃຫ້ ວຽກງານນີ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຂະຫຍາຍມັນອອກໄປສູ່ ຊຸມຊົນອື່ນ
<p>ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສະບັບປີ 2007 ໄດ້ກຳນົດ ປ່າໄມ້ປະເພດຕ່າງໆ ແລະ ດຳລັດຕ່າງໆ ກໍ່ໄດ້ກຳນົດ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ດິນ ສຳລັບແຕ່ລະປະເພດ.</p> <ul style="list-style-type: none"> 51 ເຂດປ່າຜະລິດ ເຊິ່ງບາງເຂດ ມີແຜນຄຸ້ມຄອງ; ການຍິ່ງຍືນປ່າໄມ້ ປະຕິບັດໄດ້ 4 ເຂດທີ່ (ລວມທັງໝົດ 81.000 ຮຕ); ໄດ້ທົດລອງ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແບບຍືນຍົງ (ຫວາຍ, ໃນໝາກຈອງແຫ້ງ ແລະ ຜິດການຢາ); ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນຈາກສາກົນ ສຳລັບ ການເກັບຫວາຍຢ່າງຍືນຍົງ; ແລະ ຈຳນວນນັກຮຽນ ຈົບຫຼັກສູດປ່າໄມ້ ມີຫຼາຍຂຶ້ນ. 	<ul style="list-style-type: none"> ຈຳເປັນຕ້ອງມີການວາງແຜນ ການນຳໃຊ້ດິນ ຫຼາຍຂຶ້ນ ຕ້ອງການ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດ ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ການບັງຄັບໃຊ້ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້ ກັບສວນປູກຜົດ ມີຂອບເຂດຈຳກັດ
<p>ອຸດສາຫະກຳ</p> <ul style="list-style-type: none"> ຂັ້ນຕອນ ປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃນດຳລັດ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ໜ່ວຍງານສະເພາະ ສຳລັບ ວຽກງານນີ້; ການສ້າງມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເປັນອັນດຽວກັນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ມາດຕະຖານກ່ຽວກັບ ການປ່ອຍສານພິດ; ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ກຳນົດໃຫ້ ຜູ້ສະເໜີຂໍປະຕິບັດວຽກງານພາຍໃນຂົງເຂດຂອງຕົນ ຕ້ອງມີການວາງແຜນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ; ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ຫຼັກການທີ່ ຜູ້ສ້າງມົນລະພິດ ຕ້ອງຈ່າຍເງິນ; ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ລະບົບຊົດເຊີຍ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ບັນດາບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ; ແລະ ລັດຖະບານລາວ ມີເປົ້າໝາຍ 30% ສຳລັບ ພະລັງງານໝູນວຽນ 	<ul style="list-style-type: none"> ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ຄຳແນະນຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສຳລັບ ມາດຕະຖານໃໝ່ໆ ກ່ຽວກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ອຍອາຍເສຍ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃໝ່ໆ ບໍ່ທັນໄດ້ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ
<p>ກະສິກຳ</p> <ul style="list-style-type: none"> ການຫັນປ່ຽນຈາກ ການປູກຜົດເລື່ອນລອຍ ໄປເປັນກະສິກຳຄົງທີ່; ການຈັດປະເພດດິນ ໃນ 105 ເມືອງ; ໄດ້ທົດລອງ ການຈັດແບ່ງ ລະບົບນິເວດກະສິກຳ ໃນ 10 ເມືອງ. ການຈັດສັນດິນ ໃຫ້ປະມານ 7.000 ບ້ານ; ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ເທັກໂນໂລຢີກະສິກຳອະນຸລັກ ໃນ ແຂວງ/ເມືອງທີ່ໄດ້ຖືກ 	<ul style="list-style-type: none"> ຕ້ອງການ ການວາງແຜນດ້ານ ນິເວດກະສິກຳ ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ສຳລັບ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ.

ແຜນງານທີ 2	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<p>ຄັດເລືອກ;</p> <ul style="list-style-type: none"> ການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ ໃນພື້ນທີ່ດິນທີ່ຖືກປະປ່ອຍໃຫ້ໄດ້ພື້ນຟູ; ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້. 	
<p>ນໍ້າ</p> <ul style="list-style-type: none"> ຄະນະກຳມະການນໍ້າ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ໃນ 2 ສະຖານທີ່ ໂດຍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການວາງແຜນ; ເຂົ້າເປັນພາຄີໃນ ສິນທິສັນຍາດິນບໍລິເວນນໍ້າ ຫຼື ຣາມຊາ (Ramsar) ແລະ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນ 2 ເຂດ. ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກັບປະເທດເພື່ອບ້ານ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກພືດ/ສັດ. <ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ເຊັນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກັບປະເທດກຳປູເຈຍ ກ່ຽວກັບ ການຮ່ວມມື ໃນປະເດັນກ່ຽວກັບ ການປະມົງຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ການອະນຸລັກປ່າຂ່າ; ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຄ້າຊະນິດພືດແລະສັດປ່າໃກ້ສູນພັນ ໄດ້ເຊັນກັບ ປະເທດຫວຽດນາມ ກ່ຽວກັບ ການຮ່ວມມື ໃນການຄວບຄຸມການຄ້າສັດປ່າ. 	<ul style="list-style-type: none"> 2-3 ຫ້ອງການທີ່ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບນໍ້າ ເຮັດໜ້າທີ່ທັບຊ້ອນກັນ ການປົກປ້ອງ ຕາຝັ່ງນໍ້າ ແລະ ບ່ອນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອ ການສົນທະນາຂັ້ນພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ
<p>ເທດສະບານ</p> <ul style="list-style-type: none"> ຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນແຂວງ ໃນ 17 ແຂວງ; ແລະ ແຜນເທດສະບານ ສໍາລັບ 147 ຕົວເມືອງ. 	<ul style="list-style-type: none"> ມີຄວາມຄືບໜ້າໜ້ອຍ, ຂາດເຂີນຄວາມສາມາດຂອງແຮງງານ ໄດ້ສ້າງນະໂຍບາຍຂັ້ນສະຖາບັນ ແຕ່ວ່າ ບໍ່ໄດ້ສືບສານຢ່າງເຕັມສ່ວນ ສະຖານະພາບຂອງ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ແຜນເທດສະບານ ບໍ່ຈະແຈ້ງ

ຕາຕະລາງ 11: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 3 - ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ແຜນງານທີ 3	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ການສະໜັບສະໜູນຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ພະນັກງານທ້ອງຖານສູນກາງຂອງ ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ໄດ້ສົ່ງຕໍ່ທັກສະສີມີ ຜ່ານທາງ ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມລະດັບສາກົນ ສໍາລັບບຸກຄົນ; ໄດ້ດຳເນີນ ການປະເມີນຂີດຄວາມສາມາດພາຍໃນປະເທດດ້ວຍຕົນເອງ; 	<ul style="list-style-type: none"> ການຊ່ວຍເຫຼືອສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖານ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ຂະແໜງການອື່ນໆ ມີຂອບເຂດຈຳກັດ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ອີງຕາມ ຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ ສະຖານະພາບຂອງ ຫຼັກສູດການສຶກສາ ບໍ່ຈະແຈ້ງ

ແຜນງານທີ 3	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ຫຼັກສູດກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນຫຼັກສູດຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ. 	

ຕາຕະລາງ 12: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 4 – ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງສາທາລະນະ.

ແຜນງານທີ 4	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ການສຶກສາຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດສະຫງວນພັນປາ; ຈັດງານທີ່ລະນຶກ; ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນພາກບັງຄັບ ໃນລະບຽບ ການໃໝ່ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນຜົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ສັງຄົມ; ນຳໃຊ້ສື່ສານມວນຊົນ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ ລັດຖະບານ-ປະຊາຊົນ; ໄດ້ເຜີຍແຜ່ ຄຳແນະນຳພາກສະໜາມ ສຳລັບ ການອະນຸລັກພັນພືດ/ ສັດຕົ້ນຕໍ. 	<ul style="list-style-type: none"> ມີໂອກາດໜ້ອຍ ໃນການສຶກສາຈາກສື່ ເຂົ້າເຖິງຂະແໜງການເອກະຊົນ ໄດ້ໜ້ອຍ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຂົ້າເຖິງ ປະຊາຊົນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ມີໜ້ອຍ

ຕາຕະລາງ 13: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 5 - ຂອບສະຖາບັນ ແລະ ຂອບກົດໝາຍ.

ແຜນງານທີ 5	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳແລະສັດປ່າ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການ ປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ສະບັບປັບປຸງ ໃນປີ 2008; ການຈັດຕັ້ງຄືນໃໝ່ ສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ກວ່າເກົ່າ; ສືບຕໍ່ທົບທວນ ລະບົບຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ການ ປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພດ້ານ ຊີວະພາບ; ການປະຕິຮູບການປົກຄອງໂດຍລວມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການທົດລອງ ຈັດສັນງົບປະມານລົງສູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍອຳນາດການປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງພະນັກງານລັດ 	<ul style="list-style-type: none"> ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ໂຄງສ້າງຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ຈະແຈ້ງກວ່າເກົ່າ ສຳລັບ ບັນດາສິນທິສັນຍາສາກົນ ການປະຕິຮູບການປົກຄອງ ແລະ ຄວາມພ້ອມດ້ານກົດໝາຍ ຈຳເປັນ ຕ້ອງຂະຫຍາຍໄປແຂວງອື່ນ

ຕາຕະລາງ 14: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 6 - ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ແຜນງານທີ 6	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ລາຍຊື່ໂຄງການລະອຽດ; ງົບປະມານພາຍໃນ ແລະ ງົບປະມານຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງ ການເພື່ອການພັດທະນາ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນມີເພີ່ມຂຶ້ນ; 	<ul style="list-style-type: none"> ຂອບເວລາ, ວຽກງານບຸລິມະສິດ, ຕົວບັງຊີ້ ແລະ ແຫຼ່ງການເງິນ ບໍ່

ແຜນງານທີ 6	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ການທົດລອງຮູບແບບຕ່າງໆ (ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຂະໜາດນ້ອຍ, ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, REDD+, ຄ່າທຳນຽມຈາກການທ່ອງທ່ຽວ) 	ຈະແຈ້ງ. <ul style="list-style-type: none"> ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນງົບປະມານຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນ.

ຕາຕະລາງ 15: ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I - ແຜນງານທີ 7 - ການຮ່ວມມື ສາກົນ.

ແຜນງານທີ 7	
ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ	ບັນຫາຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີ ໃນ 8 ສົນທິສັນຍາສາກົນ; ຮັດແໜ້ນການຮ່ວມມືຂັ້ນພາກພື້ນ ສໍາລັບ ການອະນຸລັກພັນພືດ/ສັດ ແລະ ການສົນທະນາກ່ຽວກັບ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ. 	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກເວັ້ນແຕ່ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ, ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສົນທິສັນຍາອື່ນໆ ແມ່ນຂາດແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຈໍາເປັນຕ້ອງສົ່ງເສີມ ການປະສານງານ ແລະ ການຮ່ວມມື ກ່ຽວກັບ ສົນທິສັນຍາທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ເພື່ອການດຳເນີນງານ.

4.2 ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ

ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍຈາກ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ: ກ) ຄວາມຮັບຮູ້ດີຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆ; ຂ) ການສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ; ຄ) ການສ້າງ ວິທີທາງ ໃນການປົກປ້ອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ຊີວະນາໆພັນ ແບບຍືນຍົງ; ແລະ ງ) ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານ ຂອບນະໂຍບາຍ ແລະ ຂອບສະຖາບັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງຫຼາຍ ຢູ່ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຜົນໄດ້ຮັບຫຼາຍຢ່າງ ແມ່ນກໍາລັງຢັ້ງຮາກລົງເລິກ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຮາກຖານ ສໍາລັບ ການດຳເນີນງານທີ່ມີຈຸດສຸມຫຼາຍກວ່າ ໃນເວລາທີ່ເຫຼືອ ຂອງທົດສະວັດນີ້.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I: ມີຄວາມຮັບຮູ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ມີຄວາມຮັບຮູ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ເປັນລະບົບຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າຜ່ານມາ ກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງອັນພື້ນເດັ່ນ ດ້ານຂໍ້ມູນວິຊາການ ຢູ່ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ມີແນວຄວາມຄິດດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ກ່ຽວກັບ ຕົ້ນທຶນທຳມະຊາດ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ທີ່ມີຢູ່ໃນ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ. ມີຄວາມເຂົ້າໃຈດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ກ່ຽວກັບ ບັນດາທຳທາຍໃນປະຈຸບັນ ທີ່ພົວພັນເຖິງ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ; ສິ່ງທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ກ່ຽວກັບ ບັນດາເລົ່ານີ້; ແລະ ວິທີການທີ່ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງໄດ້ຜົນປະໂຫຍດ ເຊິ່ງອາດນໍາໃຊ້ເພື່ອຮັບປະກັນທັງ ການອະນຸລັກ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ.

ບັນຫາທຳທາຍຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ແລະ ສະບັບໃນອະນາຄົດ ແມ່ນການສໍາຮອງຄວາມຮູ້ກັບຫຼັກຖານ. ຄຸນຄ່າຂອງຊັບພະຍາກອນ ຕ້ອງສາມາດວັດແທກປະລິມານໄດ້. ດັ່ງຄໍາເວົ້າທີ່ວ່າ “ທ່ານບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງທີ່ທ່ານບໍ່ສາມາດວັດແທກໄດ້”. ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງ ແລະ ສື່ສານ “ຄວາມຮູ້ຕາມຫຼັກຖານ” ໃນຂັ້ນຕອນການຕັດສິນໃຈດ້ານ

ເສດຖະກິດ ໃນທຸກຂັ້ນ (ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ), ແລະ ໃນຂະແໜງການຕົ້ນຕໍທັງໝົດ (ນັບແຕ່ ກະສິກໍາ ຈົນເຖິງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ).

ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນຄຽງຄູ່ກັບ ການສ້າງຄວາມຮູ້ ກໍ່ແມ່ນການສື່ສານ ປະເດັດຊີວະນາໆພັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ນໍາພວກ ມັນໄປສູ່ມື ຂອງພວກທີ່ຕ້ອງການໃຊ້ມັນ. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງພິຈາລະນາຖືຖ້ວນເຖິງ ຄວາມກ້າວໜ້າດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ ພ້ອມທັງ ເຕັກນິກສະໄໝໃໝ່ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ ໂດຍອີງຕາມ ຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງ ຄວາມຈໍາເປັນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຊັກຊວນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ ປະກອບສ່ວນ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I: ການສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ໂດຍການ ຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ ແລະ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບຫຼາຍໂຄງການ, ຈຶ່ງໄດ້ມີໂອກາດໃນການຝຶກ ອົບຮົມຫຼາຍຢ່າງ ສໍາລັບ ພະນັກງານລັດ ແລະ ພະນັກງານເອກະຊົນ ພ້ອມທັງ ຜູ້ນໍາພາຊຸມຊົນ.

ການຮໍາຮຽນ ແມ່ນການລົງທຶນໄລຍະຍາວ ໃນສ່ວນຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ອຸປະສັກຕົ້ນຕໍໃນ ການດໍາເນີນວຽກ ງານ ໃນອະດີດ ແລະ ໃນປະຈຸບັນ ກໍ່ແມ່ນການຂາດເຂີນ ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຍືນຍົງ ຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຢູ່ ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການຮຽນຮູ້ເຊັ່ນກັນ. ນອກນັ້ນ ກໍ່ຍັງມີຄວາມຈໍາເປັນ ທີ່ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນ ການຝຶກອົບຮົມ ເຊື່ອມຕໍ່ໂດຍກົງກັບ ບັນຫາບຸລິມະສິດ.

ບັນດາທ້າທາຍຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຕໍ່ໄປ ແມ່ນ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອຝຶກອົບຮົມ ຂຶ້ນກັບ ຂອບເຂດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ພິຈາລະນາ ເຖິງ ວິທີການແກ້ໄຂປະເດັດຕ່າງໆ ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ກວມລວມຫຼາຍຂະແໜງການ. ການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຈະບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ສໍາລັບ ພະນັກງານລັດ ແລະ ພະນັກງານເອກະຊົນເທົ່ານັ້ນ. ມັນ ຄວນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອສໍາຄັນ ສໍາລັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ແລະ ຂະແໜງການທຸລະກິດ, ຍິງ, ຄົນ ໜຸ່ມສາວ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຄວນຊີ້ນໍາວຽກ ງານຕ່າງໆ ເພື່ອສວຍໃຊ້ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮ່ວມມືຂັ້ນພາກພື້ນ ແລະ ຂັ້ນສາກົນ ໃຫ້ໄດ້ເຕັມສ່ວນ ພ້ອມທັງ ຄວາມກ້າວໜ້າດ້ານວິທະຍາສາດ ຂອງການຮຽນຮູ້ (ທັງສໍາລັບຄົນໜຸ່ມສາວ ແລະ ຄົນອາຍຸສູງ) ເພື່ອຮັດແໜ້ນ “ເສັ້ນໂຄ້ງຂອງການຮຽນຮູ້” ແລະ ຊ່ວຍເລັ່ງລັດ ຂັ້ນຕອນການຮຽນຮູ້.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I: ການສ້າງ “ວິທີທາງ”. ຍຸດທະສາດແລະແຜນ ດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຜ່ານມາ ແມ່ນເປັນພະຍານຂອງ ການທົດລອງໃນຫຼາຍດ້ານ, ການ ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ການດໍາເນີນງານ ແລະ ການສາທິດເຖິງ ວິທີການ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ສໍາລັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນໄປໄດ້ ຍ້ອນຄວາມພະຍາຍາມ ຂັ້ນສະຖາບັນ ແລະ ຂັ້ນບຸກຄົນ ຂອງບັນດາພະນັກງານ ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ເຊັ່ນດຽວກັບ ການຮ່ວມມືຂອງ ບ້ານ, ຜູ້ດໍາເນີນງານຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ວິທີການທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ກໍາລັດພັດທະນາຢູ່ນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ວິທີການ ທີ່ພິຈາລະນາເຖິງ ການວາງແຜນ ແລະ ການສໍາຫຼວດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ, ການເພີ່ມມູນຄ່າ, ການສົ່ງເສີມ ພາລະ ບົດບາດຂອງ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕົວແບບຂອງ ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຫາກໍ່ມີໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້.

ບັນດາທ້າທາຍຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຕໍ່ໄປ ແມ່ນ ຈະເຮັດແນວໃດ ເພື່ອຈັດການຢ່າງເປັນລະບົບ ໃນການລະບຸ, ບັນທຶກ ແລະ ຫັນປ່ຽນ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ເລື່ອງເລົ່າທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ, ກໍລະນີສຶກສາ, ແລະ ການສັງເກດບໍ່ເປັນທາງການ ກ່ຽວກັບ ປະສົບການທີ່ ດີ ເຂົ້າສູ່ ຂໍ້ມູນ “ວິທີທາງປະຕິບັດ” (ປຶ້ມຄູ່ມື, ຄໍາແນະນໍາ ແລະອື່ນໆ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຊ່ວຍພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ໃຫ້ສາມາດຜັນຂະຫຍາຍ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ໄດ້ພັດທະນາມາແລ້ວ ໄປສູ່ ຂົງເຂດອື່ນໆ ທີ່ ມີສະພາບການ ແລະ ເງື່ອນໄຂຄ້າຍຄືກັນ. ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີເລົ່ານີ້ ຍັງຄວນກວມເອົາ ຄວາມຮູ້ດັ້ງເດີມ ໃນ ການປົກປ້ອງຊັບພະຍາກອນຢ່າງຍືນຍົງ. ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການຂະຫຍາຍ ຈໍາເປັນຕ້ອງຮັບຮູ້ເຖິງ ອໍານາດຂອງສິ່ງຈູງໃຈດ້ານນະໂຍບາຍ ເພື່ອກະຕຸກຊຸກຍູ້ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວິທີ ປະຕິບັດທີ່ດີ. ສິ່ງຈູງໃຈດັ່ງກ່າວນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ: ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງດິນ, ການເຂົ້າເຖິງ ຕະຫຼາດໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ, ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານ ເທັກໂນໂລຢີ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I: ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຂອບ ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂອບສະຖາບັນ. ໃນໄລຍະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ ສະບັບທີ I, ໄດ້ມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງນະໂຍບາຍ ປະກອບດ້ວຍ ການນໍາໃຊ້ ນິຕິກຳໃໝ່ໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການປົກປ້ອງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ຈັດການຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາສະໄໝໃໝ່, ການພັດທະນາອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການໃຊ້ຜະລິດງານທີ່ສູງຂຶ້ນ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ໂຄງສ້າງຂັ້ນສະຖາບັນ ທີ່ຈັດການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຕ້ອງຈັດຄືນໃໝ່ເຊັ່ນກັນ ເພື່ອໃຫ້ມີ ປະສິດທິພາບກວ່າເກົ່າ.

ບັນດາທ້າທາຍໜຶ່ງ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຕໍ່ໄປ ແມ່ນ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ບົດສະເໜີຕ່າງໆ ເພື່ອບັບປຸງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຈະກາຍມາເປັນສ່ວນ ໜຶ່ງຂອງ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ກ່ອນໝົດທົດສະວັດນີ້. ວາລະຂອງການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍ ເພື່ອຊ່ວຍ ເຕົ້າໂຮມເອົາ ເປົ້າໝາຍເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ໜ້າສົນໃຈ ແລະ ຄວາມຈໍາເປັນໃນການປົກປ້ອງ ແຫຼ່ງ ຊັບພະຍາກອນ ໂດຍອີງຕາມເປົ້າໝາຍເລົ່ານັ້ນ ແມ່ນກ່ຽວພັນເຊິ່ງກັນແລະກັນ. ຂົງເຂດບຸລິມະສິດຕົ້ນຕໍ ຂອງການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍ ປະກອບດ້ວຍ:

- ການປະເມີນຄຸນຄ່າຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ;
- ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ;
- ດໍາເນີນ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍອີງຕາມ ວິທີການທີ່ຮັບຮູ້ໃນລະດັບສາກົນ;
- ການສົ່ງເສີມ ທຸລະກິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ ສັງຄົມ;
- ລະບົບໃດໜຶ່ງ ສໍາລັບ ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ;
- ລະບົບໃດໜຶ່ງ ສໍາລັບ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ເທົ່າທຽມກັນ ຈາກຊີວະນາໆພັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການແບ່ງປັນກັນ ໃນກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການປົກປ້ອງມັນ; ແລະ

- ກົນໄກຂັ້ນສະຖາບັນ ເພື່ອປະສານ ການດຳເນີນງານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຕ່າງໆ ໃນທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມສາມາດ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I: ການລະດົມຊັບພະຍາກອນ (ຈາກສູນກາງ, ຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ, ຈາກຂະແໜງການນະວັດຕະກຳ ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ). ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I ບໍ່ມີແຜນລະດົມຊັບພະຍາກອນ ທີ່ໝາະສົມ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ ໄດ້ສະໜອງງົບປະມານ ຕາມພັນທະຂອງພວກເຂົາ ໃນ ສິນທິສັນຍາສາກົນຕ່າງໆ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານນີ້.

ບັນດາທຳທາຍໜຶ່ງ ສຳລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຕໍ່ໄປ ຈະ ແມ່ນ ການສ້າງຍຸດທະສາດລະດົມຊັບພະຍາກອນ ທີ່ລະອຽດ ເພື່ອໃຊ້ງົບປະມານ ທີ່ລັດຖະບານລາວ ມີຢູ່ ແລ້ວນັ້ນ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ (ເຊັ່ນວ່າ: ບັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອັດຕາການໂອນເງິນຂອງ ໂຄງການຕ່າງໆໃນປະຈຸບັນ) ພ້ອມທັງ ເພື່ອຊອກຫາງົບປະມານທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ຍ້ອນວິກິດການການ ເງິນສາກົນ ແລະ ການຜິ້ນຕົວຊັກຊ້າ ທີ່ກະທົບກັບ ລະດັບ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ຕ້ອງຊອກຫາທັງງົບປະມານດັ້ງເດີມ (ການ ຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ລັດຖະບານ) ແລະ ງົບປະມານໃໝ່ໆ (ການຈ່າຍເງິນສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, REDD+, ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະອື່ນໆ).

ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນອື່ນ ກໍ່ແມ່ນ ຂະແໜງການເອກະຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການພັດທະນາສວນປູກຕົ້ນໄມ້ ແລະ ການສຳປະທານດິນ. ຖ້າວ່າ ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ ທັງມີພັນທະ ແລະ ທັງມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ໃນການປະຕິບັດ ວິທີການຄຸ້ມຄອງດິນແບບຍືນຍົງ ປະກອບກັບ ວິທີປະຕິບັດທາງທຸລະກິດທີ່ມີຈັນຍາບັນ (ການຊົດເຊີຍ, ການຈັດແບ່ງແຮງງານ ແລະອື່ນໆ), ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດສ້າງພື້ນທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ ເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ຂຶ້ນກັບການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ເອົາໃຈໃສ່ ນິເວດ ວິທະຍາ. ແຕ່ວ່າ ວິທີທາງ ທີ່ຈະເຮັດເຊັ່ນນັ້ນໄດ້ ກໍ່ແມ່ນການສາທິດໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຄຸ້ມຄອງດິນແບບ ຍືນຍົງ ແມ່ນໝາຍເຖິງ ທຸລະກິດທີ່ດີ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຂົາສາມາດຫຼຸດມູນຄ່າຜະລິດ ຫຼື ເພີ່ມຜົນ ຜະລິດ ຫຼື ລາຍຮັບ.

ພາກທີ II. ຍຸດທະສາດຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (2016-2025): ຫຼັກການ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ

5. ວິໄສທັດ

ປະຊາຊົນລາວ ເຫັນຄຸນຄ່າຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ຂອງພວກເຂົາ ໃນທາງດ້ານ ຜົນປະໂຫຍດດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ, ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນໄລຍະນີ້ ແລະ ໃນໄລຍາວ ທີ່ໄດ້ຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້ ເຊິ່ງບໍ່ສະເພາະແຕ່ ສຳລັບ ພວກເຂົາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງສຳລັບ ປະຊາຄົມໂລກ. ຜົນປະໂຫຍດເລົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມຍືນຍົງ ຜ່ານທາງ ການປົກປ້ອງຈາກການບໍ່ໃຊ້ເກີນຂອບເຂດ, ການໃຊ້ຢ່າງສະຫຼາດ, ແລະ ການຮັບປະກັນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດເລົ່ານີ້ ຖືກແບ່ງຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ.

6. ຫຼັກການ

ວິໄສທັດ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ຫຼັກການສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນເບື້ອງຕົ້ນ ໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ I ໂດຍມີການດັດແກ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຄຸນຄ່າທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນຍຸດທະສາດ 2011-2020 ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ.

ຊີວະນາໆພັນ ເປັນທັງຊັບສົມບັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ເປັນຕົ້ນທຶນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງມີຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດຢ່າງແທ້ຈິງ. ມັນ ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ ໃນລັກສະນະທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ໄດ້ຮັບການອະນຸລັກ ແລະ ປົກປ້ອງ ຕາມທີ່ຮຸ້ນຄົນຜ່ານມາ ໄດ້ປະຕິບັດມາ ແລະ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງ ຮຸ້ນຄົນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຮຸ້ນຄົນໃນອະນາຄົດ.

1. ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ຍັງໝາຍເຖິງ ການປົກປ້ອງ ຄຸນຄ່າ ທາງດ້ານ ນິເວດວິທະຍາ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ຈິດໃຈ ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາ ຂອງຄົນລາວ.
2. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບ ຍຸດທະສາດພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເຖິງປີ 2020 ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຕ້ອງສະໜັບສະໜູນ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ເພື່ອ ຮັກສາການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ, ບັນລຸວາລະ 2030 ສຳລັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ປະຕິບັດຕາມວິທີການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຮັບປະກັນ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງການເມືອງ ແລະ ການເຊື່ອມສານກັບພາກພື້ນ ແລະ ກັບສາກົນ.
3. ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ແບບຍືນຍົງ ແມ່ນອີງປະກອບຕົ້ນຕໍຂອງ ຍຸດທະສາດການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ດີສຸດ ດ້ວຍວຽກງານອະນຸລັກກັບທີ່ ທີ່ໃຫ້ການ ເຄົາລົບນັບຖື ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ຄວາມຮູ້, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ການປະຕິບັດຂອງ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ ທີ່ອາໄສ ຊີວະນາໆພັນນັ້ນ.
4. ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງນັ້ນ ຮຽກຮ້ອງເຖິງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການຮ່ວມມື ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ທົ່ວໂລກ, ແລະ ການ ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ.

5. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ກຳນົດການ ເຊື່ອມຕໍ່ຢ່າງ ຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ.
6. ການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ແລະ ການສ້າງຂອບກົດໝາຍ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ຍ້ອນມັນເປັນ ມາດຕະການທີ່ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການສູນຫາຍຂອງ ຊີວະນາໆພັນ.
7. ການສຶກສາ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນຶກຂອງສາທາລະນະ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ໃນການຮັບປະກັນ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ.
8. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບ ແຜນຍຸດທະສາດສາກົນ ເພື່ອຊີວະນາໆພັນ 2011-2020 ແລະ 20 ເປົ້າໝາຍຊີວະນາໆພັນ ໄອຈິ (Aichi) ໃນທົ່ວໂລກ.
9. ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຄວນນຳພາ ການດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ການສົ່ງເສີມ ການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານງານ ບັນດາສິນທິສັນຍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວະນາໆພັນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າເປັນພາຄີ ເພື່ອໃຫ້ການດຳເນີນງານ ໃນຕົວຈິງ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

7. ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ

ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສຳລັບປີ 2016-2025 ແມ່ນເພື່ອ:

ສົ່ງເສີມ ບົດບາດຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ເປັນມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ ແລະ ເປັນ ຕົວປະກອບສຳຄັນ ໃຫ້ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ພ້ອມທັງ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ສາມາດປັບຕົວໄດ້.

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍແມ່ນເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ເປົ້າໝາຍ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆຂອງສາກົນ ສຳລັບ ຊີວະນາໆພັນ ມີຄື:

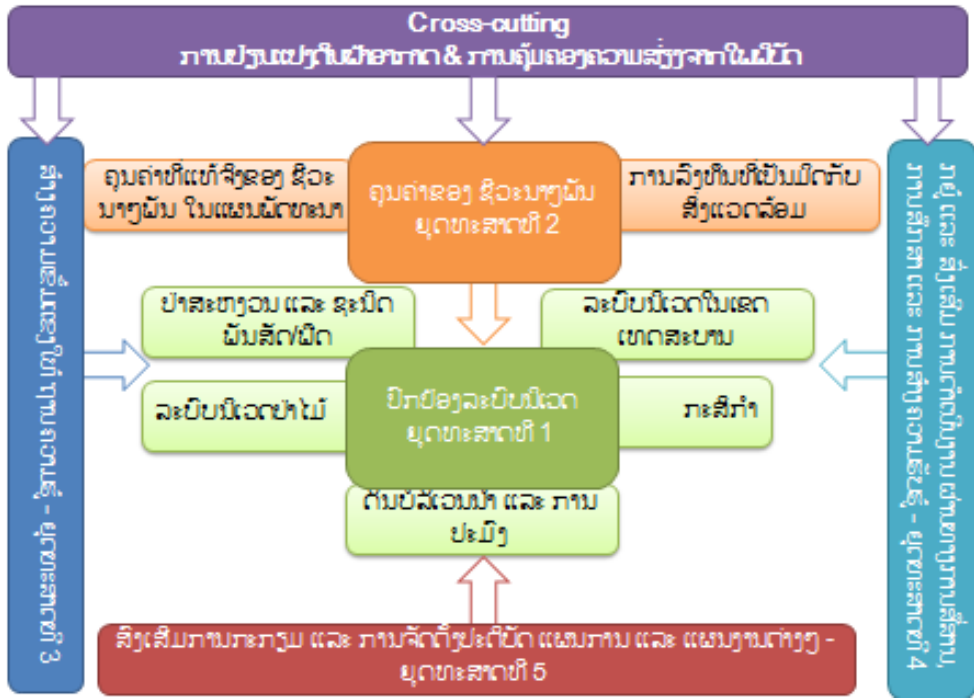
1. ຈັດຕັ້ງວຽກງານ ທີ່ກວມລວມເອົາຫຼາຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່ໆ ເພື່ອຢຸດການທຳລາຍ ແລະ ສົ່ງເສີມການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດ ແລະ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ທີ່ມີຢູ່.
2. ໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອຊ່ວຍ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ຢ່າງຍືນຍົງ.
3. ສ້າງຕັ້ງກົນໄກພາກປະຕິບັດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຢ່າງຍຸຕິທຳ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ຈາກ ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ.

8. ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ

5 ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ ພ້ອມທັງ ແຜນງານສຳຄັນຕ່າງໆ (ອະທິບາຍໃນ ຂໍ້ທີ 9) ແມ່ນໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ປີ 2016-2025 (ໃຫ້ເບິ່ງຮູບພາບທີ 9). ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍເລົ່ານີ້ ຝຶຈາລະນາເຖິງ ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງການປ່ຽນແປງ ຊີວະນາໆພັນ ພ້ອມທັງ ຊ່ອງຫວ່າງຕ່າງໆ ຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ພາກທີ I. ພວກມັນຍັງໄດ້ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອຝຶຈາລະນາເຖິງ ປະເດັນ/

ໄພອັນຕະລາຍຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ພ້ອມທັງ ພິຈາລະນາເຖິງ ບຸລິມະສິດ ແລະ ພັນທະຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ມີຕໍ່ ເປົ້າໝາຍໄອຈິ (Aichi) ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ໃນປີ 2010.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ 2016-2025

ຮູບພາບທີ 9: 5 ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ

8.1 ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 1: ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ ຂອງປະເທດນີ້ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ຊະນິດພືດ/ສັດ ແລະ ເຊື້ອພັນ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ຊະນິດພືດ/ສັດ ແລະ ເຊື້ອພັນ ທີ່ມີຢູ່ໃນລະບົບເລົ່ານັ້ນ. ເພື່ອປະຕິບັດໄດ້ ເຊັ່ນນັ້ນ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງ ສິ່ງກົດດັນໂດຍກົງ ຕໍ່ກັບ ລະບົບນິເວດຕົ້ນຕໍ ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້ , ພ້ອມທັງ ຊະນິດພືດ/ສັດ ແລະ ແຫຼ່ງເຊື້ອພັນ ພາຍໃນລະບົບນິເວດເລົ່ານີ້. ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ໃນຕາໜ່າງຂອງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນທ້ອງຖິ່ນ ພ້ອມທັງ ຢູ່ນອກເຂດເລົ່ານີ້. ຄວາມເປັນຈິງໃນປະຈຸບັນ ຮຽກຮ້ອງເຖິງ ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ ຂອງການອະນຸລັກ ທີ່ຈະແຈ້ງກວ່າເກົ່າ, ກະຕຸ້ນການ ຜະລິດ ແລະ ລັກສະນະຂອງການບໍລິໂພກ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍອີງຕາມ ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ, ແລະ ມີລະບຽບການ ທີ່ຈະແຈ້ງກວ່າເກົ່າ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຜົນ ທີ່ມີສັກສະນະຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ມີການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃຫ້ມີ ປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າເກົ່າ.

ຕາຕະລາງ 16: ຍຸດທະສາດທີ 1 - : ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ ຂອງປະເທດນີ້ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດ.

ຍຸດທະສາດທີ 1		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.1: ການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້		
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.1.1</p> <p>ບັນລຸເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ 70% ຂອງປ່າປົກຄຸມ ຂອງເນື້ອທີ່ລວມທົ່ວປະເທດ ພາຍໃນປີ 2020</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 5</p>	<p>ຍຸດທະສາດວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດຂອງສປປ ລາວ ປີ 2010 ເວົ້າວ່າ 53.000 ຣຕ ຂອງປ່າໄມ້ ຈະຖືກເສຍໄປ ໃນແຕ່ລະປີ.</p> <p>ການຕິດຕາມ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ ລະບຽບການປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາທ້າທາຍ.</p>	<p>60% ຂອງພະນັກງານ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ ລະບຽບການປົກປ້ອງ ທີ່ອອກໂດຍພາກສ່ວນທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ພ້ອມທັງ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຈະແຈ້ງ.</p> <p>ສໍາເລັດການສໍາຫຼວດປ່າໄມ້, ການຈັດສັນ ແລະ ການຝຶນຝູ່ ບັນລຸໄດ້ 70% ຂອງປ່າໄມ້ ຂອງພື້ນທີ່ລວມທັງໝົດ ພາຍໃນປີ 2020 ໂດຍໃຫ້ມີ 35,000 ຣຕ ເປັນປ່າປູກ ແລະ 1.5 ຣຕ ເປັນປ່າເກີດຕາມທໍາມະຊາດ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.1.2</p> <p>ການໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າ ເພື່ອການຄ້າ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ຂະບວນການແປຮູບ ທີ່ເພີ່ມການຈ້າງແຮງງານ ໃນຊຸມນະບົດ ແມ່ນບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດ ຢ່າງໜ້ອຍ 70% ຂອງອຸດສາຫະກຳໄມ້ ແລະ ການເກັບຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 7</p>	<p>ການທົດລອງໃນ 8 ຈຸດ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ແມ່ນກຳລັງດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນ 7 ແຂວງ (ການພັດທະນາປ່າໄມ້ແລະຊຸມນະບົດແບບຍືນຍົງ) ໃນຈຳນວນເຂດປ່າຜະລິດ 51 ແຫ່ງ.</p> <p>ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ສະຖານທີ່ 2 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນ SMART ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນໄມ້. ການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນຄຸນນະພາບ (ຫວາຍ) ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້.</p> <p>ຢ່າງໜ້ອຍ 69 ໂຄງການປ່າໄມ້ບ້ານ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ກຳລັງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາໂຄງການເພື່ອປ່າໄມ້.</p>	<p>ເພີ່ມຈຳນວນ ທຸລະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດດ້ານປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນຈາກສາກົນ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.</p> <p>ເພີ່ມຈຳນວນຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກບັນດາໂຄງການປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນ ເຂດຈຸດສຸມບຸລິມະສິດ.</p>
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.2: ການປົກປ້ອງເຂດດິນທາມ ແລະ ລະບົບນິເວດປະມົງ		
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.2.1</p> <p>ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ສະຖານທີ່ອະນຸລັກ ແລະ ເພາະພັນປ່າ ຢ່າງໜ້ອຍ 250 ແຫ່ງ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ/ພື້ນເມືອງ) ແລະ ຖືກຮັບຮູ້/ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ເຂດອ່າງໂຕ່ງຂອງສະຖານທີ່ເລົ່ານີ້.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 6</p>	<p>ມີສະຖານທີ່ທົດລອງເພາະພັນປ່າ ຂອງກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄດ້ສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ (ໂດຍເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊະນິດສັດອິບຜະຍົກ).</p> <p>ໄດ້ລະບຸ ແລະ ພັດທະນາ ສະຖານທີ່ ອະນຸລັກປ່າ ໃນລະດັບຊຸມຊົນ ຫຼາຍກວ່າ 300 ແຫ່ງ ໃນ 3 ແຂວງພາກເຫນືອ (ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ).</p> <p>ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ເຂດອະນຸລັກປ່າເອີນ Probarbus ຂຶ້ນ 4 ເຂດ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຊ່ວງລະຫວ່າງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເຖິງແຂວງໄຊຍະບູລີ ແລະ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (FISHBIO-CEPFIUCN).</p> <p>ນອກຈາກນັ້ນ ກໍ່ຍັງມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການສ້າງແຜນງານຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງໂຕ່ງ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 2 ເຂດອ່າງໂຕ່ງ.</p>	<p>ປັບປຸງການຫາປາ ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍ ໃນເຂດທົດລອງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 1		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.2.2</p> <p>ມີຍຸດທະສາດເຂດດິນບໍລິເວນນໍ້າ ພ້ອມທັງ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງທີ່ມີ ງົບປະມານພຽງພໍ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 12 ເຂດດິນບໍລິເວນນໍ້າທີ່ສໍາຄັນ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 11</p>	<p>ການສໍາຫຼວດເຂດດິນທາມຄັ້ງທໍາອິດ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນປີ 1993 ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ດໍາເນີນວຽກງານຕິດຕາມ ຫຍັງຫຼາຍ.</p> <p>2 ດິນບໍລິເວນນໍ້າ ເຂດຮາມຊາ (RAMSAR) ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ຂອບເຂດການຄຸ້ມຄອງ ພື້ນທີ່ດິນທາມ ທີ່ຢູ່ນອກເຂດຮາມຊາ ແມ່ນບໍ່ຈະແຈ້ງ.</p>	<p>ແຜນພັດທະນາຊຸມນະບົດ ອ້າງອີງເຖິງ ຍຸດທະສາດເຂດດິນທາມແຫ່ງຊາດ ໃນການສ້າງແຜນງານການປະມົງ ໃນຢ່າງໜ້ອຍ 12 ເຂດດິນບໍລິເວນນໍ້າ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.2.3</p> <p>ປົກປ້ອງຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ປະລິມານນໍ້າ ໃນ 10 ອ່າງແມ່ນໍ້າ ເພື່ອໃຫ້ນໍ້າໄດ້ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານ ຄຸນນະພາບ ແລະ ທາງດ້ານປະລິມານ, ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນກະທົບມີໜ້ອຍສຸດ.</p>	<p>ຍ້ອນແຮງກົດດັນຈາກ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ ຢ່າງໄວວາ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ການຫຼັ່ງໄຫຼເຂົ້າສູ່ເຂດເທດສະບານ, ຄຸນນະພາບນໍ້າ ຈຶ່ງມີທ່າອ່ຽງວ່າ ຈະຊຸດໂຊມລົງໄປເລື້ອຍໆ.</p> <p>ກອງເລຂາຂອງ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານຕິດຕາມ ແລະ ວຽກງານທ້ອງທົດລອງສໍາລັບ ຫ້ອງທົດລອງຄຸນນະພາບນໍ້າ ໃນກົມສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕົວຢ່າງນໍ້າ ແມ່ນເກັບຈາກ 19 ສະຖານທີ່ຕິດຕາມ ໃນທົ່ວສປປ ລາວ ແລະ ໄດ້ວິເຄາະ 18 ລັກສະນະຂອງນໍ້າ.</p>	<p>ສໍາເລັດການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົນໄກຕ່າງໆ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ໃນ 10 ເຂດອ່າງນໍ້າບູລີມະສິດ (ນໍ້າງື່ມ, ນໍ້າເທິນ-ນໍ້າກະດິງ, ເຊບັ້ງໄຟ, ເຊບັ້ງຫຽງ, ນໍ້າອຸ, ເຊກອງ, ນໍ້າງຽບ, ນໍ້າຊໍາ, ເຊໂດນ, ນໍ້າມໍາ) ແລະ ເຂດອ່າງນໍ້າປົກຄຸມອື່ນໆ ທີ່ມີທາແຮງສູງ.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 1		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.3: ການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ		
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.3.1</p> <p>ການໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກໍາ (ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ, ແນວຜັນ, ການປ້ອງກັນພືດ, ສິນເຊື່ອ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຕະຫຼາດ, ອາຫານສັດ, ການປະມົງ ແລະອື່ນໆ) ແມ່ນໄດ້ສະໜອງໃຫ້ ຊຸມຊົນກະສິກໍາລືເລີ້ມ ທີ່ນໍາໃຊ້ມາດຕະການຜະລິດ ແບບຍືນຍົງ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 13</p>	<p>ແຜນງານຄົ້ນຄວ້າແລະພັດທະນາ ຫຼາຍແຜນງານ ແມ່ນກໍາລັງສ້າງ ວິທີປະຕິບັດດ້ານກະສິກໍາ ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ອີງຕາມ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ໃນຂັ້ນພື້ນທີ່ປູກ (ເຊັ່ນວ່າ ໃຊ້ວິທີການໝູນວຽນ ປູກພືດພື້ນເມືອງ, ໃຊ້ປູຊີວະພາບ ແລະ ການປົກປ້ອງພືດຊີວະພາບ, ໃຊ້ວິທີຄາດໄຖໜ້ອຍສຸດ ແລະອື່ນໆ) ແລະ ໃນຂັ້ນທັດສະນີຍະພາບ (ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະດິນ ທີ່ສິ່ງເສີມ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ໃນພື້ນທີ່ທັດສະນີຍະພາບ ທີ່ເຮັດຫຼາຍໜ້າທີ່, ການວາງແຜນ ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ).</p> <p>ແຜນງານການອະນຸລັກນອກສະຖານທີ່ ສໍາລັບພັນເຂົ້າ, ຫວາຍ, ແລະ ຊະນິດອື່ນໆຈໍານວນໜຶ່ງ.</p> <p>ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາແຫ່ງຊາດ ປີ 2005 ປະກອບມີ ວິທີການດ້ານນິເວດກະສິກໍາ ເຊິ່ງເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ITPGRFA.</p>	<p>ເພີ່ມຈໍານວນກະສິກອນ ທີ່ນໍາໃຊ້ມາດຕະການກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ (ຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ, ກະສິກໍາອະນຸລັກ, ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບເຊື່ອມສານ ແລະອື່ນໆ).</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.3.2</p> <p>ການປົກປ້ອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ ໃນຢ່າງໜ້ອຍ 1 ສະຖານທີ່ຕໍ່ແຂວງ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່</p>	<p>ພື້ນທີ່ດິນກະສິກໍາ ມີຫຼຸດລົງ ຍ້ອນການໃຊ້ດິນ ເພື່ອປະໂຫຍດອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາ. ບັນດາໂຄງການທົດລອງ ແມ່ນກໍາລັງສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄຸນຄ່າຂອງ ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ໂດຍການວາງແຜນ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານກະສິກໍາ.</p>	<p>ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ສໍາຄັນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກການໃຊ້ດິນ ເພື່ອປະໂຫຍດອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາ ໃນແຜນນໍາໃຊ້ດິນ</p>

ຍຸດທະສາດທີ 1		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 8		ຂອງອຳນາດການປົກຄອງ ຂອງບາງແຂວງ ແລະ ບາງເມືອງ.
ເປົ້າໝາຍ 1.3.3 ຂະແໜງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ໄດ້ຫຼຸດການນຳໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກຳ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ.	ມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນໃຫ້ເຫັນວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າ ທີ່ຖືກຫ້າມແລ້ວນັ້ນ ໄດ້ຖືກນຳເຂົ້າມາ ໃນ ສປປ ລາວ (World Bank & STEA, Lao PDR Environment Monitor, 2005)	ຂະແໜງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ຫຼຸດການນຳໃຊ້ ສານເຄມີ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ລົງ 5% (ພາຍໃນປີ 2020) ແລະ 20% (ພາຍໃນປີ 2025).
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.4: ລະບົບນິເວດໃນເຂດເທດສະບານ		
ເປົ້າໝາຍ 1.4.1 ແຜນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 8 ຕົວເມືອງຂອງແຂວງ ເຊິ່ງຮວມທັງການປົກປ້ອງ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ລະບົບນິເວດ (ປ່າໄມ້, ດິນທາມ, ແມ່ນ້ຳ ແລະອື່ນໆ) ທີ່ປົກປ້ອງພວກມັນ. ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 14	ແຜນຜັງເທດສະບານ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາສຳລັບ 147 ຈຸດ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພຽງພໍກັບ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ. ແຜນການທີ່ເອົາໃຈໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຖືກວາງແຜນສຳລັບ ຕົວເມືອງທີ່ຖືກຄັດເລືອກ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຂໍ້ຕົກລົງກັບບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ.	ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ໃນເຂດເທດສະບານ.
ເປົ້າໝາຍ 1.4.2 ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຂຶ້ນມາ ໃນເຂດເທດສະບານ ໃນທົ່ວປະເທດ ຫຼຸດລົງ.	ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຮັບຮູ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນໃນການຈັດການກັບ ບັນຫາທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ ຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດແຂງ ກ່ອນທີ່ມັນຈະມີຫຼາຍເກີນໄພດ. 5 ຕົວເມືອງໃຫຍ່ ມີລະບົບເກັບຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດແຂງ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຮວມທັງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ໃນຈຳນວນນີ້, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ມີອັດຕາຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ສູງທີ່ສຸດ ຢູ່ທີ່ 4,92 ກິໂລກຣາມ/ອາທິດ/ຫົວຄົນ, ຕາມມາດ້ວຍ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢູ່ທີ່ 3,88 ກິໂລກຣາມ/ອາທິດ/ຫົວຄົນ (ອີງການຮ່ວມມືພັດທະນາແຫ່ງປະເທດນິເວ, ປີ 1998).	ຂີ້ເຫຍື້ອ ໃນເຂດເທດສະບານ ໃນທົ່ວປະເທດ ຫຼຸດລົງ 10% (ພາຍໃນປີ 2020) ແລະ 30% (ພາຍໃນປີ 2025).
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.5: ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ການອະນຸລັກຊະນິດພືດ/ສັດ		
ເປົ້າໝາຍ 1.5.1 ມີແຜນຄຸ້ມ ແລະ ງົບປະມານພຽງພໍ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງໜ້ອຍໃນ 10 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (ຈາກທີ່ມີຢູ່ 2 ແຫ່ງໃນປະຈຸບັນ), 5 ເຂດປ່າສະຫງວນຂັ້ນແຂວງ, 3 ເຂດປ່າປ້ອງກັນ ແລະ 2 ເຂດແລວເຊືອມຕໍ່. ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 20	ມີ 24 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາແລ້ວ (ສອດຄ່ອງກັບ ປະເພດຕ່າງໆຂອງ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ). 10 ເຂດປ່າສະຫງວນ ມີແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ 2 ເຂດ ໄດ້ປັບຫຼັກໝາຍແລ້ວ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນເປັນປະເດັນຕົ້ນຕໍ. ພະນັກງານຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃນລະດັບສາກົນ ແຕ່ວ່າ ໂດຍລວມແລ້ວ ຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ກໍຍັງເປັນບັນຫາທ້າທາຍ. ຊຸມຊົນກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ວຽກງານໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ໃນຖານະເປັນ ຜູ້ຮ່ວມດຳເນີນງານ ແລະ ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາກສະໜາມ.	ບົດລາຍງານທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນແລ້ວ ໄດ້ລະບຸວ່າ ເຫດການເກີດໄຟປ່າ, ການທຳລາຍປ່າ ແລະ ການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍ ໄດ້ຫຼຸດລົງ.
ເປົ້າໝາຍ 1.5.2 ສະຖານທີ່ປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຕິດກັນ ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້/ສົ່ງເສີມ ເພື່ອປະກອບເປັນ	2 ສະຖານທີ່ ສຳລັບ ເຂດແລວເຊືອມຕໍ່ອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ຖືກລະບຸຂຶ້ນມາແລ້ວ ແລະ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ອຳນາດ	ຫຼຸດຜ່ອນການຄ້າຊະສິດສັດປ່າທີ່ສຳຄັນ ໃນເຂດແລວເຊືອມຕໍ່ຊີວະ

ຍຸດທະສາດທີ 1		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ພາກສ່ວນປອດສານພິດ ຂອງ 2 ເຂດ ແລວເຊື້ອມຕໍ່ອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ທີ່ອາດຈະເຊື້ອມຕໍ່ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ ທີ່ກະຈັກກະຈາຍນັ້ນ ໃຫ້ເຂົ້າກັນ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 11</p>	<p>ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງກວມຢູ່ໃນ ໂຄງການອານຸພາກພື້ນ ແມ່ນໍ້າຂອງ.</p>	<p>ນາໆພັນ ທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້. ປະຊາກອນສັດປ່າຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ການແຈກຢາຍ ໄດ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໃນລະຫວ່າງ 2 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.5.3</p> <p>ການໃກ້ສູນພັນຂອງ ຊະນິດພືດ/ສັດບຸລີ ມະສິດ ຢ່າງໜ້ອຍ 15 ຊະນິດ (ຈະກໍານົດຈາກ ລາຍການ RED ຂອງລາວ) ແມ່ນສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຜ່ານທາງ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ການອະນຸລັກກັບທີ່ ແລະ ນອກສະຖານທີ່.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 12</p>	<p>ລາຍການ RED ຂອງລາວ ລະບຸວ່າ 95 ຊະນິດສັດປ່າ ແລະ ສັດນໍ້າ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ປະເພດ 1, ແຕ່ວ່າ ຄວາມສາມາດໃນການຕິດຕາມ ແມ່ນເປັນບັນຫາອັນໜຶ່ງ.</p> <p>ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດນໍ້າ ແລະ ສັດປ່າ ໄດ້ຜ່ານໃນປີ 2007, ສ່ວນກົດໝາຍ ຂະແໜງການອື່ນໆ (ເຊັ່ນວ່າ ປ່າໄມ້, ປະມົງ) ກໍ່ມີຂໍ້ກໍານົດກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກພືດ/ສັດຊະນິດຕ່າງໆ.</p> <p>ແຜນປົກປ້ອງແລະຝຶນຝູ້ເບື້ອງຕົ້ນ ສໍາລັບ ຊະນິດພືດ/ສັດທີ່ສໍາຄັນ ຢ່າງໜ້ອຍ 8 ຊະນິດ ແມ່ນກໍາລັງດໍາເນີນການຢູ່ ເປັນບາງສ່ວນ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ. ລັດຖະບານລາວ ປະຕິບັດຕາມ ຄໍາແນະນໍາ CITES ສໍາລັບ ດ້ານພາສີ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຜນງານ ASEAN – WEN.</p>	<p>ບົດລາຍງານທີ່ໄດ້ຜ່ານການຍິ່ງຍິນ ແລ້ວ ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການລ່າ ແລະ ການຂາຍ ຊະນິດສັດປ່າສໍາຄັນ ຫຼຸດລົງ.</p> <p>ສ້າງສູນພື້ນຜູ້ສັດປ່າແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບ ສັດປ່າທີ່ຍິດມາໄດ້.</p> <p>ກອງທຶນສໍາລັບ ສວນພິກສາສາດ ແຫ່ງຊາດ, ສວນສັດ, ແຜນງານເພາະຜົນແບບຂັງໄວ້ກັບທີ່.</p> <p>ປັບປຸງ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໂດຍການສ້າງ ລະບົບ Lao-WEN ແລະ ລະບົບລາດຕະເວນ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.5.4</p> <p>ໄດ້ສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກ ພືດ ການຢາແຫ່ງຊາດ, ໄດ້ຮັບງົບປະມານ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານປົນປົວສຸຂະພາບເບື້ອງຕົ້ນ ໃນ 1 ສະຖານທີ່ ຕໍ່ 1 ແຂວງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 13</p>	<p>ມີຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ການຢາສະໜູນໄພ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ຢ່າງດີ ຫຼື ນໍາໃຊ້ແບບບໍ່ຍືນຍົງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ອົງປະກອບປົນປົວສຸຂະພາບເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.</p> <p>ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານຕ່າງໆ ກໍາລັງດໍາເນີນການສໍາຫຼວດ. ພື້ນທີ່ອະນຸລັກພືດການຢາ ແມ່ນໄດ້ກໍານົດຂຶ້ນໃນ ປ່າໄມ້ຫຼາຍແຫ່ງ ໃນທົ່ວປະເທດ.</p>	<p>ພືດທີ່ເປັນຢາບຸລີມະສິດ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນງານປົນປົວສຸຂະພາບເບື້ອງຕົ້ນ ໃນເຂດທົດລອງທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 1.5.5</p> <p>ລະບຽບການປັບປຸງໃໝ່ ຖືກນໍາໃຊ້ ແລະ ຄວາມສາມາດ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເພື່ອປົກປ້ອງ ພືດຕ່າງໆ (ຮວມທັງ ເຂົ້າ) ແລະ ສັດ ໃນເຂດພື້ນທີ່ບຸລີມະສິດ ຈາກການບຸກລຸກຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆຖິ່ນ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 9</p>	<p>ບັນດາຫ້ອງການຕາງໜ້າລັດຖະບານລາວ ດໍາເນີນວຽກງານ ບົນພື້ນຖານຂອງ ຂອບຄວາມປອດໄພດ້ານຊີວະພາບແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງວຽກງານຕົ້ນຕໍຂອງພວກເຂົາ ແມ່ນການຕິດຕາມເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ການປຸກຈິດສໍານຶກ. ຮ່າງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມປອດໄພທາງຊີວະພາບ ແມ່ນກໍາລັງລໍຖ້າອະນຸມັດ. ກົດໝາຍໃໝ່ ວ່າດ້ວຍສັດລ້ຽງ ແລະ ສັດຕະວະແພດ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ດ້ານຕ່າງໆ ຂອງ ອານຸສັນຍາ Cartagena. ຄວາມສາມາດຂອງ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແມ່ນເປັນບັນຫາທ້າທາຍອັນໜຶ່ງ.</p>	<p>ມີແຜນງານກຽມຄວາມພ້ອມ ທີ່ກວມເອົາ ທຸກພາກສ່ວນຕົ້ນຕໍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.</p>

8.2 ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 2: ເຊື່ອມສານ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ານ ງົບປະມານ.

ໃນສະພາບການຂອງ ປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ, ການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ຕ້ອງມີສິ່ງຈູງໃຈໄລຍະຍາວ ໃນການ ປົກປ້ອງພວກມັນ. ເພື່ອເຮັດໄດ້ເຊັ່ນນັ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງ ຄຸນຄ່າທາງດ້ານ ສັງຄົມ-ເສດຖະກິດ ຢ່າງແທ້ຈິງ ຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ກຳນົດວ່າ ຊີວະນາໆພັນ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຄືແນວໃດ ແລະ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ ເກີດຜົນປະໂຫຍດທາງ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທັງໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໃນໄລຍະຍາວ.

ຕາຕະລາງ 17: ຍຸດທະສາດທີ 2: ເຊື່ອມສານ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ານງົບປະມານ.

ຍຸດທະສາດທີ 2		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 2.1: ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ຄຸນຄ່າທີ່ແທ້ຈິງຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນແຜນພັດທະນາ		
<p>ເປົ້າໝາຍ 2.1.1</p> <p>ການປະກອບສ່ວນຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບ ການພິຈາລະນາ ໃນການວາງແຜນການ ລົງທຶນ ສຳລັບ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພື້ນທີ່ທຸກຍາກຫຼາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂອງ ລັດຖະບານລາວ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 2</p>	<p>ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂອງຊຸມ ປົກຜ່ານມາ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ກາຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂັ້ນບ້ານ ເຊິ່ງເປັນການ ຊ່ວຍເຫຼືອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.</p>	<p>ບັນດາຕົວບົ່ງຊີ້ສະເພາະທີ່ຕັ້ງ ເຊັ່ນວ່າ ຜົນໄດ້ ຮັບສູງກວ່າ ຈາກການຂາຍຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງ ປ່າຂອງດົງ ມູນຄ່າເພີ່ມ; ການອະນຸລັກ ທັກ ສະຕຳແຜນແບບດັ້ງເດີມ; ຫຼຸດຜ່ອນ ຈຳນວນ ເດືອນທີ່ຂາດເຂີນລົງ; ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການ ເຈັບເປັນທຳມະດາ, ແລະອື່ນໆ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 2.1.2</p> <p>ປະກອບ ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ ເຂົ້າໃນ ການພັດທະນາ ຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດ ຊຸມນະບົດ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນ ຍົງ.</p>	<p>ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ (ສະບັບປັບປຸງ) ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ໃນປີ 2012: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ສະບັບປັບປຸງ ປະກອບດ້ວຍ ຂໍ້ກຳນົດໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບ ຮອບດ້ານ.</p> <p><u>ມາດຕາ 18: ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຮອບດ້ານ</u></p> <p>ເພື່ອຮັບປະກັນ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບ ຮອບດ້ານ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ກຳນົດແຜນການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ແຜນແມ່ບົດການຈັດ ສັນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ. • ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ 	<p>ສ້າງແຜນແມ່ບົດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຢ່າງຍືນຍົງ ປະກອບ ກັບ ການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 2		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
	<p>ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະເຂດທີ່ຢູ່ອາໃສ, ເຂດກະສິກໍາ ແລະ ເຂດອຸດສາຫະກໍາໃນອະນາຄົດ ຫຼື ສະຖານທີ່ຕັ້ງ ແລະ ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່.</p> <ul style="list-style-type: none"> ສ້າງມາດຕະຖານ, ຫຼັກການກ່ຽວກັບ ການກຳນົດຫຼັກໝາຍ ແລະ ເຂດຜື່ນທີ່ ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນຂໍ້ 2 ຂ້າງເທິງນີ້. 	
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 2.2: ຊີ້ນຳ ການລົງທຶນທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ		
<p>ເປົ້າໝາຍ 2.2.1</p> <p>ນະໂຍບາຍດຶງດູດການລົງທຶນແຫ່ງຊາດ ແລະ ມາດຕະການບັງຄັບໃຊ້ ໃນ 10 ແຂວງ ແລະ ໃນ 3 ຂະແໜງການ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ຂະແໜງການເອກະຊົນ ໃຫ້ວາງແຜນການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວິທີດຳເນີນທຸລະກິດ ໃນລັກສະນະທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 3</p>	<p>ບົດສຶກສາດ້າຍວິຊາການ ດຳເນີນໂດຍ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຮ່ວມມືກັບ ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ເຖິງຜົນໄດ້ຮັບປະສົມ ຈາກການລົງທຶນເສລີ ໃນການພັດທະນາດິນກະສິກໍາ ແລະ ແນະນຳ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອທົບທວນ ບົດສະເໜີດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ຕິດຕາມການປະຕິບັດຕາມ ມາດຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງຮວມທັງການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ.</p> <p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ບັນດາແຂວງທີ່ຖືກເລືອກ (ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ສາລະວັນ) ກຳລັງຍົກລະດັບຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາ ສຳລັບ ການທົບທວນ ບົດສະເໜີດຳເນີນທຸລະກິດ.</p> <p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກຳລັງທົບທວນ ລະບຽບການໃນປະຈຸບັນ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຊ່ອງຫວ່າງຕົ້ນຕໍຂອງຂັ້ນຕອນນີ້ ແລະ ງົບປະມານ ເພື່ອວ່າ ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນ ຈະຖືກພິຈາລະນາ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ ໃນການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.</p> <p>ໄດ້ເຜີຍແຜ່ ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.</p>	<p>ປັບປຸງແຜນທຸລະກິດ (ເຊັ່ນວ່າ ທີ່ຕັ້ງ) ໂດຍອີງຕາມ ຄຳແນະນຳຈາກ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 2.2.2.</p> <p>ບັນຫາກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ຫຼັກການປະຕິບັດພາຍໃນບໍລິສັດ (ຫຼື ວິທີປະຕິບັດທາງເສດຖະກິດ ຕາມມາດຕະຖານ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງໄວ້) ສຳລັບ ບັນດາບໍລິສັດຕ່າງໆ ໃນ 5 ຂະແໜງ ອຸດສາຫະກໍາ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ພະລັງງານ, ກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້, ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ເຄມີ).</p>	<p>ສະພາການຄ້າແຫ່ງຊາດລາວ ຮ່ວມກັບ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ຜົນຜະລິດຫວາຍຂຽວ.</p> <p>ຂະແໜງທຸລະກິດທ່ອງທ່ຽວ ຮ່ວມມືກັບ ອະດີດອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດລາວ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ ໃນກຸ່ມຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການທ່ອງທ່ຽວ ພ້ອມທັງ ໃນກຸ່ມນັກທ່ອງທ່ຽວ.</p> <p>ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະວິຊາການ (ລັດຖະບານ ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ)</p>	<p>ເພີ່ມ ວິທີການປະຕິບັດທາງທຸລະກິດແບບໃໝ່ ທີ່ບໍ່ກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 2		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 4	ເພື່ອສິນທະນາກ່ຽວກັບ ປະເດັນ ແລະ ແຜນການ ຕ່າງໆ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ທີ່ມີ ທ່າແຮງສູງ ເພື່ອຊີ້ນຳ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ.	

8.3 ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 3: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຖານຄວາມຮູ້ ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈແບບມີຍຸດທະສາດ

ຍ້ອນມີຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນ ໃນການປົກປ້ອງ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ກຳລັງຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງ ຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງ ຄວາມຮູ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ພ້ອມທັງ ສ້າງຄວາມຮູ້ໃໝ່ ທີ່ສາມາດ ນຳພາການລົງທຶນຂອງລັດ ໃນການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ. ຄວາມຮູ້ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນລະດັບສາກົນ ສາມາດຊ່ວຍເພີ່ມ ຄວາມຮູ້ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຄຸ້ມຄອງວຽກງານໃຫ້ໄດ້ດີ.

ຕາຕະລາງ 18: ຍຸດທະສາດທີ 3: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຖານຄວາມຮູ້ ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈແບບມີຍຸດທະສາດ.

ຍຸດທະສາດທີ 3		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ເປົ້າໝາຍ 3.1.1</p> <p>ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖືກຮັກສາໄວ້ ແລະ ນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການສົ່ງເສີມຊີວະນາໆພັນ ໃນ 1 ສະຖານທີ່ ຕໍ່ 1 ແຂວງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ໂດຍນຳໃຊ້ ແຜນງານຈິງຈັງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ:</p> <p>ເປົ້າໝາຍທີ 18</p>	<p>ຢ່າງໜ້ອຍ 6 ໂຄງການຂອງ ລັດຖະບານ, ອົງການພັດທະນາສາກົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດ ລັດຖະບານ ສະໜອງເອກະສານກ່ຽວກັບ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຄຸ້ມຄອງກະສິກຳ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນ ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາສຸຂະພາບຊຸມຊົນ.</p> <p>ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນນີ້ ບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ດ້ານຕ່າງໆ ຂອງຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ແຕ່ວ່າ ສາມາດຕີຄວາມໝາຍໄດ້ວ່າ ມັນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ຜ່ານທາງ ຄຳແນະນຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສະເພາະເຈາະຈົງ.</p>	<p>ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃນ ວຽກງານເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງໂຄງການພັດທະນາໃດໜຶ່ງ ໃນສະຖານທີ່ເປົ້າໝາຍ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 3.1.2</p> <p>ໃຫ້ມີ ນິຕິກຳລາວ ທີ່ປະກາດໃຊ້ ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ພາຍໃຕ້ ອານຸສັນຍານາໂກຢາ (Nagoya) ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງເຊື້ອພັນ, ແລະ ໄດ້ທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນ 3 ເຂດທີ່ໄດ້ເລືອກໄວ້ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ:</p> <p>ເປົ້າໝາຍທີ 16</p>	<p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີ ນະໂຍບາຍ ສຳລັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ອານຸສັນຍານາໂກຢາ ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນຍັງກຳລັງ ສ້າງຄຳແນະນຳລະອຽດຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຊີ້ນຳ ບັນດາປະເທດຕ່າງໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ນະໂຍບາຍໃນປະຈຸບັນນີ້ ໄດ້ກຳນົດຮູບແບບບາງອັນ ຂອງການຊົດເຊີຍ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມ.</p> <p>ບົດລາຍງານຂອງປະເທດລາວ (ສະຖາບັນກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ) ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຂອງແຫຼ່ງເຊື້ອພັນພືດ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມສຳຄັນຂອງ ການເຂົ້າເຖິງ ແຫຼ່ງເຊື້ອພັນພືດ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການນຳໃຊ້ຜວກມັນ, ແລະ ສິດທິຂອງຊາວກະສິກອນ.</p>	<p>ທັງລັດຖະບານ ແລະ ຊຸມຊົນ ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ທີ່ເປັນເງິນ ແລະ ເປັນວັດຖຸ ໃນ 3 ກໍລະນີ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 3.1.3</p> <p>ການຂະຫຍາຍ ກົນໄກແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ໃນປະຈຸບັນ ເພື່ອໃຫ້ຂ່າວໃໝ່ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າເປັນປະຈຳ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຂອງທ່າອ່ຽງ ຂອງຊີວະນາໆພັນ, ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ໃນປະເທດ ແລະ ສາກົນ) ເພື່ອຜົນ</p>	<p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ກົນໄກແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໄລຍະກາງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ກອງເລຂາຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ປະຈຳປະເທດລາວ ແລະ ສູນຊີວະນາໆພັນອາຊຽນ. ຖານຂໍ້ມູນຂະໜາດນ້ອຍກວ່ານັ້ນ ກໍ່ມີເຊັ່ນກັນ ທີ່ຂຶ້ນກັບແຜນງານຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງ</p>	<p>ເພີ່ມການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ສູນແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ຈາກຖານຂໍ້ມູນອື່ນໆ.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 3		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ປະໂຫຍດຂອງ ພາກສ່ວນຕັດສິນໃຈ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຜ່ອມທັງ ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ທຸລະກິດ, ແລະ ທີ່ມງານຂັ້ນປະເທດ ສໍາລັບ ສິນທິສັນຍາອື່ນໆ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 19</p>	<p>ເຊື່ອມັນພິດ ຂອງ ສະຖາບັນກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ.</p> <p>ຂາດການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເປັນປະຈໍາ ລະຫວ່າງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ.</p>	
<p>ເປົ້າໝາຍ 3.1.4</p> <p>ການຮ່ວມມືກັບສາກົນ/ພາກພື້ນ ໄດ້ຮັບການຍົກສູງ ເພື່ອເລັ່ງລັດການສ້າງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 19</p>	<p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ບັນດາທີ່ມງານຂັ້ນປະເທດ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ຂໍ້ກຳນົດດ້ານການລາຍງານ ໃຫ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສິນທິສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (CITES, RAMSAR ແລະອື່ນໆ) ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການວາງແຜນ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ.</p> <p>ເວບໄຊຕ໌ຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເກັບຖານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຖືກອອກແບບຄືນໃໝ່ ເພື່ອຊ່ວຍຈັດການຂໍ້ມູນ ໃຫ້ໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.</p>	<p>ຜະລິດຕະພັນຄວາມຮູ້ ທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດສໍາລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມື ຜ່ອມທັງ ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາສິນທິສັນຍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ ຜ່ານທາງ ການດໍາເນີນງານ ແລະ ການລາຍງານ.</p>

8.4 ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 4: ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການດໍາເນີນງານ ຜ່ານທາງການສື່ສານ, ການສຶກສາ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ພະນັກງານລັດຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດປຸກລະດົມ ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ປັດໄຈນໍາເຂົ້າພື້ນຖານ ກໍ່ແມ່ນການສື່ສານ ຂໍ້ມູນວິທະຍາສາດ ທີ່ຈະແຈ້ງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຕັດສິນໃຈ, ການວາງແຜນການ ແລະ ການດໍາເນີນງານຮ່ວມຫຼາຍຂະແໜງການ. ຂໍ້ມູນນັ້ນ ຄວນເຂົ້າເຖິງ ທຸກພາກສ່ວນຕົ້ນຕໍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ລົງທຶນໃສ່ ຄົນໄວໜຸ່ມສາວ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃນໄລຍະຍາວ ທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບ ວຽກງານຊີວະນາໆພັນ.

ຕາຕະລາງ 19: ຍຸດທະສາດທີ 4: ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການດໍາເນີນງານ ຜ່ານທາງການສື່ສານ, ການສຶກສາ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ຍຸດທະສາດທີ 4		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ເປົ້າໝາຍ 4.1.1</p> <p>ພະນັກງານລັດຕົ້ນຕໍ ຈາກທ້ອງຖານ ຕົ້ນຕໍ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຮູ້ແລະທັກສະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່</p>	<p>ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການປະເມີນຂີດຄວາມສາມາດພາຍໃນ ປະເທດດ້ວຍຕົນເອງ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄະແນນການປະເມີນຜົນດ້ວຍຕົນເອງທີ່ ຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ ສໍາລັບ ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ.</p> <p>ພະນັກງານຂອງທ້ອງຖານທີ່ຖືກເລືອກມາ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການສຶກສາຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຜ່ອມທັງ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ</p>	<p>ການປະເມີນ ການດໍາເນີນງານຂອງ ພະນັກງານ ທີ່ເລີ່ມຂຶ້ນໃນປີທີ 3 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄຸນນະພາບທີ່ດີຂຶ້ນ ໃນທາງດ້ານ ແຜນງານ ແລະ ແຜນໂຄງການ, ແລະ ພະນັກງານລັດ ເປັນຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານ.</p>

ຍຸດທະສາດທີ 4		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 1	ກອງປະຊຸມ ແລະ ສຳມະນາ ໃນລະດັບສາກົນ ແລະ ພາຍໃນປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ວຽກງານໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນອີງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການຂອງໂຄງການ ແລະ ບໍ່ອີງຕາມ ແຜນພັດທະນາຄວາມສາມາດແບບຍຸດທະສາດ.	
<p>ເປົ້າໝາຍ 4.1.2</p> <p>ເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສາທາລະນະກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນກຸ່ມສາທາລະນະທົ່ວໄປ ແລະ ກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງຮ່ວມທັງ ພວກທີ່ຢູ່ໃນ 24 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 1</p>	<p>ບັນດາຫ້ອງການ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕ່າງໆ ກຳລັງນຳໃຊ້ ຮູບແບບຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສື່ສານມວນຊົນ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ຄວາມ ໃຫ້ສາທາລະນະທົ່ວໄປ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເວລາຈັດງານສຳຄັນຕ່າງໆ (ເຊັ່ນວ່າ ວັນຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອື່ນໆ). ສື່ຕ່າງໆກ່ຽວກັບກະສິກຳ, ປື້ມແຫຼ່ງຄວາມຮູ້ ແລະ ຊຸດເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ກະສິກຳຍືນຍົງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແມ່ນມີໃຫ້ ກຳມະກອນເຮັດວຽກກະສິກຳ. ປະລິມານຂອງ ສື່ກ່ຽວກັບກະສິກຳ ມີບໍ່ພຽງພໍກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.</p> <p>ຄວາມມະຍາຍາມໃນການສື່ສານ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ອາດບໍ່ເຂົ້າເຖິງຂະແໜງການເອກະຊົນ ໄດ້ດີພໍ. ສື່ສານມວນຊົນ ຈຳເປັນຕ້ອງມີເປົ້າໝາຍ. ຄວາມມະຍາຍາມ ບໍ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນພຽງພໍ ຈາກການວິເຄາະ ຄວາມຕ້ອງການຂໍ້ມູນ ຂອງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຕ່າງໆ.</p>	<p>ໄດ້ຮັບຄຳຄິດເຫັນດ້ານບວກ ຈາກກຸ່ມຜູ້ຕາງໜ້າ/ບຸກຄົນ ທີ່ຕອບຄຳຖາມການສຳຫຼວດ ກ່ຽວກັບ ປະສິດທິພາບຂອງ ສື່ທີ່ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ນັ້ນ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 4.1.3</p> <p>ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ມັນຢ່າງຍືນຍົງ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃນ ຫຼັກສູດ ການສຶກສາທາງການ ແລະ ການສຶກສາບໍ່ເປັນທາງການ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 1</p>	<p>ຫຼັກສູດປະລິນຍາໂທ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາແລ້ວ ສຳລັບມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ. ຫຼັກສູດປະລິນຍາຕີ ກ່ຽວກັບ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ກໍ່ໄດ້ຮັບການທົບທວນຄືນ ເຊັ່ນດຽວກັນ. ມາດຖານການສຶກສາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ສຳລັບໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາແລ້ວ (ໂດຍ ອະດີດ ອົງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ແລະ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະທົດລອງ.</p> <p>ໃນປະຈຸບັນນີ້ ປະເດັນກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ແມ່ນໄດ້ທົດລອງແລ້ວ ໃນ ຫຼັກສູດຂອງໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະ ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ແລະ ໂຄງການຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ.</p>	<p>ນັກຮຽນ ສາມາດສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ເມື່ອປຽບທຽບກັບຄວາມຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ສຳຫຼວດ ໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນຫຼັກສູດຊີວະນາໆພັນ.</p>

8.5 ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ - ຍຸດທະສາດທີ 5: ສົ່ງເສີມການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບປັບປຸງ ໂດຍອີງຕາມ ກອງປະຊຸມປະເທດພາຄີ ຄັ້ງທີ 10 ຈະເປັນແຜນການ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຢ່າງຍືນຍົງ. ເພື່ອໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງແທ້ຈິງ, ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈຳເປັນຕ້ອງແບ່ງອອກເປັນ ແຜນວຽກສະເພາະຂະແໜງການ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ແຜນວຽກສາກົນ. ໂດຍການແບ່ງມັນອອກເປັນແຜນວຽກນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ມີ

ໂອກາດຫຼາຍຂຶ້ນ ສໍາລັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອແບບສະໝັກໃຈ ຈາກບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ກໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງນໍາໃຊ້ ວິທີການຮອບດ້ານ ເພື່ອສະໜອງງົບປະມານທີ່ຈໍາເປັນ ເຊິ່ງສ້າງຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ຈາກແຫຼ່ງງົບປະມານ ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ ແລະ ແຫຼ່ງງົບປະມານຮູບການໃໝ່ໆ.

ຕາຕະລາງ 20: ຍຸດທະສາດທີ 5: ສົ່ງເສີມການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.

ຍຸດທະສາດທີ 5		
ເປົ້າໝາຍ	ເບື້ອງຕົ້ນ	ຕົວບົ່ງຊີ້ຜົນໄດ້ຮັບ
<p>ເປົ້າໝາຍ 5.1.1</p> <p>ໄດ້ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົນໄກການເງິນທີ່ຍືນຍົງ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນຖ່ວງ ທັນເວລາ ແລະ ນໍາໃຊ້ຢ່າງໂປ່ງໃສ.</p>	<p>ໂດຍອີງຕາມ OECD (2013), ມີ 6 ກົນໄກ ທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ເພື່ອຂະຫຍາຍງົບປະມານ ສໍາລັບການອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ຊີວະນາໆພັນຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອຊ່ວຍບັນລຸເປົ້າໝາຍຊີວະນາໆພັນໄອຈີ (Aichi) 2011-20. ກົນໄກຕ່າງໆ ມີຄື: ການປະຕິຮູບງົບປະມານສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຈ່າຍເງິນ ສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການ ລະບົບນິເວດ, ການຊົດເຊີຍຊີວະນາໆພັນ, ຕະຫຼາດສີຂຽວ, ຊີວະນາໆພັນ ໃນງົບປະມານສໍາລັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໃນການເງິນພັດທະນາສາກົນ (OECD, 2013).</p>	<p>ງົບປະມານສໍາລັບ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ມີຝຽງຜໍ ແລະ ມີສະໜໍາສະເໜີ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 5.1.2</p> <p>ກົນໄກສະຖາບັນ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອເພີ່ມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ 3 ຂະແໜງການເສດຖະກິດຕົ້ນຕໍ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ຜະລິງງານ, ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້), ແລະ ໃນ 3 ແຂວງເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 4</p>	<p>ບັນດາຫ້ອງການຕ່າງໆ ພະຍາຍາມປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການຕັດສິນໃຈ. ລະດັບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການວາງແຜນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຫ້ອງການ. ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ໄດ້ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການປຶກສາປ້ອງເຂດປ່າສະຫງວນ ໂດຍໃຊ້ເງິນລັດຖະບານ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ.</p>	<p>ບົດລາຍງານການປະຕິບັດວຽກງານ ລະບຸວ່າ ກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນຂັ້ນລັດຖະບານສູນກາງ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ການວາງແຜນ ແມ່ນອີງຕາມ ຄໍາແນະນໍາທີ່ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນຂອງການເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ.</p>
<p>ເປົ້າໝາຍ 5.1.3</p> <p>ມີຍຸດທະສາດຮ່ອບດ້ານ ສໍາລັບຈັດຫາ ແຫຼ່ງງົບປະມານຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງ (ພາຍໃນ, ພາຍນອກ ແລະ ແຫຼ່ງງົບປະມານຮູບແບບໃໝ່ໆ) ເພື່ອໃຫ້ຫວ່າງງົບປະມານ ສໍາລັບ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໜ້ອຍ 30% ພາຍໃນປີ 2020.</p> <p>ເປົ້າໝາຍສາກົນ ໄອຈີ (Aichi) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ເປົ້າໝາຍທີ 20</p>	<p>ການຂາດບຸລິມະສິດ ແລະ ການຂາດເຂີນຄວາມສາມາດໃນການກະກຽມບົດສະເໜີ ໄດ້ຈໍາກັດ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງງົບປະມານຕ່າງໆ. ມີການເອື້ອອອີງ ແຫຼ່ງງົບປະມານພາຍນອກ ຫຼາຍໂພດ. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ກອງທຶນຫຼາຍປະເພດ ເຊັ່ນວ່າ ກອງທຶນພັດທະນາແລະຜື້ນຜູ້ປ່າໄມ້ ແລະ ກອງທຶນປຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ ຍັງໄດ້ຊ່ວຍ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຂະໜາດນ້ອຍ ຈາກອົງການສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ. ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບ REDD+ ແລະ ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນກໍາລັງຢູ່ໃນການທົດລອງ.</p>	<p>ຈໍານວນໂຄງການສໍາຄັນ ທີ່ກໍາລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນສິນທະນາ ກັບຫ້ອງການອື່ນໆ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາອື່ນໆ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງໜ້ອຍ 30% ໃນປີ 2020 (ທຽບກັບ ຕົວເລກຂອງປີ 2016).</p> <p>ການສ້າງ ແຜນງານການເງິນພາຍໃນປະເທດ ທີ່ຍືນຍົງ ເຊັ່ນວ່າ “ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ”.</p>

9. ປະເດັນເຄິ່ງຮ້ອນ

ການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ 2 ລະດັບຕົ້ນຕໍ. ລະດັບທີໜຶ່ງ ກໍ່ຄື ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຫຼື ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດໃດໜຶ່ງ ກະທົບຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ ຄືແນວໃດ (ເຊັ່ນວ່າ ຄວາມສາມາດຂອງ ລະບົບທຳມະຊາດ ແລະ ລະບົບເຄິ່ງທຳມະຊາດ ໃນ ການຕອບໂຕ້ກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຫຼື ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ) ແລະ ລະດັບທີສອງ ກໍ່ແມ່ນ ການຊ່ວຍ ໃນການປັບຕົວ ແລະ ການຄວບຄຸມໄພພິບັດ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ລະບົບທຳມະຊາດ ແລະ ລະບົບເຄິ່ງທຳມະຊາດ.

ຄວນສັງເກດເບິ່ງວ່າ 2 ລະດັບເລົ່ານີ້ ເຊິ່ງ (i) ປັບລະບົບນິເວດ ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດ ແລະ (ii) ນຳໃຊ້ລະບົບນິເວດ ເປັນຮູບແບບໜຶ່ງຂອງ ການປັບຕົວ ແລະ/ຫຼື ການຄວບຄຸມໄພພິບັດ ແມ່ນມີຄວາມແຕກ ຕ່າງກັນ ແລະ ໃນບາງຄັ້ງ ກໍ່ກົງກັນຂ້າມກັນ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວິທີການປັບຕົວ ຕາມລະບົບນິເວດ ອາດຈະບໍ່ເປັນ ການປັບຕົວທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບ ລະບົບນິເວດ.

9.1 ການຕອບໂຕ້ຂອງຊີວະນາໆພັນ ກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນໃນການປັບ ລະບົບນິເວດ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ກະທົບແລ້ວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃນລະດັບ ຊະນິດພັນ ແລະ ໃນລະດັບ ລະບົບນິເວດ:

1. ໂດຍການປ່ຽນແປງ ຮອບເວລາຂອງ ເຫດການສຳຄັນ ກ່ຽວກັບການມີຊີວິດ,

ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ອາດໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ອຸນນະພູມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງລະດູແລ້ວ ກະທົບກັບ ການອອກອກ, ອອກໝາຍ ແລະ ການແຜ່ຂະຫຍາຍແນວພັນ; (ການປັບຕົວ ARCC – NTFP)

2. ການປ່ຽນແປງສະພາບປ່ອນຢູ່ອາໃສ,

ສຳລັບການປະມົງ, ອຸນນະພູມນ້ຳທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຕະກອນຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນໜອງລ້ຽງສັດນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳທີ່ບໍ່ດີ ຈະກະທົບກັບ ຄອງນ້ຳ ແລະ ລະບົບແມ່ນ້ຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

3. ການເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ສັດຕູພືດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຍັງຈະມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບ ຄວາມສາມາດຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນການໃຫ້ບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດ (ການໃຫ້ບໍລິການ, ຄວບຄຸມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ).

9.2 ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະບົບນິເວດ ແມ່ນເປັນວິທີການໃດໜຶ່ງ ຂອງການປັບຕົວ ແລະ ການຄຸ້ມ ຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ

ການອະນຸລັກ ແລະ ການຝຶນຝູ “ໂຄງລ່າງຝື້ນຖານທຳມະຊາດ” ໄດ້ຖືກລະບຸວ່າເປັນ ການປັບຕົວທີ່ສຳຄັນ ເຂົ້າກັບການ ປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ທາງອອກຂອງການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ອັນຕະລາຍ ເຊັ່ນວ່າ:

- ໄປນໍ້າຖ້ວມ: ການອະນຸລັກ ແລະ ການຜື້ນຜູ ເຂດດິນທາມ ສາມາດເປັນ ຍຸດທະສາດສໍາຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ແລະ ການກະທໍາເຊັ່ນນັ້ນ ສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍ ໃນທາງດ້ານ ການປະມົງ, ເພີ່ມຄວາມ ສາມາດໃນການປັບຕົວ ແລະ ປັບປຸງຄວາມງົດງາມດັ່ງເດີມຂອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ໄພແຫ້ງແລ້ງ: ການຮັກສາ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ເຊື້ອຜັນ ຂອງສັດລ້ຽງຜື້ນເມືອງ ແລະ ຜິດຜືນເມືອງ ໂດຍການອະນຸລັກປ່າໄມ້ ເຊິ່ງເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ອາກາດຈຸລະພາກ ອາດນໍາມາໃຊ້ ໃນຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງໄພແຫ້ງ ແລ້ງ.

9.3 ການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໃນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆ ຜັນແຫ່ງຊາດ

ການປັບລະບົບທໍາມະຊາດ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ລະບົບທໍາມະຊາດ ເພື່ອປັບຕົວ ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໃນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆ ຜັນແຫ່ງຊາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ວິທີການພິຈາລະນາ ເຖິງດ້ານຕ່າງໆເລົ່ານັ້ນ ໃນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນໄດ້ນໍາມາສົນທະນາ ໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນ ງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ, ແລະ ໄດ້ລະບຸເຖິງ 2 ທາງເລືອກ ຄື: (i) ສ້າງຍຸດທະສາດທີ 6 ຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ, ແລະ (ii) ສ້າງຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມເປັນຈິງທີ່ວ່າ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຈະ ໄດ້ຖືກນໍາມາພິຈາລະນາ ໃນ 5 ຍຸດທະສາດຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ.

ທາງເລືອກທີ 2 ໄດ້ຖືກເລືອກເອົາ ຍ້ອນວ່າ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ເປັນຫົວຂໍ້ເຄັ່ງຮ້ອນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໃນ 5 ຍຸດທະສາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ແລະ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ “ຍຸດທະສາດທີ 1: ການປົກປ້ອງ ລະບົບ ນິເວດ”.

- ປະກອບ ມາດຕະການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ເຂົ້າໃນການດໍາເນີນງານໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ສະ ໜີຂຶ້ນມາ: ລະບົບນິເວດທີ່ປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງມີຊີວະນາໆຜັນໃນລະດັບທີ່ສູງນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະສາມາດປັບຕົວເຂົ້າ ກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໄດ້ຫຼາຍກວ່າ ລະບົບທີ່ກະຈັກກະຈາຍ ຫຼື ມີລະດັບຊີວະນາໆຜັນຫຼຸດລົງ. ຕົວຢ່າງຂອງມາດຕະການ ມີຄື:
 - ລະບຸ ແລະ ປົກປ້ອງ ທີ່ຕັ້ງຂອງສະພາບອາກາດ;
 - ເພີ່ມການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງ ບ່ອນຢູ່ອາໃສ;
 - ຫຼຸດຜ່ອນໄພອັນຕະລາຍອື່ນໆ ທີ່ອາດເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງໃຫ້ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ;
 - ອອກແບບຕາໜ່າງຂອງ ເຂດອະນຸລັກທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້; ແລະ
 - ຜື້ນຜູ້ບ່ອນຢູ່ອາໃສ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ “ຍຸດທະສາດທີ 2: ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆ ຜັນ”.

- ການເຊື່ອມສານ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໃນລັກສະນະທີ່ຕໍ່ເນື່ອງກັນ ເຂົ້າໃນ ນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ແຜນການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆຜັນ ທັງໃໝ່ ແລະ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເຊັ່ນວ່າ ແຜນການປັບຕົວແຫ່ງຊາດ.

- ການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄຸນຄ່າທີ່ໄດ້ຈາກ ລະບົບນິເວດ ໃຫ້ເປັນທາງອອກ ສໍາລັບ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ “ຍຸດທະສາດທີ 3: ຖານຄວາມຮູ້”.

- ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດ.
 - ການຕິດຕາມ ຜົນກະທົບຈາກ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຕໍ່ກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດພັນ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະອື່ນໆ.
 - ການປະເມີນ ຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວຂອງ ຊະນິດພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆ.
- ການປະເມີນຜົນຈາກ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນຂອງລາວ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຄົນລາວ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ “ຍຸດທະສາດທີ 4: ການສື່ສານ, ການສຶກສາ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້”.

- ປະກອບເອົາ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ເຂົ້າໃນ ວຽກງານສ້າງຄວາມຮັບຮູ້, ການສຶກສາ ແລະ ການສື່ສານກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ອະທິບາຍເຖິງ 2 ລະດັບ ຕາມທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ “ຍຸດທະສາດທີ 5: ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ”.

- ເສີມສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ການພິຈາລະນາເຖິງ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໃນໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ.
- ລະດົມງົບປະມານ ສໍາລັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ໃນຂົງເຂດຊີວະນາໆພັນ ເຊັ່ນວ່າ ພາຍໃຕ້ ຂົງເຂດຜົນໄດ້ຮັບຈາກການປັບຕົວ GCF: ລະບົບນິເວດ ແລະ ການປັບຕົວຕາມລະບົບນິເວດ (ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ UNFCCC ແລະ UNCCD).

ພາກທີ III. ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ

10. ການດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ໄດ້ລະບຸ 32 ເປົ້າໝາຍ ເພື່ອບັນລຸ ເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ຍຸດທະສາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ. ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ການດຳເນີນງານ ໃນແຕ່ລະ ໄລຍະເວລາ. 69 ການດຳເນີນງານ ໄດ້ຖືກສະເໜີຂຶ້ນມາ.

10.1 ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ

ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ ແລະ ປະລິມານຂອງການດຳເນີນງານນັ້ນ ໃນ 5 ຍຸດທະສາດຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນ ດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 26 ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 21: ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ	ຍຸດທະສາດຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ				
	S1	S2	S3	S4	S5
ການປະເມີນ ແລະ ທົບທວນ ເອກະສານນະໂຍບາຍສະເພາະດ້ານ					
ການກະກຽມ ຫຼື ທົບທວນ ແຜນງານຂະແໜງການ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບົບ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນຕ່າງໆ					
ການກະກຽມ/ ການທົບທວນ ແຜນພື້ນທີ່ (ເຂດສະຫງວນ, ແຜນສິ່ງແວດລ້ອມ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະອື່ນໆ)					
ດຳເນີນການສຳຫຼວດ/ການຄົ້ນຄວ້າ ດ້ານວິຊາການ ກ່ຽວກັບ ສິ່ງມີຊີວິດ ແລະ ສ້າງ ຖານຄວາມຮູ້					
ອອກແບບ ແລະ ດຳເນີນ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ					
ສ້າງຕາໜ່າງແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ສ້າງຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມື					
ກະກຽມສື່ເພື່ອການສຶກສາ ແລະ ການສື່ສານ					
ການປະສານງານ ວຽກງານຕ່າງໆຂອງໂຄງການ					
ສ້າງງົບປະມານ					

ໝາຍເຫດ: ຍຸດທະສາດ 1: ປົກປ້ອງລະບົບນິເວດ; ຍຸດທະສາດ 2: ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນການຕັດສິນໃຈ; ຍຸດທະສາດ 3: ຖານ ຄວາມຮູ້; ຍຸດທະສາດ 4: ການສື່ສານ; ຍຸດທະສາດ 5: ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ. ຕາຕະລາງສີຄໍ້າ ໝາຍເຖິງການດຳເນີນງານທີ່ເກີດຂຶ້ນຖືກວ່າ.

10.2 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນງານ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງພວກມັນ

ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 28 ເຖິງ 32.

ຕາຕະລາງ 22: ການຈັດປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ.

ການດຳເນີນງານ ບຸລິມະສິດທີ 1	ການດຳເນີນງານ ບຸລິມະສິດທີ 2
<ul style="list-style-type: none"> • ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນການດຳເນີນງານ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບ ການດຳເນີນງານອື່ນໆ ທີ່ຈະຕາມມາ • ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການທົບທວນ ເອກະສານນະໂຍບາຍສະເພາະດ້ານ ແລະ ການດັດແກ້ ລະບຽບ ການ ທີ່ເປັນສິ່ງຈູງໃຈ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ • ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ແຫຼ່ງການເງິນຈາກພາຍນອກ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເພື່ອ ເລີ່ມວຽກງານ • ຈະປະຕິບັດໄດ້ ໃນສອງປີທຳອິດ • ຕ້ອງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນທັນທີ 	<ul style="list-style-type: none"> • ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ການດຳເນີນງານບຸລິມະສິດທີ 1 • ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການລົງທຶນຂະໜາດ ໃຫຍ່ ແລະ ຕ້ອງການເວລາວາງແຜນການທີ່ຝຽງຜິ້ • ກວມເອົາ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ດ້ານຊັບພະຍາກອນ ຈຳນວນໜຶ່ງ ກ່ອນເລີ່ມຕົ້ນວຽກງານ

ຕາຕະລາງ 23: ຍຸດທະສາດ 1.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດໍາເນີນງານ

ໝາຍເລກຂອງການດໍາເນີນງານ	ລາຍການດໍາເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.1: ການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້					
ເປົ້າໝາຍ 1.1.1 ບັນລຸເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ 70% ຂອງປ່າປົກຄຸມ ຂອງເນື້ອທີ່ລວມທົ່ວປະເທດ ພາຍໃນປີ 2020					
ການດໍາເນີນງານ (a)	1.1.1 ສືບຕໍ່ ການທົບທວນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການອະທິບາຍຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ລະບົບຈັດປະເພດປ່າໄມ້ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຕັດໄມ້ຕົ້ນຕໍ ແລະ ໄມ້ສໍາຮອງ ທັງໂດຍຊຸມຊົນ ແລະ ໂດຍຂະແໜງການເອກະຊົນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ແລະ ກົມພັດທະນາ ແລະ ວາງແຜນທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	1			
ການດໍາເນີນງານ (b)	1.1.1 ປັບປຸງການຕິດຕາມ ການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ຊ່ວຍຂະແໜງການເອກະຊົນ ໃຫ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ພື້ນຜູ້ ລະບົບນິເວດທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້) ແລະ ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້).	2			
ການດໍາເນີນງານ (c)	1.1.1 ການຝຶນຜູ້ ປ່າໄມ້ຖືກຕັດ ແລະ ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ ຢ່າງໜ້ອຍ 50% ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການຝຶນຜູ້ປ່າໄມ້ ທີ່ມີມູນຄ່າຕໍ່າ (ເຊັ່ນວ່າ ການຝຶນຜູ້ຕາມທຳມະຊາດ ທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ປ່າໄມ້ກະສິກໍາ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ດໍາເນີນການປູກຕົ້ນໄມ້) ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້) and ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ລວມທັງພາກສ່ວນທຸລະກິດ/ເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ	2			
ການດໍາເນີນງານ (d)	1.1.1 ແຜນງານປົກປ້ອງ ສໍາລັບລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ເຊັ່ນວ່າ: ປ່າໄມ້ຫົງຫອມ (<i>Fokinia chinensis</i>), ປ່າໄມ້ໂລ່ງເລ່ງ (<i>Cunninghamia obtusa</i>), ປ່າໄມ້ດູ່ລາຍ (<i>Pterocarpus/Dalbergia</i>) ແລະ ປ່າໄມ້ຄົນກຸງ (<i>Dalbergia cochinchinensis</i>). ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້),	2			
ເປົ້າໝາຍ 1.1.2 ການໃຊ້ຜະລິດຕະຜົນຈາກປ່າ ເພື່ອການຄ້າ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ຂະບວນການແປຮູບ ທີ່ເພີ່ມການຈ້າງແຮງງານ ໃນຊົນນະບົດ ແມ່ນບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດ ຢ່າງໜ້ອຍ 70% ຂອງອຸດສາຫະກຳໄມ້ ແລະ					

ການເກັບຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.					
ການດຳເນີນງານ (a)	1.1.2	ຄຸ້ມຄອງ ການຜະລິດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ໃຫ້ກວມເອົາຢ່າງໜ້ອຍ 80% ຂອງປ່າຜະລິດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້).	2		
ການດຳເນີນງານ (b)	1.1.2	ປັບປຸງ ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ 2020 ໃຫ້ກວມເອົາ ປະສົບການ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ນຳໄປສູ່ ການຍື່ນປ່າໄມ້. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.	1		
ການດຳເນີນງານ (c)	1.1.2	ທົບທວນ ປະສົບການໃນການສ້າງ ການຈ້າງແຮງງານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງວິສາຫະກິດທີ່ດຳເນີນວຽກງານ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາ ມາດຕະການສິ່ງເສີມ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ກົມກະສິກຳ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ, ກົມຄຸ້ມຄອງແລະພັດທະນາດິນກະສິກຳ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຊັບພະຍາກອນນ້ຳ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ແຜນງານພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.	1		
ການດຳເນີນງານ (d)	1.1.2	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຄຸ້ມຄອງ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ຊ່ວຍຊຸມຊົນ ໃຫ້ໄດ້ຂາຍໄມ້ ຈາກປ່າໄມ້. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ກົມກະສິກຳ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຊັບພະຍາກອນນ້ຳ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ແຜນງານພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.	2		
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.2: ການປົກປ້ອງເຂດດິນທາມ ແລະ ລະບົບນິເວດປະມົງ					
ເປົ້າໝາຍ 1.2.1 ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ສະຖານທີ່ອະນຸລັກ ແລະ ເພາະພັນປ່າ ຢ່າງໜ້ອຍ 250 ແຫ່ງ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ/ພື້ນເມືອງ) ແລະ ຖືກຮັບຮູ້/ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດອ່າງໂຕ່ງຂອງ ສະຖານທີ່ເລົ່ານີ້.					
ການດຳເນີນງານ (a)	1.2.1	ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ການຕິດຕາມ ເຂດອະນຸລັກພັນປ່າ (ທີ່ກວມເອົາ ຊະນິດທ້ອງຖິ່ນ/ພື້ນເມືອງ). ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພືດ/ສັດນ້ຳ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ແຜນງານພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດ, ກົມຊັບພະຍາກອນນ້ຳ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ແລະ ຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງ.	2		
ການດຳເນີນງານ	1.2.1	ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ການຕິດຕາມ ແຜນງານອ່າງໂຕ່ງ ທີ່ກວມເອົາລະບົບຕ່າງໆ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ສະຖານທີ່ແຜ່ພັນຂອງປ່າ.	1		

(b)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຊັບພະຍາກອນນໍ້າ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ.				
ເປົ້າໝາຍ 1.2.2 ມີຍຸດທະສາດເຂດດິນທາມແຫ່ງຊາດ ພ້ອມທັງ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງທີ່ມີງົບປະມານພຽງພໍ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 12 ເຂດດິນທາມທີ່ສໍາຄັນ.						
ການດໍາເນີນງານ	1.2.2	ສ້າງ ບົດສໍາຫຼວດ ແລະ ຍຸດທະສາດ ກ່ຽວກັບ ເຂດດິນທາມແຫ່ງຊາດ.	1			
(a)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຊັບພະຍາກອນນໍ້າ, ກົມພັດທະນາແລະວາງແຜນທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງກວ່າງຊາດ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກົມພັດທະນາແລະວາງແຜນທີ່ດິນກະສິກໍາ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກອງເລຂາຂອງຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດລາວ, ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ ປະຈໍາສປປ ລາວ.				
ການດໍາເນີນງານ	1.2.2	ການສ້າງ ຄໍາແນະນໍາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສໍາລັບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປະມົງ ທີ່ພິຈາລະນາເຖິງ ບັນຫາດ້ານຊີວະນາໆພັນ.	2			
(b)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພືດ/ສັດນໍ້າ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້).				
ການດໍາເນີນງານ	1.2.2	ການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ສັນຍາຮ່ວມມືກັບ ບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານ ເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງປ່າ ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ໃນແມ່ນໍ້າອື່ນໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.	2			
(c)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພືດ/ສັດນໍ້າ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກົມຮ່ວມມືສາກົນ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ), ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ.				
ເປົ້າໝາຍ 1.2.3 ປົກປ້ອງຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ປະລິມານນໍ້າ ໃນ 10 ອ່າງແມ່ນໍ້າ ເພື່ອໃຫ້ນໍ້າໄດ້ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານ ຄຸນນະພາບ ແລະ ທາງດ້ານປະລິມານ, ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນກະທົບມີໜ້ອຍສຸດ.						
ການດໍາເນີນງານ	1.2.3	ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການອ່າງນໍ້າ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ສໍາລັບ 10 ອ່າງນໍ້າບູລິມະສິດ (ນໍ້າງື່ມ, ນໍ້າເທີນ-ນໍ້າກະດິງ, ເຊບັ້ງໄຟ, ເຊບັ້ງຫຽງ, ນໍ້າອູ, ເຊກອງ, ນໍ້າງຽບ, ນໍ້າຊໍາ, ເຊໂດນ, ນໍ້າມ້າ) ແລະ ເຂດອ່າງນໍ້າປົກຄຸມອື່ນໆ ທີ່ມີທ່າແຮງສູງ.	1			
(a)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, MRC				
ການດໍາເນີນງານ	1.2.3	ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ສໍາລັບ 10 ອ່າງນໍ້າບູລິມະສິດ (ນໍ້າງື່ມ, ນໍ້າເທີນ-ນໍ້າກະດິງ, ເຊບັ້ງໄຟ, ເຊບັ້ງຫຽງ, ນໍ້າອູ, ເຊກອງ, ນໍ້າງຽບ, ນໍ້າຊໍາ, ເຊໂດນ, ນໍ້າມ້າ) ແລະ ເຂດອ່າງນໍ້າປົກຄຸມອື່ນໆ ທີ່ມີທ່າແຮງສູງ.	2			
(b)		ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ.				
ການດໍາເນີນງານ	1.2.3	ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບ ແຜນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ໃນແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ ແລະ ຮັບປະກັນດ້ານ ການປົກປ້ອງ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ໂດຍມີການປະສານງານກັນ ເປັນຢ່າງດີ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.	2			
(c)						

	ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ, ແລະ ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).				
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.3: ການປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ					
ເປົ້າໝາຍ 1.3.1 ການໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກໍາ (ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ, ແນວຜັນ, ການປ້ອງກັນພືດ, ສິນເຊື່ອ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຕະຫຼາດ, ອາຫານສັດ, ປະມົງ ແລະອື່ນໆ) ແມ່ນໄດ້ສະໜອງໃຫ້ ຊຸມຊົນກະສິກໍາລິເລີ້ມ ທີ່ນໍາໃຊ້ ມາດຕະການຜະລິດ ແບບຍືນຍົງ.					
ການດໍາເນີນງານ (a)	1.3.1	ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂະຫຍາຍວຽກງານກະສິກໍາທີ່ຍືນຍົງ ເພື່ອອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສິ່ງເສີມ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ໃຫ້ເປັນປັດໄຈຂັບເຄື່ອນໜຶ່ງ ຂອງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ເປັນອົງປະກອບສໍາຄັນໜຶ່ງ ຂອງການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກໍາ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ເຊິ່ງຮວມທັງ ຫ້ອງການຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ຂອງກົມ/ຫ້ອງການ ເລົ່ານີ້.	2		
ການດໍາເນີນງານ (b)	1.3.1	ເລັ່ງລັດ ການອະນຸລັກ ຊະນິດພັນເຂົ້າປ່າ ແລະ ຂັ້ນທະບຽນ ຊະນິດພືດທີ່ໃກ້ສູນພັນ ຫຼື ໄດ້ຄົ້ນພົບໃໝ່ ເຊິ່ງມີຄຸນຄ່າດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ດ້ານການຢາ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້, ກົມກະສິກໍາ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ແລະ ກົມສິດທິຊັບສິນ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ).	1		
ການດໍາເນີນງານ (c)	1.3.1	ການສຶກສາຕະຫຼາດ ແລະ ການວິເຄາະຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ນໍາໄປສູ່ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງການຄ້າ ແລະ ທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ ສໍາລັບ ຊະນິດ ແລະ ພັນທ້ອງຖິ່ນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກໍາ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້), ກົມການຄ້າພາຍນອກ (ກະຊວງອຸດສາຫະກໍາແລະການຄ້າ), ແລະ ສະພາການຄ້າແລະອຸດສາຫະກໍາລາວ.	2		
ເປົ້າໝາຍ 1.3.2 ການປົກປ້ອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ ໃນຢ່າງໜ້ອຍ 1 ສະຖານທີ່ຕໍ່ແຂວງ.					
ການດໍາເນີນງານ	1.3.2	ການດໍາເນີນ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງນໍາໄປສູ່ ການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ (ຈາກລັດຖະບານ) ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ໂດຍຊາວບ້ານ/ກະສິກອນ) ໂດຍອີງຕາມ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ຫຼາຍຢ່າງ ແລະ ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກໍາ, ກົມຄວບຄຸມມົນລະພິດ, DALAM, ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້) ແລະ ກົມພັດທະນາແລະວາງແຜນທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2		
ເປົ້າໝາຍ 1.3.3 ຂະແໜງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ໄດ້ຫຼຸດການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ.					
ການດໍາເນີນງານ (a)	1.3.3	ສິ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບເຊື່ອມສານ ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.	2		

ການດຳເນີນງານ (b)	1.3.3 ຄວບຄຸມການໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກຳ, (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້) ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.	1			
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.4: ລະບົບນິເວດໃນເຂດເທດສະບານ					
ເປົ້າໝາຍ 1.4.1 ແຜນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 8 ຕົວເມືອງຂອງແຂວງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການປົກປ້ອງ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ລະບົບນິເວດ (ປ່າໄມ້, ດິນທາມ, ແມ່ນ້ຳ ແລະອື່ນໆ) ທີ່ປົກປ້ອງພວກມັນ.					
ການດຳເນີນງານ (a)	1.4.1 ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການວາງແຜນສິ່ງແວດລ້ອມເທດສະບານ ໃນຕົວເມືອງເທດສະບານແຂວງ ທີ່ເລືອກໄວ້ ເພື່ອປົກປ້ອງ ລະບົບນິເວດທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຮັບໃຊ້ໃນເຂດເທດສະບານນັ້ນ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມແຜນຜັງເຮືອນແລະເທດສະບານ (ກະຊວງໂຍທາທິການແລະຂົນສົ່ງ) ແລະ ກົມແຜນການແລະພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	1			
ການດຳເນີນງານ (b)	1.4.1 ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການປ້ອງກັນມົນລະພິດຈາກ ຂີ້ເຫຍື້ອເທດສະບານ ແລະ ຂີ້ເຫຍື້ອອຸດສາຫະກຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ມົນລະພິດຕໍ່ກັບ ລຳນ້ຳ/ເຂດດິນທາມ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກົມຄວບຄຸມມົນລະພິດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2			
ເປົ້າໝາຍ 1.4.2 ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຂຶ້ນມາ ໃນເຂດເທດສະບານ ໃນທົ່ວປະເທດ ຫຼຸດລົງ.					
ການດຳເນີນງານ (a)	1.4.2 ສ້າງ ແລະ ນຳໃຊ້ ຖານຂໍ້ມູນສູນກາງ ກ່ຽວກັບ ມົນລະພິດສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານ ທີ່ກວມເຖິງ ຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດແຂງ, ວັດຖຸອັນຕະລາຍ ແລະ ມົນລະພິດໃນດິນ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກົມຄວບຄຸມມົນລະພິດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ)	2			
ການດຳເນີນງານ (b)	1.4.2 ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານປຸກຈິດສຳນຶກ ສຳລັບ 1) ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ ຈາກການຈັດການກັບຂີ້ເຫຍື້ອແບບດັ້ງເດີມ (ການຈູດ, ການຖິ້ມ) ໄປເປັນການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຢ່າງເໝາະສົມ (ແຍກປະເພດ ແລະ ການເກັບ) ແລະ 2) ການຫຼຸດຜ່ອນປະລິມານຂີ້ເຫຍື້ອດ້ວຍການປະຕິບັດ ແນວທາງ R (Reduce-ຫຼຸດຜ່ອນ, Reuse-ໃຊ້ຄືນ, ແລະ Recycle-ໝູນວຽນ) ໃນຕົວເມືອງເທດສະບານແຂວງ ແລະ ໃນຕົວເມືອງຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນ 18 ແຂວງ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກົມຄວບຄຸມມົນລະພິດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ)	1			
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1.5: ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ການອະນຸລັກຊະນິດພືດ/ສັດ					
ເປົ້າໝາຍ 1.5.1 ມີແຜນຄຸ້ມ ແລະ ງົບປະມານພຽງພໍ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງໜ້ອຍໃນ 10 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (ຈາກທີ່ມີຢູ່ 2 ແຫ່ງໃນປະຈຸບັນ), 5 ເຂດປ່າສະຫງວນຂັ້ນແຂວງ, 3 ເຂດປ່າປ້ອງກັນ ແລະ 2 ເຂດລະບຽງປ່າ.					

ການດຳເນີນງານ (a)	1.5.1	ການກະກຽມ ແລະ ບັບປຸງ ແຜນຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ, ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງລະບຽງປ່າ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ໂຄງການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບເຊື່ອມສານ.	1			
ການດຳເນີນງານ (b)	1.5.1	ການປະເມີນ ແລະ ການພັດທະນາແຜນງານ ສຳລັບ ການອະນຸລັກ ປ່າ Dry Dipterocarp. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມວາງແຜນແລະພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2			
ການດຳເນີນງານ (c)	1.5.1	ການສ້າງຄວາມສາມາດໃຫ້ ພະນັກງານຂອງເຂດປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ໄດ້ 70% ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້)	1			
ເປົ້າໝາຍ 1.5.2 ສະຖານທີ່ປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຕິດກັນ ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້/ສິ່ງເສີມ ເພື່ອປະກອບເປັນ ພາກສ່ວນປອດສານພິດ ຂອງ 2 ລະບຽງຊີວະນາໆພັນ ທີ່ອາດຈະເຊື່ອມຕໍ່ ປ່ອນຢູ່ອາໃສ ທີ່ກະຈົກກະຈາຍນັ້ນ ໃຫ້ເຂົ້າກັນ.						
ການດຳເນີນງານ	1.5.2	ການສ້າງຕາໜ່າງພູມສັນຖານ ຂອງສະຖານທີ່ປ່າໄມ້ບ້ານ ຢ່າງໜ້ອຍ 69 ແຫ່ງ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ລະບົບປົກປ້ອງແລະນຳໃຊ້ ລະບຽງຊີວະນາໆພັນ ແບບຍືນຍົງ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມວາງແຜນແລະພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ແລະ ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້).	1			
ເປົ້າໝາຍ 1.5.3 ການໃກ້ສູນພັນຂອງ ຊະນິດພືດ/ສັດບຸລີມະສິດ ຢ່າງໜ້ອຍ 15 ຊະນິດ (ຈະກຳນົດຈາກ ລາຍການ RED ຂອງລາວ) ແມ່ນສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຜ່ານທາງ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ການອະນຸລັກກັບທີ່ ແລະ ນອກສະຖານທີ່.						
ການດຳເນີນງານ (a)	1.5.3	ການບັບປຸງລາຍການ RED. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມກະສິກຳ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ປະຈຳສປປ ລາວ, ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ອົງການກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ.	2			
ການດຳເນີນງານ (b)	1.5.3	ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ພັນທະຂອງປະເທດ ຕໍ່ກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຄ້າຊະນິດພືດແລະສັດປ່າ ໃກ້ສູນພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ຕຳຫຼວດແຫ່ງຊາດລາວ ແລະ ກົມພາສີ.	2			

ການດຳເນີນງານ (c)	1.5.3	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະຖານປົກປ້ອງບູລິມະສິດ ສຳລັບ ແຫຼ່ງແນວພັນຕົ້ນໄມ້ພື້ນເມືອງ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້).	2			
ການດຳເນີນງານ (d)	1.5.3	ການສ້າງແຜນງານອະນຸລັກພັນສັດແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ 4 ຊະນິດສຳຄັນ ເຊັ່ນວ່າ: ເສືອ, ປາດຸກຍັກ, ປາໂລມາ ອີລະວະດີ, ແຂ້ສະຫຍາມ, ທະນີ, ເສົາຫຼາ, ຊ້າງອາຊີ, ລົງຂາແດງ, ກວງເຂົາຍາວ, ພ້ອມທັງ ສັດໃກ້ສູນພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້(ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ອົງການກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ.	1			
ເປົ້າໝາຍ 1.5.4 ໄດ້ສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກ ພືດການຢາແຫ່ງຊາດ, ໄດ້ຮັບງົບປະມານ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານປົນປົວສຸຂະພາບເບື້ອງຕົ້ນ ໃນ 1 ສະຖານທີ່ ຕໍ່ 1 ແຂວງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.						
ການດຳເນີນງານ (a)	1.5.4	ກະກຽມການປະເມີນຜົນ, ແຜນງານອະນຸລັກແລະນຳໃຊ້ ພືດການຢາ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການອະນຸລັກແນວພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ) ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້).	1			
ການດຳເນີນງານ (B)	1.5.4	ສ້າງຕັ້ງ ສວນພືກສາສາດ ຢ່າງໜ້ອຍ 3 ແຫ່ງ ໃນ 3 ແຂວງເປັນຢ່າງໜ້ອຍ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ) ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ.				
ເປົ້າໝາຍ 1.5.5 ລະບຽບການປັບປຸງໃໝ່ ຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຄວາມສາມາດ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເພື່ອປົກປ້ອງ ພືດຕ່າງໆ (ຮວມທັງ ເຂົ້າ) ແລະ ສັດ ໃນເຂດພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ຈາກການບຸກລຸກຂອງ ຊະນິດຕ່າງໆຖິ້ນ.						
ການດຳເນີນງານ (a)	1.5.5	ລະບຸ, ຈັດລັກສະນະ ແລະ ຈັດບູລິມະສິດ ຊະນິດຕ່າງໆຖິ້ນທີ່ຮຸກຮານ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພືດ/ສັດນ້ຳ, ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້) ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ).	2			
ການດຳເນີນງານ (b)	1.5.5	ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມປອດໄພທາງຊີວະພາບ (ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ, ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ການຄວບຄຸມ), ການກັກຜິດ-ສັດເພື່ອກວດຫາໂລກ ແລະ ການກວດຫາ ສິ່ງມີຊີວິດດັດແປງພັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມປອດໄພຂອງເທັກໂນໂລຢີຊີວະພາບ (2014). ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ), ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້).	1			

ຕາຕະລາງ 24: ຍຸດທະສາດ 2 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.

ໝາຍເລກຂອງການດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 2.1: ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ຄຸນຄ່າທີ່ແທ້ຈິງຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນແຜນພັດທະນາ					
ເປົ້າໝາຍ 2.1.1 ການປະກອບສ່ວນຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ໃນການວາງແຜນການລົງທຶນ ສຳລັບ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພື້ນທີ່ທຸກຍາກຫຼາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂອງລັດຖະບານລາວ.					
ການດຳເນີນງານ 2.1.1 (a)	ການປັບປຸງເອກະສານ ການສື່ສານຫຼັກຖານ ແລະ ການສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການນຳໃຊ້ ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນພືດ/ສັດນ້ຳ, ກົມປ່າໄມ້, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີ), ແຜນງານພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ໂຄງການອື່ນໆ.	1			
ເປົ້າໝາຍ 2.1.2 ປະກອບ ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ ເຂົ້າໃນ ການພັດທະນາ ຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊຸມນະບົດ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ.					
ການດຳເນີນງານ 2.1.2	ສ້າງແຜນແມ່ບົດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ສຳລັບການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຢ່າງຍືນຍົງ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານຂອງ ການສ້າງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ເຊິ່ງກວມເອົາການຈັດເຂດສຳລັບ ພື້ນທີ່ເປີດສຸສາທາລະນະ, ເຂດປ່ອນຢູ່ອາໃສ ແລະ ເຂດອຸດສາຫະກຳ, ປະກອບກັບ ການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດທີ່ມີຄຸນຄ່າ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລົງທຶນ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກົມວາງແຜນ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2			
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 2.2: ຊີ້ນຳ ການລົງທຶນທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ					
ເປົ້າໝາຍ 2.2.1 ນະໂຍບາຍດຶງດູດການລົງທຶນແຫ່ງຊາດ ແລະ ມາດຕະການບັງຄັບໃຊ້ ໃນ 10 ແຂວງ ແລະ ໃນ 3 ຂະແໜງການ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ຂະແໜງການເອກະຊົນ ໃຫ້ວາງແຜນການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວິທີດຳເນີນທຸລະກິດ ໃນລັກສະນະທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.					
ການດຳເນີນງານ 2.2.1 (a)	ທົບທວນຄືນ ປະສິດທິພາບຂອງສິ່ງຈູງໃຈ ແລະ ສິ່ງທ້ອຍ (ຮວມທັງ ສິ່ງຈູງໃຈທາງເສດຖະກິດ, ການເງິນ ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່) ໃນກຸ່ມທຸລະກິດ ແລະ ຊຸມຊົນ ເພື່ອອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນຂະແໜງການກະສິກຳ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຂະແໜງການຕົ້ນຕໍອື່ນໆ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລົງທຶນ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ), ກົມວາງແຜນແລະພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2			

	ມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກົມກະສິກຳ, ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ (ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ).				
ການດຳເນີນງານ 2.2.1 (b)	ການລະບຸ ແລະ ການສັງລວມ ຊີວະນາໆພັນສຳຄັນ ເຂົ້າໃນລະບົບປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ ຜູ້ດຳເນີນງານ ແລະ ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ກົມຄວບຄຸມມົນລະ ພິດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	1			
ການດຳເນີນງານ 2.2.1 (c)	ການສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ຫ້ອງການຕົ້ນຕໍໃນຂັ້ນແຂວງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການທົບທວນ, ອະນຸມັດ ແລະ ການຕິດຕິດຕາມ ການ ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ ຂອງບົດສະເໜີລົງທຶນຂອງ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມລົງທຶນ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ), ກົມພັດທະນາ ແລະ ວາງແຜນທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2			
ການດຳເນີນງານ 2.2.1 (d)	ການສ້າງຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ວິທີພິຈາລະນາຢ່າງເໝາະສົມ ເຖິງການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນລະອຽດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ກົມວາງແຜນແລະພັດທະນາທີ່ດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກົມປ່າໄມ້, ກົມກະສິກຳ, ກົມວາງແຜນແລະພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກຳ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້).	2			
ເບົ້າໜາຍ 2.2.2. ບັນຫາກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ຫຼັກການປະຕິບັດພາຍໃນບໍລິສັດ (ຫຼື ວິທີປະຕິບັດທາງເສດຖະກິດ ຕາມມາດຕະຖານ ທີ່ໄດ້ ຕົກລົງໄວ້) ສຳລັບ ບັນດາບໍລິສັດຕ່າງໆ ໃນ 5 ຂະແໜງ ອຸດສາຫະກຳ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ພະລັງງານ, ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ເຄມີ).					
ການດຳເນີນງານ 2.2.2. (a)	ສຶກສາດ້ານຕ່າງໆ ຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ ໃນຍຸດທະສາດສິ່ງເສີມການລົງທຶນ ແລະ ລະບຸຂົງເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳ ລັບ ການສິ່ງເສີມ, ການບັງຄັບໃຊ້, ການໃຫ້ທິດທາງ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ ເຊິ່ງຈັດຂຶ້ນ ໂດຍ ກົມຕ່າງໆພາຍໃນລັດຖະບານ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມແຜນການ (ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ສະພາການຄ້າລາວ.	1			
ການດຳເນີນງານ 2.2.2 (c)	ສິ່ງເສີມການນຳໃຊ້ ພະລັງງານໝູນວຽນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍປ່າໄມ້ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍກັກໂບນິກ ແລະ ເມຕານ ຂຶ້ນສູ່ຊັ້ນ ບັນຍາກາດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນພະລັງງານໝູນວຽນ (ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່), ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກົມ ປ່າໄມ້ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້).	2			

ຕາຕະລາງ 25: ຍຸດທະສາດ 3.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດໍາເນີນງານ.

ໝາຍເລກຂອງການດໍາເນີນງານ	ລາຍການດໍາເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
ເປົ້າໝາຍ 3.1.1 ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖືກຮັກສາໄວ້ ແລະ ນໍາໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການສົ່ງເສີມຊີວະນາໆພັນ ໃນ 1 ສະຖານທີ່ ຕໍ່ 1 ແຂວງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ໂດຍນໍາໃຊ້ ແຜນງານຈິງຈັງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ.					
ການດໍາເນີນງານ 3.1.1	ການສ້າງຄຳແນະນຳ ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສິດທິຊັບສິນທາງປັນຍາ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການປົກປ້ອງ ຄວາມຮູ້ດັ້ງເດີມ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມສິດທິຊັບສິນ, ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ), ກົມກະສິກຳ, ກົມປ່າໄມ້, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມອື່ນໆ.	1			
ເປົ້າໝາຍ 3.1.2 ໃຫ້ມີ ນິຕິກຳລາວ ທີ່ປະກາດໃຊ້ ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ພາຍໃຕ້ ອານຸສັນຍານາໂກຢາ (Nagoya) ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງຊີ້ອຸພັນ, ແລະ ໄດ້ທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນ 3 ເຂດທີ່ໄດ້ເລືອກໄວ້ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.					
ການດໍາເນີນງານ 3.1.2	ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ອານຸສັນຍານາໂກຢາ (Nagoya) ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ), ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້) ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ແລະ ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ).	1			
ເປົ້າໝາຍ 3.1.3 ການຂະຫຍາຍ ກົນໄກແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ໃນປະຈຸບັນ ເພື່ອໃຫ້ຂ່າວໃໝ່ໆ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າເປັນປະຈຳ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຂອງທ່າອຽງ ຂອງຊີວະນາໆພັນ, ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ໃນປະເທດ ແລະ ສາກົນ) ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງ ພາກສ່ວນຕັດສິນໃຈ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ພ້ອມທັງ ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ທຸລະກິດ, ແລະ ທີມງານຂັ້ນປະເທດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາອື່ນໆ.					
ການດໍາເນີນງານ 3.1.3 (a)	ສ້າງຖານຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງຍືນຍົງ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ), ກົມກະສິກຳ, ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ກົມປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້(ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ສື່ສານມວນຊົນ (ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ).	2			

ໝາຍເລກຂອງການ ດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
ການດຳເນີນງານ 3.1.3 (b)	ສ້າງແຜນງານຄົ້ນຄວ້າແລະພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຜູ້ຊົມໃຊ້ຊີວະນາໆພັນ ໃນດ້ານກະສິກຳ, ການຢາ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ອື່ນໆ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ສະຖາບັນ ການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ).	1			
ເບົ້າໝາຍ 3.1.4 ການຮ່ວມມືກັບສາກົນ/ພາກພື້ນ ໄດ້ຮັບການຍົກສູງ ເພື່ອເລັ່ງລັດການສ້າງ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.					
ການດຳເນີນງານ 3.1.4 (a)	ການຮ່ວມມືກັບ ສົນທິສັນຍາອື່ນໆ ເພື່ອເກັບກຳ, ວິເຄາະ, ກຳນົດ ຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ແລກປ່ຽນປະສົບການ ກັບປະເທດອື່ນໆ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ , ກົມປ່າໄມ້, ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້), ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ກົມຄວບຄຸມມົນລະພິດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ສະຖາບັນຊີວະ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ).	2			
ການດຳເນີນງານ 3.1.4 (b)	ສິ່ງເສີມການຮ່ວມມືຂ້າມຊາຍແດນ ສຳລັບການຕິດຕາມ ແລະ ການດຳເນີນງານ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ.	1			
ການດຳເນີນງານ 3.1.4 (c)	ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍ ແລະ ການຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂ ບຸລິມະສິດສຳຄັນ ຂອງຄວາມຈຳເປັນ ໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, and ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ.	1			
ການດຳເນີນງານ 3.1.4 (d)	ສ້າງ ລະບົບຖານຂໍ້ມູນ ແບບສູນກາງແລະເຊື່ອມສານ (ລະບົບໄອທີ) ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແລກປ່ຽນ ຂໍ້ມູນແລະຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້.	1			
ການດຳເນີນງານ 3.1.4 (e)	ສ້າງກົນໄກແລະໂຄງສ້າງຂັ້ນສະຖາບັນ ເພື່ອສິ່ງເສີມການປະສານງານ ລະຫວ່າງບັນດາສົນທິສັນຍາ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າເປັນພາຄີ ເພື່ອບັນລຸເບົ້າໝາຍຕ່າງໆ ຂອງແຜນຍຸດທະສາດໂລກ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເບົ້າໝາຍຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງກະສິກຳ	1			

ໝາຍເລກຂອງການ ດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
	ແລະປ່າໄມ້				

ຕາຕະລາງ 26: ຍຸດທະສາດ 4.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.

ໝາຍເລກຂອງການ ດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 5-10
ເປົ້າໝາຍ 4.1.1 ພະນັກງານລັດຕົ້ນຕໍ ຈາກທ້ອງຖານຕົ້ນຕໍ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຮູ້ແລະທັກສະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.					
ການດຳເນີນງານ 4.1.1 (a)	ສ້າງຕັ້ງ ແຜນງານມອບລາງວັນສິ່ງແວດລ້ອມດິເດັ້ນ ສຳລັບ ພະນັກງານລັດໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖານ ທີ່ພື້ນເດັ້ນ ພ້ອມທັງ ປະຊາຊົນ ໃນຂະແໜງເອກະຊົນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກງານທີ່ພື້ນເດັ້ນ ໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະ ເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ.	2			
ການດຳເນີນງານ 4.1.1 (b)	ສ້າງແຜນງານ ວິເຄາະຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ /ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	1			
ເປົ້າໝາຍ 4.1.2 ເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ໃນກຸ່ມສາທາລະນະທົ່ວໄປ ແລະ ກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງຮ່ວມທັງ ພວກທີ່ຢູ່ໃນ 24 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.					
ການດຳເນີນງານ 4.1.2 (a)	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານສື່ສານ ໃນເຂດພື້ນທີ່ທົດລອງ ໂດຍອີງຕາມ ການວິເຄາະພຶດຕິກຳຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ການດຳເນີນງານຂ້າມຂະແໜງການ.	1			
ການດຳເນີນງານ	ເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງ ສື່ສານມວນຊົນ ທີ່ລາຍງານກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນ, ຍຸດທະສາດ ການອະນຸລັກ ແລະ	1			

ໝາຍເລກຂອງການດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
4.1.2 (b)	ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ / ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ອົງການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນ.				
ເປົ້າໝາຍ 4.1.3 ຄຸນຄ່າຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ມັນຢ່າງຍືນຍົງ ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃນ ຫຼັກສູດ ການສຶກສາທາງການ ແລະ ການສຶກສາບໍ່ເປັນທາງການ.					
ການດຳເນີນງານ 4.1.3 (a)	ສ້າງຫຼັກສູດ ສຳລັບ ການສຶກສາທາງການ ແລະ ການສຶກສາບໍ່ເປັນທາງການ ສຳລັບນຳໃຊ້ໃນ ກະຊວງສຶກສາທິການ ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນ ຄວາມພະຍາຍາມໃນປະຈຸບັນ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ (ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ), ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະຖາບັນຊີວະແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ).	1			
ການດຳເນີນງານ 4.1.3 (b)	ສ້າງ ແລະ ທົດລອງ ຄຸ້ມຄອງສອນ/ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ສຳລັບ ການສຶກສາກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ (ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ) ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະຖາບັນຊີວະແລະ ນິເວດວິທະຍາ (ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ).	2			

ຕາຕະລາງ 27: ຍຸດທະສາດ 5.0 – ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານ.

ໝາຍເລກຂອງການດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
			ປີ 1-2	ປີ 3-5	ປີ 6-10
ເປົ້າໝາຍ 5.1.1 ໄດ້ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົນໄກການເງິນທີ່ຍືນຍົງ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນຖ່ວງທັນເວລາ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງໂປ່ງໃສ.					
ການດຳເນີນງານ 5.1.1 (a)	ຊອກຫາແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ງົບປະມານຖາວອນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີງົບປະມານພຽງພໍແລະສະໝ່ຳສະເໝີ. ທ້ອງຖານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ / ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ	1			

ໝາຍເລກຂອງການດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ		
	ສິ່ງແວດລ້ອມ), ຫ້ອງການ/ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.				
ການດຳເນີນງານ 5.1.1 (b)	ທິດລອງ REDD+ ໃນຂົງເຂດພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງໜ້ອຍ 8 ຂົງເຂດ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ອົງການ GIZ, ອົງການ SNV, ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າໂລກ	1			
ການດຳເນີນງານ 5.1.1 (c)	ທິດລອງ ພື້ນທີ່ກ່ຽວກັບ ການຈ່າຍເງິນສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 3 ສະຖານທີ່ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຜະລິດໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້), ກົມຊັບພະຍາກອນນໍ້າ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່.	1			
ການດຳເນີນງານ 5.1.1 (d)	ສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ຄຳແນະນຳ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ ແນວຄວາມຄິດຂອງ ການຈ່າຍເງິນສຳລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເສຍຈາກ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການຊຸດໂຊມຂອງປ່າໄມ້ (REDD+). ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ກົມຊັບພະຍາກອນນໍ້າ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່, ກະຊວງການເງິນ, ກົມຮ່ວມມືສາກົນ (ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ).	1			
ເປົ້າໝາຍ 5.1.2 ກົນໄກສະຖາບັນ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອເພີ່ມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊີວະນາໆພັນ ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ 3 ຂະແໜງການເສດຖະກິດຕົ້ນຕໍ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ພະລັງງານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ແລະ ໃນ 3 ແຂວງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.					
ການດຳເນີນງານ 5.1.2 (a)	ທິດລອງ ການກະກຽມ ວາງແຜນຊີວະນາໆພັນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂັ້ນແຂວງ ໃນ 3 ແຂວງ (ແຜນງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ການດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນ ຂັ້ນແຂວງ). ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ /ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ແລະ ຫ້ອງການ/ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂັ້ນແຂວງ.	1			
ການດຳເນີນງານ 5.1.2 (b)	ສ້າງຄຳແນະນຳພາກປະຕິບັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເງື່ອນໄຂໜ້ອຍສຸດ ສຳລັບ ການປຶກສາຫາລື ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ແຜນການ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ/ຊີວະນາໆພັນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ/ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ), ຂະແໜງການອື່ນໆ, ປະຊາຊົນລາວ.	2			

ໝາຍເລກຂອງການ ດຳເນີນງານ	ລາຍການດຳເນີນງານ	ບຸລິມະສິດ	ໄລຍະເວລາ	
ເປົ້າໝາຍ 5.1.3 ມີຍຸດທະສາດຮັບດ້ານ ສຳລັບຈັດຫາ ແຫຼ່ງງົບປະມານຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງ (ພາຍໃນ, ພາຍນອກ ແລະ ແຫຼ່ງງົບປະມານຮູບແບບໃໝ່ໆ) ເພື່ອໃຫ້ ຫວງງົບປະມານ ສຳລັບ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ກະສິກຳ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໜ້ອຍ 30% ພາຍໃນປີ 2020.				
ການດຳເນີນງານ 5.1.3 (a)	ປະເມີນແຫຼ່ງງົບປະມານພາຍໃນ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ສະຖານະພາບຂອງ ງົບປະມານຕ່າງໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ / ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	2		
ການດຳເນີນງານ 5.1.3 (b)	ພັດທະນາຄວາມສາມາດ ໃນການລະດົມທຶນ. ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆ/ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).	1		

11. ການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການ ຂະແໜງການ ແລະ ຂ້າມຂະແໜງການ

ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ວິທີການປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ໂດຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ, ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງກໍານົດເຖິງ ວິທີການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້, ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງໄດ້ອີງຕາມຄໍາແນະນໍາ ຈາກຂອບວຽກພັດທະນາແຫ່ງຊາດຢ່າງຍືນຍົງ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະດໍາເນີນວຽກງານ ຮ່ວມກັບ ບັນດາຫ້ອງການຂັ້ນສູນກາງຕ່າງໆ ພ້ອມທັງ ບັນດາຫ້ອງການຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນເຖິງ ບັນຫາດ້ານຊີວະນາໆພັນ ໃນແຜນງານ ແລະ ງົບປະມານປະຈໍາ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມາໃໝ່. 4 ຂັ້ນຕອນພື້ນຖານມີຄື:

- ຂັ້ນຕອນທີໜຶ່ງ ແມ່ນການລະບຸເຖິງ ຄວາມສໍາຄັນຂອງກຸ່ມຫຼັກການ, ແນວທາງ ຫຼື ການປະຕິບັດ ທີ່ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ. ການປະຕິບັດເລົ່ານີ້ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນເປັນວິທີການປະຕິບັດແບບໃໝ່ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການທົດລອງແລະສາທິດແລ້ວ ໃນຂົງເຂດສະເພາະເຈາະຈົງ ເປັນເວລາຫຼາຍປີ ແລະ ໄດ້ຮັບການພິສູດແລ້ວວ່າ ມີປະສິດທິພາບ.
- ຂັ້ນຕອນທີສອງ ແມ່ນການລະບຸເຖິງ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈະກວມເອົາ ຫຼັກການ ແລະ ການປະຕິບັດເລົ່ານັ້ນ. ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ ເລົ່ານີ້ ແມ່ນ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ ທີ່ໄດ້ຮັບແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ (ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ງົບປະມານ) ສໍາລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເປົ້າໝາຍຂອງການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ຍັງກວມເອົາ ພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ ຫຼື ກຸ່ມຄົນສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ.
- ຂັ້ນຕອນທີສາມ ແມ່ນການກໍານົດ ວິທີທາງທີ່ມີປະສິດທິພາບ ໃນການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ຫຼັກການ ແລະ ວິທີປະຕິບັດເລົ່ານີ້ ໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະປະກອບດ້ວຍ ວິທີການຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນວ່າ ການລະບຸເຖິງ ຈຸດເຂົ້າ, ການຄົ້ນຄວ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ຽວກັບ ການດໍາເນີນງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ການເຈລະຈາກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການທົບທວນໄລຍະກາງ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ.
- ຂັ້ນຕອນທີສີ່ ແມ່ນການຮັບປະກັນວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ພິຈາລະນາເຖິງ ບຸລິມະສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ກໍາລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃນປະເທດ ໃນປະຈຸບັນນີ້.

ຕົວຢ່າງ: ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ຕໍ່ກັບ ວິທີປະຕິບັດໃໝ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ສໍາລັບ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນແຜນງານກະສິກໍາ, ຂັ້ນຕອນທໍາອິດ ກໍ່ແມ່ນການຊອກຫາ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ເຊັ່ນວ່າ ການກໍານົດ ກຸ່ມວິທີການປະຕິບັດ ໃນການເຮັດປູຢູ່ຊີວະພາບ. ຂັ້ນຕອນທີສອງ ກໍ່ແມ່ນການລະບຸເຖິງ ຫ້ອງການສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ແຜນງານຂອງ ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ທີ່ມີໜ້າທີ່ ຫຼື ມີຄວາມສົນໃຈ ໃນການຮັບເອົາ ວິທີປະຕິບັດນີ້.

ຂັ້ນຕອນທີສາມ ແມ່ນການກໍານົດ ຍຸດທະສາດສົ່ງເສີມ. ຕົວຢ່າງ: ການຊ່ວຍໃຫ້ ພະນັກງານພາກສະໜາມ ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການອອກແບບ ແລະ ຕິດຕາມ “ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ການດໍາເນີນງານ” ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງ ແນວຄວາມຄິດນີ້; ດໍາເນີນທັດສະນະສຶກສາ, ສໍາມະນາ ແລະ ກອງປະຊຸມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ, ແລະ ປະກອບວິທີການຕ່າງໆ ເຂົ້າໃນ ສື່ກ່ຽວກັບວຽກງານກະສິກໍາ ເພື່ອຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ດີ.

ຕາຕະລາງ 28: ຫຼັກການ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຕົ້ນຕໍ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ.

ວິທີປະຕິບັດໃໝ່ ທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ	ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ	ແຜນງານຊຸກຍູ້ ທີ່ສາມາດເປັນຈຸດເຂົ້າ ສໍາລັບການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ
1.0 ແຜນຂະແໜງການ ທີ່ປະກອບສ່ວນໂດຍກົງໃຫ້ ຊີວະນາໆພັນ		
ອະທິບາຍຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ການຈັດປະເພດປ່າ ເພື່ອເຂົ້າໃຈເຖິງ ພາລະບົດບາດຂອງ ການເຮັດກະສິກໍາແບບຖາງ ແລະຈຸດໄຮ່.	ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ເຖິງປີ 2020 ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	ສ້າງຕັ້ງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງແລະມີສ່ວນຮ່ວມ.
ການໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອນໍາພາ ຊຸມຊົນ ລິເລີ້ມເຮັດກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ ແລະ ນໍາໃຊ້ຊະນິດພື້ນເມືອງ.	ຍຸດທະສາດກະສິກໍາ 2011- 2020 ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	ກະສິກໍາທົ່ງພຽງທີ່ທັນສະໄໝ ທີ່ປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດເນີນສູງ.
ການສົ່ງເສີມ ວິທີການຮ່ວມມືຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ.	ຍຸດທະສາດການປະມົງແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	ສ້າງຕັ້ງ ເຂດອະນຸລັກປ່າ ແລະ ແຜນງານການສຶກສາ ກ່ຽວກັບການປະມົງ.
ກວມເອົາ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ສໍາລັບ ແຜນງານໄພຊະນາການ ແລະ ສຸຂະພາບພື້ນຖານ.	ຍຸດທະສາດໄພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ເຖິງປີ 2020 ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	ການສົ່ງເສີມ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຫານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ການປົກປ້ອງແຫຼ່ງອາຫານທີ່ຫຼາກຫຼາຍ.
ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເຂດດິນທາມ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າທາງນໍ້າ.	ນະໂຍບາຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ເຖິງປີ 2020 (ກໍາລັງສ້າງຂຶ້ນມາ).	ສ້າງຕັ້ງ ແຜນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າແບບເຊື່ອມສານ ໃນຂັ້ນອານຸອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ການປົກຄອງມັນ ຜ່ານທາງ ບັນດາອົງການລຸ່ມແມ່ນໍ້າ.
ການຄຸ້ມຄອງການເພາະພັນ ຊະນິດພັນ ສັດພື້ນເມືອງ ໃຫ້ເປັນອົງປະກອບໜຶ່ງຂອງ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ ໃນການເຮັດກະສິກໍາ.	ແຜນດໍາເນີນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ.	ສ້າງຕັ້ງແຜນງານຕ່າງໆ ເພື່ອເພີ່ມການປັບຕົວເຂົ້າກັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ.
ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງວຽກງານຂອງ ບັນດາຫ້ອງການທ່ອງທ່ຽວ.	ຍຸດທະສາດການທ່ອງທ່ຽວ ເຖິງປີ 2020.	ສົ່ງເສີມ ການທ່ອງທ່ຽວທາງທໍາມະຊາດ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ແລະ ທຸລະກິດການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.
2.0 ແຜນການຂ້າມຂະແໜງການ ທີ່ສາມາດສົ່ງເສີມ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນຢ່າງຍືນຍົງ		
ປັບປຸງລະບົບຈຸງໃຈ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການສ້າງແຜນທຸລະກິດ ທີ່ເອົາໃຈໃສ່ ຊີວະນາໆພັນ.	ຮ່າງຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນເອກະຊົນ ເຖິງປີ 2020.	ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ປະຊາຊົນ ໃນການຕັດສິນໃຈ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ ຂອງຂັ້ນຕອນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງທຸລະກິດ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ.
ຊີວະນາໆພັນ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການສ້າງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂັ້ນແຂວງ.	ແຜນຍຸດທະສາດດ້ານການປົກຄອງສໍາລັບປີ 2011-2020.	ການຂະຫຍາຍ ວິທີການໃໝ່ ທີ່ປະສິດຜົນສໍາເລັດແລ້ວ ໃນການປົກຄອງ ເຊັ່ນວ່າ ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ໃນການວາງແຜນ, ການຈັດບຸລິມະສິດ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການບໍລິການ

ວິທີປະຕິບັດໃໝ່ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ	ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ	ແຜນງານຊຸກຍູ້ ທີ່ສາມາດເປັນຈຸດເຂົ້າ ສຳລັບການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ
		ປະຊາຊົນ.
ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຫຼັກສູດປົກກະຕິ ຂອງຊັ້ນປະຖົມ, ມັດທະຍົມ ແລະ ຊັ້ນສູງ.	ຂອບເຂດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ (2016-2020).	ໃຫ້ການສຶກສາຮຽນຮ່ວມ ສຳລັບ ຂະແໜງການດ້ອຍໂອກາດ (ເຊັ່ນວ່າ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ເດັກຍິງ) ແລະ ຮັບຮອງເອົາ ວິທີການທາງເລືອກ ເຊັ່ນວ່າ ສູນຮຽນຮູ້ ຊຸມຊົນຂັ້ນບ້ານ, ໂຮງຮຽນເຄື່ອນທີ່ ແລະອື່ນໆ.
ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ມາດຖານປອດສານພິດ ໃນການຄັດເລືອກໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໃນພື້ນທີ່ທຸກຢາກຂາດເຂີນ.	ຍຸດທະສາດຂະຫຍາຍຕົວແລະລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (ເຖິງປີ 2020).	ລົບລ້າງການຖາງແລະຈຸດໄຮ່ ແລະ ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ກະສິກຳຄົງທີ່.
ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂັ້ນຕອນໃນການກະກຽມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.	ຍຸດທະສາດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ.	ບັນຫາດ້ານຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ສັງລວມເຂົ້າໃນ ຂັ້ນຕອນສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ຂັ້ນຕອນກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງ ເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

12. ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ການເຊື່ອມສານ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ

ຄວາມເປັນຈິງ ກໍ່ຄືວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຮັບຄວາມກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການວາງແຜນການ ສຳລັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງນັ້ນ ຮັບເອົາວຽກງານພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ ເຂົ້າມາໃນຂົງເຂດຂອງພວກເຂົາກໍ່ຕາມ (ສວນປູກໄມ້, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ພະລັງງານໄຟຟ້າທາງນໍ້າ). ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ໃນ 4 ແຂວງຢ່າງໜ້ອຍ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ສຳຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ການໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ສຳລັບການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍ ຖ້າວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ສ້າງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບຂອງພວກເຂົາເອງ (ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະງ່າຍດາຍກວ່າ ກໍ່ຕາມ) ເພື່ອແກ້ໄຂປະເດັນ ແລະ ບັນຫາທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ. ໃນປະຈຸບັນນີ້, ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ໂຄງການຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ, ໂຄງການ NCSA_FU ແລະ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນຂັ້ນແຂວງ 2 ສະບັບ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາແລ້ວ ສຳລັບແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ແຂວງອັດຕະປື.

ການສົ່ງເສີມ ການວາງແຜນຊີວະນາໆພັນ ໃນຂັ້ນແຂວງ ຈະສາມາດຕໍ່ຈາກ ຂະບວນການໃນປະຈຸບັນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພື່ອກະຈາຍອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ໃນດ້ານງົບປະມານ ໃຫ້ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ຕົວຢ່າງ: ການສ້າງຕັ້ງ ກອງທຶນພັດທະນາເມືອງ ຫຼື ກ້ອນເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ໃຫ້ເມືອງຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ເມືອງສາມາດລະບຸ ແລະ ຈັດບຸລິມະສິດ ໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ປະຊາຊົນສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມ.

ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການສ້າງ ແຜນການແລະແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພວກເຂົາ ທີ່ກວມເອົາ ການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ. ຂັ້ນຕອນຕົ້ນຕໍຂ້າງ

ລຸ່ມນີ້ ແມ່ນໄດ້ຖືກສະເໜີຂຶ້ນມາ ເພື່ອຊ່ວຍອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ ຂອງ ພວກເຂົາ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ການຄຸ້ມຄອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະດຳເນີນວຽກງານຮ່ວມກັບ ອຳນາດການ ປົກຄອງຂອງແຂວງທີ່ຖືກຄັດເລືອກ, ກະຊວງພາຍໃນ, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ - ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ທະບວງການປົກຄອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລັດຖະກອນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ໂດຍ ຮ່ວມມືກັບ ກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ໃນແຂວງ ຫຼື ໃນເມືອງນັ້ນ. ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ອາດຖືກ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ຂັ້ນຕອນນີ້. ຜູ້ວາງແຜນຂອງ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ພະນັກງານ ຂອງ ພະແນກກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ແຂວງ, ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ອາດປະກອບເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຄະນະສະເພາະກິດນີ້ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ທີ່ມີ ຄວາມສົນໃຈໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ປະກອບດ້ວຍ:

- ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດຂອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໃນຂັ້ນ ແຂວງ ແລະ ສິ່ງຂໍ້ມູນນັ້ນ ໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- ທຽບຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນຂອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ກັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າທາງ ເສດຖະກິດ ເພື່ອໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຮູ້ໄດ້ເຫັນ. ປະເມີນ ປະເດັນທີ່ອາດເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ ກັບ ຕົ້ນທຶນທຳມະຊາດໃນທ້ອງຖິ່ນ.
- ສະແດງໃຫ້ ບັນດາຜູ້ນຳພາແຂວງ ໄດ້ຮູ້ເຫັນເຖິງ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ໄດ້ມາຈາກແຂວງອື່ນໆ ໃນການບັນລຸຄວາມ ສົມດຸນ ລະຫວ່າງ ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ.
- ສ້າງແຜນດຳເນີນງານຍຸດທະສາດຂັ້ນແຂວງ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ມາດຕະການໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ມາດ ຕະການໄລຍະສັ້ນ ຈະເປັນມາດຕະການ ທີ່ປະຕິບັດໄດ້ໃນທັນທີ ແລະ ສາມາດອາໃສ ແຫຼ່ງງົບປະມານຈາກ ທ້ອງຖິ່ນ.
- ນຳໃຊ້ແຜນການຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພື່ອຊີ້ນຳ ຂັ້ນຕອນການວາງແຜນການແລະແຜນງົບປະມານ ປະຈຳປີ ຂອງອຳນາດ ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.
- ບັນທຶກ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ວິທີການປະຕິບັດ ທີ່ປະສິບຜົນສຳເລັດດີແລ້ວ ໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.
- ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ.

13. ແຜນພັດທະນາຄວາມສາມາດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ

13.1 ລັກສະນະ ຂອງຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນ

ໂດຍອີງຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການປະເມີນຂີດຄວາມສາມາດພາຍໃນປະເທດດ້ວຍຕົນເອງ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຫຼາຍ ທີ່ ຕ້ອງສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ. ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້, ຈຶ່ງຄວນທົບທວນ ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນ ດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຕາຕະລາງ 34 ຈະໃຫ້ຮູ້ເຖິງ 28 ເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງຈັດເປັນ 8 ປະເພດທົ່ວໄປ ຂອງການ ດຳເນີນງານ ເຊິ່ງນັບຈາກ ການປັບປຸງ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເປົ້າໝາຍ ຈົນເຖິງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານສ້າງ ຄວາມສາມາດ, ການດຳເນີນງານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຜນງານ.

ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການດຳເນີນງານເລົ່ານີ້, ຢ່າງໜ້ອຍ 3 ປະເພດຄວາມຮູ້ແລະທັກສະ ອາດມີຄວາມຈຳເປັນ, ມີຄື: ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແລະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ; ການຄຸ້ມຄອງແຜນງານ (ຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ແລະ ວິທີການຂອງແຜນງານ); ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສື່ສານ (ໃຫ້ເບິ່ງຕາຕະລາງ 34). ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຍັງຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍກັບ ວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບາງຂະແໜງການ ທີ່ຢູ່ນອກຂົງເຂດຂອງ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແລະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ກວມເອົາຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວ, ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ລະບົບໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ.

ຕາຕະລາງ 29: ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ແລະທັກສະ ທີ່ຈຳເປັນ.

ປະເພດຂອງການດຳເນີນງານ	ຄວາມຮູ້ແລະທັກສະຕົ້ນຕໍທີ່ຈຳເປັນ		
	ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແລະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ	ການຄຸ້ມຄອງແຜນງານ	ການສຶກສາ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ
ການປະເມີນ ແລະ ການທົບທວນ ນະໂຍບາຍ ແລະ ເອກະສານສະເພາະເຈາະຈົງ			
ການກະກຽມ/ທົບທວນ ແຜນງານຂະແໜງການ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບົບ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ			
ການກະກຽມ/ທົບທວນ ແຜນການສະເພາະເຂດ (ເຂດປ່າສະຫງວນ, ແຜນສິ່ງແວດລ້ອມທ້ອງຖິ່ນ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ)			
ການສຳຫຼວດ/ການຄົ້ນຄວ້າ ດ້ານວິຊາການຊີວະພາບ ແລະ ການບັນທຶກເອກະສານ			
ອອກແບບ ແລະ ດຳເນີນການວິເຄາະການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ			
ສ້າງຕັ້ງ ຕາໜ່າງແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ສ້າງຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມື			
ການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານ ແລະ ຫຼັກສູດການສຶກສາ ແລະ ການສື່ສານ			
ການປະສານງານ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການລະດົມຊັບພະຍາກອນ			

ໝາຍເຫດ: ຕາຕະລາງສີຄໍ້າ ໝາຍເຖິງ ເກີດຂຶ້ນຫຼາຍຄັ້ງ/ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ.

13.2 ການສ້າງ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ລັດຖະບານ ມີການຈັດຕັ້ງຄືນໃໝ່ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຫ້ອງການສະເພາະ ເຊິ່ງຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນ ການຈັດຕັ້ງຄືນໃໝ່ນີ້. ເງື່ອນໄຂໜຶ່ງ ເພື່ອບັນລຸ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ກໍ່ແມ່ນການ ໃຫ້ຄວາມຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງບັນດາຜູ້ດຳເນີນງານຝ່າຍລັດຖະບານ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດໃຊ້ເວລາເຖິງ 2 ປີ ເພື່ອສຳເລັດ. ການສ້າງຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້. ໜຶ່ງໃນຜົນສະທ້ອນ ກໍ່ຄືວ່າ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ອາດຕ້ອງໄດ້ກວມເອົາ ການຊ່ວຍເຫຼືອໄລຍະກາງ ເພື່ອຊ່ວຍ ຫ້ອງການສະເພາະ ເພື່ອປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງ ພາຍໃຕ້ການຈັດຕັ້ງຄືນໃໝ່ນີ້ ແລະ ຊ່ວຍພວກເຂົາ ໃນການກຳນົດ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ພາລະກິດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານ ຂອງພວກເຂົາ.

13.3 ລັກສະນະຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ

ລັກສະນະຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະກວມເອົາ 3 ຂັ້ນຂອງການພັດທະນາຄວາມສາມາດ: ຄວາມສາມາດຢ່າງເປັນລະບົບ (ຫຼືນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ), ຄວາມສາມາດຂັ້ນສະຖາບັນ (ຫຼືການຈັດຕັ້ງ), ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງມະນຸດ (ຫຼືບຸກຄົນ). ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ມີເປົ້າໝາຍສ້າງ 3 ຂັ້ນ ຄວາມສາມາດນີ້ ຜ່ານທາງ 5 ຍຸດທະສາດ, 28 ເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນງານອື່ນໆ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ ຄະນະບໍລິຫານ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ກໍ່ມີເປົ້າໝາຍ ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໜ້າວຽກຕ່າງໆຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ (ເຊັ່ນວ່າ ການສ້າງນະໂຍບາຍ) ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນມະນຸດເປົ້າໝາຍ ຈະກວມເອົາ ພະນັກງານລັດ ແລະ ພະນັກງານບໍລິການປະຊາຊົນ, ຄູ່ຮ່ວມງານຈາກການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ນັກທຸລະກິດ ພ້ອມທັງ ຜູ້ນຳພາຊຸມຊົນ, ຄູ່ຝຶກ, ແລະ ຂະແໜງການເຄັ່ງຮ້ອນຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນວ່າ ກຸ່ມແມ່ຍິງ, ໄວໜຸ່ມສາວ ແລະ ຊົນເຜົ່າ.

ຍ້ອນຈຳນວນເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນງານ ມີການປ່ຽນແປງໄປ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ ປະເມີນຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ສຳລັບແຕ່ລະ 5 ຍຸດທະສາດ ໃນປີທີໜຶ່ງ. ການປະເມີນຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ຈະລະບຸເຖິງ ຄວາມສາມາດຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈຳເປັນ ພາຍໃຕ້ແຕ່ລະ 8 ປະເພດດຳເນີນງານ ຂ້າງເທິງນັ້ນ. ບົນຜືນຖານນີ້, ຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຄວາມບໍ່ຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ຂອງກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ຈະໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາ ດ້ວຍການສຳຫຼວດແບບໄວ ແລະ ຈາກການສືບທະນາກຸ່ມ. ການສຳຫຼວດເລົ່ານີ້ ຈະທວນຄືນ, ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ແລະ ບັນທຶກເອົາ ວຽກງານຜ່ານມາ ກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ, ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອພັດທະນາຄວາມສາມາດ ກໍ່ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ. ຈຳນວນຕົວຈິງຂອງວຽກງານ ແລະ ຂອບເຂດຂອງຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຈະໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາ ໃນເວລາຕໍ່ມາ ໃນເວລາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການວາງແຜນການ, ຢ່າງໜ້ອຍ 5 ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ 5 ຍຸດທະສາດຕົ້ນຕໍ ແລະ 28 ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ ຂອງຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຍຸດທະສາດທີ 1 (ລະບົບນິເວດ ແລະ ການປົກປ້ອງຊະນິດພືດ/ສັດ) ອາດຕ້ອງການ ແຜນງານຂອງຍຸດທະສາດປົກຄຸມ. ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຈະມີລັກສະນະ ກວມລວມເອົາຫຼາຍຫຼາຍສາຂາອາຊີບ.

5 ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຈະຖືກແບ່ງອອກເປັນ ແຜນງານຕ່າງໆໃນຂັ້ນທ້ອງການ ເຊິ່ງດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານປະຈຳວັນ ໂດຍການສ້າງ ຄະນະສະເພາະກິດສຳລັບການຝຶກອົບຮົມຂັ້ນທ້ອງການ ແລະ ບາງສ່ວນກໍ່ມອບໃຫ້ ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການຢ່ອຍ.

ຄະນະສະເພາະກິດຂອງທ້ອງການ ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການຢ່ອຍ ຈະປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ຈັດການຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ຜູ້ຊ່ຽວຊາຍໃນເລື່ອງວິຊາການ, ແລະ ຜູ້ຈັດການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ. ຕາຕະລາງ 30 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ປະເພດຂອງຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ແລະ ທ້ອງການນຳພາ ແລະ ທ້ອງການຮ່ວມນຳພາ ສຳລັບ ແຕ່ລະຫຼັກສູດ.

ຕາຕະລາງ 30: ທ້ອງການນຳພາ ແລະ ທ້ອງການຮ່ວມນຳພາ ສຳລັບຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ	ທ້ອງການນຳພາ ແລະ ທ້ອງການຮ່ວມນຳພາ
---	---------------------------------

1. ປົກປ້ອງ ຊະນິດພັນ/ສັດຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງເຊື້ອພັນ	ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຊີ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 1 - ປ່າໄມ້	ຫ້ອງການນໍາພາ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 2 - ດິນທາມ	ຫ້ອງການນໍາພາ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 3 - ກະສິກໍາ	ຫ້ອງການນໍາພາ		ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 4 - ເທດສະບານ		ຫ້ອງການນໍາພາ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ
ຍຸດທະສາດປົກຄຸມ 5 – ເຂດປ່າສະຫງວນ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການນໍາພາ	
2. ເຊື້ອມສານ ຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນ ການຕັດສິນໃຈ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການນໍາພາ	
3. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ຖານຄວາມຮູ້	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການນໍາພາ
4. ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການດໍາເນີນງານ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການນໍາພາ	
5. ຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຕ່າງໆ	ຫ້ອງການຮ່ວມນໍາພາ	ຫ້ອງການນໍາພາ	

ການກະກຽມ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ອີງຕາມ ການປະເມີນຄວາມຈໍາເປັນ ໃນການຝຶກອົບຮົມນັ້ນ ຄວນມີລັກສະນະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຖ້າຈໍາເປັນ ກໍ່ໃຫ້ນໍາໃຊ້ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃນຂັ້ນປະເທດ, ພາກພື້ນ ຫຼື ສາກົນ;
- ຮັບຮູ້ເຖິງ ບົດຮຽນທີ່ຖອກຖອນໄດ້ ຈາກຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມຜ່ານມາ;
- ຝຶກຈາລະນາຢ່າງຈິງຈັງເຖິງ ສະພາບການໃນຕົວຈິງ;
- ໃນບາງຄັ້ງ ກໍ່ໃຫ້ນໍາໜ້າໄປທີ່ ທີມງານຝຶກອົບຮົມ ຫຼາຍກວ່າ ບຸກຄົນ;
- ເນັ້ນໜັກເຖິງ ການຮຽນຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງ, ການຮຽນຮູ້ຈາກໝູ່ເພື່ອນ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຕົວຈິງ; ແລະ
- ເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ ວຽກງານ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ.

13.4 ແຫຼ່ງຝຶກອົບຮົມ

ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ແຫຼ່ງຝຶກອົບຮົມ ທີ່ພຽງພໍ. ຍ້ອນເຫດຜົນນີ້, ຈຶ່ງຈໍາເປັນຕ້ອງດໍາເນີນ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ບັນທຶກ ແຫຼ່ງຝຶກອົບຮົມ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ການສໍາຫຼວດນີ້ ຈະລະບຸເຖິງ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ແລະ ອຸປະກອນຝຶກອົບຮົມ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການບາງອັນຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ໃນທັນທີ. ໃນເວລາດຽວກັນ

ນັ້ນ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານສະເພາະເລື້ອງ ແລະ ຄູ່ຝຶກຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຈະຕ້ອງໄດ້ລະບຸຕົວ ແລະ ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ລາຍການທີ່ຈະສ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ.

ແຫຼ່ງຝຶກອົບຮົມບາງອັນທີ່ມີໃນທັນທີ ອາດປະກອບດ້ວຍ:

- ຫ້ອງການໂຄງການ ຂອງໂຄງການຜ່ານມາ ແລະ ໂຄງການໃນປະຈຸບັນ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຫ້ອງການນໍາພາ;
- ສູນຄົ້ນຄວ້າຂອງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້;
- ພາກວິຊາ ກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ວິທະຍາສາດທໍາມະຊາດ ໃນມະຫາວິທະຍາໄລ ແລະ ວິທະຍາໄລຕ່າງໆ;
- ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ສ້າງຄວາມຊໍານານ ໃນບາງຫົວຂໍ້ຫ
- ໂຄງການທີ່ກໍາລັງດໍາເນີນຢູ່;
- ອົງການຈັດຕັ້ງຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ທີ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການຕ່າງໆ; ແລະ
- ບັນດາອົງການວິຊາການສາກົນ.

ໃນແຕ່ລະສະຖາບັນຂ້າງເທິງນັ້ນ ຈະມີຜູ້ຊ່ຽວຊານສະເພາະເລື້ອງ ແລະ ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້. ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊາຍ ຍັງອາດເປັນຜູ້ນໍາພາຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ນໍາພາຊາວກະສິກອນ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ນໍາພາໜຸ່ມນ້ອຍ ທີ່ມີຄວາມຮູ້ດັ້ງເດີມ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.

ນອກຈາກ ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານສະເພາະເລື້ອງວິຊາການແລ້ວ, ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ຈະຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ຜູ້ຊ່ວຍຝຶກອົບຮົມ ຜູ້ທີ່ມີເຄື່ອງມື ໃນການຮຽນຮູ້ແລະການສື່ສານ ຂອງຜູ້ໃຫຍ່. ຜູ້ຊ່ວຍຝຶກອົບຮົມເລົ່ານີ້ ອາດຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ດໍາເນີນໄປຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ບັນດາຜູ້ຈັດການແຜນງານຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການໃຫ້ກອງເລຂາຂອງ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອົງການ ແລະ ໂຄງການ ວິຊາການ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ອົງປະກອບຕ່າງໆ ໃຫ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ.

14. ຍຸດທະສາດການສື່ສານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ

14.1 ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂັ້ນຕອນ ພັດທະນາຄວາມສາມາດມະນຸດ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງການການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຮັບຮູ້, ສິນໃຈ ແລະ ມີຄວາມສາມາດ ໃນການປະກອບສ່ວນ ດ້ານເວລາແລະເທື່ອແຮງຂອງພວກເຂົາ ໃຫ້ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ພະນັກງານລັດ, ນັກທຸລະກິດ, ອາສາສະໝັກ ຫຼື ປະຊາຊົນສາມັນ ກໍ່ຕາມ.

ຂໍ້ທີ 10 ອະທິບາຍເຖິງ ຍຸດທະສາດສໍາລັບ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເພື່ອຕອບສະໜອງແຮງງານ ໃຫ້ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຫົວຂໍ້ນີ້ ອະທິບາຍເຖິງ ຍຸດທະສາດສື່ສານ ທີ່ອາດຈະເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ ຍຸດທະສາດພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນ ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານ ເວລາແລະເທື່ອແຮງຂອງພວກເຂົາ ໃຫ້ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ ເຊັ່ນວ່າ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດນີ້, ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ພວກເຂົາຈະຕ້ອງຜ່ານ 4 ໄລຍະຂອງການຫັນປ່ຽນ

ພິດຕິກຳ. ໄລຍະເລົ່ານີ້ ມີຄື: ກ) ຮັບຮູ້ເຖິງປະເດັນ ຫຼື ໂອກາດ; ຂ) ສະແດງຄວາມສົນໃຈ ໃນການເຮັດບາງສິ່ງບາງຢ່າງ ກ່ຽວກັບມັນ; ຄ) ສະຫຼະ ຫຼື ມີຄວາມພາກພຽນ ໃນການເຮັດບາງສິ່ງບາງຢ່າງ; ແລະ ທ້າຍທີ່ສຸດ ງ) ລົງມືປະຕິບັດ.

ຍຸດທະສາດການສື່ສານ ຈະຊີ້ນຳ ບັນດາຜູ້ຈັດການແຜນງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ຄວາມກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາທີ່ຖືກຕ້ອງ ໃຫ້ຖືກກັບປະຊາຊົນ (ປະຊາຊົນເປົ້າໝາຍ) ໂດຍນຳໃຊ້ ວິທີທາງທີ່ເໝາະສົມ (ສື່ກາງ ເຊັ່ນວ່າ ສື່ພິມ, ວິທະຍຸ, ອິນເຕີເນັດ ແລະອື່ນໆ) ເພື່ອວ່າ ພວກເຂົາຈະສາມາດ ຜ່ານໄລຍະ ຕ່າງໆ ຂອງ ຄວາມຮັບຮູ້, ຄວາມສົນໃຈ, ການອຸທິດຕົນ ແລະ ການລົງມືທຳ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ.

14.2 ການສື່ສານ ວິທີປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງສ້າງ ແຜນການສື່ສານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ທີ່ຈະກຳນົດ ຈຸດປະສົງລວມ, ຂອບເຂດ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ວິທີການສື່ສານ. ເພື່ອສ້າງແຜນການດັ່ງກ່າວນີ້, ບັນດາຜູ້ຈັດການແຜນງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງດຳເນີນວຽກງານດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ລະບຸເຖິງ ການປະຕິບັດສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ຕ້ອງການປະຕິບັດ ໃນໄລຍະ 10 ຂອງ ຍຸດ ທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ການປະຕິບັດເລົ່ານີ້ ອາດກວມເອົາ: ການປັບປຸງ ນະໂຍບາຍ, ການສ້າງແຜນງານ, ການຈັດສັນງົບປະມານ, ການສິດສອນກະສິກອນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານຕົວຈິງ.
- ດຳເນີນການທົບທວນແບບໄວ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ການປະຕິບັດ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເປົ້າໝາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຊ່ວຍບັນດາຜູ້ຈັດການແຜນງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ເຂົ້າໃຈເຖິງ ລະດັບຂອງ ຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ທັກສະສະເພາະເຈາະຈົງ ຂອງພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ຊ່ວຍໃນການສ້າງ ແຜນສື່ສານ ສຳລັບ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ຂັ້ນຕອນນີ້ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນຫຼາຍກັບ ການປະເມີນຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຍັງອາດປະຕິບັດໄດ້ໃນເວລາດຽວ ກັນກັບ ການປະເມີນຄວາມຈຳເປັນໃນການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ເປັນວຽກງານອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ. ກະກຽມ ແຜນການສື່ສານ ໂດຍອີງຕາມຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການທົບທວນ ຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ການປະຕິບັດ ທີ່ ໄດ້ດຳເນີນການມາແລ້ວນັ້ນ. ແຜນການສື່ສານນີ້ ອາດຈະປະກອບດ້ວຍ ຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ກ) ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເປົ້າໝາຍ; ຂ) ການດຳເນີນງານ ທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງການປະຕິບັດ; ຄ) ກຸ່ມຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ການປະຕິບັດ ໃນປະຈຸບັນ; ງ) ຂໍ້ຄວາມຕົ້ນຕໍກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາ ທີ່ຕ້ອງການສື່ສານ; ແລະ ຈ) ສື່ ກາງຂອງການສົ່ງຂໍ້ຄວາມກ່ຽວກັບການພັດທະນານັ້ນ. ໃຫ້ເບິ່ງຕົວຢ່າງໃນຕາຕະລາງ 36.
- ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ ກໍ່ໃຫ້ທວນຄືນ ຂັ້ນຕອນຂ້າງເທິງນັ້ນ ໃນຂັ້ນແຂວງ ບ່ອນທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ສະເພາະເຈາະຈົງເຖິງ ປະເດັນຕ່າງໆ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ຕາຕະລາງ 31: ຮ່າງອົງປະກອບຂອງ ແຜນການສື່ສານ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຕົວຢ່າງຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການດຳເນີນ ງານ ທີ່ຕ້ອງການສື່ສານເຖິງພວກຂົາ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ຕົວຢ່າງຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕົ້ນຕໍ	ຕົວຢ່າງຂອງການດຳເນີນງານ ທີ່ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງການ ປະຕິບັດ	ຂໍ້ຄວາມຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບການ ພັດທະນາ ທີ່ຕ້ອງການສື່ສານເຖິງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ	ສື່ກາງ/ວິທີການ ໃນການສື່ສານ ຂໍ້ຄວາມ
ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ ແຫ່ງຊາດ (ພະນັກງານກະຊວງ, ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງ	ແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ສະໜອງງົບປະມານ ເພື່ອ ບັງຄັບໃຊ້ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ ໃຫ້	ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນມີຫຼາຍ ກວ່າທີ່ຄິດໄວ້. ຄວາມສຳຄັນຂອງ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆ	ເອກະສານນະໂຍບາຍ ທີ່ອີງຕາມ ການ ຄົ້ນຄວ້າ, ທັດສະນະສຶກສາຂ້າມ ປະເທດ, ຈິດໝາຍຈາກ ກຸ່ມ

ຊາດ)	ໄດ້ເຕັມສ່ວນ ສໍາລັບ ບັນດາ ໂຄງການ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ	ພັນ ຮຽກຮ້ອງເຖິງ ການບັງຄັບໃຊ້ ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ ຢ່າງເຕັມ ສ່ວນ.	ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສື່ຝົມ.
ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ (ເຈົ້າແຂວງ/ເມືອງ)	ບັງຄັບໃຊ້ ນະໂຍບາຍຂ້າງເທິງນັ້ນ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.	ຊັງຊາ ມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ຈາກການລົງທຶນ ໃສ່ ສວນປູກຕົ້ນໄມ້ ທຽບກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງ ຊຸມຊົນ ກະສິກອນ.	ກອງປະຊຸມສໍາມະນາ. ຄໍາສັ່ງແນະນໍາ ຈາກຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ການພົວພັນກັນ ຂອງພະນັກງານ ທ້ອງຖິ່ນ ໃນລະດັບດຽວກັນ.
ພະນັກງານວິຊາການ ຂັ້ນແຂວງ	ເລັ່ງລັດການວາງແຜນ ແລະ ແບ່ງ ເຂດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ນໍາໃຊ້ ເປັນພື້ນຖານ ສໍາລັບການທົບທວນ ບົດສະເໜີລົງທຶນ.	ຊັງຊາ ມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ຈາກການລົງທຶນ ໃສ່ ສວນປູກຕົ້ນໄມ້ ທຽບກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງ ຊຸມຊົນ ກະສິກອນ.	ກອງປະຊຸມວິຊາການ. ກຸ່ມຄົນໃຊ້ອິນເຕີເນັດ, ຄໍາສັ່ງຊີ້ນໍາຂອງ ຫ້ອງການ, ສື່ຝົມ, ໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸ.
ນັກທຸລະກິດ	ປະຕິບັດ ການຊົດເຊີຍທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຂັ້ນຕອນການຜະລິດ ເພື່ອໃຫ້ ກວມເອົາ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ ແລະ ການປ້ອງກັນມົນລະພິດ.	ມັນມີຜົນກໍາໄລຫຼາຍກວ່າ ທີ່ຈະນໍາ ໃຊ້ ຂັ້ນຕອນການຜະລິດທີ່ເປັນ ມິດກັບລະບົບນິເວດ. ມັນຍັງເຮັດ ໃຫ້ຕົວທ່ານ ມີເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບ ຄວາມ ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດສາກົນ ທີ່ ຕ້ອງການຜະລິດຕະພັນທີ່ເປັນມິດ ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.	ກອງປະຊຸມທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງ ການ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ບັນດາສະມາຄົມທຸລະກິດ, ຂ່າວສານທາງອິນເຕີເນັດ ແລະ ໂທລະພາບ.
ຜູ້ນໍາພາຊາວ ກະສິກອນ/ນັກ ປະດິດ	ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ປະຕິບັດ ວິທີ ປະຕິບັດ ທີ່ເປັນມິດກັບຊີວະນາໆ ພັນ ຕາມທີ່ໄດ້ແນະນໍາມາ.	ຫຼຸດຜ່ອນລາຍຈ່າຍ ແລະ ເພີ່ມລາຍ ຮັບ ຈາກແຫຼ່ງອາຫານທີ່ຫຼາກ ຫຼາຍ.	ຫ້ອງຮຽນຂອງກະສິກອນ, ການ ຍ້ຽມຢາມລະຫວ່າງຊຸມຊົນ ແລະ ວິທະຍຸ.

14.3 ການສື່ສານ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໃນຮູບແບບຂອງແຜນງານໃດໜຶ່ງ.

ນອກຈາກການສື່ສານ ກ່ຽວກັບ ການດໍາເນີນງານ ທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງການປະຕິບັດນັ້ນແລ້ວ, ຍັງມີຄວາມຈໍາເປັນ ທີ່ຕ້ອງສື່ສານ ແຜນງານຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນໂດຍລວມ. ສິ່ງ ດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດປະຕິບັດໄດ້ ດ້ວຍການສ້າງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມນິຍົມ (ຄໍາຖາມ ແລະ ຄໍາຕອບ) ຫຼື ໂດຍການສ້າງ ລາຍການສະເໜີພາບແລະສຽງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ ປະຕິບັດມາໄດ້ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ.

ເວບໄຊຂອງຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ແລະ ອັບເດດຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ຍຸດທະສາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ. ສີ່ຕໍ່ມາ ອາດປະກອບດ້ວຍ ເອກະສານແຈກຢາຍ ທີ່ອະທິບາຍວ່າ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດໍາເນີນງານ ຊີວະນາໆ ພັນແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວຂ້ອງຄືແນວໃດກັບ ຂະແໜງການ ຫຼື ສະມາຄົມທຸລະກິດ ສະເພາະເຈາະຈົງໃດໜຶ່ງ.

ເທດສະການຂັ້ນປະເທດ ອາດຖືກນໍາໃຊ້ໃຫ້ເປັນໂອກາດ ໃນການເພີ່ມລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ.

15. ແຜນການສໍາລັບ ການລະດົມແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ

15.1 ທ່າອ່ຽງໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ແລະ ຄຳແນະນຳລວມ

ໃນພາກທີ 1, ຂໍ້ທີ 3.10, ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຂອບການເງິນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ແຫຼ່ງການເງິນ. ການດຳເນີນງານ ສະເພາະດ້ານ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອຊອກຫາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້.

- ເພື່ອຍັງຍືນການລົງທຶນໃສ່ ຊີວະນາໆພັນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ສໍາລັບ ການສື່ສານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າ ທີ່ແທ້ຈິງຂອງ ຊີວະນາໆພັນ ດັ່ງທີ່ສະແດງອອກ ໃນຮູບແບບເປັນເງິນ ໂດຍບັນດານັກເສດຖະສາດເອກະລາດ. ບົດສຶກສາຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນຜ່ານມາ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ຕ້ອງໄດ້ເຜີຍແຜ່ໃນວົງກວ້າງ.
- ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງ ກຳນົດຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການເງິນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການ ອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ຂອງເຂດປ່າ ສະຫງວນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ຖືກຕ້ອງ ສໍາລັບ ອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ ກ່ຽວກັບ ຈຳນວນເງິນຕໍ່າສຸດ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງລະດົມໃຫ້ໄດ້ ໃນແຕ່ລະປີ. ຕົວຢ່າງ: ບົດສຶກສາໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໄດ້ລະບຸ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ແຕ່ລະເຂດປ່າສະຫງວນ ຈະຕ້ອງການ 83.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ ຕາມ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແຕ່ລະເຂດປ່າສະຫງວນ ມີງົບປະມານປະຈຳປີ ພຽງແຕ່ 13.500 ໂດລາສະຫະລັດເທົ່ານັ້ນ.
- ວິກິດການການເງິນ ໃນປະເທດຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ມີຜົນສະທ້ອນກັບ ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການຊອກຫາ ງົບປະມານ ເພີ່ມຕື່ມ ຈາກແຫຼ່ງພາຍໃນ. ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນການວາງແຜນການ ແລະ ແຜນງົບປະມານ ສໍາລັບ ງົບປະມານພາຍໃນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ໃນການຊັກຊວນ ຂັ້ນຕອນວາງແຜນການ ແລະ ແຜນງົບປະມານ ໃຫ້ ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງໄລຍະຍາວ.
- ໃນແຫຼ່ງງົບປະມານພາຍໃນນັ້ນ, ມັນສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງສວຍໃຊ້ ຫຼາຍຮູບແບບຂອງ ຄ່າທຳນຽມຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ພາສີ ທີ່ເສຍໃຫ້ ລັດຖະບານລາວ. ກອງທຶນລັດ 2 ກອງທຶນ ແມ່ນກຳລັງດຳເນີນງານຢ່າງທ້າວຫັນ ໃນດ້ານການບັນຊີ ແລະ ດ້ານການເກັບເງິນ ເຂົ້າກອງທຶນເລົ່ານີ້. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງຊ່ວຍຂະຫຍາຍ ຈຳນວນເງິນລວມ ທີ່ ເຂົ້າມາໃນກອງທຶນເລົ່ານີ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດປະຕິບັດໄດ້ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ ການບັນຊີທີ່ຖືກຕ້ອງ ສໍາລັບຈຳນວນ ເງິນທີ່ຕ້ອງເກັບເຂົ້າກອງທຶນນີ້ ເຊິ່ງໃນທີ່ສຸດແລ້ວ ກໍ່ຕ້ອງທຽບເທົ່າກັບ ຈຳນວນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ໄດ້ ຖືກໃຊ້ໄປ ຫຼື ຫຼຸດລົງ. ຈຳເປັນຕ້ອງມີຄຳແນະນຳໃນການດຳເນີນງານ.
- ນອກຈາກແຫຼ່ງງົບປະມານໃນປະຈຸບັນ ສໍາລັບ ກອງທຶນລັດ ທີ່ມີສໍາລັບ ຊີວະນາໆພັນແລ້ວ (ກອງທຶນປົກປ້ອງ ປ່າໄມ້ ແລະ ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ), ຍັງມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງເລັ່ງລັດ ການສ້າງຄຳແນະນຳ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນສໍາລັບ ການນຳໃຊ້ ວິທີການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຄື່ອງມືອື່ນໆຕາມ ຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຈາກການໃຊ້ນໍ້າ ຫຼື ຈາກການອະນຸລັກປ່າໄມ້ ເພື່ອເກັບກັບອາຍກັກບ່ອນ. ວິທີການ ເກັບກັກອາຍກັກບ່ອນນີ້ ແມ່ນມີຂັ້ນຕອນສະເພາະເຈາະຈົງ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ REDD+.
- ງົບປະມານຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ກຳລັງຫຼຸດລົງ ແລະ ຄາດຄະເນບໍ່ໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ງົບປະມານທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດ ນີ້ ອາດຍັງບໍ່ທັນຖືກນຳໃຫ້ ໃຫ້ເກີດຜົນສູງສຸດ. ໝາຍຄວາມວ່າ ຍັງມີບ່ອນຫວ່າງ ໃນການຈັດການກັບ ງົບປະມານທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໃຊ້ມັນເພື່ອເລັ່ງລັດ ການດຳເນີນງານດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານສະຖາບັນ ໃນຕົວຈິງ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຍັງມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງໃຫ້ ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ແລະ ອົງການອື່ນໆ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ການສື່ສານປະຈຳ ແລະ ການແຈ້ງຂ່າວໃໝ່ໆ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆໃນການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ.

- ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແມ່ນເປັນແຫຼ່ງລົງທຶນ ຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສຸດ. ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍ ກໍ່ແມ່ນການຊັກຊວນ ຂະແໜງການນີ້ ໃນປະຕິບັດວິທີການຜະລິດ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະບໍ່ພຽງແຕ່ ຮັບປະກັນ ວ່າ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງເທົ່ານັ້ນ. ໃນຫຼາຍກໍລະນີ, ສິ່ງເລົ່ານີ້ ມີຄວາມຄຸ້ມຄ່າທີ່ສຸດ ສໍາລັບພວກ ເຂົາ. ມີ 2 ວິທີ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ການປະຕິບັດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຂະແໜງການ ເອກະຊົນ. ວິທີທຳອິດ ແມ່ນຜ່ານທາງ ນິຕິກຳ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້, ແລະ ອີກວິທີໜຶ່ງ ແມ່ນການສົ່ງເສີມ ໃຫ້ ປະກອບເອົາ ວິທີປະຕິບັດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າໃນ ຫຼັກການປະຕິບັດ ຂອງສະມາຄົມອຸດສາຫະກຳ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເທັກໂນໂລຢີການຜະລິດທີ່ສະອາດ. ນອກນັ້ນ ກໍ່ຄວນສົ່ງເສີມໃຫ້ ບໍລິສັດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ສິ່ງຄົມ.
- ບົນຜູ້ຖານຂອງ ຂໍ້ກຳນົດດ້ານການເງິນ ສໍາລັບ ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ມັນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງ ຍຸດທະສາດການເງິນແບບເຊື່ອມສານ ທີ່ຈະໃຫ້ບຸລິມະສິດ ກັບຊ່ອງທາງສະເພາະເຈາະ ຈິງໃດໜຶ່ງ ເພື່ອຊອກຫາ ແຕ່ລະແຫຼ່ງການລົງທຶນ ໃນຈຳນວນ 4 ແຫຼ່ງການລົງທຶນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7 (ພາຍໃນ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ເອກະຊົນ ແລະ ທະນາຄານ). ຍຸດທະ ສາດນີ້ ຈະລະບຸເຖິງ ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ຈະນຳໄປສູ່ ການຈັດສັນງົບປະມານຕົວຈິງ ສໍາລັບ ຊີວະ ນາໆພັນ ທັງໃນໄລຍະສັ້ນ ກໍ່ຄື ໃນໄລຍະຍາວ. ອົງປະກອບເບື້ອງຕົ້ນຂອງຍຸດທະສາດນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 37 ຂ້າງລຸ່ມນີ້.
- ນອກຈາກທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ຄວນສັງເກດເບິ່ງວ່າ ອົງການສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ ແມ່ນເປັນກົນໄກ ການເງິນສໍາຄັນ ສໍາລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບ ບັບປຸງ, ແລະ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ສະບັບປີ 2016-2025 ຄວນເປັນບຸລິ ມະສິດຂອງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໃນການນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງການເງິນຂອງ ອົງການສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ.

15.2 ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ

ຈຳເປັນຕ້ອງ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ ໃນໄລຍະທີ 3 ຂອງໂຄງການນີ້. ຕາຕະລາງ 37 ອະທິບາຍ ເຖິງ ການດຳເນີນງານ ທີ່ຈຳເປັນ ສໍາລັບແຕ່ລະປະເພດຂອງ ແຫຼ່ງງົບປະມານ ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7.

ຕາຕະລາງ 32: ການດຳເນີນງານ ແລະ ໄລຍະເວລາ ສໍາລັບ ນຳໃຊ້ ແຫຼ່ງງົບປະມານຕົ້ນຕໍ.

ແຫຼ່ງງົບປະມານ	ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ		
	ປີທີ 1-3	ປີທີ 4-7	ປີທີ 6-10
ພາຍໃນ			
ຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ	ສໍາລັບ ຄະນະກຳມະການສື່ສານສັນຍາ ຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອສ້າງ ຍຸດທະສາດການ ເງິນແບບເຊື່ອມສານ ສໍາລັບ ຍຸດທະສາດ ແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ (ໃຫ້ເບິ່ງຂໍ້ທີ 14.1).	ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການທົບທວນແລະປັບປຸງ ຍຸດທະສາດແຜນງານຕົ້ນຕໍ ແລະ ການ ກະກຽມແຜນງານປະຈຳປີ ຂອງ 2 ຫ້ອງການ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.	ຜັນຂະຫຍາຍ ຂັ້ນຕອນນີ້ ໃນ ຫ້ອງການອື່ນໆ.
ອຳນາດການປົກຄອງ ຂັ້ນແຂວງ	ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ ໃນ 1 ແຂວງ ເພື່ອສາທິດ ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວິທີຊອກຫາແຫຼ່ງ ຊັບພະຍາກອນ ຈາກກອງທຶນພັດທະນາ	ປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບ, ຮັບຮູ້ເຖິງ ວິທີ ປະຕິບັດທີ່ດີ ແລະ ຂະຫຍາຍໄປ 4 ແຂວງຕໍ່ມອີກ ຫຼື ທັງໝົດ 5 ແຂວງ.	ຂະຫຍາຍໄປແຂວງອື່ນໆ ໂດຍອີງຕາມຄຳແນະນຳຂອງ

ແຫຼ່ງງົບປະມານ	ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ		
	ປີທີ 1-3	ປີທີ 4-7	ປີທີ 6-10
	ເມືອງ.		ກະຊວງພາຍໃນ.
ກອງທຶນຂອງລັດ (ກອງທຶນປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ແລະ ກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ)	ປະເມີນງົບປະມານທີ່ຂາດໄປ ຈາກການເກັບເງິນຈາກ ຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງການປ່າໄມ້.	ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສາທິດເຖິງ ກົນໄກເກັບເງິນ ໃນສ່ວນທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເກັບ. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການເກັບເງິນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 1 ແຂວງ.	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການເກັບເງິນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນແຂວງອື່ນໆ ທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍປ່າໄມ້.
ແຫຼ່ງການເງິນສຳຄັນ - ການຈ່າຍເງິນສຳລັບການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ສຳລັບນ້ຳ ແລະ REDD+ ສຳລັບປ່າໄມ້.	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານທົດລອງ ຢ່າງໜ້ອຍ ໃນ 3 ສະຖານທີ່ ແລະ ລະບຸເຖິງການທົດລອງເພີ່ມຕື່ມອີກ ໃນອະນາຄົດ.	ຂະຫຍາຍການທົດລອງ ແລະ ສັງລວມເອົາ ຄຳແນະນຳ ໂດຍອີງຕາມປະສົບການ.	ການຂະຫຍາຍເພີ່ມຕື່ມ.
ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ, ເປົ້າໝາຍພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ແຫຼ່ງການເງິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກລະບົບຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ			
ງົບປະມານທີ່ມີຢູ່	ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການສົນທະນາທີ່ສຳຄັນ ຂອງຄະນະວິຊາການຂະແໜງການເພື່ອສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆ.	ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສ້າງຮ່າງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ແລະ ຮອບຕໍ່ໄປຂອງ ເປົ້າໝາຍຂະແໜງການ.	ເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນນີ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ.
ງົບປະມານທີ່ສຳຄັນ	ເຮັດໃຫ້ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບົດສະເໜີບຸລິມະສິດ ສອດຄ່ອງກັບ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາສະເພາະດ້ານ.	ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການສ້າງຍຸດທະສາດຂັ້ນປະເທດ ຂອງຄູ່ຮ່ວມໃຫ້ທຶນ. ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບົດສະເໜີ.	ເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນນີ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ.
ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອເລີ່ມຕົ້ນຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານຕ່າງໆ ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ.	ຮ່ວມວຽກງານກັບ ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດ ຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອສ້າງແຜນວຽກ ສຳລັບເຂດເປົ້າໝາຍ (ເຊັ່ນວ່າ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ).	ໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອເລີ່ມຕົ້ນ.	ເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນນີ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ.
ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຂະໜາດນ້ອຍ ຈາກລະບົບຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ.	ຮ່ວມວຽກງານກັບ ຄະນະກຳມະການວິຊາການຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ເພື່ອກຳນົດບຸລິມະສິດ.	ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຮ່ວມວຽກງານກັບ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບຸລິມະສິດຕ່າງໆ.	ເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນນີ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ.
ຂະແໜງການເອກະຊົນ			
ພາກບັງຄັບ ໃຫ້ກວມເອົາ ມາດຕະການທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.	ຮ່ວມວຽກງານກັບ ສະມາຄົມທຸລະກິດທີ່ດິນ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ສະພາການຄ້າລາວ ເພື່ອສ້າງລະບຽບການ.	ທົດລອງ ໃນຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ ຢ່າງໜ້ອຍ 3 ຂະແໜງການ.	ຂະຫຍາຍໄປຂະແໜງການອື່ນໆ.
ຄວາມຮັບຜິບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ	ທົດລອງແນວຄວາມຄິດນີ້ ກັບ 1 ອຸດສາຫະກຳ (ເຊັ່ນວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວ).	ພິຈາລະນາເຖິງ ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນຂະແໜງການອື່ນໆ. ຮັບຮູ້ເຖິງ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ.	ຮັບຮອງເອົາ ຫຼັກການປະຕິບັດ ສຳລັບ ຂະແໜງການຕົ້ນຕໍທັງໝົດ ທີ່ຂຶ້ນກັບສະພາອຸດສາຫະກຳແລະການ

ແຫຼ່ງງົບປະມານ	ການດຳເນີນງານສະເພາະເຈາະຈົງ		
	ປີທີ 1-3	ປີທີ 4-7	ປີທີ 6-10
			ຄຳລາວ.
ຂະແໜງການທະນາຄານ			
ການບໍລິການຂອງທະນາຄານ ທີ່ແທດເໝາະກັບ ຊຸມຊົນ ແລະ ສະມາຄົມ ທ້ອງຖິ່ນ.	ດຳເນີນການສົນທະນາ ເພື່ອຊອກຫາ ຫວ່າງເງິນກູ້ຢືມ ທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ວິສາຫະກິດຝ່າຍ ທີ່ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.	ທົດລອງການລົງທຶນໃນຂະແໜງການອື່ນ.	ຂະຫຍາຍການລົງທຶນ.

16. ການປະສານງານ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ທົ່ວປະເທດ

16.1 ບັດໄຈທີ່ຕ້ອງຝຶຈາລະນາ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ກວມເອົາ ການວາງແຜນ, ການປະສານງານ ແລະ ການຕິດຕາມ 5 ຍຸດທະສາດ, 27 ເປົ້າໝາຍ ແລະ 61 ການດຳເນີນງານ ໂດຍບັນດາກະຊວງຕ່າງໆ. ກົນໄກການປະສານງານ ຂອງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະຝຶຈາລະນາເຖິງ ບັນຫາທຳທາຍຕົນຕໍ່ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ພ້ອມທັງ ບັນຫາທຳທາຍໃນການດຳເນີນງານ ມີຄື:

- ຄວາມຈຳເປັນໃນການສັງລວມເອົາ ບັນຫາກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ ເຂົ້າໃນການທົບທວນ ບົດສະເໜີຂໍລົງທຶນ ແລະ ໃນລະບຽບການຂອງ ອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ທີ່ອາໄສການຊຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ກະສິກຳ. ມັນໝາຍຄວາມເຖິງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຈິງຈັງ ຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນ ເຊິ່ງເປັນແຫຼ່ງການເງິນທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ສຳລັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 7.
- ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການຊອກຫາ ຮູບແບບໃໝ່ໆຂອງການສະໜອງງົບປະມານ (ເຊັ່ນວ່າ ການຈ່າຍເງິນສຳລັບການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, REDD+, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດ ຕໍ່ສັງຄົມ) ຍ້ອນການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ຫຼຸດລົງ ແລະ ຄາດເດົາບໍ່ໄດ້.
- ຄວາມຈຳເປັນໃນການສື່ສານ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໂດຍນຳໃຊ້ ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ເທັກໂນໂລຢີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ ແລະ ນຳໄປສູ່ ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ (ພາກບັງຄັບ ແລະ ສະໜັກໃຈ) ຂອງພາກສ່ວນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພວກທີ່ ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຢາກ.
- ຄວາມຈຳເປັນໃນການ ປັບຕົວເຂົ້າກັບ ບັນຫາທຳທາຍດ້ານການປົກຄອງ ທີ່ເກີດມາຈາກ ຄະນະວິຊາການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຈຳນວນຫຼາຍ ທີ່ແກ້ໄຂບັນຫາອື່ນໆ ພ້ອມທັງ ຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານຄືນໃໝ່ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ເຊິ່ງກະທົບກັບ ຫ້ອງການທີ່ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການແກ້ໄຂບັນຫາຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ຕໍ່ເນື່ອງ.

16.2 ກົນໄກປະສານງານແຫ່ງຊາດ.

ໂດຍເບິ່ງຕາມ ບັນຫາ ແລະ ໂອກາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ສະນັ້ນຈຶ່ງສະເໜີໃຫ້ ສ້າງຕັ້ງ ກົນໄກປະສານງານແຫ່ງຊາດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຄະນະກຳມະການສົນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຈະເຮັດໜ້າທີ່ຄວບຄຸມລວມ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານບໍລິຫານຂອງແຜນງານນີ້. ຄະນະກຳມະການໃໝ່ ຊື່ນຳ ສົນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ໄດ້ຖືກສະເໜີຂຶ້ນມາ ແລະ ໄດ້ສົນທະນາກັນ ໃນລະຫວ່າງ ການປະເມີນດ້ານການຈັດຕັ້ງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ມັນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາເທື່ອ ຍ້ອນມີການປ່ຽນແປງດ້ານການປົກຄອງ. ຄະນະກຳມະການນີ້ ຍັງຈະຄວບຄຸມການດຳເນີນງານທີ່ມີການປະສານງານເປັນຢ່າງດີ ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງ ແລະ ການດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ສົນທິສັນຍາອື່ນໆ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ ສປປ ລາວ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນປະຈຸບັນນີ້.
- ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ ຈະຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ເພື່ອໃຫ້ຄຳແນະນຳດ້ານວິຊາການ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ. ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດນີ້ ຈະປະກອບດ້ວຍ ຄະນະປະສານງານ ຈາກກະຊວງຕ່າງໆ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ, ກະຊວງສຶກສາທິການ). ໃນເວລາທີ່ຈຳເປັນ ກໍ່ຈະໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບ ຄະນະປະສານງານ ຂອງຫ້ອງການອື່ນໆ (ເຊັ່ນວ່າ ກະຊວງສຶກສາທິການແລະກິລາ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່, ແລະ ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດລາວ) ແລະ ເຄືອຂ່າຍຕ່າງໆ. ຄະນະປະສານງານຈາກ ຂະແໜງການທຸລະກິດ (ສະພາອຸດສາຫະກຳແລະການຄ້າລາວ), ສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ (ເຄືອຂ່າຍຂອງ ສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ) ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ (ເຄືອຂ່າຍຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ) ຈະໄດ້ຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ.
- ຜູ້ປະສານງານແຫ່ງຊາດ ທີ່ເຮັດວຽກເຕັມເວລາ ຈະຖືກແຕ່ງຕັ້ງຈາກ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ຮັບຜິດຊອບ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານປະຈຳວັນ ປະຈຳຢູ່ໃນ ຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ. ຜູ້ປະສານງານນີ້ ຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນເລຂາໃຫ້ ຄະນະກຳມະການຊື່ນຳສົນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເປັນປະທານ ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ. ລາວຍັງຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ຫົວໜ້າກອງເລຂາ ເຊິ່ງຈະປະຈຳຢູ່ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະສະໜອງ ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ພະນັກງານບໍລິຫານ ພ້ອມທັງ ພະນັກງານທີ່ສົ່ງມາຈາກ ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງວິທະຍາສາດແລະເທັກໂນໂລຢີ.
- ໃນແຕ່ລະກະຊວງ ຈະໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງ ຜູ້ປະສານງານ ສຳລັບ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ລາວຈະກາຍມາເປັນ ສະມາຊິກຂອງ ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ ຢ່າງອັດຕະໂນມັດ. ໃນກະຊວງຕົ້ນຕໍ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ), ຄະນະວິຊາການທຽບເທົ່າກົມ ກໍ່ຈະຖືກແຕ່ງຕັ້ງຈາກ ກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ກະຊວງ ອາດສ້າງຄະນະວິຊາການພາຍໃນກະຊວງ ເພື່ອເອົາ ຄະນະປະສານງານຕ່າງໆ ຈາກກົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍ່ຄວນຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ສິດກັບ ບັນດາຄະນະວິຊາການຂະແໜງການຍ່ອຍ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.
- ຄະນະກຳມະການສົນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຮ່ວມກັບ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຈະສ້າງກົນໄກປຶກສາຫາລືປະຈຳ ກັບຂະແໜງການເອກະຊົນ. ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຈັດຂຶ້ນ ຢ່າງໜ້ອຍ ເປັນປະຈຳທຸກປີ ແລະ ຈະ

ກວມເອົາ ສະພາອຸດສາຫະກຳແລະການຄ້າລາວ ແລະ ບັນດາສະມາຄົມທຸລະກິດຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນວ່າ ພວກທີ່ມາຈາກ ຂະແໜງການປ່າໄມ້, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ສວນປູກພືດກະສິກຳ. ເວທີສິນທະນານີ້ ຈະມີເປົ້າໝາຍເພື່ອ ລະບຸເຖິງ ເຫດການສຳຄັນຕ່າງໆ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຄະນະປະສານງານ ໃນແຕ່ລະ ສະມາຄົມທຸລະກິດ ກໍ່ຈະໄດ້ລະບຸຕົວຂຶ້ນມາ.

- ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຈະສ້າງເວບໄຊ ເພື່ອເປັນບ່ອນເກັບ ແຜນການ, ແຜນວຽກ, ບົດລາຍງານ ແລະ ບົດລາຍງານພິເສດ. ການໃຫ້ບໍລິການອີເມວ ຈະໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ພະນັກງານລັດ ແລະ ພະນັກງານຂອງ ຫ້ອງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ພ້ອມທັງ ໃຫ້ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ຂະແໜງການອື່ນໆ. ກົນໄກແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຜ່ານທາງເວບໄຊ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ກອງເລຂາອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ສູນຊີວະນາໆພັນອາຊຽນ ກໍ່ສາມາດໃຊ້ເປັນ ຊ່ອງທາງແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໄດ້ ຖ້າເຫັນວ່າ ມີຄວາມ ເໝາະສົມ.

16.3 ການວາງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສຳລັບ ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ທີ່ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນເປັນຂັ້ນຕອນຂອງ ການວາງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍແຕ່ລະອັນຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

- ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແລະ ແຕ່ລະການດຳເນີນງານຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະ ມີ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 3. ມັນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ໃນການກະກຽມ ຂອບເຂດໜ້າວຽກລະອຽດ, ແຜນວຽກ ແລະ ງົບປະມານ ສຳລັບແຕ່ ລະການດຳເນີນງານ. ໃນບາງກໍລະນີ, ມັນຈະສານຕໍ່ຈາກ ໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນ ຈະສານຕໍ່ຈາກ ໂຄງການສຳຄັນ ແລະ ໂຄງການໃໝ່ໆ. ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ຍັງຈະຮັບຜິດຊອບໃນການລາຍ ງານ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການດຳເນີນງານ.
- ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນທຳອິດຂອງແຜນງານນີ້, ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຈະຮຽກປະຊຸມເບື້ອງຕົ້ນ ແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ບັນດາຄະນະປະສານງານ ຈາກຫ້ອງການລັດ ພ້ອມທັງ ຈາກພາກສ່ວນທຸລະກິດ, ອົງ ການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆ. ສະຖາບັນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ຫຼາຍລະດັບ ໃນການສ້າງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມານີ້. ກອງ ປະຊຸມເບື້ອງຕົ້ນແຫ່ງຊາດນີ້ ຈະອະທິບາຍຈະແຈ້ງເຖິງ ຈຸດປະສົງ, ຂອບເຂດໜ້າວຽກ ແລະ ເອກະສານຕ່າງໆ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຂອງມັນ ກັບບັນດາແຜນ ງານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ບັນດາແຜນງານທີ່ກຳລັງສ້າງຢູ່.
- ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຍັງຈະຈັດ ກອງປະຊຸມຕົກລົງແລະວາງແຜນການ ເປັນເວລາ 1 ວັນ ກັບແຕ່ລະກະຊວງ ແລະ ແຕ່ລະຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍໃນໄລຍະເວລາ 12 ເດືອນທຳອິດ. ຈຸດປະສົງຂອງ ກອງປະຊຸມນີ້ ແມ່ນເພື່ອຍົກສູງ ຄວາມຮັບຮູ້, ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ພັນທະຕໍ່ກັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນ ງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ພ້ອມທັງ ເພື່ອລະບຸຈະແຈ້ງເຖິງ ທິດທາງທົ່ວໄປ, ກົນໄກດຳເນີນການ ແລະ ສະຫຼຸບ ກ່ຽວກັບ ການແຕ່ງຕັ້ງ ຄະນະຮັບຜິດຊອບ ແລະ ພະນັກງານອື່ນໆ ທີ່ຈະເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ. ກອງປະຊຸມນີ້ ຈະກວມ ເອົາ ການສິນທະນາກ່ຽວກັບ ວິທີທາງທີ່ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ຈະຊ່ວຍ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ໃຫ້ບັນລຸຜາລະບົດບາດຕາມການມອບໝາຍໃຫ້ຕົນ.
- ຫຼັງຈາກກອງປະຊຸມຕົກລົງແລະວາງແຜນການແລ້ວ, ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ຈະອະນຸຍາດ ຜູ້ ປະສານງານຈາກ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ເຊັນ ບົດບັນທຶກຂໍ້ຕົກລົງ ກັບ ກະຊວງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອກຳນົດ ໜ້າວຽກ ແລະ ສາຍພົວພັນສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ແຕ່ລະເປົ້າ

ໝາຍ ແລະ ແຕ່ລະການດຳເນີນງານ. ບົດບັນທຶກຂໍ້ຕົກລົງນີ້ ຈະປະກອບດ້ວຍ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ສຳລັບ ການຈັດສັນ ງົບປະມານ ໃຫ້ການດຳເນີນງານຕ່າງໆ. ງົບປະມານ ອາດມາຈາກ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບນັ້ນເອງ ຫຼື ມາຈາກ ກອງທຶນພິເສດ ທີ່ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆຜັນ ສາມາດຫາມາໄດ້ຈາກ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ.

- ຜູ້ປະສານງານ ທີ່ປະຈຳຢູ່ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບນັ້ນ ຈະຮັບຜິດຊອບ ໃນການຮັບປະກັນວ່າ ແຜນວຽກ ສຳລັບ ແຕ່ລະການດຳເນີນງານ ພາຍໃຕ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຈະປະກອບຢູ່ໃນ ແຜນວຽກແລະແຜນງົບປະມານປະຈຳປີ ທີ່ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບນັ້ນ ຈະສ້າງຂຶ້ນມາ. ຜູ້ປະສານງານ ຈະລາຍງານໃຫ້ ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆຜັນ ຜ່ານທາງ ຄະນະວິຊາການ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດໜ້າວຽກຕົວຈິງ ຂອງການດຳເນີນງານ ທີ່ຈະປະກອບໃສ່ໃນ ແຜນວຽກຂອງ ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ.

16.4 ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮຸ້

- ເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາຕົວບັງຊີຜົນໄດ້ຮັບ, ສ່ວນການດຳເນີນງານທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາຕົວບັງຊີຜົນຜະລິດ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ໄດ້ສະແດງໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 21, 22, 23, 24, ແລະ 25. ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆຜັນ ອາດຈະສ້າງ ລະບົບຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນ. ລະບົບຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນນີ້ ຈະເປັນເຄື່ອງມືບໍລິຫານ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ:
 - ຄວາມຄືບໜ້າ ທຽບກັບເປົ້າໝາຍ ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ສິດ;
 - ຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ໄດ້ຖືກລະບຸຂຶ້ນມາ ໃຫ້ໄດ້ໄວທີ່ສຸດ ເພື່ອປັບແຜນວຽກ; ແລະ
 - ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ໄດ້ຖືກລະບຸຂຶ້ນມາ ແລະ ຖືກຍອມຮັບ ເພື່ອຊຸກຍູ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.
- ໃນລະຫວ່າງ ການວາງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຫົວຂໍ້ 15.3), ຄະນະປະສານງານຂອງຫ້ອງການ ຈະປັບຕົວບັງຊີ ສຳລັບ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນງານຕ່າງໆ ໂດຍອີງຕາມ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ. ຕົວບັງຊີ ສະບັບທົບທວນຄືນໃໝ່ ຈະໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆຜັນ ເພື່ອທົບທວນແລະອະນຸມັດ. ຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບອະນຸມັດແລ້ວ, ຕົວບັງຊີ ສະບັບທົບທວນຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຈະຖືກສົ່ງຕໍ່ໃຫ້ ພາກສ່ວນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ຫ້ອງການຮັບຜິດຊອບ ຈະຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການດຳເນີນງານຕ່າງໆ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພວກເຂົາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະປະຕິບັດໄດ້ ຜ່ານທາງ ກົນໄກຕິດຕາມ, ລາຍງານ ແລະ ປະເມີນຜົນ ເປັນປະຈຳ ຂອງຫ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ບັນດາສະມາຊິກຈາກ ຫ້ອງການອື່ນໆ ແລະ ຈາກຂະແໜງການບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ຈະຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຢ້ຽມຢາມຕິດຕາມ ແລະ ງານຕ່າງໆ.
- ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍຄືວ່າ ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆຜັນ ໂດຍຜ່ານທາງ ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ ແລະ ກອງເລຂາແຫ່ງຊາດ ຈະຮັບຜິດຊອບ ໃນການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ ຂອງຜົນໄດ້ຮັບຈາກ 5 ຍຸດທະສາດ ແລະ 28 ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ. ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກຂະແໜງການອື່ນໆ ຈະຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຢ້ຽມຢາມຕິດຕາມ ແລະ ງານຕ່າງໆ.
- ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆຜັນ ແລະ ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ ຈະຈັດກອງປະຊຸມປະເມີນຜົນ ແລະ ວາງແຜນການປະຈຳປີ ເຊິ່ງແຕ່ລະຫ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການດຳເນີນງານຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກເປົ້າໝາຍຂອງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆຜັນແຫ່ງຊາດ. ເຫດການເຫຼົ່ານີ້ ຍັງຈະລະບຸເຖິງ ວິທີ

ປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານນີ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຂໍ້ມູນນີ້ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ທີ່ເປັນປັດໄຈ ເຂົ້າ ໃນການສ້າງແຜນການ ສຳລັບປີຕໍ່ໄປ. ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ພາກສ່ວນທຸລະກິດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ ສັງກັດລັດຖະບານ ຈະຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

- ແຕ່ລະຫ້ອງການຕົ້ນຕໍ (ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ ແລະ ກະຊວງສຶກສາທິການ) ຍັງຈະຮັບຜິດຊອບ ດຳເນີນກອງປະຊຸມ ແຜນງານ ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຄັ້ງຕໍ່ປີ ກ່ຽວກັບ ປະເດັນເຄັ່ງຮ້ອນຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງ ປະເດັນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເປັນປະຈຳ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ກອງປະຊຸມເຫຼົ່ານີ້ ຈະລະບຸ ແລະ ຮັບຮູ້ເຖິງ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການສ້າງ ວາລະຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຍຸດ ທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ. ຄະນະກຳມະການສິນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ໂດຍຜ່ານ ທາງ ຄະນະວິຊາການແຫ່ງຊາດ ຈະຮ່ວມສະໜັບສະໜູນ ກອງປະຊຸມເຫຼົ່ານີ້.
- ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ ທີ່ປະຈຳຢູ່ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ, ຫ້ອງການຂອງ ຄະນະທີ່ປຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳສາກົນ ແລະອື່ນໆ) ຈະຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າເປັນຜູ້ຮ່ວມ ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເປັນຜູ້ບັນຍາຍ ໃນງານເຫຼົ່ານີ້. ບັນດາຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຈາກກອງເລຂາສິນທິສັນຍາຊີວະ ນາໆພັນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ແຜນວຽກ ກໍ່ຈະຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມເຊັ່ນກັນ.
- ຫົວຂໍ້ແນະນຳສຳລັບກອງປະຊຸມ ໃນສອງປີທຳອິດ ປະກອບດ້ວຍ:
 - ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ທຸລະກິດ
 - ການສົ່ງເສີມ ພາລະບົດບາດຂອງ ກອງທຶນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ກອງທຶນອື່ນໆຂອງ ລັດຖະບານ
 - ການປົກຄອງ ເຂດປ່າສະຫງວນ
 - ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ
 - ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສື່ສານມວນຊົນ
 - ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການສຶກສາທາງການ
- ພາຍໃຕ້ ຍຸດທະສາດທີ 3, ເປົ້າໝາຍທີ 3.1.3, ລັດຖະບານລາວ ຕ້ອງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ກົນໄກ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຜ່ານທາງເວບໄຊ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຫ້ອງການກອງເລຂາອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອຂະຫຍາຍໃຫ້ກວມເອົາ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ. ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະ ນາໆພັນ ພ້ອມທັງ ລັດຖະບານລາວ ຈະຮ່ວມກັນ ດຳເນີນການທົບທວນ ສະຖານະພາບຂອງ ສູນແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ມາດຕະການຕ່າງໆ ຈະຖືກລະບຸຂຶ້ນມາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອນຳໃຊ້ລະບົບນີ້ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃຫ້ ເປັນເຄື່ອງມືສຳລັບ ການປະສານງານ ແລະ ການເຊື່ອມສານ ລະຫວ່າງ ບັນດາຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- ABP. (2015). *Lao PDR National Agro-Biodiversity Programme Strategy and Action Plan II*. Vientiane Capital.
- ADB. (2006). *Urbanization and sustainability in Asia*. Philippines: ADB.
- Gerrard, P. (2004). *Integrating Wetland Ecosystem Values into Urban Planning: The Case of That Luang Marsh*. Vientiane, Lao PDR: IUCN and WWF.
- Gov-Lao-PDR. (2015). *The MDGs and lessons learnt for the Post-2015 Period : A summary review*. Vientiane.
- IUCN. (2002). *Lao PDR Biodiversity: Economic Assessment*. Vientiane: IUCN.
- IUCN. (2006). *Invassive Alien Species in the Lower Mekong Basin*. Regional Conservation Programme - Ecosystem and Livelihoods Group, IUCN, Asai.
- IUCN. (2011). *NBSAP Assessment : An assessment of LAO PDR's National Biodiversity Strategy to 2020 and Action Plan to 2010*. Gland, Switzerland.
- IUCN. (2011). *NBSAP Assessment: An assessment of Lao PDR's National Biodiversity Strategy to 2020 and Action Plan to 2010*. Gland Switzerland and Vientiane, Lao PDR.
- Lao PDR. (2015). *Decree of Protected Areas*. Vientiane Capital: Government of Lao PDR.
- Lao Statistics Bureau. (2012). *Food Security in Lao PDR: A Trend Analysis*. Vientiane, Lao PDR: EC-FAO.
- Lao Statistics Bureau, & The World Bank. (2014). *Poverty Profile in Lao PDR: Poverty Report for the Lao Consumption and Expenditure Survey n2012-2013*. Vientiane: Ministry of Planning and Investment and Worl Bank.
- Lao-PDR. (2004). *National Biodiversity Strategy to 2020 and Action Plan to 2010*. Vientiane.
- Laurila-Plant, M., Lehtikoinen, A., Uusitalo, L., & Venesjarvi, R. (2015). How to value biodiversity in environmental management? *ELSEVIER*, 1-11.
- MA. (2005). *Ecosystem and Human Well-being: Synthesis*. . Washington, DC.: Island Press.
- MAF. (2005). *Forest strategy to the year 2020 of the Lao PDR*. Vientiane, Lao PDR: Ministry of Agriculture and Forestry .
- MAF. (2005). *Report on the Assessment of Forest Cover and Land Use During 1992-2002*. Vientiane, Lao PDR: Department of Forestry, Ministry of Agriculture and Forestry.
- MAF. (2010). *Fourth National Report to the Convention on Biological Diversity*. Vientiane, Lao PDR: MAF.
- MAF. (2010). *Fourth national report to the convention on biological diversity* . Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry.

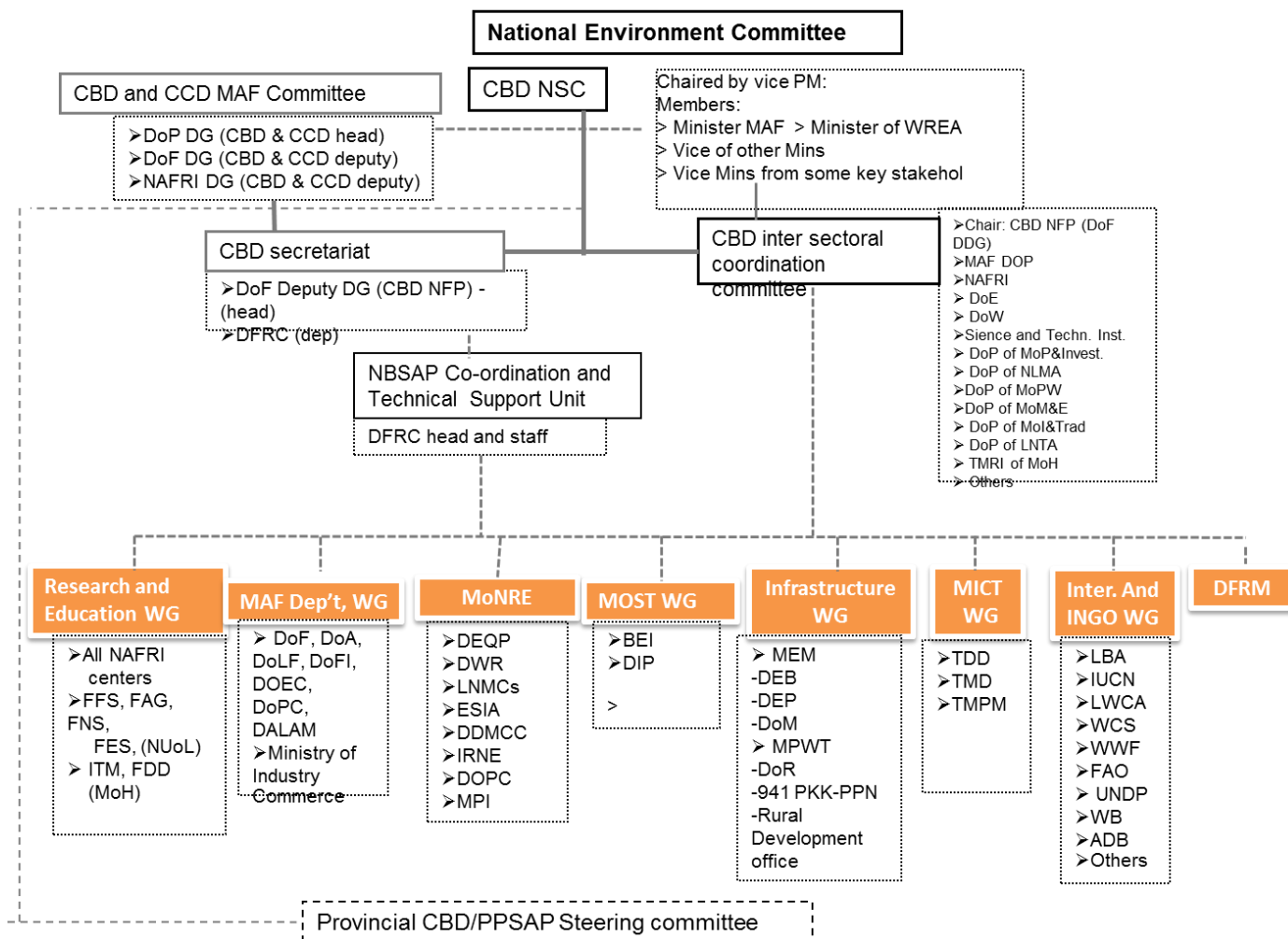
- MAF, & STEA. (2003). *Biodiversity Country Report*. Vientiane, Lao PDR: Ministry of Agriculture and Forestry (MAF).
- MAF, & STEA. (2004). *National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010*. Vientiane, Lao PDR.
- MAF, & STEA. (2004). *National Biodiversity Strategy to 2010 and Action Plan to 2010*. Vientiane, Lao PDR.
- MEM. (2015). *Ministry of Energy and Mines, Department of Energy Business*. Retrieved November 5, 2015, from <http://www.poweringprogress.org/new/2-uncategorised/3-hydropower-in-lao-pdr>
- Ministry of Planning and Investment- Dept. of Int. Cooperation. (2015). Background Document for the 12th High Level Round Table Meeting. Vientiane.
- MoNRE. (2012). *Lao Environment Outlook 2012*. Vientiane Capital: Ministry of Natural Resource and Environment.
- MoNRE. (2012). *National Rio+20 Report for Lao PDR*. Vientiane, Lao PDR.
- MoNRE. (2013). *Second National Communication on Climate Change of Lao PDR*. Vientiane Capital: Ministry of Natural Resources and Environment.
- MoNRE. (2013). *Second National Communication on Climate Change of Lao PDR*. Vientiane Capital: Ministry of Natural Resources and Environment.
- MONRE-UNEP. (2012). *Lao Environment Outlook 2012*. Vientiane.
- MPI. (2009). *Poverty Environment Initiative (PEI) Investment in Lao PDR: Minimising the social and environmental impacts*. Vientiane, Lao PDR.
- MPI. (2011). *The Seventh Five-Year National Socio-Economic Development Plan (2011-2015)*. Vientiane, Lao PDR.
- MPI. (2011). *The Seventh Five-Year National Socio-Economic Development Plan 2011-2015*. Lao People's Democratic Republic, Ministry of Planning and Investment (MPI).
- MPI. (2014). Retrieved October 21, 2015, from <http://www.nsc.gov.la/la/Population.php>
- MPI. (2015, November 6). Retrieved from Official Website of Investment Promotion Department, Ministry of Planning and Investment: <http://www.investlaos.gov.la/>
- MPI. (2015). *Five Year National Socio-Economic Development VIII (2016-2020). 5th Draft, Translation Edit 01*. Vientiane Capital: Ministry of Planning and Investment.
- MPWT, & MoNRE. (2013). *Country Analysis Paper: Lao PDR*. Vientiane, Lao PDR.
- MRC. (2010). *State of the basin report 2010*. Vientiane: MRC.
- OECD. (2013). *Scaling-up Finance Mechanisms for Biodiversity*. Paris: OECD.

- PEI. (2011). *Laos Country Report: Mid Term Review of the UNDP-UNEP Poverty- Environment Initiative (PEI) Scale-Up*. Vientian, Lao PDR.
- STEА. (2005). *NCSA Report on the Identificatin of Priority Issues and In-Depth Analysis Including Cross-Cutting Issues*. Vientiane, Lao PDR.
- The National Round table Process. (2014, October). <http://www.rtm.org.la>. Retrieved January 27, 2015
- UNCTAD. (2013). *Sector-specific investment strategy and action plan. G20 indicators for measuring and maximizing economic value added and job creation from private investment in specific value chains*. Vientiane: UNCTAD.
- WFP. (2007). *Lao PDR: Comprehensive Food Security and Vulnerability Analysis (CFSVA)*. Vientiane, Lao PDR: WFP.
- World Bank. (2014). *Environmental and Social Management Framework - SECOND LAO ENVIRONMENT AND SOCIAL PROJECT (LENS2)*. Washington: World Bank Group.
- World Bank. (2015, November 15). *Lao PDR Environment Improves to Help Business*. Retrieved from The World Bank: <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2015/10/28/lao-pdr-environment-improves-to-help-business>
- World Bank, & STEA. (2005). *Lao PDR Environment Monitor*. Vientiane: Worl Bank.
- WREA. (2008). *Strategic Framework for National Sustainable Development Strategy for Lao PDR*. Vientiane, Laos: Water Resources and Environment Administration and Department of Planning, Ministry of Plannint and Investment.

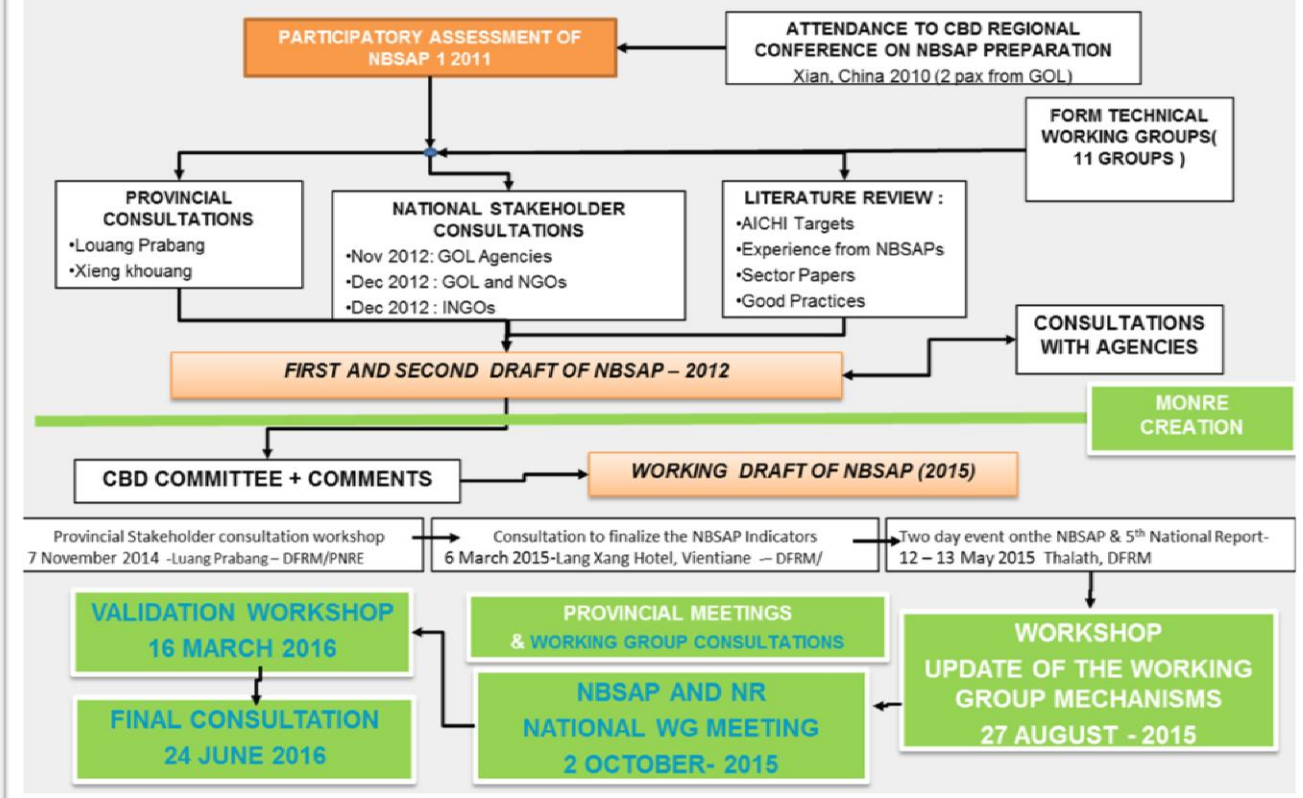
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປົກສາຫາລື

CBD/NBSAP Institutional Chart

NBSAP PREPARATION - Process Flow

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ຄະນະວິຊາການ ແລະ ຄະນະປະສານງານ ຂອງ ຍຸດທະສາດແລະແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆ ຜົນແຫ່ງຊາດ

ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້: ທ່ານ ວົງເດືອນ ສີຫາລາດ, ຫົວໜ້າກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

- ດຣ. ອິນທະວິ ອັກຄະລາດ, ຮອງຫົວໜ້າກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ລຳຜັນ ກົມມະດຳ, ຫົວໜ້າພະແນກຄຸ້ມຄອງການອະນຸລັກປ່າໄມ້, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ຫົງທອງ ອຳໄພຈິດ, ຫົວໜ້າພະແນກປ້ອງກັນ, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ສົມຫວັງ ສີຫາລາດ, ຫົວໜ້າພະແນກສຳຫຼວດ, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ສາລີ ສິນສະຫວັນ, ຫົວໜ້າພະແນກແຜນການແລະການຮ່ວມມື, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ສົມສັກ ສີຊິມພູ, ຫົວໜ້າພະແນກບໍລິຫານ, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ສັງວານ ບົວວົງ, ຫົວໜ້າພະແນກອະນຸລັກສັດນ້ຳແລະສັດປ່າ, ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

ຄະນະສຶກສາແລະຄົ້ນຄວ້າ: ດຣ. ສົມຈັນ ບຸນຜັນມີ, ພາກວິຊາວິທະຍາສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ

- ທ່ານ ຄຳພອນ ແສງດາລາ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້
- ທ່ານ ຄຳແສງ ນັນທະວົງ, ພາກວິຊາປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
- ດຣ. ພຸດທະສອນ ສີບຸນນະວົງ, ພາກວິຊາກະສິກຳ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
- ດຣ. ບຸນສະຫວັນ ດວງພະຈັນ, ພາກວິຊາ ວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
- ທ່ານ ມົວຈັນ ໄຊວີ, ສະຖາບັນການຢາພື້ນເມືອງ

ຄະນະກະສິກຳແລະປ່າໄມ້: ທ່ານ ວັນດີ ເພັດປະເສີດ. ກົມກະສິກຳ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້

- ທ່ານ ພູວົງ ເກັບປະເສີດ, ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້
- ທ່ານນາງ ອ່ອນຄຳ ອິນສິມວິໄລ, ກົມລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້
- ທ່ານ ຄັນໄຊ ໄຊຍະວົງ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ, ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກົມແຜນການແລະການຮ່ວມມື, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຄະນະສິ່ງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ທ່ານ ວອນປະຊາວ ອໍລະແສງ, ກົມສິ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

- ທ່ານ ສີຄໍາຝົງ ເປົາດາລາ, ກົມຊັບພະຍາກອນນໍ້າ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
- ດຣ. ດວງມະນີ ຫຼວງມະນີ, ກອງເລຂາຂອງ ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດລາວ
- ທ່ານ ພູທອນ ລາດວົງໄຊ, ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກົມຄຸ້ມຄອງໄຟຟ້າ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ຄະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ: ທ່ານນາງ ກົງໄຈ ພິມມະກອງ, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ

- ທ່ານນາງ ວຽງປະສິດ ວານິສະເລດ, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີ

ຄະນະພະລັງງານ ແລະ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່: ທ່ານ ໂພກິນ ເມືອງຈັນ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່

- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກົມທຸລະກິດພະລັງງານ, ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກົມບໍ່ແຮ່, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່
- ທ່ານ ສຸລະສັກ ພິນທະຈັກ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ

ຄະນະວັດທະນາທໍາແລະທ່ອງທ່ຽວ: ທ່ານ ສິມໄຊ ສີປະເສີດ, ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທໍາ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ

- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ກົມທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທໍາ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ

ຄະນະຄຸ້ມຄອງພັດທະນາ: ທ່ານ ນາງ ພຸດສາຄອນ ອຸ່ນຈິດ, ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ, ຫົວໜ້າຫ້ອງການ

- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ, ທ່ານ ໂອເລ ພິເດີສັນ (Ole Pederson) (ໂຄງການຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ)
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ, ທ່ານ ຊິນ ແມັກນາມາຣາ (Sean McNamara)
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ແຜນງານຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ (ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ - ອົງການພັດທະນາແລະຮ່ວມມືແຫ່ງ ປະເທດສະວິດ), ທ່ານ ຄຣິດ ຝລິນ (Chris Flint)
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ອົງການ GIZ, ທ່ານ ຣາຟ ເກັບເປີ (Ralf Kuepper)
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ IWMI, ທ່ານ ແມັດທິວ ແມັກຄາດເນ (Matthew McCartney)
- ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ໂຄງການ Lens 2 ຂອງທະນາຄານໂລກ – ກົມປ່າໄມ້, ທ່ານ ໄອດານ ຝລານາການ (Aidan Flanagan)